

Jaarverslag 2024

En door

MOERDIJK

Colofon

Ontwerp/opmaak: John Gaasbeek, johngaasbeek.nl

Fotografie: Marcel Otterspeer, Gert van der Ros, gemeente Moerdijk, Adobe Stock

Uitgave: mei 2025

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een geautomatiseerd gegevensbestand worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Gemeente Moerdijk.

Inhoud

Inleiding 4

Programma's
Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk 6
Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk 17
Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk 30
Ondersteuning voor mensen die het écht nodig hebben 54
Partnerschap in een veranderende samenleving 75

Financiële paragraaf 94

Paragraaf Lokale heffingen 99
Paragraaf Financiering 110
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 117
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 130
Paragraaf Grondbeleid 139
Paragraaf Bedrijfsvoering 148
Openbaarheidsparagraaf Woo 153
Paragraaf Verbonden partijen 155
Paragrdaaf Subsidies 177

Beleidsindicatoren 181

Jaarrekening

Inleiding

Beste raadsleden,

2024 was een bijzonder jaar. We verbouwden ons huis en probeerden ervoor te zorgen dat onze inwoners daar in de dienstverlening niets van merkten. Ondanks de grote verbouwing hebben we veel doelen uit ons bestuursakkoord gerealiseerd of verder gebracht.

We sluiten het jaar af met een positief saldo van € 4,1 miljoen. Dit positieve saldo is vooral het gevolg van positieve ontwikkelingen binnen de grondexploitaties. Hier staat tegenover dat vooral binnen de Jeugdzorg sprake is van oplopende kosten.

Onderdeel van dit resultaat is ook dat we conform eerdere raadsbesluiten forse stortingen in de reserves hebben gedaan (o.a. reserve nieuwkomers, vitale central en strategische verwervingen). Hierdoor is het eigen vermogen van de gemeente toegenomen.

Hieronder blikken we per programma terug op enkele mijlpalen van afgelopen jaar.

Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk
Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Moerdijk te komen. In 2024 voerden we verschillende activiteiten uit die hier een bijdrage aan leveren. Zo startten we bijvoorbeeld met het verstrekken van een lokale isolatiesubsidie. Particuliere huiseigenaren met een slecht geïsoleerd huis en een WOZ-waarde onder het gemeentelijk gemiddelde kunnen subsidie krijgen voor het verduurzamen van hun woning. We werkten ook aan groene klimaat adaptieve kernen. Samen met inwoners maakten we vergroeningsplannen voor de kernen. We gingen ook al over tot concrete actie, door uitvoering van de eerste projecten in de kernen Fijnaart en Zevenbergschen Hoek.

Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk
Wonen in een fijne omgeving die prettig en veilig voelt is een belangrijke pijler van het welzijn. Met elf woonkernen is daar binnen de gemeente dan ook dagelijks aandacht voor. We voerden verschillende activiteiten uit die hier een bijdrage aan leveren. Zo vernieuwde we in 2024 de Lamgatsebrug met gebruik van 82% circulaire materialen. We werkten aan het vergroten van het woningaanbod in onze gemeente. Door de vaststelling van bestemmingsplannen voor onder meer de projecten ZNS Fijnaart, Marktvelden Midden en Noord en de eerste fase van Zevenbergen-Oost werd de plancapaciteit voor woningbouw met ruim 500 woningen vergroot. Daarnaast werd gestart met de bouw van 60 woningen én werden in 2024 121 woningen opgeleverd. Hiermee is een belangrijke basis gelegd voor de komende jaren.

Om te borgen dat de woon- en werkomgeving van onze inwoners veilig is werken we ook aan het integraal bestrijden van veiligheidsrisico’s en georganiseerde criminaliteit. In 2024 werd het thema ondermijning stevig op de agenda gezet. Ook startten we in 2024 met Arbo aanpassingen van in totaal vijf brandweerkazernes.

Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk

Onze gemeente heeft een sterke economische functie van regionale en nationale betekenis. We streven er daarbij naar om evenwicht te vinden tussen de economie en milieu(druk) op mens en omgeving. De wijze waarop we aan de Ontwerptafel Powerport Moerdijk werkten is daar een mooi voorbeeld van. Samen met verschillende ministeries, de provincie en de gemeente Drimmelen en Geertruidenberg werkten we aan een integrale gebiedsgerichte aanpak voor de inpassing van onder andere de nationale opgaven op het gebied van energie-infrastructuur en circulaire economie. In oktober hebben inwoners van het dorp Moerdijk de Leefbaarheidsvisie gepresenteerd en aangeboden aan het college van B&W en aan gedeputeerde Dirken van de provincie Noord-Brabant.

We werkten ook aan het behouden en stimuleren van vitale centra in Zevenbergen, Fijnaart, Klundert en Willemstad. Zo werd bijvoorbeeld gewerkt aan plannen om het centrum van Fijnaart aantrekkelijker te maken. Het lukte om tot een akkoord te komen over verplaatsing van de supermarkt. Van het Rijk ontvingen we daarnaast een impulsaanpak van 1 miljoen euro voor het weer aantrekkelijk maken van het winkelgebied van Fijnaart

Ondersteuning voor de mensen die het écht nodig hebben

Gemeente Moerdijk staat voor goede, betaalbare en beschikbare zorg en ondersteuning voor de kinderen, jongeren, volwassenen en senioren die het écht nodig hebben. Daarom werkten we in 2024 aan preventief jeugdbeleid. Zo gaf de raad in december 2024 akkoord op het voorstel om in 2025 te starten met het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Ook gaven we uitvoering aan het Lokale Plan van Aanpak GALA en zijn we aangehaakt aan de regionale ketenaanpakken vanuit het Integraal Zorg Akkoord (Kansrijke Start, Kind Naar Gezond Gewicht, Valpreventie en Welzijn op Recept). Ook hielpen we inwoners met een ondersteuningsvraag bij WMO door hen herstelgerichte ondersteuning te bieden. Samen met een ergotherapeut kijken zij met welke handvaten zij toch zelf kleine huishoudelijke activiteiten kunnen uitvoeren.

Partnerschap in een veranderende samenleving

We streven naar een samenleving die zo is ingericht dat inwoners zich comfortabel, prettig en veilig voelen. We werken daarbij steeds meer en hechter samen met inwoners, partners en ondernemers. Zo stelden we in oktober met alle gebiedstafels nieuwe samenwerkingsafspraken vast, waarbij ook aandacht is voor leren en ontwikkelen.
Ook werkten we aan het verbeteren van de dienstverlening. Hiervoor stelden we het programma dienstverlening samen, waar we vanaf 2025 uitvoering aan geven. Om onze digitale dienstverlening en vindbaarheid van informatie te verbeteren ontwikkelden we een nieuwe website.

Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Moerdijk te komen. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor het behoud van onze leefbaarheid.

Energietransitie en klimaatadaptatie hebben ook impact op hoe we onze openbare ruimte inrichten en beheren. De klimaat- en energietransitie gaan ons landschap veranderen. Het vraagt om een ontwikkelend perspectief op onze ruimtelijke ordening, waarbij we opgaven slim combineren en de kwaliteit van het landschap bewaren.

Ook in de eigen bedrijfsvoering maken we keuzes die bijdragen aan een duurzaam Moerdijk. Zo komt duurzaamheid ook als een rode draad terug in alle andere programma's in deze begroting.

Thema Energietransitie

Strategisch doel

- We leveren een evenredige bijdrage aan mondiale en Rijksdoelstellingen (inclusief het Klimaatakkoord), zoals minimaal 55% reductie van uitstoot van broeikasgassen in 2030 (t.o.v. 1990).

Mijlpalen

We zijn vanaf oktober gestart met de uitrol van het lokale isolatieprogramma. In 3 tranches krijgen we vanuit het Rijk geld om voor eind 2028 bij in totaal 1920 woningen één of meer grote isolatiemaatregel(en) te laten nemen. In één loket bieden we inwoners een isolatiesubsidie, maar ook bijvoorbeeld een energiecoach aan huis of financieel advies aan. In 2024 zijn de eerste isolatiesubsidies verstrekt. Bij 35 slecht geïsoleerde koopwoningen is voor 55 uitgevoerde isolatiemaatregelen subsidie verstrekt.

In 2024 zijn er ook veel resultaten behaald in samenwerking met Energiebox voor de aanpak van de energiearmoede. In 2024 heeft Energiebox 1569 woningen (huur en koop) bezocht om bewoners te adviseren en kleine energiebesparende maatregelen te nemen. Dit heeft geleid tot een gemiddelde besparing van (geschat) € 247 per woning en een vermindering van de CO2 uitstoot van 401 kg per woning.

De energiecoaches van Energiek Moerdijk hebben afgelopen jaar 54 energiescans en 89 lekchecks uitgevoerd.

Ontwikkelingen

De weg naar een CO2 neutrale wereld is lang en vol met uitdagingen. Het is niet voor niets een transitie. Onder meer door netcongestie, veranderende regelgeving (afschaffen salderingsregeling) en innovaties, verandert ook het denken over de invulling van de energietransitie.

Dit heeft in 2024 geleid tot het opstellen van een concept RES 2.0 (Regionaal Plan Energiesysteem West Brabant in Balans) en Energieprogramma Moerdijk 2025-2029 waarin de toekomstbestendigheid van ons gehele energiesysteem centraal is komen te staan. De (lokale) balans tussen vraag, aanbod, opslag en flexibele inzet van energie wordt steeds belangrijker om ons energiesysteem betrouwbaar en betaalbaar te houden.

In Moerdijk lopen we achter wat betreft de transitie naar het volledig aardgasloos verwarmen en koken. In 2024 zijn we gestart met de eerste analyses voor Helwijk, Zevenbergschen Hoek en Klundert (deels) op welke wijze deze in de toekomst zonder aardgas verwarmd kunnen worden. En wat ervoor nodig is dit te bereiken. Dit heeft in 2024 geleid tot het inzicht dat we, om 2050 te halen, meer snelheid zullen moeten maken. Want het komen tot een

alternatief warmtesysteem dat voor iedereen betaalbaar is kost veel tijd en geld. Ook blijkt dat we tijdig moeten nadenken welke rol we als gemeente hierbij willen spelen. Is dat enkel stimuleren of faciliteren of gaan wij daadwerkelijk sturen en realiseren, bijvoorbeeld met een gemeentelijk warmte- of energiebedrijf?

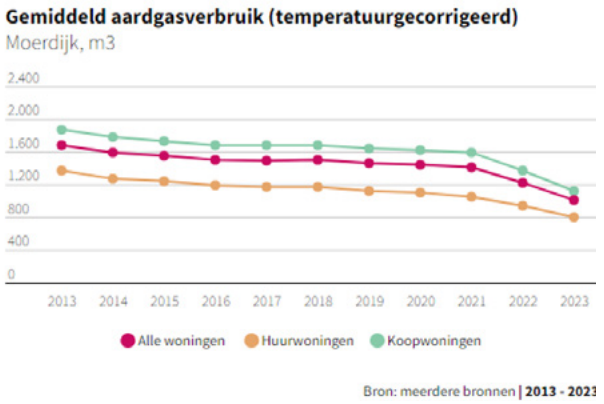
In 2024 hebben verkennende gesprekken plaatsgevonden met RWE, Provincie Noord-Brabant, Rijkswaterstaat (RWS), Stichting Energietransitie Moerdijk (STEM) en de Stadstafel Willemstad over de 'repowering' van de windparken op de Volkeraksluizen en in de Sabinapolder (langs het water). Naar aanleiding van deze gesprekken is de locatie Volkeraksluizen door RWS aangemeld voor het OER-traject (opwek duurzame energie op rijksgronden). Dit is goedgekeurd door het ministerie. Dat betekent dat RWS een project start om de haalbaarheid te gaan onderzoeken. Voor de repowering van het windpark Sabinapolder, langs het water, is RWE verantwoordelijk. Zij zijn ook eigenaar van het huidige park en ondergrond. In 2025 wordt naar verwachting meer duidelijk over de plannen. RWE trekt hierbij op met STEM voor het realiseren van de 50% lokaal eigenaarschap.

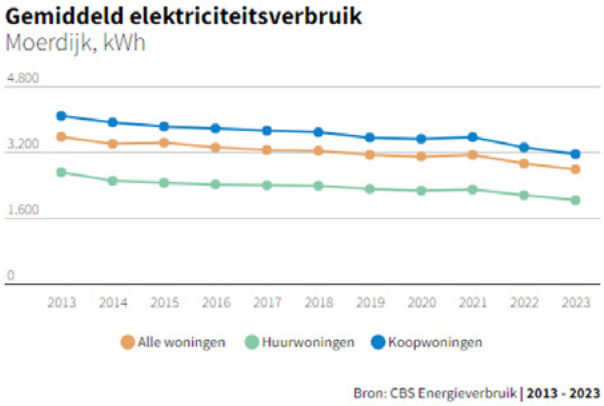
Effecten

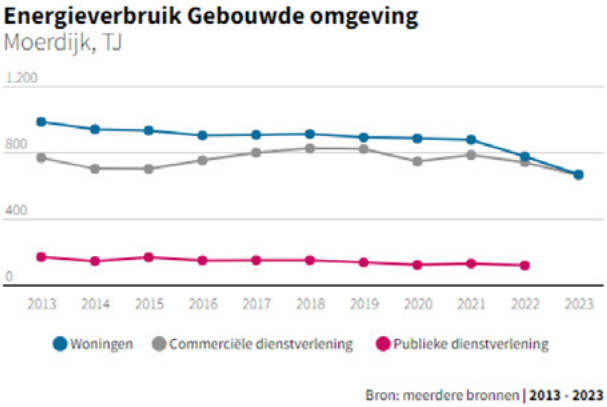
De effecten van de verschillende projecten zijn lastig op woningniveau meetbaar te maken. Voor de kleine isolatiemaatregelen van Energiebox wordt dit gedaan op basis van kengetallen. Maar de gerealiseerde besparing (financieel en op CO2) blijft een inschatting en kan uiteenlopen per woning.

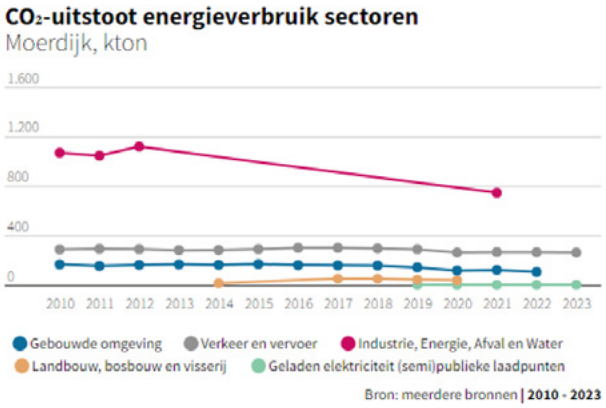
We zijn er in 2024 nog niet in geslaagd om tot een dataset en dashboard te komen specifiek voor onze gemeente. Dit heeft te maken met gebrek aan capaciteit op gebied van datagedreven werken. Ook zijn er inmiddels zoveel datasets beschikbaar, van o.a. VNG en Klimaatmonitor, dat we de toegevoegde waarde van een eigen monitor eerst onderzoeken.

Op basis van de Klimaatmonitor kunnen we stellen dat het gasverbruik in de gemeente Moerdijk afgelopen jaren, net als in heel Nederland, gestaag aan het dalen is. Dit is o.a. te relateren aan de isolatiemaatregelen die inwoners nemen, stijging van het aantal (hybride) warmtepompen en het bewuster omgaan met energie. Het gemiddelde elektriciteitsverbruik daalt ook. Het totale energieverbruik in de gebouwde omgeving daalt. Dit geldt ook voor de totale CO2 uitstoot, vooral veroorzaakt door de sector Industrie, energie, afval en water.

Risico's

De netcongestie in onze regio neemt verder toe. Voor gemeente Moerdijk leidt dit ertoe dat bedrijven niet kunnen verduurzamen of uitbreiden. En bijvoorbeeld het bedrijventerrein Zevenbergen-Noord voorlopig geen ruimte kan bieden aan bedrijven die een grote elektriciteitsaansluiting nodig hebben. In tegenstelling tot in andere gemeenten is er voor Moerdijk nog geen probleem bij de kleinverbruik aansluitingen om (nieuwbouw)woningen aan te sluiten of om de aansluiting in de meterkast van bestaande bouw van 1 naar 3-fasen aan te passen. De kans dat het elektriciteitsnet ook voor deze aansluitingen vol loopt, neemt komende jaren toe. Om dit te voorkomen zullen we nieuwe woningbouwprojecten, maar ook andersoortig vastgoed veel meer 'netbewust' moeten (laten) ontwikkelen. Oftewel woningbouw waarvan het totale energiesysteem zo min mogelijk impact heeft op het elektriciteitsnet, door bijvoorbeeld collectieve warmte of gebruik van bodemenergie[1]. De verwachting is dat de vrijblijvende richtlijnen die er nu zijn komend jaar dwingend worden voorgeschreven.

In toenemende mate is sprake van (grootschalige) storingen op het elektriciteitsnet. Naast het verzwaren van de capaciteit van het elektriciteitsnet worden de randen van het systeem opgezocht door de netbeheerder om de energietransitie zo min mogelijk af te remmen. De kans dat hierdoor (of door werkzaamheden) storingen ontstaan neemt toe. Zeker wanneer sprake is van langdurige storingen kan dit grote gevolgen hebben voor de veiligheid. Denk bijvoorbeeld aan risico's voor de chemische industrie.

[1] Zie voor de handreiking netbewuste nieuwbouw: https://www.bouwendnederland.nl/nieuws/algemeen/ontwerpprincipes-netbewuste-nieuwbouw-beschikbaar

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Vaststelling van de RES 2.0.				
• Professionaliseren samenwerking met partners Energiek Moerdijk en STEM.				
• Uitvoering Transitievisie Warmte:				
- Stimuleren energiebesparing Buurtaanpak Willemstad en Helwijk				
- Uitvoering lokale isolatieprogramma labels D t/m G				
- Uitvoering aanpak energiearmoede				
- Opstellen en uitvoeren Wijkuitvoeringsplan(nen)				
- Gemeentebreed actieplan stimuleren hybride warmtepompen				
• We reduceren onze eigen CO2-uitstoot en compenseren hetgeen we niet kunnen reduceren zo veel mogelijk lokaal				
- Inzet elektrische deelauto's voor verduurzaming eigen dienstkilometers, als onderdeel van een bredere verduurzaming van de eigen zakelijke mobiliteit.				
- Opstellen Actieplan CO2-reductie eigen organisatie				
• Onderzoek repowering windparken Volkeraksluizen en Sabinadijk				
• Monitor voortgang lokale Energietransitie gereed				
• Actualisatie Energieprogramma Moerdijk, inclusief evaluatie van instrumenten Energiedeals en Lokale Energie Agenda				
• Actualisatie Transitievisie Warmte				

Thema Klimaatadaptatie

Strategisch doel

- We handelen klimaatbestendig bij het (her)inrichten van onze ruimtelijke omgeving.

Mijlpalen

Klimaatrobuuste woonomgeving
Vergroeningsplannen

Eind 2023 zijn we gestart met het, in een zeer participatief proces, opstellen van vergroeninsplannen voor alle kernen van de gemeente Moerdijk. De basis van de Klimaatstrategie is dat we als gemeente veel kunnen, maar het meeste moet door onze inwoners gedaan worden. Dit besef en het in actie komen, ook door de gemeente, staat centraal in dit proces.

In 2023 en 2024 is gestart in de kernen: Fijnaart, Standdaarbuiten, Langeweg, Zevenbergschen Hoek, Noordhoek. In elke kern (tot 2026) wordt het vergroeningsplan gestart met een startpresentatie tijdens ene dorps- of stadstafel. Hieruit komt vervolgens een werkgroep waarmee we in werksessies de kansen voor vergroening van de kern op tekenen. De leden van de werkgroepen zijn uitgenodigd om mee te gaan op inspiratiebezoek. We bezochten projecten in de regio om te onderzoeken of we wel dezelfde taal spraken. Bedoelden wij (inwoners en gemeente) wel hetzelfde wanneer we het over het vergroenen hadden?

Tot slot zijn we overgegaan tot concrete actie. In Fijnaart en Zevenbergschen Hoek werd tijdens een vergroendag de definitieve vergroeningskaart voor de kern gepresenteerd en daadwerkelijk vergroend. Met ondersteuning van de provinciale subsidie Natuur in de Wijk zijn in totaal zo'n 1.000 haagplanten, 400 fruitbomen en bessenstruiken, 4000 vaste planten (vlinder- en bijenpakketten) en 250 kasten voor vleermuizen, gierzwaluwen en bonte vliegenvangers uitgedeeld.
Op basis van de vergroenkaarten hebben we ook als gemeente de eerste bomen geplant en plantvakken omgevormd. Zie verder hoofdstuk 2.
Samen met de klimaatburgemeester, Stichting Steenbreek spraken we tijdens deze dag veel inwoners en adviseerden we hen wat men zelf (nog meer) kan doen en hoe ze bijvoorbeeld kunnen vergroenen of klimaatrobuust kunnen worden met behulp van de klimaatsubsidie.

Aanpak riolering en klimaatrobuust watersysteem

Verschillende grote rioleringsprojecten zijn afgerond en gestart:

- Stationsstraat en Julianaplantsoen te Zevenbergen. Een project waar de riolering kadastraal binnen particuliere eigendommen ligt. Dus met veel belanghebbenden en moeilijk bereikbare percelen. Goed overleg met de bewoners was leidend om tot een goede en voor de bewoners acceptabele hersteloplossing te komen. Na afronding van het project bleek er helaas een tekort van €140.000 op het kredietnummer waaruit dit project is bekostigd. Dit is verwerkt in de tweede Berap en hierover is de gemeenteraad vooraf geïnformeerd via een raadsinformatiebrief (zaak: 1247513).
- Wieken Standdaarbuiten. Hier wordt projectmatig groot onderhoud en klimaat adaptieve maatregelen uitgevoerd. Het rioolstelsel wordt uitgebreid met een hemelwaterriool en aanvullende waterberging. Wegen worden waar mogelijk versmald naar de minimale waarden van de richtlijnen en voorzien van nieuwe verharding. De vrijgekomen ruimte wordt ingevuld met groenelementen. Op basis van de uitgewerkte plannen blijkt dat een totaalbedrag van €2.400.000 nodig is om deze werkzaamheden uit te kunnen voeren, waarvan €1.800.000 voor de riolering. Hiervoor heeft de gemeenteraad een krediet beschikbaar gesteld.
- Brabant Water heeft bij de gemeente Moerdijk aangegeven een grote vervangingsopgave te hebben in de vesting van Willemstad. Gezien de locatie en daarbij behorende ondergrondse en logistieke uitdagingen, werd al snel duidelijk dat het verstandig zou zijn als Enexis en gemeente Moerdijk (riolering) vanuit efficiëntie zouden participeren in deze vervangingsopgave. Door deze werkzaamheden samen met onze nutspartners op te pakken, is er maar één keer hinder voor inwoners en bezoekers. Maar ook zaken als communicatie, vooropnames van de woningen, verkeersplannen e.d. kunnen samen opgepakt worden.

In het gemeentelijk waterprogramma (waar rioleringsonderhoud onder valt) waren deze werkzaamheden echter niet in deze periode voorzien. Het integraal werken en meeliften met partners vraagt om in tijd flexibeler inzet van de middelen die beschikbaar zijn binnen de gesloten voorziening riolering. Hoewel integraal werken kosten en overlast kan voorkomen nemen de gemeentelijke projectkosten veelal toe.

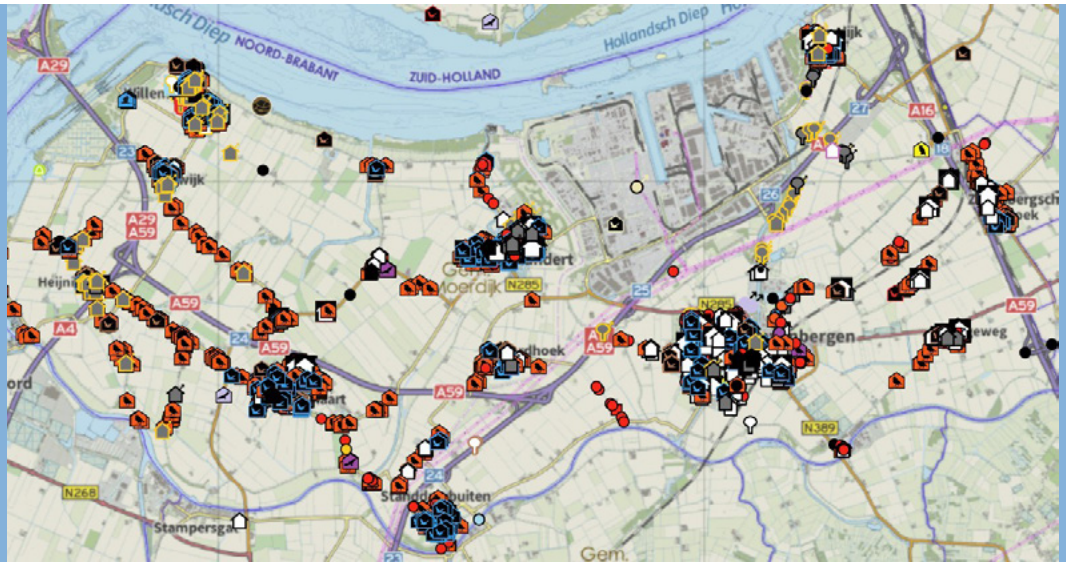
Soortenmanagementplan

In februari 2024 is op basis van het Soortenmanagementplan (SMP) Moerdijk de aanvraag voor een omgevingsvergunning, met een flora- en fauna-activiteit ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) die deze namens de provincie Noord Brabant beoordeel en uiteindelijk zal verlenen. Eind september zijn door de ODBN aanvullende vragen gesteld welke vervolgens per november zijn beantwoord. De vergunning wordt in Q1 van 2025 verwacht.

Havenbedrijf

Gemeente Moerdijk is wettelijk verantwoordelijk voor de invulling van de zorgplicht afval-, hemel- en grondwater. Het havenbedrijf Moerdijk is volgens de huidige governanceregeling de uitvoerende partij voor het benodigde beheer en onderhoud ter uitvoering van deze zorgplicht binnen het beheergebied van Havenbedrijf Moerdijk. Het havenbedrijf verstrekt op jaarbasis informatie aan de gemeente ter vaststelling van de rioolheffing en controle op een adequate invulling van de uit te voeren watertaken.

Kaart Soortenmanagementplan Moerdijk

Ontwikkelingen

Integraal beheer

Nut en noodzaak maakt dat we bij de aanpak van onze openbare ruimte flexibel moeten gaan kijken naar de inzet van beschikbare middelen en capaciteit. Werk met werk maken wordt de komende jaren cruciaal om de grote vervangingsopgave ('De Perfecte Storm') en diverse transities op gebied van klimaat en energie te kunnen bijbenen. Niet alleen qua beschikbare menskracht en materialen, ook qua budget. Hiervoor wordt gewerkt aan het programma Fysieke Leefomgeving om meer inhoudelijk en vervolgens financieel grip en perspectief te krijgen op de opgave als geheel. Zie ook hoofdstuk kapitaalgoederen.

Groenstrook Klundert

Voor de groenstrook, als onderdeel van de zogenaamde Groen Blauwe Mantel is in een uitgebreid participatietraject met kinderen van de basisscholen en de stadstafel een inrichtingsconcept gemaakt. Bij de inrichting zijn kansen voor de realisatie van meer speelruimte, natuur en de ecologische verbindingszone. We onderzoek de mogelijkheden om te komen tot een grondruil met waterschap Brabantse Delta en Staatsbosbeheer om het inrichtingsconcept uit te kunnen werken naar uit te voeren (deel)projecten. Hiervoor zal nog een raadsvoorstel worden voorgelegd en zullen een of meerdere samenwerkingsovereenkomst voor worden gesloten.

Effecten

Klimaatsubsidie

Net als in 2023 was het voor inwoners, Vereniging van Eigenaren (VVE's) en bedrijven mogelijk om klimaatsubsidie aan te vragen. In totaal is voor zo'n € 50.000 aan projecten gerealiseerd op basis van € 19.000 subsidie vanuit de gemeente. Met als resultaten:

- 15.000 liter hemelwater geborgen in reservoirs
- 9.000 liter hemelwater geborgen op 300 m2 aan nieuwe groene daken
- 200 m2 verharding aangepast in waterdoorlatende verharding of groen.

De vergroenresultaten van de Natuur in de wijk actie (zie vergroeningsplannen) waarbij heesters, bomen en vaste planten zijn uitgedeeld zijn hierin niet meegenomen. Mogelijk hebben deze wel effect gehad op de resultaten.

Risico's

We zien dat het kostendekkingsplan bij het vastgestelde GWP 2024-2027 niet meer aansluit bij de actuele ontwikkelingen voor de vervangingen in de riolering. Onder andere door de geplande integrale projecten de Wieken en Willemstad, waarmee geen rekening was gehouden in het huidige kostendekkingsplan. Vanwege deze ontwikkelingen zal er in 2025 een nieuw kostendekkingsplan voorgelegd worden waarbij rekening is gehouden met de actuele ontwikkelingen. Dit kan gevolgen hebben voor de rioolheffing die wordt berekend aan onze inwoners en bedrijven.

Prestaties

- Uitvoering van het GWP 2024-2027
- Klimaat(adaptatie)akkoorden sluiten met onze partners en kernen (aan de hand van vergroeningskaarten, gemiddeld 3 per jaar)
- Inzetten Systeemanalyse Stedelijk Water (SSW) voor de meerjarenplanningen voor (her)inrichting van de openbare ruimte
- Doorzetten communicatiestrategie Klimaatstrategie inclusief nieuwe klimaatsubsidie(s) en acties gericht op burgerparticipatie
- Start uitvoering Klimaatbos A17
- Soortenmanagementplan (flora & fauna) gereed

Thema Leefomgeving

Strategisch doel

- Bij vraagstukken rondom de ontwikkeling van het gebied streven we naar een beter evenwicht tussen economie en de (milieu)druk op mens en omgeving. Daarbij kijken we naar wat ontwikkelingen bijdragen aan het realiseren van doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid, klimaat en leefbaarheid.

Mijlpalen

Omgevingswet en Wkb in werking

De Omgevingswet is in werking getreden op 1 januari 2024. De overgang naar het nieuwe Omgevingsloket is zonder grote technische tegenslagen verlopen. Initiatiefnemers kozen er in de laatste twee weken van december massaal voor om hun aanvraag onder het oude recht in te dienen. Ondanks de inhuur van extra capaciteit zorgde dit in heel 2024 voor langere doorlooptijden.

De raad heeft in april 2024 het Transitieplan vastgesteld. Hierin is de fasering opgenomen om uiteindelijk op 1 januari 2032 van legio bestemmingsplannen tot één gebiedsdekkend Omgevingsplan Moerdijk te komen.

Per 1 januari 2024 is ook de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden voor het onderdeel nieuwbouwwoningen. De minister heeft in de loop van 2024 besloten om verbouwingen nog niet per 1 januari 2025 onder het Wkb-stelsel te brengen. Reden hiervoor is dat er nog onvoldoende zicht is op de integrale effecten. Om die reden kan ook de geplande gemeentelijke evaluatie pas op zijn vroegst in de loop van 2025 plaatsvinden.

Programmateam Implementatie Omgevingswet

Het programma implementatie Omgevingswet is afgebouwd en via Overdrachtsdocument Omgevingswet ondergebracht in de lijn. Hierin zijn twee grotere opdrachten aan de lijn in opgenomen en wel de projecten ‘bruidsschat’ en 'verordeningen’. Dit neemt niet weg dat nog andere grotere en kleinere projecten zich zullen aandienen waarbij gekeken wordt in hoeverre dit in De6-verband (of OMWB-verband) kan worden opgepakt.

Ontwikkelingen

Omgevingsplan

De totstandkoming van het eerste deel-omgevingsplan Moerdijk (kern Zevenbergen met het centrumgebied en directe omgeving) heeft technisch gezien heel wat voeten in aarde gehad. Als streven is vaststelling door de gemeenteraad in het eerste kwartaal van 2025. Met gebruikmaking van dit plan en de planinitiatieven die na 1 januari 2024 zijn gestart wordt het Handboek wijzigen omgevingsplan Moerdijk opgesteld. Het is een servicedocument om enerzijds initiatieven de wegwijs te maken in de nieuwe materie en anderzijds om op ‘uniforme’ wijze het omgevingsplan in te richten. Dit Handboek heeft een dynamisch karakter omdat met het feitelijk werken met de Omgevingswet zich nog veel vragen aandienen waarop een antwoord moet worden geformuleerd.

Omgevingsvisie en programma's

Beleid is onderhevig aan nieuwe wetgeving en lokale, regionale en nationale ontwikkelingen. Diverse beleidsdocumenten vragen in de toekomst dan ook om actualisatie. Als het nieuwe beleid geen consequenties heeft voor de doelstellingen en ambities zoals gesteld in de omgevingsvisie blijft deze ongewijzigd. Anders moet herijking van de omgevingsvisie plaatsvinden. Bezien moet worden of het nieuwe beleid leidt tot doorvertaling in een programma of, zover het een juridische doorwerking behoeft, doorvertaling in het omgevingsplan.

Bovendien is er ook aanvullend beleid nodig op bepaalde thema's waar de Omgevingswet keuzes neerlegt bij gemeenten. Daarnaast vereist de Omgevingswet een omzetting van huidige geluidzones industrie naar geluidproductieplafonds (GPP's) en dienen er basisgeluidemmissies (BGE's) voor gemeentelijke wegen met een intensiteit van >2.500 /etmaal worden vastgesteld.

Omgevingsdienst Midden en West-Brabant (OMWB)

Het project voor de inventarisatie zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) is door de omgevingsdienst gestart in 2023. In 2024 zijn bij tientallen bedrijven inventarisaties uitgevoerd maar niet alle inventarisaties konden in 2024 worden afgerond, een deel loop over naar 2025.

Het omzetten van inrichtingen (een begrip uit de Wabo) naar milieubelastende activiteiten (MBA's) vloeit voort uit de Omgevingswet. De omgevingsdienst voert de omzetting uit op natuurlijke momenten wanneer een aanvraag om een milieuvergunningen of een melding wordt ingediend of een toezichtbezoek wordt uitgevoerd. Dit project kent ook een overloop naar 2025. Over beide projecten informeren wij de gemeenteraad inhoudelijk in het jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2024 (mei 2025).

Effecten

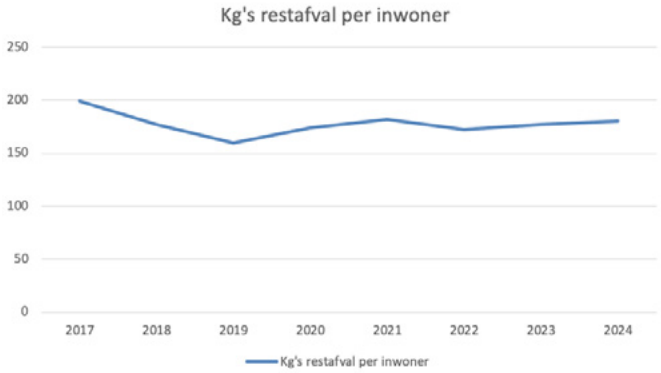
GFT-campagne

In 2024 is de GFT-campagne verder uitgerold en zijn GFT-aanrechtbakjes uitgedeeld in Langeweg, Helwijk, Noordhoek, Zevenbergschen Hoek, Klundert (incl. Tonnekreek, Zwingelspaan en Noordschans), Standdaarbuiten en Moerdijk uitgedeeld.
Er zijn in totaal 1.385 bakjes aangevraagd. De overige kernen volgen in 2025. Het doel is om inwoners te stimuleren hun gft-afval te scheiden van het restafval. Dit doen we niet alleen door het uitdelen van bakjes, maar ook door het geven van de juiste informatie. We zien in sorteeranalyses (2022 en 2025) dat zo'n 35% van het restafval uit gft bestaat.

Restafvalkilo's per inwoner

Het aantal restafvalkilo's per inwoner is na een stijging in 2023 ook in 2024 gestegen. Daar waar in 2023 per inwoner zo'n 177 kilogram aan restafval is vrijgekomen, is dit in 2024 gestegen naar 180 kilogram. Het is goed om daarbij op te merken dat VANG (Van Afval Naar Grondstof) niet alleen meer focust op de kilo's, maar ook op de zuiverheid van stromen. Dit laatste wordt de komende jaren steeds belangrijker voor het goed kunnen recyclen van grondstoffen.

In vergelijking met vergelijkbare gemeenten presteren we boven het gemiddelde van 116 kilogram restafval per inwoner (cijfer 2023).

In totaliteit is in 2024 meer dan 23,5 miljoen kilogram aan afval en grondstoffen ingezameld aan huis en via de milieustraat.

Risico's

Afval

Om het product afval ook de komende jaren betaalbaar te houden, moeten we de trend op het aantal restafvalkilo's zien om te buigen. We hebben daarbij te maken met marktontwikkelingen die zich niet altijd goed laten voorspellen. Indien de scheidingsdoelen niet worden gehaald lijkt een discussie over een andere wijze van inzamelen of tariefsverhoging noodzakelijk.

Prestaties

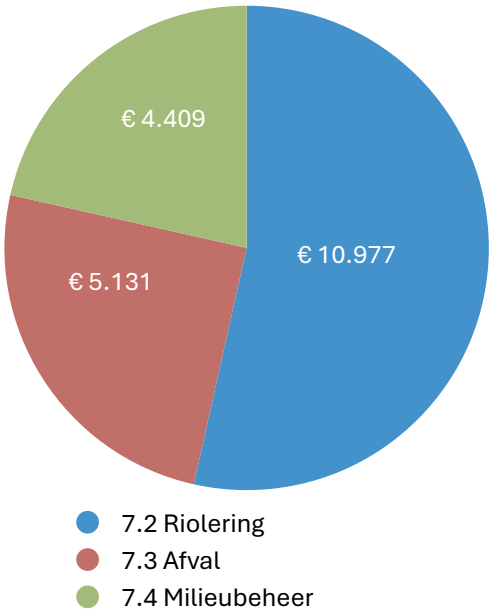
	2024	2025	2026	2027
• Doorvertalen Omgevingsvisie naar sectorale en/of gebiedsgerichte programma's (maatregelenpakketten)				
• Afronden dynamisch handboek Omgevingsplan				
• Totstandkoming gebiedsdekkend Omgevingsplan, realisatie loopt tot uiterlijk 2031				
• Uitvoering van de restant geluidsaneringsprogramma's				
• Vaststellen geluidproductieplafonds Haven- en Industrieterrein Moerdijk (HIM)				
• Afvalscheidingscampagne voeren gericht op GFT en overige grondstoffenstromen				
• Evaluatie inwerkingtreding Omgevingswet				
• Omzetten van inrichtingenbestand naar milieubelastende activiteiten (MBA's)				
• Afronden inventarisatie zeer zorgwekkende stoffen				

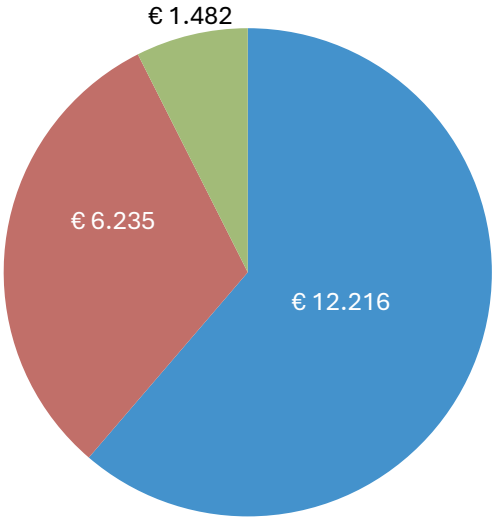
Lasten en baten 2024

bedragen x € 1.000

Lasten € 20.517

Baten € 19.933

Overzicht taakvelden

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2024 Lasten	Baten	Saldo
7.2 Riolering	10.977	-12.216	-1.239
7.3 Afval	5.131	-6.235	-1.103
7.4 Milieubeheer	4.409	-1.482	2.926
Saldo baten en lasten	**20.517**	**-19.933**	**584**
0.10 Mutaties reserves	0	-296	-296
Resultaat na bestemming	**20.517**	**-20.229**	**288**

Overzicht Programma 1

Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Cijfers x € 1.000) (-/- is voordelig)				
Totaal Lasten	17.694	20.639	20.517	-122
Totaal Baten	-17.045	-19.636	-19.933	-297
Resultaat voor bestemming	**650**	**1.004**	**584**	**-420**
Storting in reserves				
Onttrekking aan reserves		-191	-296	-105
Resultaat na bestemming	**650**	**813**	**288**	**-525**

Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk

Wonen in een fijne omgeving die prettig en veilig voelt is een belangrijke pijler van het dagelijks welzijn. Met elf woonkernen is daar binnen de gemeente dan ook dagelijks aandacht voor. Met de juiste woningen, beschikbare voorzieningen, een goede bereikbaarheid, een gevoel van veiligheid en gezondheid en een aangename sociale omgeving.

Thema Wonen

Strategisch doel

- Tijdig voldoende woningen bouwen en de bestaande woningvoorraad verbeteren om in de kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte van huidige en nieuwe inwoners te voorzien.

Mijlpalen

Harde plancapaciteit voor woningbouw aanzienlijk vergroot

Met de vaststelling van bestemmingsplannen (nog onder het regime van de Wro in procedure gebracht) voor onder andere de projecten ZNS Fijnaart (Staalmeesters) en Markvelden Midden en Noord, de eerste fase van Zevenbergen Oost, werd de plancapaciteit voor woningbouw met in totaal ruim 500 woningen vergroot. Ook is het omgevingsplan Roode Vaart vastgesteld. Het omgevingsplan voor de Zevenbergsche Hoeve in Zevenberge is onherroepelijk en de omgevingsvergunning is verleend. Hiermee is een belangrijke basis gelegd voor de woningbouwproductie voor de komende jaren.

Verder heeft de gemeenteraad besloten om:

- budget beschikbaar te stellen t.b.v. de sloop van 3 leegstaande scholen (in Langeweg, Helwijk en Klundert) én een wijziging van het omgevingsplan voor deze 3 locaties t.b.v. programma woningbouw kleine kernen vast te stellen waardoor in totaal 62 woningen mogelijk gemaakt worden
- het startdocument IJshof Zevenbergen vast te stellen
- het startdocument Groenvliet Standdaarbuiten vast te stellen
- het haalbaarheidsdocument Willemstad-Oost vast te stellen

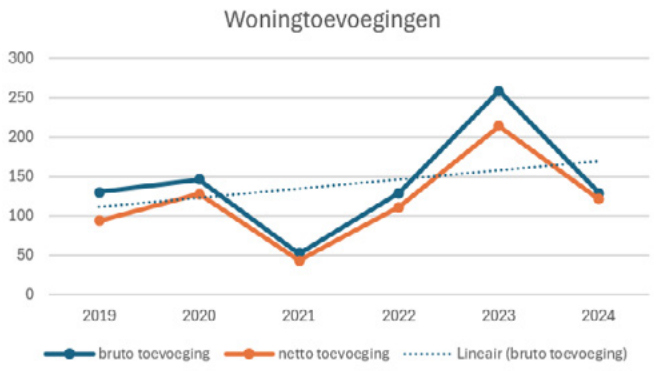
De bouw van 60 woningen is gestart

In onderstaande projecten is gestart met de bouw:

- Van Aerschotstraat Zevenbergen
- Koningin Julianastraat Fijnaart
- Wethouder Trompersstraat

121 woningen opgeleverd

Hiervan vallen 109 onder nieuwbouwwoningen en de overig toegevoegde woningen zijn tot stand gekomen via bijvoorbeeld splitsing en transformatie.
De nieuwbouwwoningen werden o.a. opgeleverd in Bosselaar Zuid en Van Aerschotstraat te Zevenbergen en Koningin Julianastraat en Waterwijk te Fijnaart.

Aantal verleende vergunningen

Nieuwbouw	Renovatie Woonkwartier
147	152

Diverse raadsinformatiebijeenkomsten georganiseerd

In 2024 zijn opnieuw raadsinformatiebijeenkomsten georganiseerd gerelateerd aan wonen:

- In september is een projectentour georganiseerd
- In oktober is in samenwerking met Woonkwartier een raadsinformatiebijeenkomst georganiseerd waarbij onder andere gesproken is over de woningbouwopgave, waaronder versnelling woningbouw en woningbouw in kleine kernen en het volkshuisvestelijk instrumentarium.

Prestatieafspraken 2025 nog niet afgerond

Woonkwartier is voor Moerdijk een belangrijke partner op de woningmarkt. Daarom stellen wij samen met Huurdersvereniging Fijn Wonen en Gemeente Halderberge prestatieafspraken op. In 2024 is gestart met de voorbereidingen voor de prestatieafspraken 2025. Het is niet gelukt om dit proces in 2024 af te ronden. Daarom loopt dit nog door in 2025.

Meldpunt Wet goed verhuurderschap ingesteld

Sinds 1 januari 2024 heeft de gemeente een meldpunt waarbij huurders, woningzoekenden, omwonenden en anderen terecht kunnen met signalen en klachten over ongewenst gedrag van verhuurders en verhuurbemiddelaars. In 2024 is één melding ontvangen.

Regionale woonzorganalyse

In 2024 is in regionaal verband een woonzorganalyse uitgevoerd. Deze woonzorganalyse is één van de onderleggers voor de regionale woonzorgvisie. Zie voor meer informatie: programma 4.

Onderzoek uitbreiding aantal woonwagenstandplaatsen

In regionaal verband is in 2024 een onderzoek naar de behoefte aan standplaatsen onder woonwagenbewoners uitgevoerd. Uit dit onderzoek bleek dat in Moerdijk behoefte is aan extra woonwagenstandplaatsen. Het college is daarom voornemens om het aantal woonwagenstandplaatsen uit te breiden en gaat onderzoeken waar dit mogelijk is. Alvorens die mogelijkheden te kunnen onderzoeken, zal eerst een inschrijvings- en toewijzingssystematiek moeten worden vastgesteld. Dit wordt in regionaal verband opgepakt.

Huisvesting nieuwkomers

In 2024 zijn diverse groepen nieuwkomers gehuisvest. Zie voor meer informatie: programma 4.

Aanvullend budget startersleningen

Vanwege het succes van de starterslening dreigde het budget voor startersleningen in 2024 tot twee keer toe uitgeput te raken. Daarom heeft het college besloten om een aanvullend budget van in totaal € 3.000.000,- beschikbaar te stellen voor startersleningen.

Aanpassing stimuleringsregeling

Onze inwoners, verenigingen of stichtingen kunnen via onze stimuleringsregeling een lening krijgen voor het nemen van maatregelen voor veiligheid, levensloopbestendigheid en duurzaamheid. We kunnen als gemeente rentekorting bieden op onze stimuleringsregeling. Het college heeft op 22 oktober

2024 daarom besloten om het rentetarief ongeacht de looptijd van de lening, als afgeleide van "het 10-jaars rentetarief" zoals SVn dat voor de stimuleringsregeling op zijn website vermeldt (op dat moment 3.6%), te verlagen naar een rentetarief van 1.7%.

Hiermee dragen we bij aan een rechtvaardiger energietransitie door het voor meer inwoners mogelijk te maken om duurzame en toekomstbestendige maatregelen te nemen. Ook bieden we met de lage rente op de stimuleringsregeling meerwaarde naast alternatieve geldverstrekkers als het nationaal warmtefonds en banken, waar de rentetarieven hoger liggen.

Legesopbrengsten hoger dan geraamd

In 2024 zijn hogere opbrengsten gerealiseerd. Dit werd niet veroorzaakt door woningbouw, maar door het verlenen van de vergunning voor één logistiek complex op het Logistiek Park Moerdijk, de 380 kV hoogspanningsverbinding en de realisatie van een vakantiepark. In de begroting werd rekening gehouden met twee plannen van deze omvang.

Ontwikkelingen

Wet versterking regie volkshuisvesting

Op 13 februari 2025 is het aangepaste wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting aan de Tweede Kamer aangeboden. Wanneer de Wet versterking regie op de volkshuisvesting conform wetsvoorstel in werking treedt, dienen gemeenten uiterlijk twee jaar later een volkshuisvestingsprogramma en een huisvestingsverordening met daarin in ieder geval een urgentieregeling vast te stellen. Vooruitlopend op de vaststelling van deze wet is in 2024 gestart met de voorbereiding voor het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma en een huisvestingsverordening voor onze gemeente.

Regionale woondeal

De Woondeal is een vertaling van de afspraken tussen de gemeenten in de regio West-Brabant West. Mede naar aanleiding van de nationale Woontop in december worden de afspraken herijkt. De verwachting is dat dit uiterlijk in het tweede kwartaal van 2025 wordt afgerond. Op grond van de huidige woningbouwprogrammering voldoet Moerdijk aan de regionale afspraken omtrent de toevoeging van betaalbare woningen (waaronder sociale huurwoningen, middeldure huurwoningen, goedkope koopwoningen en middeldure koopwoningen).

Effecten

Aantal inwoners 01-01-2024:	38.091
Aantal inwoners 31-12-2024:	38.274
==> Toename van inwoners:	183
Aantal huishoudens 01-01-2024: 1	6.434
Ontwikkeling woningvoorraad: netto woningtoevoeging	121
Aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen:	109
Aantal vergunde woningen:	147
Aantal verstrekte startersleningen:	36
Aantal verstrekte stimuleringsleningen:	20

Risico's

- Procedurele vertraging zorgt in de meeste gevallen voor een teruggang van het aantal opgeleverde woningen.
- De afspraken in de Woondeal met betrekking tot de toevoeging van sociale - en betaalbare (huur)woningen zet de financiële haalbaarheid van projecten onder druk.

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
- Woonprogramma Moerdijk gereed				
- Huisvestingsverordening gereed				
- Prestatieafspraken met Woonkwartier, huurdersvereniging Fijn Wonen en Gemeente Halderberge				

Thema Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Strategisch doel

- Verkeersveiligheid en bereikbaarheid in een groeiend en verduurzamend Moerdijk waarborgen en duidelijke kaders bieden voor de implementatie van de Omgevingswet.
- Woningen en (noodzakelijke) voorzieningen zijn goed en veilig bereikbaar
- Werklocaties zijn goed en veilig bereikbaar voor zowel personen als goederen

Mijlpalen

- Het inrittenbeleid is vastgesteld.
- Het onderhoud aan de Oudendijk, Kreekdijk en Weeldijk is gestart met de kap van 177 essen. Aan de Oudendijk is een proef uitgevoerd met tijdelijke verkeersmaatregelen. Door diverse bewonersavonden wordt het ontwerp inclusief verkeersmaatregelen gedragen door de omgeving.
- Het project Predikherenstraat e.o. in Standdaarbuiten is gestart met het vervangen en verleggen van kabels en leidingen.
- De achterstand wegen in het buitengebied wordt ieder jaar kleiner

Ontwikkelingen

Planbaar onderhoud loopt achter

Niet al het planbaar onderhoud wordt op tijd uitgevoerd. Naast een tekort aan vakinhoudelijke technische kennis, zowel intern als bij externe partners, zorgt de energietransitie voor veel vertraging bij projecten, met name binnen de bebouwde kom. Het verzwaren van elektriciteitsnetten en het vervangen van oude netten, maakt dat de komende 5 tot 10 jaar 1 op de 3 straten opengebroken wordt voor deze werkzaamheden. Het integraal afstemmen van deze werkzaamheden verloopt moeizaam, omdat ook de nutspartijen kampen met grote tekorten aan (technisch) personeel. Of soms juist sneller dan verwacht aan de slag gaan. Zie ook de het geduide risico in programma bij het integraal beheer.

Vaststellen laadvisie

Omdat laadvisies qua scope ontzettend breed kunnen zijn, is ervoor gekozen om een eerste basisvariant te maken die zich enkel richt op elektrisch laden voor personenauto's in de openbare ruimte. In het beginstadium van dit traject is gekozen om als gemeente mee te doen aan de provinciale concessie op laadinfra, met name omdat dit (financiële)voordelen met zich meebracht voor onze inwoners. Eén van de vereisten van deelname aan deze provinciale concessie is dat je een laadvisie dient te hebben als gemeente. Vandaar dat in eerste instantie is gekozen voor een laadvisie die zich qua scope beperkt tot elektrisch laden van personenauto's in de openbare ruimte. Deze laadvisie is eind 2024 opgeleverd en begin 2025 vastgesteld door de gemeenteraad, iets later dan gehoopt.

Programma mobiliteit

Eind 2024 is de bureauselectie afgerond voor het adviesbureau dat het programma mobiliteit op gaat stellen. Naar verwachting kan het programma mobiliteit in de basis eind 2025 worden vastgesteld

Effecten

-

Risico's

Wegbeheer

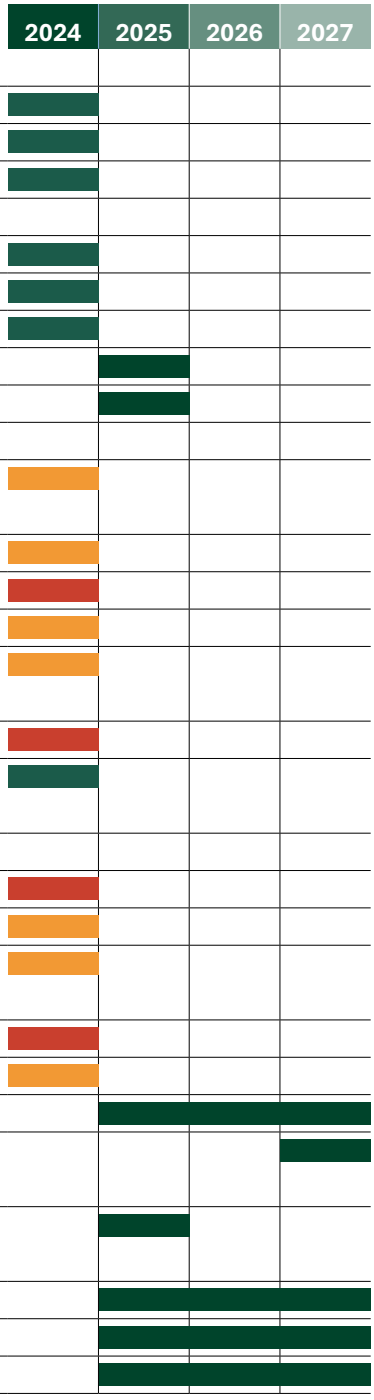
De kwaliteit van meerdere wegen binnen de bebouwde kom is dermate laag dat hierbij veiligheidsrisico's kunnen ontstaan, welke niet met klein onderhoud zijn te voorkomen. Het onderhoud aan deze wegen komt, al dan niet versneld, in uitvoering om zo risico's te beperken, met als gevolg dat niet alle meekoppelkansen benut worden. Zo kan het voorkomen dat binnen 3-5 jaar een straat alsnog open moet voor nutspartijen. Of dat kansen op het gebied van vergroenen of klimaatadaptieve inrichting niet volledig worden benut.

De laadvisie beantwoord nog niet alle elektrisch vervoer vragen

Doordat de bestaande laadvisie zich enkel richt op laden van personenauto's in de openbare ruimte, ligt er (nog) geen visie voor andere vormen van elektrische vervoersmiddelen of typeringen. Daarnaast ontbreekt in de huidige visie een mate van integraliteit als het gaat om elektrisch rijden c.q. laden. De huidige visie is vooral een faciliterend document met 'statische' uitgangspunten over laden van personenauto's in de openbare ruimte, maar zegt bijvoorbeeld nog niets over, en zo ja, hoe we als gemeente elektrisch rijden willen stimuleren en welke (actieve) rol we hierin als gemeente pakken.

Algemeen risico bij verkeersoplossingen
Uitstel van projecten die randvoorwaardelijk zijn voor de uitvoering. In veel gevallen zijn gemeentelijke verkeersoplossingen gekoppeld aan andere opgaven of projecten. Bijvoorbeeld aan de aanleg van woonwijken, grote weg- of waterbeheer projecten of een provinciale randweg. Uitstel van het ene project leidt dan tot uitstel van het andere. En daarmee niet alleen tot ongenoegen bij inwoners, maar mogelijk ook hogere kosten vanwege inflatie.

Prestaties

Thema Veilige buurt

Strategisch doel

- We hebben veilige kernen met een sterke sociale structuur
- De buurt is goed ingericht, schoon en heel
- Het verbeterde beheer Openbare Ruimte is zichtbaar voor bewoners

Mijlpalen

- Gestart met het proces om het beheer en onderhoud van onze fysieke leefomgeving toekomstbestendig te maken.
- De Kaaibrug en de Groene brug zijn weer geschikt voor alle gebruik.

Ontwikkelingen

Programma Openbare Ruimte/Fysieke leefomgeving

In 2024 is gestart met het opstellen van het programma Fysieke Leefomgeving. In eerder stadium werd dit benoemd als Visie Openbare ruimte en integraal beleidsplan openbare ruimte. De komende jaren gaat in Moerdijk -net als in bijna alle Nederlandse gemeenten- de vervangingsopgave een zeer grote rol spelen. Daarnaast zijn er grote maatschappelijke opgaven die een plek moeten krijgen in onze openbare ruimte, en waar onze openbare ruimte een aanzienlijke bijdrage aan kan leveren. Opgaven als Klimaat, energietransitie en de veranderende mobiliteit moet een plaats krijgen in onze openbare ruimte en hebben daarmee ook een grote invloed op hoe wij ons beheer en onderhoud moeten vormgeven.

Bruggen centrum Klundert

De Kaaibrug in het centrum van Klundert is versterkt zodat alle verkeer hier zonder aslastbeperking weer gebruik van kan maken Ook is gewerkt aan de versterking en vervanging van de Groene brug in de Brugstraat. De Blauwe Sluisdijkbrug wordt in het eerste kwartaal van 2025 aangepakt zodat aaneensluitend gestart kan worden met nieuwe straatinrichting van de centrumontwikkeling fase 2.

Actualiseren groenbeleidsplan en groenbeheerplan

Het huidige groenbeleidsplan en groenbeheerplan moeten herzien worden. De plannen zijn verouderd en niet ingesteld op de nieuwe opgaven in de openbare ruimte. Tevens is eind 2023 vanuit de Provincie geadviseerd om het groenbeheerplan te herzien vanuit de BBV. Hier is dan ook begin 2024 mee gestart. Besloten is gaande het jaar om met het vaststellen van het groenbeheerplan te wachten. Er is gekozen om de ontwikkeling naar integraal beheer voor te laten gaan en daaropvolgend het groenbeheerplan te laten herzien. In mei 2025 wordt het Programma Fysieke leefomgeving aangeboden en volgend in 2025 komt het groenbeheerplan. De gemeenteraad is hier per raadsinformatiebrief over geïnformeerd.

Baggeren

In het vervolg op het huidige baggerbeheerplan is in 2023 gewerkt aan de voorbereiding van baggerwerken in nagenoeg alle kernen. Deze werkzaamheden zijn in 2024 gestart en afgerond. In 2024 is ook gestart met het baggeren van een groot deel van de watergangen in ons buitengebied, het zogenaamde landelijk baggeren. Het landelijk baggeren is niet als project aangemeld geweest vanuit het waterschap. Wij hebben dit dan ook niet als zodanig kunnen inregelen. De gemeente heeft hierin ook de verplichting tot ontvangst van de specie en zit dan ook aan het einde van de werkzaamheden. Dit heeft ervoor gezorgd dat het beschikbare budget niet geheel in 2024 is uitgegeven. De werkzaamheden zijn echter wel doorgelopen in 2025. Hetgeen ervoor heeft gezorgd dat een groot gedeelte van het budget ten laste komt van 2025 en niet van het budget 2024.

Straatverlichting

De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door schade aan lichtmasten als gevolg van aanrijdingen. Deze schade vroeg om spoedig herstel om de verkeersveiligheid te waarborgen.We blijven inzetten op efficiënte afhandeling van schades en het verhalen van kosten waar mogelijk.

Groen+ bestek

Het onderhoud van onze openbare ruimte is voor het verzorgend onderhoud en een deel voor het technische onderhoud ondergebracht in het Groen+ contract. Door het maken van noodzakelijke keuzes en goed inzicht in het financieel beheer is het in 2024 mogelijk geweest om binnen de beschikbare budgetten te blijven. Zijn alle noodzakelijke werkzaamheden daarmee uitgevoerd, dat niet. Echter is het zaak om deze discussie binnen het proces naar ontwikkelend beheer te voeren en niet binnen bestaande contracten.

Effecten

- Tevredenheid inwoners openbare ruimte op basis van bewonerspeiling
- Tevredenheid over afhandeling van meldingen
- Aantal meldingen openbare ruimte
- Het areaal dat op het vastgesteld kwaliteitsniveau ligt

Risico's

Algemeen

Capaciteit

De afgelopen tijd wordt het gebrek aan voldoende capaciteit, zowel intern als extern een steeds groter risico welke invloed heeft op planningen. Dit vraagt om inzicht en aanpassingsvermogen en om het maken van gerichte keuzes. Ook vraagt dit gezien de grote opgaven in de komende jaren om een andere kijk op de werkwijze. Door de juiste keuzes in het begin van processen te maken ontstaat meer duidelijkheid en dit voorkomt vertragingen in de projectvoorbereiding.

Middelen

Het ontbreken van middelen zorgt voor een risico op het integraal willen benaderen van de openbare ruimte. Voor niet alle onderdelen in de openbare ruimte zijn of voldoende middelen beschikbaar of niet op het juiste moment middelen beschikbaar. In lijn met het proces naar integraal beheer en ontwikkeld beheer zal hier de komende beheerperiode inzicht in gegeven worden.

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Uitvoering werken die zijn opgenomen in de paragraaf kapitaalgoederen				
• Om onderhoud op straatniveau goed te kunnen aanpakken wordt een projectmatige aanpak voor overhangend particulier groen uitgewerkt en uitgevoerd				
• Nu de eerste urgente gevallen van essentaksterfte zijn aangepakt en data op orde is, volgt een planmatige aanpak essentaksterfte. De dialoog met belangrijke stakeholders wordt verder opgepakt om te streven naar een afgestemde aanpak voor behoud van ons groene landschap				
• Actualiseren van het groenbeleid aan de hand van vergroeningsplannen				
• Op orde brengen van areaal bomen en effect op beheergelden inzichtelijk maken				
• Vervanging Lamgatsebrug Zevenbergen-Hoeven				
• Vervangen en versterken drie betonbruggen centrum Klundert				
• Uitvoering beheerplan Waterbouwkundige objecten 2024-2028 inclusief onderhoud stadshaven Willemstad				
• Opstellen visie integrale openbare ruimte 2050, voortaan Programma Fysieke Leefomgeving				
• Opstellen beheerplan straatmeubilair en kleine objecten				
• Vaststellen beleidsplan integraal beheer openbare ruimte 2025-2035				

Thema Accommodaties en voorzieningen

Strategisch doel

- We faciliteren accommodaties en voorzieningen op basis van behoefte, draagvlak, kwaliteit en maatwerk
- We bieden accommodaties en voorzieningen aan op kansrijke en aantrekkelijke plekken waar duurzame en veilige instandhouding en exploitatie mogelijk is
- Er is in de accommodaties een samenhangend, zoveel mogelijk geclusterd aanbod van onderwijs, sport, cultuur en ontmoeting
- We stimuleren eigen verantwoordelijkheid van gebruikers voor instandhouding en exploitatie van sociaal-maatschappelijke voorzieningen

Mijlpalen

Nieuw sleutelsysteem

Op dit moment zijn de gemeentelijke gebouwen (55 gebouwen) voorzien van een “verouderd” sleutelsysteem uit 2002. Met het huidige sleutelsysteem geeft de gemeente fysiek sleutels uit. De afgelopen tientallen jaren zijn er veel sleutels in omloop, waarvan in een aantal gevallen niet bekend is wie een sleutel in bezit heeft. Het sleutelsysteem is verouderd en niet meer waterdicht. Het is van belang dat al onze gebouwen goed kunnen worden afgesloten en dat inzichtelijk wordt wie gebruik maakt van de gebouwen.
Na een geslaagde pilot bij zeven panden in 2024 is er in februari 2025 een begin gemaakt met de implementatie van een nieuwe systeem en de verwachting is dat aan het eind 2025 de implementatie is afgerond.

Beleidskader Buitensport

Eind 2024 is de opstelling van het Beleidskader Toekomstbestendige Buitensportaccommodaties afgerond en ter besluitvorming voorgelegd aan de raad van april 2025. In het beleidskader zijn eenduidige en transparante beleidslijnen geformuleerd, met daarin afspraken over beheer en eigendom en een heldere rolverdeling tussen gemeente en verenigingen. Ondersteuning aan verenigingen is meer afgestemd op de specifieke vraag, zo komt o.a. het boomonderhoud onder verantwoordelijkheid van de gemeente te vallen. Ook zijn er beleidslijnen opgenomen met betrekking tot duurzaamheid als gevolg van gewijzigde wet- en regelgeving. In het uitvoeringsplan volgt een nadere uitwerking met bijv. een cafetariamodel of keuzemodel met betrekking tot beheer en onderhoud.

Voorstel akoestische panelen gymzalen

Na de goedkeuring van de budgetten is in april 2025 gestart worden met het bezoeken van de diverse locatie om een opnamen van de werkzaamheden. Na het uitwerken van de bevindingen zal er een planning opgezet worden voor het aanbrengen van de akoestische panelen. Afhankelijk van de beschikbaarheid (schoolvakanties e.d.) van de locaties zullen de werkzaamheden eind 2025, begin 2026 worden afgerond.

Arbo aanpassingen brandweerkazernes

Eind 2024 is begonnen met de eerste Arbo aanpassing voor in het totaal van vijf brandweerkazernes. Naar verwachting zullen medio zomer de werkzaamheden zijn afgerond.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Momenteel ligt er bij het cluster Vastgoed een grote verduurzamingsopgave voor vier locatie. Het gaat hierbij om de gemeenteloods in Klundert, brandweerkazerne Fijnaart, brandweerkazerne Plaza 21 en sportzaal in Zevenbergschen hoek. Inmiddels zijn de werkzaamheden in kaart gebracht en budgetten en subsidies geregeld. De diverse werkzaamheden zullen dit jaar opgestart worden met een verwachte afronding in 2025/2026.

Ontwikkelingen

Uitvoering beleidskader gemeenschapshuizen

In de zomer van 2024 is gestart met het uitvoeringsplan en zijn er met alle besturen van de gemeenschapshuizen jaargesprekken gevoerd. In 2025 wordt dit fasegewijs uitgewerkt in actieplannen per kern. Ook is er ingespeeld op de wens van de besturen om de mogelijkheid te hebben om zwak-alcoholhoudende dranken te verstrekken tijdens activiteiten die niet van sociaal-culturele aard zijn. Dit is opgenomen in de nieuwe APV die per 1 januari 2025 is gewijzigd. Hierin staat opgenomen dat para commerciële rechtspersonen die zich voornamelijk richten op activiteiten van sociaal-culturele aard zwak-alcoholhoudende drank kunnen verstrekken tijdens ten hoogste zes bijeenkomsten van persoonlijke aard en bijeenkomsten die gericht zijn op personen welke niet of niet rechtstreeks bij de activiteiten van de desbetreffende rechtspersoon betrokken zijn.

Integraal Huisvesting Plan (IHP)

Eind 2024 is gestart met de voorbereidingen voor het opstellen van het Integraal Huisvesting Plan 2025-2040. De planning van de opstelling van het IHP is opgeschoven. Verwachte invoering van het wetsvoorstel is 1 januari 2026. Besluitvorming wordt medio 2025 voorgelegd.

Maatschappelijk Accommodatiebeleid

De totstandkoming van een beleidskader voor Maatschappelijke Accommodaties heeft vertraging opgelopen, vanwege capaciteitsknelpunten en latere invulling van vacatureruimte (medio 2024). De planning wordt hierop aangepast. Naar verwachting vindt de besluitvorming voor eind 2025 plaats.

Effecten

De meting van tevredenheid van gebruikers van gemeenschapshuizen/MFC's maakt onderdeel uit van het gefaseerde uitvoeringsplan beleidskader gemeenschapshuizen. In 2024 heeft deze meting nog niet plaatsgevonden. In de jaarlijkse gesprekken met exploitanten en beheerders is tevredenheid van gebruikers wel als vast bespreekpunt opgenomen.

Risico's

De hogere energielasten hebben nog niet geleid tot exploitatieproblemen bij de vrijwillige beheersstichtingen van gemeenschapshuizen. De gemeentelijke subsidieregeling voor hoge energielasten heeft een dempende werking gehad op de jaarlijkse kosten.

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Uitvoering geven aan de implementatie van het beleidskader over de gemeenschapshuizen. Dit resulteert in actieplannen per kern				
• Nieuw digitaal sleutelsysteem gemeentelijke accommodaties gefaseerd implementeren				
• In 2023 wordt een nieuw beleid buitensport accommodaties voorgelegd aan de raad en starten we met de uitvoering van het uitvoeringsplan dat in 2024 doorloopt				
• Beleidskader voor maatschappelijke accommodaties vastgesteld (met o.a. uitgangspunten voor beheer, eigendom, tarifering en facilitering)				
• Raadsvoorstel Besluitvorming Integraal Huisvesting Plan (IHP) onderwijshuisvesting				
• Project Gymaccommodaties				
- Fase 1 Sporthal Zevenbergen: ontwerp afgerond, vergunningprocedure opgestart, aanbesteding afgerond				
- Fase 2 Gymzaal bij basisschool de Regenboog: ontwerp afgerond, besluitvorming beschikbaar stellen krediet				
• Zwembaden				
- Uitvoering raadsbesluit over de gemeentelijke zwembaden				
- Realisatie toekomstperspectief zwembaden				
• Scholenontwikkeling Klundert				
- Afronden afwegingsdocument en besluitvorming over voorkeurslocatie				
- Haalbaarheidsonderzoek (ruimtelijk, financieel, maatschappelijk)				
- Project exploitatie en risico-analyse				
• Scholenontwikkeling Fijnaart				
- Afronden Initiatieffase				
• MFA Willemstad (incl. verplaatsing VV Kogelvangers)				
o Voetbalvereniging Kogelvangers:				
- Planologische procedure nieuw clubgebouw afgerond				
- Start realisatie nieuw clubgebouw				

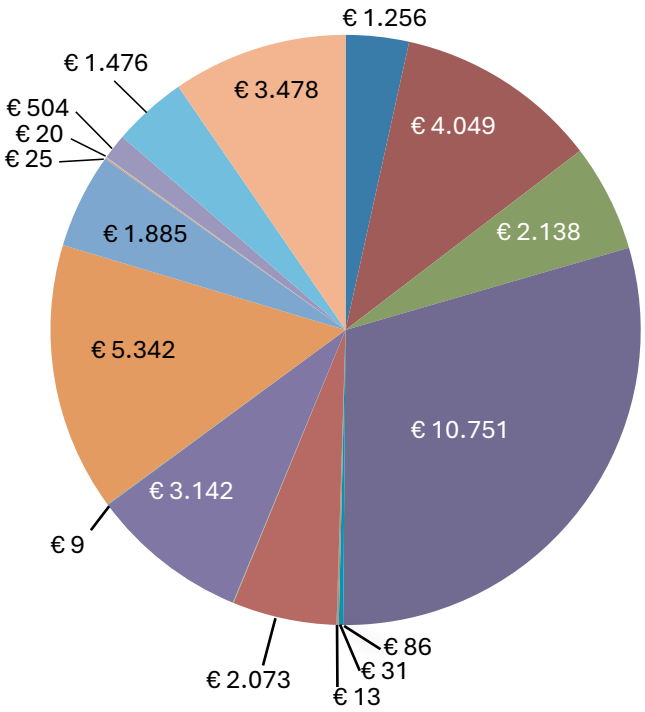
- Voorbereiding realisatie velden (uitvoeringsontwerp gereed, vergunningen op orde, start aanbesteding)				
o MFA Willemstad				
- Ontwerp gebouw en buitenruimte				
- Besluitvorming beschikbaar stellen uitvoeringskrediet				
- Voorbereiding planologische procedure				
- Opzet nieuwe beheerconstructie				
• MFA D'Ouwe School Noordhoek				
- Realisatie renovatie dorpshuis				
• Brandweerkazerne Willemstad				
- Besluit ver-/nieuwbouw				
- Besluitvorming beschikbaar stellen uitvoeringskrediet				
- Planologische procedure ver-/nieuwbouw doorlopen				
• Ombouw van grasveld naar kunstgrasveld bij Seolto om te voldoen aan de groeiende sportbehoefte.				
• Raadsbesluit over aanbrengen akoestische panelen. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat een aantal gymzalen qua akoestiek niet aan de norm voldoen en dat er een wezenlijke akoestische verbetering plaats kan vinden door het plaatsen van akoestische panelen				
• Uitvoering geven aan de implementatiefase beleidskader ontmoetingsfunctie, gemeenschapshuizen en opstellen uitvoeringsplan fasegewijs per kern				
- Besluitvorming toekomst Parel				
- Besluitvorming initiatieffase vervangende nieuwbouw Trefpunt/Tune Zevenbergen (contract eindigt in 2028)				

Lasten en baten 2024

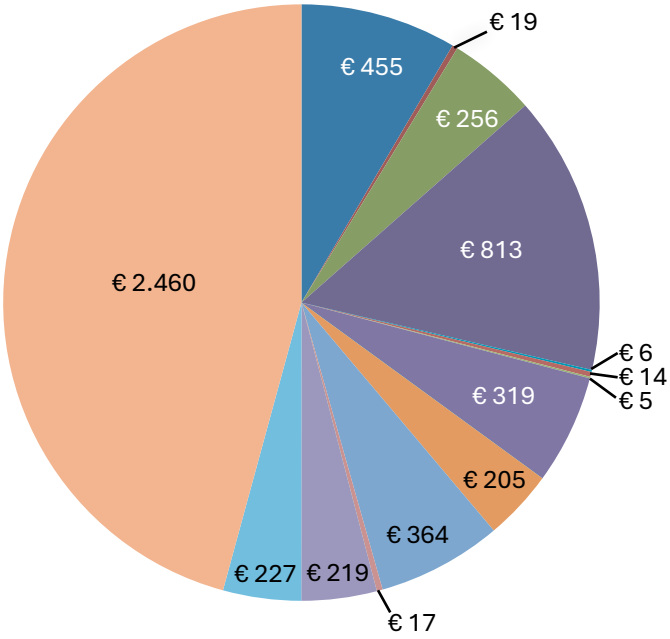
bedragen x € 1.000

Lasten € 36.293

- 0.3 Beheer overige gebouw. en grond.
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid
- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.5 Openbaar vervoer
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Baten € 5.376

- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, prod., particip.
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recrea
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
- 8.1 Ruimte en leefomgeving
- 8.3 Wonen en bouwen

Overzicht taakvelden

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2024 Lasten	Baten	Saldo
0.3 Beheer overige gebouw. en grond.	1.256	-455	801
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.049	-16	4.033
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.138	-256	1.883
2.1 Verkeer en vervoer	10.751	-813	9.938
2.2 Parkeren	86	-6	80
2.5 Openbaar vervoer	31	-0	31
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	13	0	13
4.2 Onderwijshuisvesting	2.073	-14	2.059
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	14	-5	10
5.2 Sportaccommodaties	3.142	-319	2.823
5.3 Cultuurpresentatie, prod., particip.	9	0	9
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recrea	5.342	-205	5.137
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.885	-364	1.521
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	25	-17	7
7.4 Milieubeheer	20	0	20
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	504	-219	285
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.476	-227	1.248
8.3 Wonen en bouwen	3.478	-2.460	1.018
Saldo baten en lasten	**36.293**	**-5.376**	**30.916**
0.10 Mutaties reserves	27.592	-28.488	-896
Resultaat na bestemming	**63.885**	**-33.865**	**30.020**

Overzicht Programma 2

Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Cijfers x € 1.000) (-/- is voordelig)				
Totaal lasten	32.814	36.893	36.293	-600
Totaal baten	-3.623	-4.551	-5.376	-825
Saldo van baten en lasten	**29.191**	**32.342**	**30.917**	**-1.425**
Storting in reserves	2.519	27.591	27.592	
Onttrekking aan reserves	-1.767	-28.950	-28.488	462
Resultaat na bestemming	**29.943**	**30.984**	**30.021**	**-963**

Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk

Onze gemeente heeft een sterke economische functie van regionale en nationale betekenis. Hierdoor ontstaat zowel werkgelegenheid voor onze eigen inwoners als voor de regio. De economische doorontwikkeling biedt kansen voor een inclusieve arbeidsmarkt en het aantrekken van nieuwe inwoners om de leefbaarheid te versterken en onze voorzieningen op peil te houden.

De economische positie van de gemeente wordt verder uitgebouwd door economische kansen te benutten. Daarbij streven we naar een beter evenwicht tussen economie en de (milieu)druk op mens en omgeving. We kijken naar wat economische ontwikkelingen kunnen bijdragen aan het realiseren van doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid, klimaat, leefbaarheid en bereikbaarheid.

We kunnen de economische kracht van het haven- en industrieterrein waar mogelijk koppelen aan andere lokale en regionale opgaven. Er liggen kansen om de spin-off vanuit de industrie richting lokale bedrijvigheid te vergroten.

De aanwezigheid van de zeehaven van Moerdijk en ons uitgestrekte buitengebied met agrarische bebouwing en recreatieterreinen hebben helaas een aantrekkingskracht op de georganiseerde criminaliteit. Dit kan ondermijnende effecten hebben op onze samenleving.

Thema Haven- en Industrieterrein

Strategisch doel

- Het Haven- en Industrieterrein ontwikkelt zich in balans met haar omgeving (People, Planet, Profit). We benutten de economische kracht door ruimtelijk-economische ontwikkelingen bij te laten dragen aan onze doelstellingen op gebied van klimaat, duurzaamheid en leefbaarheid.

Mijlpalen

Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk

Op de Ontwerptafel Powerport werken de ministeries Klimaat en Groene Groei, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Infrastructuur en Waterstaat, de Provincie Noord Brabant en de gemeente Geertruidenberg, Drimmelen en Moerdijk aan een integrale gebiedsgerichte aanpak voor de inpassing van o.a. de nationale opgaven op gebied van energie-infrastructuur en circulaire economie. Eerder is in beeld gebracht dat de optelsom aan opgaven die rijk, provincie en gemeente in de periode tot 2050 voorzien optelt tot een bruto ruimteclaim tussen de 180 en >1.000 hectare. De enorme omvang van deze ruimtevraag wordt veroorzaakt door een grote hoeveelheid ruimte die nodig is voor energie-infrastructuur en circulaire industrie.

In september heeft de ontwerptafel Powerport Moerdijk de technische verkenning naar ruimte "binnen de hekken" van het Haven en industriegebied Moerdijk en het Amergebied opgeleverd. Conclusie is dat "Binnen de hekken" is 0 ha. vrij beschikbare ruimte. Ook bij beschikbare gronden op bv het Industrial Park Moerdijk gelden technische (externe veiligheid, ruimte voor kabeltracés) en/of milieukundige belemmeringen (geluid en stikstof) waardoor inzet niet mogelijk is. Er is ruimte te maken binnen de hekken, maar dit kost tijd, geld en vraagt om oplossing van milieuproblematiek en uitplaatsing van zittende bedrijven.

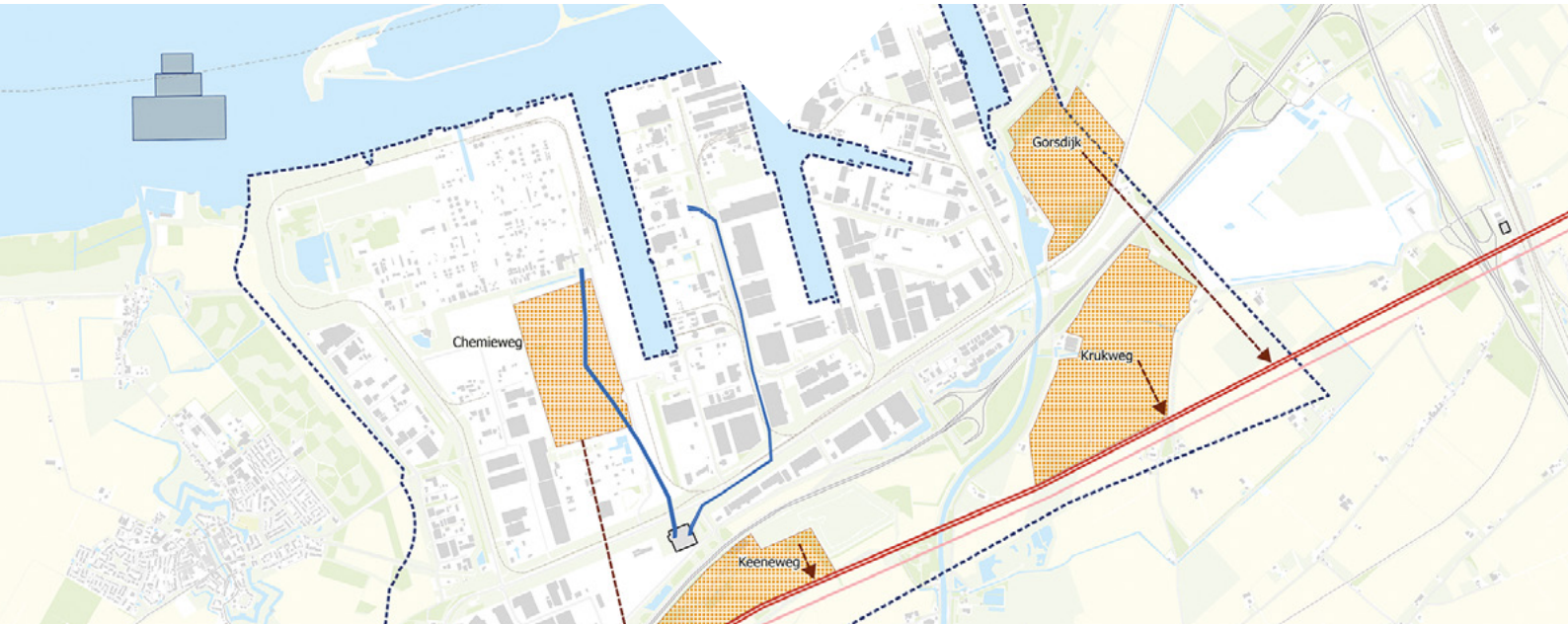
Conclusie van de technische verkenning is dat er onvoldoende ruimte te maken is "binnen de hekken" om in de vraag te voorzien. Hierop hebben partijen afgesproken om te verkenning welke ruimte er "buiten de hekken" te vinden is. Hierbij wordt gekeken op drie schaalniveau's:

1. in andere zeehavens,
2. in de regio's om ons heen en
3. lokaal buiten de hekken.

Resultaten van deze verkenning volgen in april 2025.

In november hebben rijk en regio tijdens het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving afgesproken om eind Q1 2025 een scope besluit te nemen over het globaal beoogde programma wat hier in het powerport gebied moet gaan landen en de opgave die dit met zich meebrengt om leefbaarheid en brede welvaart te borgen.

De raad wordt intensief bij het thema Powerport betrokken middels een periodieke klankbordgroep waarin alle fracties vertegenwoordigd zijn. Daarnaast heeft er op 29 oktober een openbare raadsinformatiebijeenkomst plaatsgevonden waarin de raad is bijgepraat over Powerport en de Leefbaarheidsvisie.

Leefbaarheidsvisie dorp Moerdijk

In oktober hebben inwoners van het dorp Moerdijk de Leefbaarheidsvisie (link toevoegen ,maar die werkt nog niet op de nieuwe website) gepresenteerd en aangeboden aan het college van de gemeente Moerdijk en aan gedeputeerde Dirken van de provincie Noord Brabant. De visie is breed gedragen door input van circa 500 inwoners van het dorp, in alle leeftijdscategorieën. In de visie zijn vier kernwaarden geformuleerd:

4. Erkenning: mogen wij er zijn?
5. Duidelijkheid: hebben wij wel toekomst hier?
6. Sterke sociale structuur: hoe houden we elkaar vast?
7. Rust en ruimte: waar stopt de uitbreiding van de industrie?

De kernwaarden zijn uitgewerkt in voorwaarden voor leefbaarheid. (zie plaatjes: schema randvoorwaarden en foto ankerkuil).

LPM

De bouw van het distributiecentrum van DSV verloopt voorspoedig en de voorbereidingen van de andere ontwikkelcellen ook. De kruispunten op LPM en het aansluitend kruispunt naar de A7/Moerdijk zijn in 2024 gerealiseerd. Alle voorbereidingen voor het verplaatsen van de Mariakapel naar het begin van Zevenbergschen Hoek zijn gereed. In het eerste kwartaal 2025 wordt de kapel verplaatst.

Regio West-Brabant (RWB)

In april 2024 werd de nieuwe strategische agenda en bijbehorend actieprogramma door het algemeen bestuur van de RWB vastgesteld. Met deze agenda richt de RWB zich in lijn met de Economic Board West-Brabant en REWIN op de pijlers: plantbased, circulaire en innovatieve economie. De RWB heeft in 2024 een nieuwe directeur aangesteld en er werd gestart met een onderzoek naar de inrichting van de organisatie op de nieuwe taken en toekomstige rol van de RWB in het speelveld met EBWB, REWIN en de stedelijke regio's. De organisatie van de RWB en verdeling en overdracht van taken zal op basis van de uitkomst van het onderzoek in 2025 verder gestalte krijgen.

Regiodeal 'West-Brabants welvaren'

In november heeft de Regio West-Brabant een Regiodeal gesloten met het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Met deze Regiodeal 'West-Brabants welvaren' werken we met partners uit het onderwijs, bedrijfsleven en overheden samen aan het verbeteren van de brede welvaart in onze regio. De deal bestaat uit drie hoofddoelen met bijbehorende programma's en programmalijnen die de welvaart, gezondheid en het milieu in West-Brabant verbeteren, versterken of verduurzamen. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken draagt de komende 4 jaar 15 miljoen euro bij in de deal. Partijen uit de regio leggen samen meer dan 15 miljoen euro in. Waardoor het bedrag verhoogd wordt tot meer dan 30 miljoen euro.

Onze voorwaarden

Fysiek/ruimtelijk	Sociaal	Procesmatig
Behoud en versterking van groene buffer tussen dorp en industrie	Behoud van basisschool met stabiel leerlingenaantal	Duidelijkheid over termijnen, processen en ontwikkelingen
Geen nieuwe industrie erbij tussen A16/A17 en dorp Moerdijk	Meer vrijwilligers voor behoud en versterking verenigingsleven	Een concrete vertrekregeling bij ruimtelijke claims rond het dorp vanuit de Rijksoverheid.
Het steeds verder inklemmen is geen optie meer voor de toekomst	Meer verbinding tussen oude en nieuwe inwoners van het dorp	Op zeer korte termijn een nieuwe Moerdijk-regeling vanuit de Rijksoverheid voor kopers
Sluipverkeer in de kern weg d.m.v. permanente maatregelen	Minder alleenstaanden in eengezinswoningen	Concreet handelingsperspectief (in lijn met de Moerdijkregeling) voor huurders
Geen toename van zintuiglijke hinder (geur, geluid, zicht, trilling, luchtkwaliteit) door industrie of ontwikkelingen rond het dorp	Een duidelijk vastgestelde grens aan het aantal arbeidsmigranten door het aanwijzen van maximaal twee in plaats van drie locaties	Deze visie niet *uit het zicht* en inwoners als permanente gesprekspartner aan tafel bij externe ontwikkelingen

Stedelijke regio's West-Brabant, Breda-Tilburg en Samenwerking Baronie

In 2024 werd er al gestart met samenwerken in de stedelijke regio's en Baronie. Ontwikkeldagen met de provincie werden al op het niveau van de stedelijke regio's georganiseerd en hierbij was Moerdijk in deze zomer gastgemeente voor de ontwikkeldag SRWB.
Er is gestart met de uitwerking van de governance en samenwerkingsafspraken voor zowel de stedelijke regio's als de Baronie. De 3 samenwerkingsverbanden koersen formele start van samenwerking in 2026 en de vaststelling van de daarvoor benodigde governance en afspraken in 2025.

Uitvoeringsagenda NOVEX Stedelijk Brabant

In november werd de uitvoeringsagenda NOVEX Stedelijk Brabant vastgesteld door Rijk en stedelijk regio's. Op het verzoek van Moerdijk is de uitvoeringsagenda aangepast zodat er meer aandacht is voor de opgaves in de Powerportregio. Hierdoor is de integrale gebiedsgerichte uitwerking Powerport regio Moerdijk als Brabantbrede agenderende afspraak opgenomen. Bij de vaststelling is de ambitie uitgesproken om in 2025 korte termijn maatregelen op het gebied van verstedelijking, mobiliteit en leefbaarheid uit te werken. Deze maatregelen dienen haalbaar, maakbaar en betaalbaar zijn. Naast Powerport staan er voor Moerdijk diverse acties en resultaten in waarop samenwerking gezocht kan worden met Rijk, Provincie, stedelijke regio's en waterschappen. Bijvoorbeeld voor verbetering van het multimodaal goederenvervoer, landschapscorridors, stedelijke woonmilieus rondom station Zevenbergen, economisch profiel en versterken van watergebonden werklocaties.

Ontwikkelingen

- De industrie met in het bijzonder de chemie hebben het moeilijk. Dit is een Europees probleem wat ook in Moerdijk speelt. Een belangrijke oorzaak ligt in de sterk gestegen energiekosten die in energie-intensieve industrie (zoals chemie) een aanzienlijk deel van de kosten vormen.
- Gezien de mondiale ontwikkelingen investeert Nederland stevig in Defensie. De haven van Moerdijk speelt geen primaire rol in de Nederlandse Defensie opbouw, maar kan in de toekomst wel meer ladingstromen te verwerken als gevolg van verschuiving vanuit andere havens die wel door Defensie gebruikt kunnen gaan worden.

Effecten

Overslag	2022	2023	2024
Tonnage	17,1 miljoen	15,6 miljoen ton	15 miljoen ton
Zeeschepen	2.070	1.877	1.914
Binnenvaart schepen	11.419	10.886	10.331
treinen	2.900	2.400	2.050

Werkgelegenheid	2022	2023	2024
Directe werkgelegenheid	10.293	10.600	10.952
Waarvan % buitenlandse werknemers			14,8,% hiervan 78% uit EU
Indirecte werkgelegenheid	8.993	9.330	9.616

Woonplaats medewerkers	Aantal		Percentage	
	2024	2025	2024	2025
Moerdijk	1.982	2.102	18,7%	19,2%
Regio West-Brabant	2.233	3.581	30,5%	32,7%
Overig Brabant	1.855	1.764	17,5%	16,1%
Drechtsteden	1.325	1.347	12,5%	12,3%
Rijnmond	965	963	9,1%	8,8%
Overig Nederland	1.240	1.195	11,7%	10,9%

Voor de havenstrategie wordt jaarlijks een monitor opgesteld en gedeeld met de raad. Het eindrapport voor de strategische monitor Havenstrategie 2023 vindt u hier.

Risico's

- Nu duidelijk is dat de opgave niet passend te maken is binnen de hekken van het terrein, ligt de fundamentele vraag over de houdbaarheid van dorp Moerdijk weer op tafel. Zowel onze inwoners als het college hebben rijk en provincie verzocht op korte termijn duidelijkheid te geven over de opgave die hier moeten gaan landen en de wijze waarop leefbaarheid en toekomstperspectief wordt geborgd. Duidelijkheid komt naar verwachting met het scopebesluit dat rijk en regio op 4 juni 2025 nemen tijdens het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving.
- Een mogelijke uitbreiding van het haven- en industrieterrein heeft ook impact op lopende projecten in het gebied zoals de ontwikkeling van Waterfront en het fietspad Moerdijk – Zevenbergen. Zolang er geen ander besluit is genomen, gaat inzet op deze projecten gaat onverminderd door.
- Het energieproject POM 380/150/20 kV station loopt in de tijd voor op de integrale planvorming van de Ontwerptafel. Vanuit gemeente Moerdijk en de provincie wordt ingezet om beide trajecten in tijd op

elkaar uit te lijnen, zodat bij de locatiekeuze POM 380 kV station rekening wordt gehouden met de bredere opgave. Het is nog niet zeker dat dit lukt. Het rekening houden met de bredere opgave is van belang omdat de locatiekeuze voor een 380 kV station zeer sturend is op de locatiekeuze voor volgende energie- en economieprojecten.

- Behalve Moerdijk heeft iedere deelnemende gemeente ingestemd met de nieuwe agenda en blijvende bijbehorende kosten voor de RWB. Hierdoor worden er alleen taken en geen bijbehorende budgetten overgedragen naar de stedelijke regio's. De benodigde budgetten voor de stedelijke regio's zullen daardoor direct zorgen voor hogere kosten voor regionale samenwerking. Het risico op vertraging op de besluitvorming rondom de organisatie van stedelijke regio's als ook de uitvoering van gewenste ontwikkelingen in de regionale ontwikkel strategieën neemt hierdoor toe.

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Afspraken over governance Stedelijke regio's SRBT (Breda-Tilburg) en West-Brabant West (WBW), inclusief eventuele overdracht werkzaamheden van de RWB aan de stedelijke regio's				
• Opleveren resultaten integrale Ontwerptafel Moerdijk met Rijk, provincie en regio				
• Evaluatie kredietovereenkomst GR Havenschap Moerdijk				
• Interne Baan LPM operationeel				
• Moerdijk Meer Mogelijk (Afhankelijk van stikstofdossier):				
- Start realisatie havenontwikkeling Waterfront Moerdijk				
- Realisatie projectonderdeel dijkaanpak Waterfront Moerdijk				
• LPM fase 1-4: afhankelijk van oplossing stikstofproblematiek – realisatie en oplevering 2025-2027				
• Moerdijk Meer Mogelijk:				
- Oplevering project Noordelijke randweg Zevenbergen				
- Oplevering Waterfront				

Thema Vitale Centra

Strategisch doel

- Zevenbergen, Fijnaart, Klundert en Willemstad hebben een bereikbaar, compact winkelhart dat uitnodigt als ontmoetingsplaats, met een aantrekkelijk aanbod van detailhandel, horeca, culturele en recreatieve functies en evenementen

Mijlpalen

Akkoord supermarktverplaatsing centrum Fijnaart

Tientallen jaren spelen er al plannen om het centrum van Fijnaart aantrekkelijker te maken. Vele ideeën werden door winkeliers en raadsleden voorgelegd. Helaas is daar weinig van terechtgekomen, tot donderdag 29 augustus 2024 tijdens de commissievergadering. Op de agenda stond de keuze "Go" of "No Go" voor de centrumontwikkeling Fijnaart. Na een mooie toespraak van Huibert van Dis, namens de klankbordgroep, sprak elke politieke partij het vertrouwen uit over het plan.

Al lange tijd geven inwoners van Fijnaart aan dat het mooie dorp nog mooier zou zijn met een bruisende kern. Vijf jaar geleden is hier gehoor aan gegeven door de Gemeente Moerdijk en is er gekeken naar de mogelijkheden. De gemeente besloot in 2020 een bedrag uit te trekken om de centra van Fijnaart, Willemstad en Klundert een impuls te geven. Al vrij snel werd in Fijnaart een klankbordgroep gevormd, bestaande uit ondernemers, omwonenden en vertegenwoordigers van de Dorpstafel. Een adviesbureau leverde al vrij snel een eerste ontwerp aan. Hier heeft de klankbordgroep zich in verdiept en het ontwerp gepresenteerd en besproken met omwonenden, ondernemers en geïnteresseerden. De meningen liepen uiteen. Dit werd door de werkgroep uitgewerkt en besproken met de Gemeente Moerdijk en het adviesbureau, waarna stap voor stap een plan op tafel kwam, dat bij nagenoeg iedereen leidde tot enthousiasme. Green Real Estate, Jumbo Supermarkten en Rialto Vastgoedontwikkeling hebben een intentieovereenkomst getekend, wat inhoudt dat zij graag meewerken aan de centrumontwikkeling. Verder onderhield de projectleider van de Gemeente Moerdijk nauwe contacten met winkeliers en bewoners die moeten verhuizen om het plan te kunnen realiseren.

Het plan gaat niet alleen over het verplaatsen van de supermarkt, maar betekent ook het opnieuw inrichten van het evenemententerrein, herinrichting van de Voorstraat en het openstellen van een kerktuin. Zo is er met het Kerkbestuur gekeken naar wandelpaden langs de kerk, voorzien van veel groen. Het Kerkbestuur staat hiervoor open. Voor de Voorstraat wordt er gekeken naar meer groen en een gezelligere Voorstraat. Dit alles bij elkaar zal zorgen voor een levendig centrum, waar mensen elkaar ontmoeten.

Toekenning impulsaanpak kernwinkelgebied Fijnaart
Nederlandse gemeenten konden bij het Rijk financiële ondersteuning aanvragen om winkelgebieden weer aantrekkelijk te maken voor zowel bewoners als bezoekers. De gemeente Moerdijk ontvangt 1 miljoen euro voor het centrum van Fijnaart. De gemeente Moerdijk heeft vanuit het programma vitale centra gezocht naar mogelijkheden om een aanvraag in te dienen voor deze regeling.

In afstemming met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) is het centrumplan in Fijnaart ingediend voor deze regeling. De aanvraag is goedgekeurd. Voor het centrum van Fijnaart 1 miljoen beschikbaar uit een landelijke regeling van 22 miljoen euro die verdeeld wordt over 13 gemeenten.

Vaststelling subsidieregeling ondernemersverenigingen vitale centra
Ondernemersvereniging Zevenbergen (OVZ), Ondernemersvereniging Fijnaart (OVF) en het Klunderts Ondernemers Kontakt (KOK) gaan dit jaar gebruik maken van een subsidie voor de ondernemersverenigingen in de vitale centra. Alle ondernemers dragen zelf bij aan hun lokale ondernemersvereniging en de gemeente Moerdijk wil hiermee een extra stimulans behouden voor activiteiten in deze centra. De besteding hiervan bepalen de ondernemers ook zelf.

- Krachtenbundeling van ondernemers, gevestigd in een afgebakend gebied in een kern in de gemeente Moerdijk die gezamenlijk activiteiten organiseren die resulteren in:
  - Organiseren van ontmoeting tussen ondernemers;
  - Scholing en activiteiten van ondernemers;
  - Gemeenschappelijke marketing;
  - Organiseren van gezamenlijke events.

Aanstelling centrummanager vitale centra
In 2024 is besloten een centrummanager aan te stellen. De centrummanager neemt een centrale positie in bij de ontwikkeling van onze vitale centra. Hij of zij wordt aangesteld door de gemeente en heeft de rol van initiator, bemiddelaar en aanspreekpunt. De centrummanager zorgt ervoor, dat overheid, vastgoedeigenaren en ondernemers structureel met elkaar samenwerken en werken aan een gemeenschappelijk doel, namelijk versterken van de aantrekkingskracht en het economische klimaat van de binnenstad.

Ontwikkelingen

Vaststelling centrumvisie Klundert en start openbaar maken stadhuis Klundert
De gemeente heeft in 2024 gewerkt aan een visie voor het centrum van Klundert. Hoe moet het centrum in 2035 eruit zien? De gemeenteraad heeft begin 2025 de centrumvisie voor Klundert vastgesteld. De wens is om een fijne groene omgeving te realiseren waar je elkaar kunt ontmoeten. Het boodschappencentrum moet compact en compleet zijn, en er is ruimte voor wonen, horeca en andere functies.

Vaststelling lichtvisie Vitale Centra
De gemeente Moerdijk heeft een beleidsplan voor de openbare verlichting waar de sfeerverlichting geen onderdeel van uitmaakt. Met deze lichtvisie worden duidelijke kaders en richtlijnen opgesteld voor sfeerverlichting in de openbare ruimte. Een voorwaarde hiervoor is een goede openbare verlichting, de sfeerverlichting is de extra laag hier bovenop. Deze visie is opgesteld samen met alle partijen die betrokken zijn bij de lichtinitiatieven in de vitale centra, zodat deze tezamen resulteren in een evenwichtig avondbeeld. De uitvoering van maatregelen wordt waar nodig in samenwerking met particuliere partijen gerealiseerd. Door het licht in de vitale centra integraal en samen aan te pakken, worden de belangen van iedereen meegewogen en ontstaat een evenwichtig geheel dat meer is dan de som der delen. De visie is uiteindelijk in Q1 2025 vastgesteld.

Opstarten centrumvisie Willemstad
Centrumgebieden zijn een spiegel van de samenleving en zijn daarmee continu in ontwikkeling. Ze hebben een belangrijke economische functie, maar dragen vooral bij aan de leefbaarheid in een kern. Het zijn plekken waar mensen samen komen om iets te beleven, te ontspannen of elkaar te ontmoeten. Dit vraagt om een breder palet aan functies dan louter detailhandel, dienstverlening en horeca. Voor een vitaal centrum zijn ook sociaal-maatschappelijke, culturele en medische functies van groot belang. Waar de inwoner altijd centraal staat, is voor Willemstad de bezoeker van buiten de gemeente bovengemiddeld interessant. Voor Willemstad is toerisme & recreatie namelijk een zeer belangrijk thema vanwege de rijke historie en het aanwezige erfgoed. Zo heeft de vestingstad Willemstad in 2023 ruim 350.000 bezoekers getrokken (met name dagjesmensen).

Een vitaal centrum vraagt zeker in Willemstad, om een brede scope: we hebben te maken met bewoners

én bezoekers, en bovendien met een oude vesting én het deel buiten de vesting (Kloosterblok), en tot slot wordt Willemstad met 200 woningen uitgebreid. De voorzieningen in het centrum moeten al deze groepen optimaal bedienen. Belangrijk vertrekpunt is dat er behoefte is aan een goede balans tussen inwoners en toerisme. Beide verdienen een plek in het centrum van Willemstad. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het centrum nog meer vruchten plukt van de vele bezoekers? Kunnen we bijvoorbeeld de toeristische bezoekers langer vasthouden? En hoe houden we het centrum tegelijk aantrekkelijk voor de inwoners? Een gebalanceerde doorgroei van toerisme is hierin van belang, zodat de bezoekerseconomie kan floreren voor zowel de inwoner als de toerist.

Effecten

- Meer bezoekers.
- Langere verblijfsduur bezoekers.
- Meer bestedingen.
- Meer koopkrachtbinding.
- Verhogen waardering inwoners.
- Verhoging waardering ondernemers.

Leegstand naar centrumgebied

Ondanks alle trends en ontwikkelingen is de leegstand vrijwel stabiel gebleven in de vitale centra van de gemeente Moerdijk. In Zevenbergen is zelfs een afname waarneembaar. Dit heeft te maken met enkele transformaties van winkelruimte naar wonen.

omvang leegstand	2023	2024	verandering in aantal
Centrum Fijnaart	3	4	+1
Centrum Klundert	7	7	0
Centrum Willemstad	2	2	0
Centrum Zevenbergen	23	15	-8
totaal vitale centra	**35**	**28**	**-7**

Ontwikkeling commercieel aanbod per centrumgebied (vkp)

Als wordt gekeken naar de ontwikkeling van het winkelaanbod in de vitale centra dan is het aanbod licht afgenomen met B4 winkels. De afname ligt in lijn met de landelijke trends en ontwikkelingen waaruit blijkt dat er minder behoefte is aan fysieke winkels.

omvang winkelaanbod	2023	2024	verandering in aantal
Centrum Fijnaart	10	8	-2
Centrum Klundert	23	23	0
Centrum Willemstad	8	8	0
Centrum Zevenbergen	52	50	-2
totaal vitale centra	**93**	**89**	**-4**

omvang horeca aanbod	2022	2023	verandering in aantal
Centrum Fijnaart	8	8	0
Centrum Klundert	9	10	+1
Centrum Willemstad	13	14	+1
Centrum Zevenbergen	29	30	+1
totaal vitale centra	**59**	**62**	**+3**

Monitoring programma aanpak

Aanvullend op de fysieke ingrepen in de 4 centra - in de programma aanpak werken aan overkoepelende zaken, zoals onderzoek, communicatie en promotie van de vitale centra.

Passantentellingen.

In september 2024 is een passantentelling uitgevoerd in de centra van Fijnaart, Klundert, Willemstad en Zevenbergen. Deze passantentellingen zijn fysieke tellingen en zijn gemeten door tellers in het betreffende winkelgebied. Het geeft inzicht in de druktepatronen, loopstromen van een winkelgebied en de populariteit van een winkelgebied. Informatie die onmisbaar is bij locatie beslissingen, marktanalyses, taxaties en het monitoren van een winkelgebied.

Risico's

Vanuit Vitale Centra worden diverse ingrepen beoogd waarvoor ook investeringen door marktpartijen nodig zullen zijn. Het is zaak om partijen te verbinden aan onze doelen en te bezien tot welke afspraken voor het realiseren van projecten gekomen kan worden.

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Oplevering herinrichting openbare ruimte centrum Klundert (fase 2 centrumplan)				
• Vaststellen startdocument centrumplan Klundert fase 3 (Doorsteek/ Westerstraat e.o.)				
• Startdocument + planvorming voor project Bastion Groningen Willemstad				
• Definitie deelprojecten centrumvisie Fijnaart				
• Afronding centrumvisie Klundert (fase 3)				
• Oplevering herijking uitvoeringsprogramma Centrum Zevenbergen				
• Start realisatie deelgebied Stoofstraat Zevenbergen				
• Realisatie deelprojecten centrumvisie Fijnaart				
• Realisatie uitvoeringsprogramma vitaal centrum Willemstad				
• Definitie deelprojecten centrum Klundert				

Thema Toerisme

Strategisch doel

- Het gemeentelijk aandeel in het toeristisch product Moerdijk is en blijft op orde.
- Ondernemers versterken en dragen bij aan de doorontwikkeling van het toeristisch product Moerdijk.
- We brengen samen met ondernemers het toeristisch product Moerdijk op een effectieve en inspirerende manier onder de aandacht van inwoners en bezoekers.

Mijlpalen

Toeristische marketing en samenwerking ondernemers

In 2024 is met een evaluatie aangetoond dat de wijze waarop wordt samengewerkt met de toeristische ondernemers goed aansluit bij de behoefte van ondernemers en gemeente. Deze werkwijze wordt in de komende jaren gecontinueerd en in 2025 mogen we weer een drietal nieuwe uitgevoerde initiatieven aan het toeristisch product toevoegen.
Daarnaast wordt met bureau Every Day samengewerkt om Visit Moerdijk op de kaart te zetten. De marketingstrategie is ontwikkeld en op basis daarvan zijn verschillende campagnes gedraaid op sociale media. Cijfers laten zien dat deze werkwijze ook zijn vruchten afwerpt (zie hiervoor bij de effecten).

Toeristische monitor

In 2024 is voor Moerdijk een toeristische monitor uitgevoerd (over het jaar 2023). Deze monitor geeft ons informatie over het vrijetijdsaanbod, het gebruik hiervan en de economische betekenis van de vrijetijdssector in Moerdijk. Het biedt ons meer inzicht in het aantal toeristen voor zowel dag- als verblijfstoerisme, de spreiding daarvan over tijd en gebieden en de tevredenheid van de bezoekers over ons toeristisch product. Deze monitor wordt gebruikt als referentiepunt voor verder toeristisch beleid en het programma toerisme dat in 2025 wordt opgesteld.

Ontwikkelingen

Expeditie Haringvliet

In 2024 is een evaluatie en toekomststudie uitgevoerd met als hoofdvraag of het binnen de gestelde kaders mogelijk is om een vaarverbinding te ontwikkelen en te exploiteren die bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van het gebied rondom het Haringvliet als toeristische bestemming. Conclusie van het rapport is dat er zeker behoefte is aan een vaarverbinding, maar dat op dit moment een snelle vaarverbinding over het Haringvliet niet realistisch is. Het initiatief Expeditie Haringvliet is daarmee gestopt.

Onderzoek West-Brabant West

In West-Brabant West is een onderzoek gestart met als doel om te kijken op welke manier de gemeenten het toeristisch product gezamenlijk kunnen versterken. En welke ontwikkelkansen aanwezig zijn. Het onderzoek wordt eerste helft 2025 afgerond. Resultaten uit het onderzoek worden ook meegenomen in het in 2025 op te stellen programma toerisme.

Realisatie ommetjes

In september zijn drie ommetjes in Moerdijk gelanceerd. Deze ommetjes zijn onderdeel van een groter Waterpoort project waarbij in totaal zeven ommetjes ontwikkeld zijn. De ommetjes zijn door IVN in samenwerking met de gemeenten ontwikkeld.

80 jaar bevrijding/cultuurnota

In 2024 vierde West-Brabant West 80 jaar bevrijding. Ook in Moerdijk zijn hier meerdere activiteiten voor georganiseerd. Visit Moerdijk heeft inzichtelijk gemaakt welke activiteiten er allemaal waren en deze gepromoot bij inwoners en bezoekers.

Toeristische Bebording

Het toeristische bebordingsplan voor Willemstad is zo goed als klaar. Maar de realisatie van dit plan hebben we niet kunnen uitvoeren in 2024. Dit wordt in 2025 uitgevoerd.

Fort de Hel

Voor Fort de Hel is voor 2024 een nieuwe beheerder gevonden die het fort bezoekbaar en beleefbaar houdt binnen de huidige mogelijkheden. Ook voor 2025 zijn er afspraken met deze beheerder gemaakt. Het ontwikkeltraject Fort de Hel wordt in 2025 opnieuw opgepakt.

Waterpoort samenwerking

In 2023 is een nieuwe Waterpoort samenwerkingsovereenkomst ondertekend. In deze overeenkomst is opgenomen dat na een jaar geëvalueerd wordt om de meerwaarde van de samenwerking te bekrachtigen met elkaar of te constateren dat deze meerwaarde niet (voldoende) meer aanwezig is.
In december 2024 is duidelijk geworden dat deze meerwaarde niet meer in het hele gebied wordt gevoeld. Daarmee is besloten de samenwerking met elkaar af te ronden.

Effecten

Bezoekers Mauritshuis

Jaar	Aantal bezoekers
2021 (vanaf opening in juli)	8.585
2022	15.833
2023	18.538
2024	22.955

Aantallen volgers op social media

Social media	2022	2023	2024
Facebook	727	741	900
Instagram	433	475	533

Passagiers veerverbindingen

Verbinding	Passagiers 2022	Passagiers 2023	Passagiers 2024
Willemstad – Numansdorp (de Anna)	Niet gevaren	1807	1944
Moerdijk – Strijensas (Lucretia)	2265	2058	2069
Rondje Volkerak Zoommeer (De Waterpoortpont)	1949	2025	2350

Hop on – hop of Stelling van Willemstad

Jaar	2022	2023	2024
Aantal passagiers	347	595	841

Website verkeer

Totaal verkeer met 4% gedaald, maar betrokken bezoekers (bezoekers die ook daadwerkelijk iets doen op de website) gestegen met 19% naar 30.015 sessies.

Downloads vanaf Visit Moerdijk

Aantal downloads met 41% gestegen naar 3391 downloads vanaf de website.
Top 3 is:

- Plattegrond Zevenbergen (962)
- 80 jaar bevrijding (387)
- Inundatieroute Willemstad (209)

Campagnes

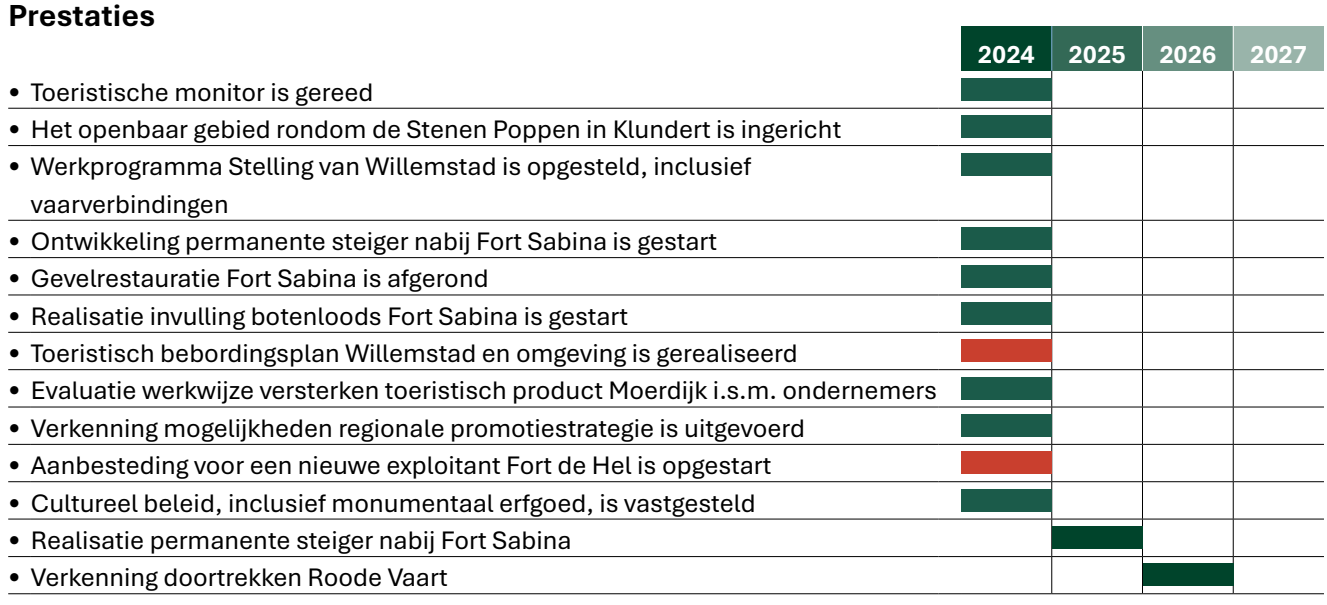
Najaarscampagne – 2473 bezoekers waarvan 94% betrokken bezoekers en 205 downloads. Bezoekers waren vooral afkomstig uit Zevenbergen, Rotterdam en Antwerpen.

80 jaar bevrijding – 1547 bezoekers waarvan 90% betrokken bezoekers en 257 downloads. Bezoekers waren vooral afkomstig uit Zevenbergen, Breda en Rotterdam.

Risico's

-

Prestaties

Thema Arbeidsmarkt

Strategisch doel

- Er is voldoende en goed gekwalificeerd personeel voor nieuwe en bestaande bedrijven

Mijlpalen

De eerste opleiding vanuit het programma van NXT Moerdijk is gestart. De Nederlands cursus met 25 medewerkers van CCT, Euro Rijn en DSV was een succes. 10 weken volgden ze een opleiding Nederlandse taal bij een van de bedrijfslocaties op het HIM. Een 1e pilot met Hybride leren. 20 medewerkers hebben de opleiding succesvol afgerond. De cursus zal daarom herhaaldelijk plaatsvinden en aangeboden worden aan het brede netwerk van NXT Moerdijk. Hiermee stimuleren betrokken partijen een leven lang ontwikkelen (LLO) en wordt het toekomstperspectief voor het werken op het HIM verbreed.

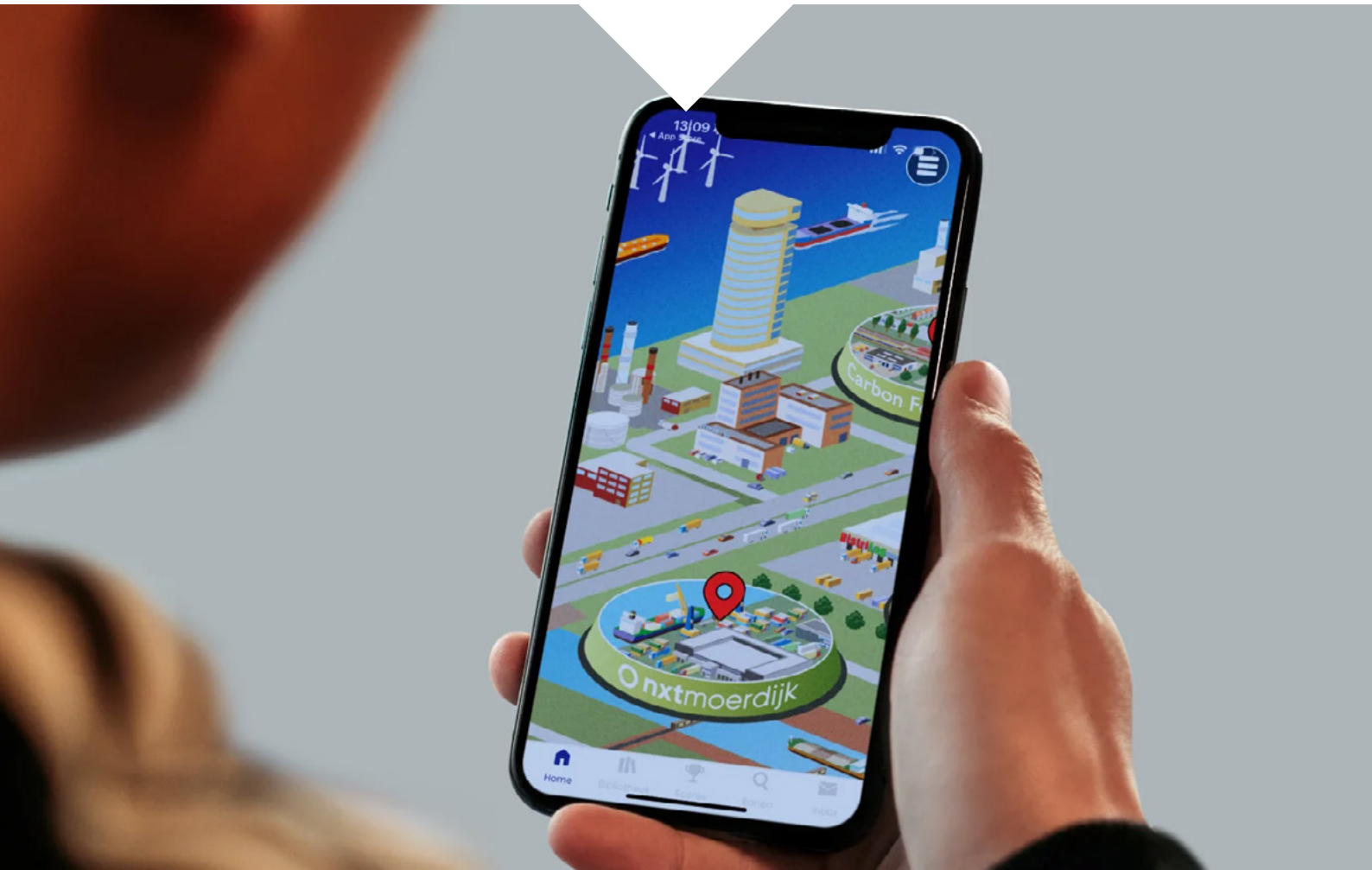
Activiteiten door NXT Moerdijk in 2024:

- 12 arbeidsmarkt events, projecten en pilots werden uitgevoerd in samenwerking met onderwijs, ondernemers en overheid (3 O's)
- Onderwijs en ondernemers brachten het arbeidsmarktperspectief op het HIM voor jongeren in kaart middels 9 bedrijfsbezoeken.
- Bedrijven gevestigd op het HIM startte een poule voor medewerkers om talenten te behouden binnen de sectoren logistiek, techniek en groene chemie.
- Meer dan 3500 mensen bezochten de Open Havendag in oktober 2024

Ontwikkelingen

Grootschalige huisvesting arbeidsmigranten

Door goede grootschalige huisvesting voor arbeidsmigranten, kunnen bedrijven beter aan arbeidsmigranten als personeel komen. Zonder goede huisvesting wordt dit steeds lastiger. De woonomstandigheden voor de arbeidsmigranten zelf zullen verbeteren en gewone woningen komen weer beschikbaar voor gewone woningzoekenden.

De aanvraag omgevingsvergunning Blokdijk 1 in Moerdijk voor 450 arbeidsmigranten is in procedure. Streven is start bouw in 2025. Er lopen nog 2 principeverzoeken voor de huisvesting van 320 arbeidsmigranten aan de Oudemolensedijk 13 in Fijnaart en 112 arbeidsmigranten aan de Zwaluwsedijk 7 in Moerdijk. Er is een nieuw principeverzoek ingediend voor de huisvesting van 800 arbeidsmigranten aan De Langeweg (ong) in Zevenbergen. Voor deze initiatieven worden bezwaarprocedures verwacht, zodat start bouw wordt verwacht in 2026.

De kansrijke initiatieven aan de Sebastiaansweg in Moerdijk en De Langeweg 12 in Zevenbergen zijn ingetrokken.

Regionale themagerichte aanpak arbeidsmigratie

Er is regionaal een themagerichte aanpak arbeidsmigratie West-Brabant West opgestart onder begeleiding van de VNG. Belangrijkste doel is om de keten rond arbeidsmigranten regionaal beter in beeld te krijgen en de omstandigheden voor arbeidsmigranten te verbeteren. De startbijeenkomst heeft eind 2024 plaats gevonden. Belangrijk eerste doel voor onze gemeente is om inzicht te krijgen in de huidige huisvestingslocaties en een plan van aanpak op te stellen hoe hiermee om te gaan. Daadwerkelijke handhaving kan een vervolgstap zijn.

Doorontwikkeling en handhaving nachtregister arbeidsmigranten

Door een goed nachtregister wordt beter inzichtelijk wie waar verblijft. Hierdoor kan de toeristenbelasting beter worden geïnd wat naast extra inkomsten ook een stimulans is voor registratie van arbeidsmigranten in BRP. Een goede registratie in BRP is voor arbeidsmigranten zelf positief en levert voor ons als gemeente meer inzicht, meer inkomsten en extra inwoners op.

Binnen de regionale themagerichte aanpak arbeidsmigratie wordt geprobeerd binnen de regio afstemming te vinden over de registratie van arbeidsmigranten, het innen van toeristenbelasting en het opzetten van een goed nachtregister.

NXT Moerdijk

In december heeft de stuurgroep van NXT Moerdijk, bestaande uit Curio, VNO-NCW en gemeente Moerdijk opdracht gegevens om in deze samenstelling plannen verder uit te werken. Het programma focust op 5 pijlers:

1. Loopbaan oriëntatie (LOB)
2. Leven Lang Ontwikkelen (LLO)
3. Het imago van werken op het HIM
4. Samenwerken als ecosysteem
5. Onderzoek & innovatie

Er zijn 3 themagroepen gestart met het uitwerken van arbeidsmarkt activiteiten voor het programma in het jaar 2025 en 2026. De themagroepen zijn verdeeld in Logistiek, NT2 en Groene Chemie/techniek. Deze herstructurering verplaatst de nadruk van een meer strategische aanpak naar de praktische invulling van het programma.

Met de themagroep groene Chemie hopen de betrokkenen gebruik te kunnen maken van de subsidie Just Transition Fund om projecten rondom een duurzame arbeidsmarkt te versnellen.

Just Transition Fund (JTF)

De subsidie vanuit het Just Transition Fund (JTF) voor West-Noord Brabant wordt opnieuw opengesteld van 16 december 2024 tot 28 mei 2025. Een kans voor ondernemers, onderwijs en overheid om de arbeidsmarkt opgaven te versnellen.

Effecten

1. Aantal openstaande vacatures naar beroepsklasse in West-Brabant in 2024

Volgens de Regionale Maandcijfers Arbeidsmarktinformatie West-Brabant voor het derde kwartaal van 2024 zijn de top 5 openstaande vacatures naar beroep als volgt:

Beroep	Aantal openstaande vacatures
Laders, lossers en vakkenvullers	800
Transportplanners en logistiek medewerkers	650
Schoonmakers	600
Verkoopmedewerkers detailhandel	600
Machinemonteurs	500

Bron: Regionale Maandcijfers Arbeidsmarktinformatie West-Brabant, 2024-Q3, werk.nl

2. Opleidingsniveau beroepsbevolking gemeente Moerdijk in 2024

In het haven- en industriegebied Moerdijk is de verdeling van het opleidingsniveau als volgt:

Opleidingsniveau	Percentage werknemers
Middelbaar beroepsonderwijs (MBO)	56%
Middelbare school	17%
Hoger beroepsonderwijs (HBO)	18%
Wetenschappelijk onderwijs (WO)	4%

Bron: Lichte groei werkgelegenheid haven- en industriegebied Moerdijk, portofmoerdijk.nl

Op basis van de meest recente gegevens is de leeftijdsverdeling van de inwoners in de gemeente Moerdijk per 1 januari 2024 als volgt:

Leeftijdsgroep	Percentage van de bevolking
0-14 jaar	15%
15-24 jaar	10%
25-44 jaar	25%
45-64 jaar	29%
65 jaar en ouder	21%

Bron: Gemeente Moerdijk in cijfers en grafieken - AlleCijfers.nl

De arbeidsmarktdeelname in de gemeente Moerdijk is als volgt verdeeld:

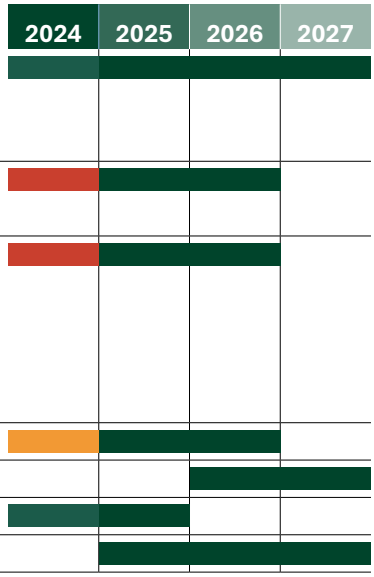
Aantal banen	22.720
Groei aantal banen (t.o.v. vorig jaar)	1.1.%
Netto arbeidsparticipatie	74,5% (2024)
Werkloosheidspercentage	2,8% (2024)

Bron: Moerdijk in Cijfers - Gemeente Moerdijk moerdijk.incijfers.nl

Risico's

- Zonder goede grootschalige huisvesting voor arbeidsmigranten, kunnen bedrijven steeds lastiger aan arbeidsmigranten als personeel komen.
- Om arbeidsmarkt projecten te laten slagen zijn we afhankelijk van deelname van bedrijven en onderwijsinstellingen. Dit vergt een hoge betrokkenheid van deze partijen, wat een uitdaging is door de krapte op de arbeidsmarkt en door personele wisseling.
- Als er voor het beoogde programma van NXT Moerdijk geen subsidie te verkrijgen is dan zullen plannen gematigd doorgang vinden. Er zal dan een keuze gemaakt moeten worden in welke projecten uitgevoerd kunnen worden en welke uitgesteld moeten worden tot er meer middelen beschikbaar zijn.

Prestaties

- Ontwikkelen van projectportfolio arbeidsmarkt (inclusief de ontwikkeling van een hybride leeromgeving logistiek, de sustainable learning community met Avans en ontwikkelprojecten op gebied van robotisering & digitalisering)
- Start realisatie van een aantal grootschalige huisvestingscomplexen voor arbeidsmigranten
- Doorontwikkeling + handhaving nachtregister waarin bezoekers en arbeidsmigranten die korter dan 4 maanden in de gemeente verblijven worden geregistreerd. Dit register vormt de grondslag voor het innen van toeristenbelasting van personen die in de gemeente verblijven en niet staan ingeschreven in de BRP
- 2e fase Hybride Leeromgeving (HLO)
- Oplevering huisvestingscomplexen arbeidsmigranten
- Realisatie portfolio arbeidsmarkt
- Arbeidsmigratie: handhaving op illegale huisvestingssituaties

Thema Vestigingsklimaat

Strategisch doel

- We beschikken over schone, veilige en duurzame bedrijventerreinen met voldoende ruimte voor ontwikkeling
- Onze bedrijventerreinen zijn goed en op een duurzame wijze te bereiken voor zowel het personenvervoer (fiets, deelmobiliteit en auto) als het goederenvervoer (spoor, buis, water en weg)
- We faciliteren ondernemers in aansluiting op hun behoeften en stimuleren het realiseren van economische en maatschappelijke meerwaarde en samenwerking tussen ondernemers onderling

Mijlpalen

Carbon Farming

ZLTO, gemeente Moerdijk en Havenbedrijf Moerdijk werken al enkele jaren samen om bedrijven in haven- en industriegebied Moerdijk de mogelijkheid te geven hun klimaatvoetafdruk te verkleinen. In het afgelopen jaar hebben 11 'Carbon Farmers' uit Moerdijk samen 500 ton CO_2 opgeslagen in hun agrarische grond; dit komt overeen met 500 koolstofcertificaten. Hiervan hebben drie Moerdijkse bedrijven er al 179 gekocht. Het gaat om Sivomatic, APP en OBM. De boeren overhandigden hen hun koolstofcertificaten. Bedrijven versnellen door deelname aan het 'carbon farming'-project hun klimaatambities. Tegelijkertijd verzilveren de boeren ermee de maatschappelijke meerwaarde van koolstof.

Optimalisatie CRM-systeem

In 2024 zijn belangrijke stappen gezet in de optimalisatie van het gebruik van het CRM-systeem. Hiermee gaan we de communicatie met ondernemers verbeteren. Om het bereik te vergroten is de optimalisatie afgesloten met een campagne waardoor we nu 1.277 ondernemers direct en gericht kunnen bereiken.

Bedrijventerrein Zevenbergen-Noord

De basis voor de ontwikkeling van bedrijventerrein Zevenbergen-Noord is vastgesteld door de gemeenteraad, de volgende fase is het verder uitwerken van de ontwerpfase.

Oplevering bedrijventerreinenvisie

De laatste vastgestelde visie op de lokale bedrijventerreinen dateert uit 2010. Deze visie gaf een doorkijk tot 2020, waardoor actualisatie gewenst is. De afgelopen 15 jaar is de economie en arbeidsmarkt – maar bijvoorbeeld ook de kijk op ontwikkelingen zoals circulariteit, energie en klimaatadaptatie – immers sterk veranderd.

Uitreiking certificaten, februari 2025

De ambitie: een visie die past bij onze Moerdijkse bedrijventerreinen, aansluit bij de vraagstukken van nu en adaptief is. We zetten in deze visie de algemene koers richting 2040 uit en belichten diverse accenten per bedrijventerrein. Immers, elk bedrijventerrein heeft eigen accenten en opgaven. Een belangrijk fundament om in de toekomst te kunnen beschikken over waardevolle en duurzame bedrijventerreinen, is het opstellen van een actuele visie en werkagenda voor de Moerdijkse bedrijventerreinen. Een concept bedrijventerreinenvisie is in 2024 opgeleverd en wordt naar verwachting in 2025 door de gemeenteraad vastgesteld.

Opwaardering buslijn 119 en OV havengebied
Moerdijk lobbyt al langer voor een betere Openbaar Vervoer-bereikbaarheid, dit heeft geresulteerd in aanpassingen in en uitbreiding van de provinciale OV-concessie die volgend jaar ingaat. Medio 2025 wordt Lijn 119 (wordt dan Lijn 373) opgewaardeerd naar een Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-verbinding. Dit is de lijn die gaat van Breda-Zevenbergen en in combinatie met de gebiedsontwikkeling rondom Station Zevenbergen is dit een belangrijke randvoorwaarde in ons Daily Urban System

Daarnaast komt er vanaf medio 2025 een nieuwe, volwaardige OV lijn (lijn 177) die vanaf station Lage Zwaluwe over het LPM naar het havengebied gaat. Deze lijn gaat van maandag t/m vrijdag 2x per uur rijden van 06.00-19.00. Dat is een enorme verbetering van de bereikbaarheid van onze voornaamste werklocatie. Niet alleen voor huidige werknemers, maar zeker ook voor studenten, stagiaires en nieuwe medewerkers.

Ontwikkelingen

Accountplan bedrijven
Er is in 2024 gewerkt aan een accountplan voor bedrijven. Net als met de optimalisatie van het CRM-systeem willen we met dit accountplan de relatie en communicatie met bedrijven verbeteren. Naar verwachting kan er volgens dit plan gewerkt gaan worden nadat het plan in het eerste kwartaal van 2025 definitief opgeleverd is.

Spooremplacement Roosendaal
De mogelijke inpassing van het emplacement én de gevolgen hiervan voor Moerdijk worden meegenomen in de ontwerptafel Powerport. Op die ontwerptafel wordt een advies geformuleerd ten aanzien van de inpasbaarheid van tal van projecten op gebied van energie, economie, bereikbaarheid etc.

Onze ov-knooppunten (station Lage Zwaluwe en Zevenbergen) sterk gepositioneerd in regionale samenwerkingsverbanden en -afspraken
Om tot een robuust mobiliteitssysteem op regionale schaal te komen, waarbij zowel het belang van de gemeente als gemeente overstijgend functioneel dient te zijn, moet je afspraken maken op diverse tafels. Die afspraken worden gemaakt op schaal van de stedelijke regio aan de hand van mobiliteitspakketten. In de Meerjarige Multimodale Mobiliteitsprogramma's (MMMP) worden mobilteitsafspraken c.q. doelen geformuleerd die je als regio op (middel)lange termijn zo goed mogelijk wilt realiseren. Daarnaast is er nog het Regionaal Mobiliteits Programma, dat is afgeleid van het MMMP, en daarin worden afspraken gemaakt voor de kortere termijn. De realiteit is wel dat er in beide pakketten door regiogemeenten meer opgevoerd wordt dan dat realiseerbaar zal zijn in de praktijk. Daarom is een goede lobby en positionering op de juiste tafels als gemeente essentieel.

Voor zowel station Lage Zwaluwe als Zevenbergen geldt dat beide een belangrijke rol spelen in zowel de stedelijke regio West-Brabant als in de stedelijke regio Breda-Tilburg. In de pakketten voor beide stedelijke regio's zitten de propositie voor station Zevenbergen (gebiedsontwikkeling station Zevenbergen) en het maken van een volwaardige OV hub van station Lage Zwaluwe goed gepositioneerd. Het doel is om in regionaal verband nut en noodzaak van de ontwikkeling van deze ov-knooppunten aan het licht te brengen, zodat we op regionale schaal besluiten te investeren in deze knooppunten.

Verder invulling geven aan OV traject op het havengebied (haltes, last-mile oplossingen e.d.)
Nu bekend is dat er vanaf medio 2025 een volwaardige OV lijn gaat rijden richting LPM, zullen we de komende periode met havenbedrijf, DTV, Arriva, provincie en andere stakeholders moeten kijken hoe het best invulling te geven is aan deze lijn. Denk hierbij aan de plaats van de haltes, de inrichting van de haltes, borging van sociale en fysieke veiligheid op het terrein en ook de last-mile oplossing. De bus stopt niet voor ieder bedrijf en om het ov zo aantrekkelijk mogelijk te maken, zal er nagedacht moeten worden over voor- en natransport van en naar bedrijven tot het ov.

Landbouwtransitie

De agrarische ondernemers zien zich heden ten dage geconfronteerd met groeiende onzekerheden vanuit regelgeving en beleid, gerechtelijke en politieke uitspraken en besluiten. Het intrekken van het Nationaal programma landelijk gebied en het bijbehorende transitiefonds door het huidige kabinet en het dientengevolge stopzetten van het Brabants Programma Landelijk gebied maken dat een duidelijk toekomstperspectief waar de sector zich op kan richten voorlopig uit het zicht is. In 2024 is er gewerkt aan een werkprogramma landelijk gebied. Dit programma maakt de complexiteit in het gebied inzichtelijk en maakt het mogelijk om met een plan van aanpak de transitie op gemeentelijk en regionaal niveau te begeleiden. Het werkprogramma wordt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2025 opgeleverd.

Effecten

- Verbetering bereikbaarheid havengebied.
- Vergroting aantrekkingskracht en ontwikkelperspectief van werkgevers
- Subsidie verkrijgen vanuit regionale samenwerkingen om OV knooppunten te optimaliseren

Effectindicatoren	
Uitgegeven hectares bedrijventerrein (meerjarig perspectief)	0 ha
Nog uitgeefbare hectares bedrijventerrein	0 ha
Ontwikkelingen aantal bedrijfsvestigingen	+58 bedrijfsvestigingen in 2024

(Bron: KVK regiodatatool) NB.

Engagement rate versus benchmark (online betrokkenheid van volgers t.o.v. gemiddeld bij gemeenten) social: doorklikken op links social media

Gemeente Moerdijk scoort bovengemiddeld hoog qua engagement ratio vergeleken met de andere gemeenten in de omgeving. Als we het vergelijken met het aantal volgers dat deze pagina's hebben, dan scoort gemeente Moerdijk boven verwachting vergeleken met de andere gemeentes.

Ontwikkeling van het aantal volgers Facebook – LinkedIn-gemeente

De gemeente Moerdijk heeft op LinkedIn afgelopen jaar ongeveer 640 volgers erbij gekregen. Via Facebook zijn er in totaal 45 volgers bij gekomen.

Ontwikkeling online bereik van de doelgroep lokale ondernemers

Via Facebook is het bereik met 183% gestegen ten opzichte van 2023. Via de LinkedIn ads zien we een daling in het bereik vergeleken met 2023, hogere advertentiekosten zijn hiervan de reden. Het organische bereik is in 2024 wel gestegen vergeleken met voorgaande jaren.

Risico's

Onvoldoende vraag naar OV

Ondanks de realisatie van een nieuwe ov lijn, is het om diverse redenen mogelijk dat er toch onvoldoende vraag is naar OV (onvoldoende gefaciliteerd/gestimuleerd door werkgevers, gedrag, autocultuur, reistijd, kosten, minder flexibiliteit als reiziger). Dat zorgt voor onvoldoende draagvlak bij ov aanbieder om in de toekomst de lijn te continueren. Met als gevolg dat de bereikbaarheid van dit gebied een groot probleem blijft.

Positionering ov knooppunten in stedelijke regio's

Hoewel onze positionering goed is in beide stedelijke regio's, is het geen uitgemaakte zaak dat we langs deze lijn als regio besluiten in te zetten op deze ov-knooppunten en dus geen (co)financiering krijgen voor de ontwikkeling van onze ov knooppunten. Dat zou betekenen dat we als gemeente zelf voor een grotere financiële bijdrage aan de lat staan als we dezelfde ambities waar willen maken.

De schaarste op het elektriciteitsnet en de stikstofproblematiek vormen een belemmering voor de nieuwvestiging van bedrijven en de doorontwikkeling en verduurzaming van zittende bedrijven. We beogen met het verkrijgen van de SPUK-regeling voor het verduurzamen van bedrijventerreinen een poging te doen om ondernemers beter te laten samenwerken en dit probleem tijdig te voorzien van een goede collectieve oplossing.

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Regionale verkenning mogelijkheden uitplaatsen spooremplacement Roosendaal				
• Optimalisatie van het gebruik van het CRM-systeem ten behoeve van verbetering van communicatie richting ondernemers.				
• Het opleveren van een nieuw accountplan door de accountmanager bedrijven.				
• Afspraken met Provincie over opwaardering buslijn 119 Breda-Zevenbergen tot HOV-verbinding				
• Start uitgifte fase 1 bedrijventerreinen ontwikkeling Zevenbergen Noord				
• Start uitgifte bedrijventerrein Bedrijvenpoort West-Brabant (nabij station Lage Zwaluwe)				
• Aanbieden deelmobiliteit op station Lage Zwaluwe, gekoppeld aan ontwikkeling bedrijventerreinen Bedrijvenpoort West-Brabant en het realiseren van LPM				
• Opwaardering fietsroute Breda- Prinsenbeek-Zevenbergen door Provincie Noord-Brabant				

Thema Veiligheid

Strategisch doel

- We bestrijden integraal veiligheidsrisico's en georganiseerde criminaliteit.

Mijlpalen

Inzet op ondermijning

De capaciteit van het cluster Veiligheid is in 2024 uitgebreid. Het thema ondermijning is hiermee stevig op de agenda komen te staan. De komende jaren kan hierdoor de (dreigende) verwevenheid van de onderwereld met de bovenwereld worden tegengegaan en ondermijnende criminaliteit, in samenwerking met partners, worden aangepakt. Onderdeel van de aanpak is inzetten op bewustwording en het herkennen van signalen door medewerkers. Een start is gemaakt door middel van trainingen met toezichthouders van het team VVTH en de buitendienst. Ook hebben we deelgenomen aan de districtelijke (preventieve) actiedagen gericht op mensenhandel (hierin hebben wij een voortrekkersrol) in de vorm van arbeidsuitbuiting en illegale prostitutie. Tevens is een districtelijke informatieavond over cybercriminaliteit georganiseerd voor ondernemers en belangstellenden.

Er is een werkproces opgesteld en een meldroute voor het verwerken en afhandelen van signalen van ondermijning. De gestructureerdere aanpak en de registratie en afhandeling van meldingen van signalen en vermoedens zullen meer (geografische en cijfematige) inzichten gaan geven in de problematiek binnen de gemeentegrenzen.

Uitvoering geven aan een multidisciplinaire crisis oefening

In 2024 zijn er verschillende trainingen en oefenmomenten geweest voor de gehele gemeentelijke crisisorganisatie. We hebben met alle hoofden van de taakorganisatie een training gehad en met alle taakorganisatie's afzonderlijk. Ook is er een grote oefening geweest in november met de gehele crisisorganisatie aangevuld met mensen die zich hebben opgegeven voor de 'ready to help poule'. Tijdens deze oefening was er een trein met gevaarlijke stoffen ontspoord in Zevenbergen. Dit zorgde er voor dat elke taakorganisatie van de crisisorganisatie heeft kunnen oefenen. We kijken terug op een geslaagde oefening welke uiteraard ook wat verbeterpunten heeft opgeleverd. Die punten pakken we uiteraard op.

In 2025 zullen we ook weer verder gaan met het beoefenen van de crisisorganisatie zodat we klaar blijven staan voor een crisis.

Conversie Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) naar Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) in samenwerking met Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

Onder de Omgevingswet moet de gemeente, zijnde het bevoegd gezag voor 'kwetsbare gebouwen en locaties -KGL1' , informatie over de kwetsbaarheid van gebouwen en locaties verzamelen en aanleveren aan het REV.
De conversie is afgerond. Alles is voor de deadline in 2024 gepubliceerd. Hiermee voldoen we aan de verplichting.

Invoering blauwe zone haven en industrieterrein

In oktober 2024 is de blauwe zone op het haven en industrieterrein in werking getreden. De invoering van de blauwe zone is belangrijk om de (verkeers-)veiligheid in het gebied te vergroten. Voorbeelden hiervan zijn het voorkomen van overnachten van chauffeurs in vrachtauto's binnen het veiligheidsrisicogebied van hoogrisicobedrijven, het tegengaan van parkeren op verkeersgevaarlijke locaties (zichtlijnen verkeer en verhoogde kans op ongevallen) en het tegengaan van langparkeren van trailers op de openbare weg.

De effecten van de invoering van de blauwe zone zijn inmiddels zichtbaar. Een projectgroep houdt regulier afstemming over de voortgang op de handhaving van de blauwe zone. De projectgroep wordt gevormd door een afvaardiging vanuit gemeente (waaronder boa's), politie, ondernemers en het havenbedrijf.

Veiligheid havengebied / Mainportprogramma Zeeland West Brabant

In 2024 zijn mooie resultaten geboekt vanuit het mainportprogramma. Zo zijn er hekwerken, poorten, thermische- en PTZ-camera's geplaatst. Niet alleen de fysieke beveiliging is hiermee toegenomen maar ook de digitale beveiling.

Baanverbetering spoor Zevenbergen

Het spoor tussen de Langeweg en het station was erg instabiel. Al een jaar gold op dat traject een

snelheidsbeperking (max 40 km/ uur). In september is noodzakelijke baanverbetering gerealiseerd, letterlijk in de achtertuin van bewoners.

In een tijdsbestek van 15 dagen zijn over een lengte van 900 meter (inclusief de overgangen aan de Langeweg en de Hazeldonkse Zandweg) het complete spoor, ballastbed en ondergrond verwijderd en opnieuw opgebouwd. Bij het station zijn de perrons en het stationsmeubilair vervangen. Vanwege zetting zijn later nog herstelwerkzaamheden uitgevoerd aan beide overwegen.

Het werk is gezamenlijk met ProRail, aannemer BAM en klankbordgroep van bewoners voorbereid. Een dergelijk werk kan natuurlijk niet zonder overlast worden uitgevoerd, maar tijdens de uitvoering zijn er nauwelijks klachten van overlast binnen gekomen.

Ontwikkelingen

Crisisbeheersing

In 2023 is er gestart met de doorontwikkeling van de crisisorganisatie. Het doel van deze doorontwikkeling is om te zorgen voor een compactere opgeleide crisisorganisatie. Deze crisisorganisatie gaat in werking bij incidenten vanaf GRIP 2. Naast deze crisisorganisatie hebben we er in Moerdijk gekozen om voor kleinere incidenten die impact hebben op de samenleving ook een gemeentelijk crisisteam te hebben. In 2024 is deze doorontwikkeling afgerond. Alle functies zijn ingevuld en we hebben een gemeentelijk crisisteam klaar staan voor niet opgeschaalde incidenten.

Ook hebben we in 2024 een oproep gedaan op intranet voor een ‘ready to help poule’. Tijdens incidenten kan het nodig zijn dat we extra handjes nodig hebben. Op deze oproep hebben ruim 25 collega’s gereageerd die hebben aangegeven graag te willen helpen bij een incident. Deze mensen hebben we in 2024 een basistraining gegeven over hoe de crisisorganisatie in elkaar zit. We zijn blij dat zoveel collega’s hebben aangegeven te willen helpen tijdens een crisis.

Uiteraard zal de crisisorganisatie zich blijven door ontwikkelen, maar de doorontwikkeling die gestart is in 2023 is in 2024 afgerond.

Doorontwikkeling haven veiligheidsstrategie (Port of Moerdijk Veiliger)

Al ruim een decennia wordt ingezet op een gerichte veiligheidsaanpak voor het haven en industrieterrein in Moerdijk. Doel hierbij is door gerichte interventies een goed niveau van veiligheid te behouden of te doen toenemen. Na de beleidsprogramma's Moerdijk Veilig en Moerdijk Veilig 2.0 zijn wij nu in de afrondende fase van het beleidsprogramma Port of Moerdijk Veiliger voor de periode 2025-2030. Hiermee wordt voortgang gegeven aan de doorontwikkeling van veiligheidsthema's in en rond het haven en industrieterrein. Dit doet de gemeente in samenwerking met provincie, omgevingsdienst, veiligheidsregio (w.o. brandweer), en het havenbedrijf.

Instellen intergemeentelijk haventeam (IHT) en aanstelling havenmarinier

Het IHT is gemeente overstijgende samenwerking. Het IHT bestaat uit een havenmarinier, een handhavingsjurist, een analist, een beleidsmedewerker en vier haventoezichthouders. Deze functies worden in 2025/2026 ingevuld.

De Havenmarinier is leidinggevende van het IHT en de coördinator van de gemeentelijke havenaanpak en is in dienst van de gemeente Borsele. De Havenmarinier wordt aangestuurd door de burgemeesters van de vier betrokken gemeenten. De Havenmarinier werkt nauw samen met de partners vanuit het Mainportprogramma, zijnde de vier gemeenten, de politie, de douane, de Koninklijke Marechaussee, de havenbedrijven North Sea Port en Port of Moerdijk, het Openbaar ministerie, de Belastingdienst. Hiernaast werkt het intergemeentelijk haventeam samen met partners zoals Veiligheidsregio's, OMWB, RUD, DCMR.

Het primaire doel van de samenwerking tussen de partijen is de inzet van het IHT te gebruiken als strategisch en dynamisch instrument voor het zo effectief mogelijk benutten van de bestuursrechtelijke mogelijkheden ter voorkoming van ondermijnende criminaliteit, als integrale aanvulling op strafrechtelijke en fiscale interventies. Daarnaast is het doel om het IHT in te zetten als instrument voor bevorderen van een informatie gestuurde aanpak van ondermijnende criminaliteit en in nauwe samenwerking met de havenbedrijven North Sea Port en Port of Moerdijk, in te zetten ter bevordering van het toezicht en naleving van ISPS wetgeving.

Aanleg WAS-sirenes

In het jaarverslag van 2023 is vermeld dat de WAS-sirenes naar aanleiding van een landelijk besluit uitgefaseerd gaan worden. In verband met de huidige geopolitieke ontwikkelingen is het landelijk besluit teruggedraaid. Nu ligt er het verzoek om juist 2 masten bij te plaatsen.

Effecten

Tijdige alarmering bij een crisis. Budget is opgenomen in de kadernota.

Risico's

Er zijn geen specifieke vooraf te voorziene risico's.

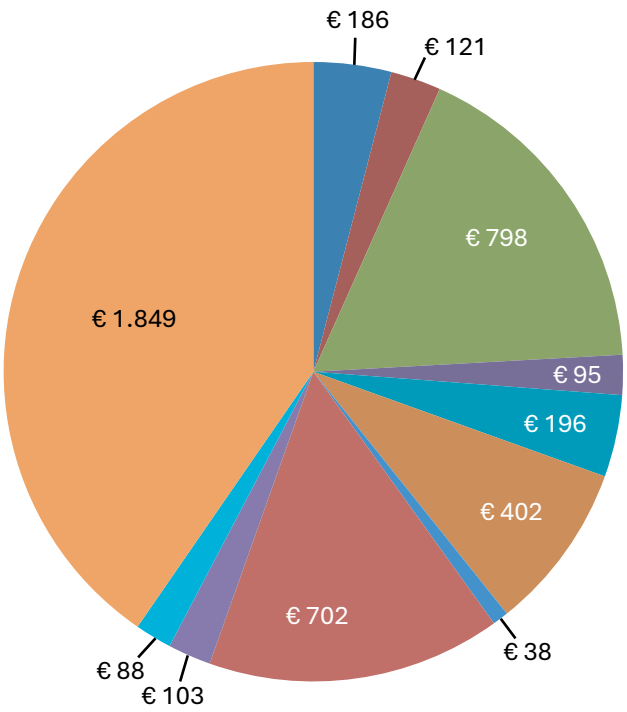
Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Nieuw op te zetten programma Veiligheid opnemen in Uitvoeringsprogramma VVTH 2024	■			
• Afronden conversie Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) naar Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) in samenwerking met Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	■			
• Doorontwikkeling haven veiligheidsstrategie in samenhang met de uitrol van maatregelen in de Mainport aanpak Zeehavens Zeeland-West Brabant	■			
• Doorontwikkeling crisisorganisatie bevolkingszorg gereed	■			
• Uitvoering geven aan een multidisciplinaire crisis oefening	■			
• Het nieuw op te zetten programma Veiligheid wordt eind 2023 opgeleverd. Op basis daarvan worden realistische en meerjarige prestaties geprogrammeerd.		■	■	■

Lasten en baten 2024

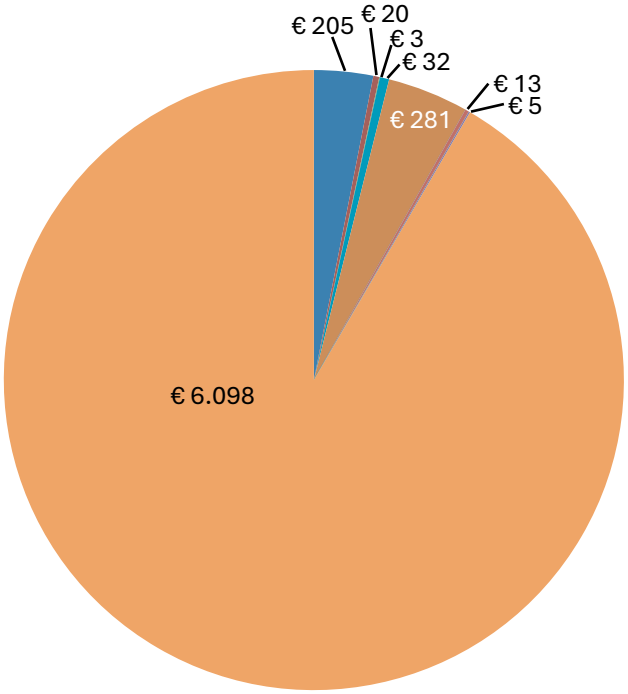
bedragen x € 1.000

Lasten € 4.576

- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie

Baten € 6.658

- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureelerfgoed
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recrea
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerr)

Overzicht taakvelden

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2024 Lasten	Baten	Saldo
2.3 Recreatieve havens	186	-205	-19
2.4 Economische havens en waterwegen	121	-20	100
3.1 Economische ontwikkeling	798	-3	795
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	95	0	95
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	196	-32	164
3.4 Economische promotie	402	-281	120
5.4 Musea	38	0	38
5.5 Cultureelerfgoed	702	-13	689
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recrea	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	103	-5	98
6.5 Arbeidsparticipatie	88	0	88
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerr)	1.849	-6.098	-4.250
Saldo baten en lasten	**4.576**	**-6.658**	**-2.081**
0.10 Mutaties reserves	6.927	-3.539	3.388
Resultaat na bestemming	**11.504**	**-10.197**	**1.307**

Overzicht Programma 3

Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Cijfers x € 1.000) (-/- is voordelig)				
Totaal lasten	14.312	10.767	4.576	-6.191
Totaal baten	-14.212	-6.953	-6.657	296
Saldo van baten en lasten	**100**	**3.814**	**-2.081**	**-5.895**
Storting in reserves	2.171	5.299	6.927	1.629
Onttrekking aan reserves	-92	-3.731	-3.539	192
Resultaat na bestemming	**2.179**	**5.381**	**1.307**	**-4.074**

Ondersteuning voor mensen die het écht nodig hebben

Gemeente Moerdijk staat voor goede, betaalbare en beschikbare zorg en ondersteuning voor de kinderen, jongeren, volwassenen en senioren die het écht nodig hebben. Soms is dat een duwtje in de rug, soms intensieve hulp. Wij bieden onze inwoners hulp op de leefgebieden opvoeden en opgroeien, onderwijs, gezondheid, veiligheid, dagelijks leven, financiën, wonen, mobiliteit en sociale participatie. Gemeente Moerdijk wil een inclusieve gemeente zijn waar iedereen meedoet, ongeacht culturele achtergrond, gender, leeftijd of beperkingen.

Inleidend beeld 2024

De zorg en ondersteuning die we als gemeente bieden op de verschillende leefgebieden is op elkaar afgestemd en gericht op het verbeteren van de bestaanscondities van onze inwoners.

Een aantal ontwikkelingen uitgelicht;
In 2024 kreeg het programma Nieuwkomers vorm. Met de aanstelling van een programmamanager en invulling van andere functies, werd er organisatie breed samengewerkt aan realisatie van een asiellocatie aan de schansdijk, plaatsing van statushouders en ondersteuning van Oekraïense ontheemden. Zo werd er een Oekraïense bewonerscommissie opgericht voor eigen initiatieven en is er een versnelde doorstroom gerealiseerd van AZC naar eigen woning. Moerdijk toont hiermee een vooruitstrevende blik op Nieuwkomers.

Om onze rol als gemeente in samenwerking met onze inwoners nog beter in te kunnen vullen is er gewerkt aan een visie op de sociale basis, de scan inclusiviteit werd uitgevoerd en de scan Mens & Maatschappij werd opgevolgd door het programmatisch vormgeven van onze ambities, doelen en prioritaire opgaven. Hiervoor is er tevens een digitaal werkboek gerealiseerd wat inzage geeft in alle (wettelijke) opgaven van het sociaal domein.

Voor bijzondere doelgroepen kwam er vanuit het sportakkoord een divers aanbod en de uitvoeringsagenda van de cultuurnota verloopt voorspoedig.

Ook werd het beleidskader onderwijsachterstanden vastgesteld, is de samenwerking vanuit de LEA concreter geworden en werd een flinke aanbesteding voor leerlingenvervoer afgerond.

Het sociaal domein zette in 2024 de eerste stappen voor twee belangrijke projecten. Vanuit de hervormingsagenda volgt de wettelijke taak op het vormen van een stevig lokaal team (toekomstscenario) en het preventief jeugdbeleid heeft invulling gekregen via het in december 2024 vastgestelde plan van aanpak Opgroeien in Kansrijke Omgeving (OKO/IJslands model)
Binnen het CJG en WMO werden er op gebied van integrale samenwerking (18-/18+/ veilig thuis) en doorstroom van casuïstiek verbeteringen in de bedrijfsvoering doorgevoerd.

In 2024 had het sociaal domein op het gebied van personele capaciteit een flinke dip, welke we goed zijn doorgekomen. Want ondanks de uitdagingen op capaciteit bleef de dienstverlening aan onze inwoners op orde en zijn veel ontwikkelingen voortgezet of gerealiseerd.

Mijlpalen Mens & Maatschappij breed

In 2024 is ingezet op het behouden en verder ontwikkelen van de dienstverlening aan inwoners, passend bij de actualiteit en veranderende vraagstukken.
Om de effectiviteit van de inzet binnen het sociaal domein te monitoren, is gewerkt met een concrete set databronnen namelijk de Power BI. De Power BI geeft accurate data vanuit ZorgNed waardoor de ontwikkeling van het moment tot het verleden gemonitord kunnen worden in aantallen. Hierdoor kan integraal en op basis van feiten gestuurd worden op verbeteringen.
Het behandelen van WMO-meldingen en het nemen van een besluit op een aanvraag is bij het overgrote deel van de meldingen en aanvragen binnen de wettelijke doorlooptijd gelukt. Het gaat daarbij om een totaal aantal van 6268 Wmo- cliënten. Verder zijn er voorbereidende stappen gezet om het WMO-proces aan te passen

en hierin het stappenplan van de Centrale Raad van Beroep te verwerken. Dit stappenplan is gericht op het doen van zorgvuldig onderzoek en het komen tot een goed onderbouwd advies met betrekking tot passende ondersteuning voor de hulpvraag van de inwoner. Binnen het CJG zijn procesverbeteringen doorgevoerd en is de aanmeldlijst teruggebracht van 120 naar 30 en deze blijft ook stabiel op dit aantal.

Programmatische aanpak Mens & Maatschappij
Inzichten en kansen uit de scan Mens & Maatschappij zijn samengebracht met de opgaven uit het bestuursakkoord en de beleidsbegroting. In één overzicht zijn nu de ambities en doelen te zien en de daaraan gekoppelde prioritaire opgaven.

Er is stevig geïnvesteerd in de samenwerking met maatschappelijke partners, vrijwilligersorganisaties en zorgaanbieders, met als doel dat iedereen vanuit dezelfde uitgangspunten werkt. Voor inwoners is het netwerk van ondersteuners zichtbaar(der) en toegankelijk(er). Zij weten beter waar zij terechtkunnen voor hulp en ondersteuning. Tegelijkertijd is onderlinge samenwerking binnen het netwerk versterkt, waardoor professionals elkaar beter kennen en inwoners sneller en effectiever worden doorverwezen. Een concreet voorbeeld is de regionale bijeenkomst van de WMO-UWV-Werkplein (participatiewet).

Het Werkplein blijft door ontwikkelen om de dienstverlening voor onze inwoners zo optimaal mogelijk en dicht bij de inwoners te organiseren. Door aanwezigheid van medewerkers van het Werkplein op de werkvloer zijn de lijntjes met collega's op terreinen van WMO, Jeugd en SHV kort en kan meer passende ondersteuning worden geboden aan de inwoner aan de hand van zijn/haar hulpvraag. Op deze manier leveren we samen onder andere een bijdrage aan de bestaanszekerheid van onze inwoners.

In de programmaplaat WVS, ISD Brabantse Wal en het Werkplein zijn de visie en doelstellingen voor de samenwerking in de participatieketen opgenomen. Het doel is om als een gezamenlijk ontwikkelbedrijf te fungeren, waar inwoners die binnen ons werkgebied wonen en vallen onder de Participatiewet, optimaal worden ondersteund bij hun ontwikkeling naar een betaalde baan of als dat niet haalbaar is betaalde detachering óf vrijwilligerswerk.

Ontwikkelingen Mens & Maatschappij breed

Adviesraad Sociaal Domein (ASD)
In de loop van 2024 is geconcludeerd dat er behoefte is aan een brede Adviesraad Sociaal Domein (ASD). Momenteel is er uitsluitend een Wmo-adviesraad en een regionale adviesraad op het terrein van de Participatiewet, gekoppeld aan het Werkplein. Om deze ontwikkeling vorm te geven, zijn uitgangspunten geformuleerd en is er een procesbeschrijving gemaakt in samenspraak met de WMO-raad. Het gaat hierbij o.a. om afbakening van de onderwerpen, selectiecriteria voor toekomstige leden, rolverdeling WMO-raad en gemeente en benodigde procesbegeleiding. Mede op grond van een advies van de WMO-raad wordt dit voorgelegd aan het college ter besluitvorming. Op basis hiervan wordt vervolgens de uitvoering verder opgepakt in 2025.

Mijlpalen Programma Nieuwkomers

In 2024 lag de focus op het inhoudelijk versterken van het programma, het bestendigen van de beschikbare capaciteit en het ontwikkelen van de benodigde structuren om de programmatische aanpak verder te borgen. Aangezien nieuwkomers een domeinoverstijgend vraagstuk vormen, is ingezet op een bredere samenwerking tussen verschillende gemeentelijke teams.

Realisatie asiellocatie aan de Schansdijk
Het COA is na de verlening van de omgevingsvergunning, in oktober 2024 gestart met de bouw van het AZC aan de Schansdijk. In 2024 zijn dit vooral voorbereidende werkzaamheden geweest voor de infrastructuur en fundering en het dienstengebouw is geplaatst. Het AZC gaat plaats bieden aan maximaal 200 personen. In december heeft minister Faber van Asiel en Migratie de verdeelbesluiten in het kader van de spreidingswet bekend gemaakt. Moerdijk moet 200 plaatsen leveren, met de realisatie van het AZC aan de Schansdijk voldoen wij hier volledig aan.

Er zijn 19 bezwaarschriften ontvangen op de omgevingsvergunning. De afhandeling hiervan vindt plaats in 2025. Op 12 november 2024 zijn alle bezwaarmakers uitgenodigd om in gesprek te gaan met de burgemeester en wethouder Blom over hun vragen en zorgen met betrekking tot de asielopvang. 6 personen hebben van deze uitnodiging gebruik gemaakt.

Bewonerscommissie Opvang Oekraïners
In 2024 zijn er belangrijke stappen gezet in de opvang

van Oekraïense ontheemden, die bijdragen aan een stabielere en meer geïntegreerde leefomgeving. Eén van de meest waardevolle ontwikkelingen is de oprichting van een bewonerscommissie. Deze commissie bestaat uit bewoners zelf en speelt een cruciale rol in het verbeteren van de leefomstandigheden, het bevorderen van de betrokkenheid en het creëren van een gemeenschap. Door deze betrokkenheid zijn er verschillende activiteiten georganiseerd, wat heeft bijgedragen aan een grotere sociale cohesie binnen de opvang. De populatie in de opvang is stabiel, wat het mogelijk maakt om beter in te spelen op de behoeften van de bewoners. De investering in duurzame huisvesting aan de Schansdijk, heeft ervoor gezorgd dat bewoners zich meer thuis voelen in de opvanglocatie, wat het welzijn en het vertrouwen in de organisatie versterkt.

Handboek Opvang Oekraïners

Vanaf oktober 2024 is gestart met het opzetten van een handboek en procedures, wat zorgt voor meer structuur en duidelijkheid voor zowel de bewoners als de medewerkers. Dit handboek draagt bij aan een efficiëntere werking van de opvang en verhoogt het gevoel van veiligheid en stabiliteit voor de bewoners.

Eigen bijdrage Oekraïners

De invoering van een eigen bijdrage vanaf 2025, is in het vierde kwartaal van 2024 voorbereid. Hiermee dragen bewoners actief bij aan hun leefomgeving, wat hun gevoel van verantwoordelijkheid en autonomie vergroot. Er blijft onzekerheid bestaan vanwege de tijdelijke beschermingsstatus (tot maart 2026) van de Oekraïense ontheemden. Dit heeft invloed op de lange termijnplanning en de manier waarop zij zich verder kunnen ontwikkelen, zowel binnen de opvang als daarbuiten. Desondanks bieden de gemaakte stappen in de opvang in 2024 de bewoners een solide basis voor de tijd die ze in Nederland doorbrengen.

Financiën Oekraïne opvang

Door bijstelling van de BTW voor de huur van de opvanglocatie voor Oekraïense ontheemden van 21% naar 9% is er minder uitgegeven voor de opvang dan vooraf begroot. In dit budgetoverschot zit zowel de verrekening van het lagere btw-tarief uit 2023 als de doorrekening van het lagere tarief in 2024.

Huisvesting statushouders

Voor de tweede helft van 2024 is de reguliere taakstelling statushouders behaald; er zijn 37 mensen gehuisvest (reguliere taakstelling was 36). Echter is het niet gelukt om de achterstand, opgelopen in eerdere periodes, in te lopen. De totale taakstelling voor de tweede helft van 2024 was 66 personen. De redenen waarom de taakstelling niet is gehaald hebben ervoor gezorgd dat de Provincie Noord Brabant ons het oordeel verschoonbaar heeft gegeven over de tweede helft van 2024. Het gaat hier bijvoorbeeld om koppelingen van extreem grote gezinnen (10 personen of meer) of nareizigers die later dan gepland arriveren.

De HAR woning in Fijnaart geeft aan 5 statushouders een tijdelijke woonplek om alvast in Moerdijk een start te maken vooruitlopend op een eigen woning. In 2024 heeft deze woning aan 12 mensen een plek geboden, waarvan 8 mensen zijn uitgestroomd naar een eigen woning. De bewoners die zijn ingestroomd in de HAR zijn allen ook gestart met hun inburgering.

Inburgering

Het taalonderwijs voor de B1 en de Z route door het Werkplein is in samenwerking met de gemeenten opnieuw aanbesteed. Tulp training is geselecteerd als aanbieder en verzorgt in onze regio ook de onderwijsroute. Het totale taalonderwijs voor de inburgering wordt daardoor uitgevoerd door 1 aanbieder wat het op- of afschalen in niveau makkelijker maakt. In de aanbesteding is gefocust op meer snelheid in het inburgeringstraject, vanaf het begin wordt een ‘boost’ gegeven aan het leren van de Nederlandse taal door direct 5 vaste dagdelen per week naar school te gaan.

Op 26 september 2024 is door het Werkplein en de aangesloten gemeenten het Plan van aanpak werkgeversbenadering en vrijwilligerswerk vastgesteld in het Algemeen Bestuur van het Werkplein. Voor het Werkplein en gemeenten is het moeilijk om voor nieuwkomers de doorgeleiding naar werk en een duaal traject in de vorm van (vrijwilligers)werk te realiseren. Doel van het plan is om meer werkgevers en vrijwilligersorganisaties bereid te krijgen om nieuwkomers op te nemen. Gemeenten zijn hierin een onmisbare (lokale) schakel tot deze bedrijven en organisaties. Centraal in dit plan staan maatregelen om de samenwerking tussen Werkplein en gemeenten op dit thema te verbeteren.

Ondersteuning arbeidsmigranten

Aanvullend op het wekelijkse spreekuur in het Trefpunt, Zevenbergen is in 2024 gestart met spreekuren op

locaties van werkgevers en huisvesters. Deze worden samen met het Brabants Migratie Informatiepunt (BMIP), bedrijven en huisvesters gehouden. Door spreekuren te organiseren op een huisvestingslocatie/bedrijfslocatie zijn we laagdrempelig toegankelijk voor arbeidsmigranten en kunnen we een grotere groep mensen tegelijk helpen. Bovendien kunnen we tijdens deze spreekuren veel nieuwe en bruikbare informatie verzamelen, waaronder het aantal migranten, hun nationaliteit, waar en voor wie ze werken, levensomstandigheden etc. Informatie die bruikbaar is voor de programmatische aanpak.

In oktober 2024 is landelijk gestart met het lerend netwerk ‘verbeteren positie kinderen van EU-arbeidsmigranten', georganiseerd door de VNG en Pharos. Bijna 50.000 kinderen van Europese arbeidsmigranten in Nederland, bevinden zich in een kwetsbare positie. Wij nemen deel aan dit netwerk en leveren hiervoor kennis en expertise en denken mee over oplossingen.

Voor een toelichting op de grootschalige huisvesting, regionale themagerichte aanpak en het nachtregister arbeidsmigranten verwijzen we naar Programma 3, thema arbeidsmarkt.

Ontwikkelingen Programma Nieuwkomers

Met de capaciteitstoekenningen in de begroting wordt in 2025 toegewerkt naar een duurzame en integrale aanpak, waarbij de verschillende deelopgaven niet los van elkaar worden benaderd, maar als samenhangend geheel. Dit biedt de mogelijkheid om gerichter te sturen op de realisatie van de bestuurlijke ambitie: Nieuwkomers worden Nieuwe Moerdijkers.

Arbeidsmigranten

Uit gesprekken met werkgevers en werknemers krijgen we steeds meer signalen dat het moeilijk is om goed personeel te vinden en dat EU-arbeidsmigranten (voornamelijk uit Polen) steeds minder bereid zijn om naar Moerdijk te komen. De belangrijkste reden is dat migranten hun komst steeds meer afhankelijk maken van adequate huisvesting en dat het moeilijk is om fatsoenlijke huisvesting in Moerdijk te vinden.

Prestaties Mens & Maatschappij breed

	2024	2025	2026	2027
• Dienstverlening aan de inwoners op peil houden en waar nodig ontwikkelen, omdat de actualiteit vraagt om aanpassingen of nieuwe werkwijzen.				
• Er ligt een programmatische aanpak voor het doorontwikkelen van het sociaal domein waarbij de negen uitgangspunten en tien leefgebieden leidend zijn.				
- We hebben een concrete set databronnen die we gebruiken om de inzet binnen het sociaal domein waar mogelijk te meten, op integrale wijze.				
- We blijven investeren in de samenwerking met maatschappelijke partners, vrijwilligersorganisaties en zorgaanbieders om vanuit dezelfde visie en uitgangspunten te werken.				
- Voor inwoners is het netwerk van ondersteuners in de omgeving zichtbaar en vindbaar. Inwoners weten waar ze moeten zijn voor hulp en ondersteuning				
- Het netwerk van ondersteuners kent elkaar en weet de inwoner met een hulpvraag op de juiste wijze door te verwijzen				
- De werkwijze van het Werkplein op locatie is goed aangesloten op de werkwijze van wmo, jeugd en schuldhulpverlening				
• Een visie op de wenselijkheid en haalbaarheid van een adviesraad sociaal domein is geformuleerd				
• Er is een brede programmatische aanpak opgesteld voor de doelgroep Nieuwkomers				

Thema Preventie en Meedoen

Strategisch doel

Meedoen

- Jeugd en jongeren groeien op in een veilige omgeving waarin zij zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen en kunnen meedoen.
- De volwassenen zijn zoveel mogelijk zelfredzaam en kunnen participeren in de samenleving.

Preventie

- Om de gewenste beweging van zorg naar gezondheid en preventie goed te kunnen maken, is het nodig de sociale basis te versterken. Deze sociale basis bestaat uit voorzieningen, preventief aanbod en een stevig goed samenwerkend netwerk van samenwerkingspartners.
- Er is € 80.000 opgenomen om Jongerenwerk op de scholen structureel mogelijk te maken.

Mijlpalen

OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving)

Als invulling van preventief jeugdbeleid heeft de raad in december 2024 ingestemd met het voorstel om in 2025 te starten met Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Onderdeel hiervan is het aansluiten bij het 4-jarige implementatietraject vanuit het Trimbos-Instituut. Hiermee geven we invulling aan OKO voor de jaren 2025 t/m 2028. Binnen OKO is aandacht voor het verbeteren van de mentale weerbaarheid en gezondheid onder de jeugdigen.

Mentale gezondheid

Door middel van cultuur, in dit geval de voorstelling Pesten doet pijn, is het thema pesten in de klas besproken. Deze voorstelling is op initiatief van 4 scholen in Klundert uitgevoerd, waarbij er ook een ouderbijeenkomst is georganiseerd. Voor2025 hebben nog 4 scholen uit verschillende kernen zich aangemeld voor deze voorstelling.

Online jongerenwerk

Het online jongerenwerk van meer Moerdijk blijft groeien en trekt aandacht van andere welzijnsorganisaties en het Nederlands Jeugd Instituut. De werkwijze in Moerdijk is besproken tijdens 'Voor de Jeugd dag', mede georganiseerd door het ministerie van VWS. Via online platforms wordt er gebouwd aan vertrouwensbanden met jongeren, die nog niet in beeld waren. Er worden thema's zoals mentale gezondheid en pesten behandeld en lichte individuele vragen besproken.

Uitvoering Lokaal plan van aanpak GALA en regionale ketenaanpak IZA

Er is uitvoering gegeven aan het Lokale Plan van Aanpak GALA, in de beleidsbegroting noemden we dit nog Lokaal Preventie Plan. Tevens zijn we aangehaakt op de regionale ketenaanpakken vanuit IZA (Kansrijke Start, Kind Naar Gezond Gewicht, Gezonde Leefstijlinterventie (GLI), Valpreventie en Welzijn op Recept). Bij iedere aanpak zijn stakeholders uit verschillende domeinen betrokken. Denk aan o.a.: jeugdgezondheidszorg, welzijnspartners, huisartsen, zorgverleners en uiteraard de gemeenten zelf. De SPUK-middelen zijn niet geheel benut omdat 2024 voor een groot gedeelte bestond uit programmeren en uitzetten van de plannen.

Aanpak gezondheidsachterstanden

In de tweede helft van 2024 is het wijkgericht werken op twee pilotlocaties verder voorbereid. Het doel van dit wijkgericht werken is te onderzoeken of het op een andere wijze bundelen van krachten in een dorp, stadje of wijk door gemeente, woon, zorg- en welzijnspartijen, bijdraagt aan het blijvend antwoord kunnen geven op sociale vraagstukken. Deze sociale vraagstukken bevinden zich onder andere op het gebied van gezondheid, die nu of in de toekomst spelen. Centraal staat de vraag welke rol en ondersteuning van de gemeente en partners nodig is.

Kind naar gezonder gewicht

In november 2024 heeft de kick-off bijeenkomst voor de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht plaatsgevonden. Samen met een breed scala aan partners die betrokken zijn bij het thema van kinderen en overgewicht is een eerste stap gezet richting een gezamenlijke visie in Moerdijk.

Kansrijke Start

Door (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie te ondersteunen bij het ouderschap hebben we ook in 2024 geïnvesteerd in een goede start voor elk kind. In Moerdijk is inmiddels een kerngroep voor Kansrijke Start actief. Hiermee is het huidige interventie-aanbod besproken en is er een start gemaakt met een onderzoek naar behoeften van (aanstaande) ouders. Tot slot is regionaal

gestart met het invullen van de zorgpadentool vanuit Pharos.

Overgewicht en obesitas

De lokale preventie-adviseur van de GGD heeft in kaart gebracht welke acties en initiatieven er allemaal lopen als het gaat om de bestrijding van overgewicht/obesitas. Er wordt bekeken hoe en welke interventies toegevoegd kunnen worden. De komende periode wordt hierbij ook een sterkere koppeling gemaakt met het vastgestelde Armoedebeleid.

In 2024 zijn we ook verdergegaan met acties die bijdragen aan de bestrijding van overgewicht en obesitas. Door samen te werken met onze partners stimuleren we dat inwoners in Moerdijk gezonder eten en drinken en stimuleren we een omgeving die deze keuze vergemakkelijkt. Denk daarbij aan de initiatieven die samen met de GGD West-Brabant worden ingezet, zoalsde Gezonde School, de Gezonde Kinderopvang, de Gezonde Sportkantine en campagnes rondom de Rookvrije Generatie etc.

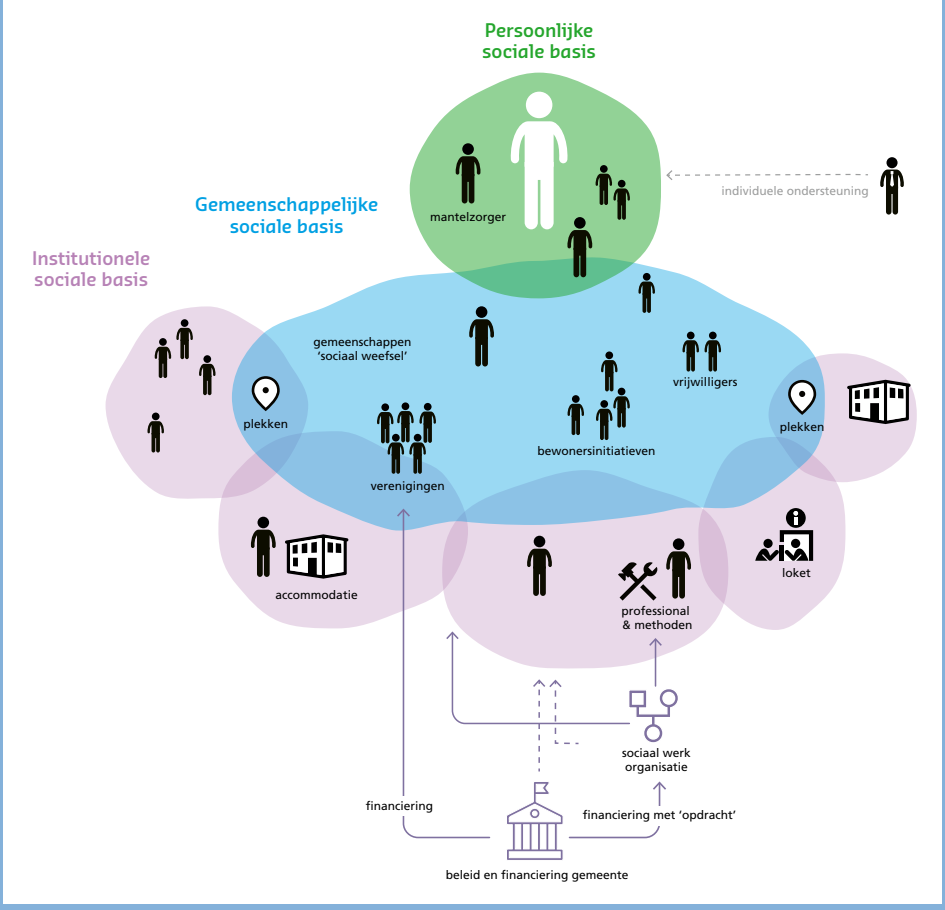
Welzijn op Recept

In 2024 is gestart bij 2 huisartsenpraktijken met Welzijn op Recept. In de ketenpak IZA is de wens regionaal uitgesproken om een aansluiting te realiseren op alle huisartsenpraktijken. In 2024 zijn alle huisartsenpraktijken uitgenodigd voor een gesprek om deze ontwikkeling toe te lichten. De voorbereidingen zijn gestart om een derde huisartsenpraktijk aan te sluiten, wat inmiddels in januari 2025 is gebeurd.

Ambitie Sociale Basis

De ambitie voor de Moerdijkse sociale basis (samen doen, samen redzaam en samen spraak) is vastgesteld in de gemeenteraad van 30 januari 2025. De ambitie impliceert twee opdrachten; de opdracht aan onze organisatie hoe ons te verhouden tot (met name de gemeenschappelijke) sociale basis én de opdracht om de sociale basis te gaan versterken.

Bron: Movisie,
Gespreksmodel Sociale Basis

Mantelzorg

De mantelzorgondersteuning en mantelzorgwaardering wordt uitgevoerd door het steunpunt Mantelzorg Moerdijk van Surplus. Met zeven gemeenten die hun steunpunt Mantelzorg hebben ondergebracht bij Surplus Welzijn, is een gezamenlijke opdracht aan Surplus gegeven om een communicatieplan op te stellen om de steunpunten meer zichtbaar te maken en daarmee het bereik van specifieke groepen mantelzorgers, zoals jongeren, anderstaligen, et cetera te vergroten. Dit communicatieplan is gereed en in uitvoering genomen. Daarnaast is ingezet op een passend aanbod voor kwetsbare groepen mantelzorgers. Voor partners/familieleden van inwoners met dementie is er veel aanbod beschikbaar. Er is een onderzoek door MantelzorgNL gestart naar de behoefte aan ondersteuning van jonge mantelzorgers en mantelzorgers in een gezinssituatie.

Eén tegen eenzaamheid

Sinds juli 2024 zijn we aangesloten bij het landelijk actieprogramma één tegen eenzaamheid. Dit betekent dat we ons gecommitteerd hebben aan de 5 landelijke pijlers binnen het programma: bestuurlijk commitment, vormen van een lokaal netwerk, betrekken van ervaringsdeskundigen, komen tot een duurzame aanpak en monitoring. Op 19 november was de kick-off bijeenkomst met ongeveer 45 belangstellende organisaties (formeel en informeel) en belangstellende inwoners. Dit was de start van het vormen van een lokaal netwerk en een kerngroep die een aanpak op papier gaat zetten.

Subsidieregeling energielasten

In september 2023 heeft de raad ingestemd met het beschikbaar stellen van een financiële tegemoetkoming energielasten voor vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties met accommodaties. Om deze financiële tegemoetkoming in de vorm van subsidie te kunnen verstrekken heeft het college de “Nadere regel tegemoetkoming energielasten vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties” vastgesteld. Nadat deze nadere regel is gepubliceerd konden organisaties via een digitaal formulier een aanvraag indienen. De subsidie was maximaal 40 % van totale energielasten inclusief BTW over de periode van één jaarafrekening. Een aanvraag kon tot uiterlijk 30 september 2024 worden ingediend. Na afsluiting van de aanvraagtermijn is de conclusie dat de werkelijk gemaakte kosten lager zijn uitgevallen dan vooraf was geraamd.

Lokale aanpak dakloosheid

Vanuit de regionale samenwerking Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang is in 2024 de Ethos-telling uitgevoerd, om zicht te krijgen op het aantal daklozen. Mede aan de hand hiervan wordt in 2025 verder gewerkt aan invulling van een lokaal plan van aanpak. Zoals ook voor verslavingspreventie en OGGZ geldt,ligt de focus op; Wonen Eerst, preventie van dakloosheid, zelfstandigheid, eigen regie en een integrale aanpak. De gemeente Moerdijk moet haar taak ten aanzien van huisvesting van (ex-)daklozen opnemen in de woon-zorgvisie. Deze maakt onderdeel uit van het volkshuisvestingsprogramma en zo is er een verbinding met andere woonvraagstukken. Dit krijgt in 2025 verder vorm.

Voorzieningenwijzer

Om te zorgen dat onze inwoners beter zicht krijgen op de landelijke en lokale regelingen voor inkomensondersteuning maken we gebruik van de VoorzieningenWijzer.

De VoorzieningenWijzer is een webapplicatie die we inzetten in ons armoedebeleid op basis van een persoonlijk adviesgesprek. Aan de hand van deze applicatie worden inwoners geïnformeerd hoe ze optimaal gebruik kunnen maken van de bestaande regelingen, fondsen en vergoedingen ingeval van laag bestaansinkomen. Onze inwoners kunnen in de applicatie zelf of met hulp van medewerkers van het Werkplein invullen voor welke regeling(-en) zij in aanmerking komen. Om het gebruik van de regelingen te vergroten onderzoeken we verder welke partners medewerking kunnen verlenen bij het samen invullen als een inwoner hierbij hulp nodig heeft.

Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en de Lokaal Educatieve Agenda (LEA)

De gemeenteraad heeft het OAB vastgesteld en de LEA benoemd als vertrekpunt. De nadere regels subsidie Onderwijsachterstanden zijn vastgesteld, waardoor de OAB-middelen nu besteed worden conform het OAB-beleid.

Aan de hand van de vastgestelde organisatiestructuur LEA is de samenwerking voortgezet. Er is invulling gegeven aan de themawerkgroepen: Taal en Ontwikkeling, Zorg en Ondersteuning en Kindcentra en toekomstbestendige scholen. In de reflectie op 2024 met de LEA partners bleek dat er behoefte is aan verdere concretisering en prioritering van de doelen. Daarom

worden in 2025 de beleidsdoelen verder uitgewerkt in een uitvoeringsagenda.

Taalonderwijs nieuwkomers

Het onderwijs heeft met alle schoolbesturen en gemeente een plan van aanpak ontwikkeld en één taalgroep (mogelijk met uitbreiding van twee) opgericht vanuit één schoolbestuur. Alle leerlingen korter dan 40 weken in Nederland maken hier gebruik van en stromen daarna door naar het reguliere onderwijs. Voor de leerlingen die zich nog niet kunnen redden is geregeld dat deze leerlingen extra ondersteuning blijven behouden vanuit de taalgroep. In 2025 worden deze afspraken vastgelegd in een convenant.

Uitvoering cultuur en erfgoednota

De belangrijkste opdrachten uit de cultuur- en erfgoednota voor 2024 zijn gerealiseerd. Voor het thema verbinden is de cultuurcoach gestart, die het cultuur- en erfgoedveld ondersteunt. Daarnaast heeft een werkgroep van heemkundekringen, herdenkingscomités en andere organisaties een programma opgesteld en uitgevoerd voor de viering van 80 jaar bevrijding, onder begeleiding van de cultuurcoach en met subsidie van de gemeente. Voor beleven is het haalbaarheidsonderzoek gestart naar de gebruiksmogelijkheden van Fort Sabina en zijn elektriciteitskasten in Willemstad bekleed met historische afbeeldingen. Onder behouden valt de actualisatie en digitalisering van de cultuurhistorische waardenkaart van Moerdijk, zodat iedere betrokkene kan zien welke cultuurhistorische waarden in een bepaald gebied aanwezig zijn. Tenslotte is de subsidieregeling cultuureducatie geactualiseerd en is een begin gemaakt met aanpassing van de subsidieregeling muziekonderwijs en overige cultuursubsidies.

Cultuureducatie

In 2024 hebben we de 3e tranche Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK-3) 2021-2024 afgesloten. In dit programma volgt de interne cultuurcoördinator van de school een stappenplan om zelfstandig een cultuur educatief programma te ontwikkelen en uit te voeren. De scholen worden begeleid door de intermediair cultuureducatie van meer Moerdijk. In deze periode zijn er 6 scholen aangesloten inclusief het Markland college, waardoor 18 van de 19 scholen in de gemeente zijn aangesloten bij dit programma. Vanaf 2025 start de 4e tranche (2025-2028), waar ook de laatste school aan gaat deelnemen.

Sportakkoord

Er is nieuw sportaanbod ontwikkeld en geborgd voor 2 doelgroepen. Ten eerste is er op initiatief van

handbalvereniging Groene Ster rolstoelhandbal ontwikkeld, waar 10 – 15 inwoners uit Moerdijk en de regio met een beperking of herstellende van een blessure deelnemen. Dit project is nu geborgd bij Groene Ster. Daarnaast is er in 3 kernen een groep inwoners gestart met Parkinson Boksen in samenwerking met verschillende fysiotherapeuten.

Uitvoering Nota Bestaanszekerheid, lokale aanpak Armoede

Ook dit jaar zien we dat onze samenwerking met Stichting Leergeld, het Jeugdeducatiefonds en het Jeugdfonds sport en cultuur zijn vruchten afwerpt om kinderen in armoede te ondersteunen. Deze organisaties dragen zorg om met te verstrekken middelen (in natura) deze kinderen gelijke kansen te bieden om deel te nemen aan educatieve en buitenschoolse activiteiten. Daarnaast bouwen we voort op onze samenwerking met de lokale prenatale zorg voor het verstrekken van babypakketten.

Op basis van de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek zijn beleidsregels voor bijzondere bijstand voor alleenverdieners vastgesteld. Hiermee kunnen inwoners met een besteedbaar inkomen dat lager ligt dan een volledige bijstandsuitkering met terugwerkende kracht alsnog in aanmerking komen voor toeslagen voor huur en zorg. De uitvoering van deze regeling ligt bij het Werkplein.

Vroegsignalering betalingsachterstanden

Met de aanpak "Vroeg eropaf" zijn we in staat om in een vroeg stadium signalen te ontvangen van de vastelasten partners van betalingsachterstanden (huur, water, energie, zorgverzekering). Op basis hiervan kunnen we juiste interventies inzetten, zoals afleggen huisbezoek, brief sturen, bellen. Ons doel hierbij is om een inwoner passende ondersteuning aan te bieden om mogelijke verdere escalatie van een schuld te voorkomen. Deze aanpak is geëvalueerd en de goede resultaten zijn gedeeld via een raadsinformatiebrief. We voeren enkele verbeterpunten door om onze aanpak te optimaliseren. Zo kunnen we door het herinrichten van het systeem, waar de signalen binnenkomen, nog beter bepalen wanneer en op welke wijze we het beste contact kunnen opnemen met de inwoners.

Ontwikkelingen

Valpreventie

In het najaar zijn we gestart met de voorbereidingsfase van het project Valpreventie 'Moerdijk blijft staan'. Het streven om al inwoners te testen was niet haalbaar en zal plaatsvinden in 2025. In 2024 is de ketenaanpak uitgewerkt en toegepast op de situatie in Moerdijk. Thuiswonende 65+-ers worden uitgenodigd voor een valtest en een fitheidstest. Er wordt vervolgaanbod aangeboden in de vorm van voorlichting, een valpreventieve interventie of beweegaanbod. Hiermee sluiten we aan bij het eerder uitgevoerde project Meer Senioren Actief (Sportakkoord). De projectleiding voor Valpreventie ligt bij meer Moerdijk en fysiotherapeut Dynamico is eerste aanspreekpunt vanuit de paramedici.

Uitvoering Sportakkoord

We vinden het belangrijk dat alle sporters vrij, plezierig en in een veilige omgeving kunnen sporten, zonder grensoverschrijdend gedrag. In november 2024 zijn we daarom gestart met het project Veilig Sportklimaat. NOC*NSF heeft in een Sportcafé 8 verschillende sportaanbieders, gemeente Moerdijk, meer Moerdijk en de GGD geïnformeerd over de aanpak 'de 4 V's'. De 4 V's staan voor: Verenigingsbrede gedragscode, Vertrouwenscontactpersoon op de club, Verklaring Omtrent het Gedrag voor vrijwilligers en Vakkundige trainer-coaches. Dit biedt sportverenigingen een stevig fundament. Sommige sportverenigingen zijn al bezig met dit thema, anderen nog niet. Vanaf 2025 maken we een uitvoeringsplan en bieden we sportverenigingen financiële en inhoudelijke ondersteuning om met deze basis voor veiligheid aan de slag te gaan.

Sociale benadering dementie

Een eerder doorgeschoven evaluatie van het project Sociale Benadering Dementie is afgerond, de verantwoording richting subsidieverstrekker ZonMW is verzonden, we zijn nog in afwachting van een definitieve beschikking. Op basis van de evaluatie is een uitbreiding van deze aanpak naar meerdere kernen gewenst. Surplus heeft een vervolgaanvraag voor subsidie van ZonMW in 2024 ingetrokken, vanwege onvoldoende beschikbaarheid van capaciteit. Inmiddels is een nieuwe aanvraag gedaan en deze is ook toegekend. Hiermee kan de uitbreiding in 2025 invulling krijgen.

Gezondheidsonderzoek

Dit onderzoek is nog niet uitgevoerd vanwege onvoldoende capaciteit en prioritering van de opgaven. De invulling van de vacature gezondheid is inmiddels (december 2024) gerealiseerd. In 2025 wordt gestart met de voorbereiding, zodat het onderzoek in 2026 uitgevoerd kan worden.

Scheidingsproblematiek

De overeenkomst met Villa Penedo is verlengd voor 2025 en 2026. Villa Penedo biedt online ondersteuning voor jongeren bij scheiding, een buddy programma voor kinderen en online ondersteuning van ouders in een scheidingsituatie.

Binnen Moerdijk is geregeld dat in 2025 Kinderen in een Scheiding (KIES) uitgevoerd wordt door Thuiszorg West Brabant (TWB). Hierdoor is er weer preventief aanbod beschikbaar voor de verschillende leeftijdscategorieën. Er is een beroep gedaan op de regio WBW (jeugdregio D9) om gezamenlijk preventief aanbod in te kopen. Daarnaast is binnen regio WBW afgesproken dat we gebruik kunnen maken van elkaars aanbod wanneer deze beschikbaar is.

Inclusiviteit

In 2024 is gewerkt aan het opstellen van een beleidsnotitie over inclusiviteit. Op basis van eerdere onderzoeken, en naar wens van het college, ligt de focus hierin op de onderdelen blijvende bewustwording van (het belang van) inclusiviteit en de (fysieke) toegankelijkheid van gemeente Moerdijk. Er zijn zes bijeenkomsten georganiseerd in verschillende kernen. Hier lichtten we de inzet van de gemeente op inclusiviteit toe. En inventariseerden we, samen met de aanwezige inwoners, knelpunten en ontwikkelmogelijkheden. Ook zijn intern gesprekken gevoerd. Aan de hand van deze input zijn ambities en uitgangspunten over inclusiviteit geformuleerd. De beleidsnotitie geeft ook richting aan ontwikkellijnen. De beleidsnotitie is in Maart 2025 afgerond. De bestuurlijke besluitvorming staat gepland in Q2 van 2025. De inzet op de uitwerking van de ontwikkellijnen is afhankelijk van de beschikbare capaciteit binnen gemeente Moerdijk.

Effecten

Het percentage voortijdig schoolverlaters (jongeren zonder startkwalificatie) is ten opzichte van schooljaar 2021-2022 (1,6%) licht gestegen naar 1,77% in schooljaar 2022-2023. Hiervan bestaat de grootste groep uit nieuwkomers, zij verkiezen in veel gevallen werk boven studie om financiële redenen.

Risico's

- De SPUK IZA (integraal zorg akkoord) middelen voor de uitvoering zijn belegd bij de drie mandaatgemeenten (Roosendaal, Breda en Oosterhout) en kunnen alleen ingezet worden als er door de 16 gemeenten akkoord is bevonden. Hierdoor duurt het daadwerkelijk inzetten van de middelen lang en is daardoor niet altijd haalbaar binnen het boekjaar.
- Preventie vraagt om investeren naast de uitvoering van wettelijke taken. Als de middelen schaars zijn, hebben de wettelijke taken prioriteit ten koste van de inzet op preventie en meedoen. Ten aanzien van het Regionaal Bureau Leren heeft dit risico zich voorgedaan; vanwege onvoldoende extra middel is de doorontwikkeling naar meer preventief en outreachend werken on hold gezet.

Prestaties

	2024	2025	2026	2027

• Uitvoering geven aan het Lokaal Preventie Plan op de thema's sport en bewegen, cultuur, gezondheid en sociale basis.
  • Er is een preventief jeugdbeleid opgesteld (o.a. kansrijke start, aanbod rondom scheidingsproblematiek, en doorontwikkeling van het Steunpunt binnen onderwijs)
  • Er is een lokale preventie en nazorgaanpak bij dakloosheid ontwikkeld in samenhang met het lokaal preventieplan, de beleidsvisie sociale basis en het lokaal armoedebeleid				

• Er is een beleidsvisie sociale basis opgesteld waarin thema's als sociale samenhang, mantelzorg, tegengaan eenzaamheid en inzet en ondersteuning vrijwilligerswerk en professionals sociaal domein aan bod komen. Een voorbeeld hiervan kan zijn invoering van de methodiek Welzijn op recept				
• De voorzieningenwijzer met de regelingen voor inkomensondersteuning is in gebruik genomen. Hiervoor zijn extra gelden opgenomen voor personele inzet (bij het Werkplein en bij de gemeente zelf 107.210 voor 2024 tot en met 2026)				
• Via uitvoering van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) is de samenwerking met onderwijs en betrokken partners versterkt, waaronder de signaleringsfunctie over zorgelijke situaties				
• Er wordt uitvoering gegeven aan de Cultuur- en Erfgoednota				
• Er wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma 2023-2026 Sportakkoord Moerdijk				
• Er wordt uitvoering gegeven aan programma 2023-2026 uit de nota Bestaanszekerheid – lokale aanpak armoede				
• Er is een scan uitgevoerd naar inclusiviteit, onder andere naar toegankelijkheid in de fysieke ruimte. Daarnaast is extra aandacht gegeven aan bewustwording en borging van inclusiviteit in de organisatie en ons beleid				
• Het project Sociale Benadering Dementie is geëvalueerd. Een eventueel vervolg wordt meegenomen in uitwerking van het Lokaal Preventieplan (GALA/IZA)				
• Voorbereidingen voor het gezondheidsonderzoek in relatie tot industrie- en haventerrein zijn gestart, in samenwerking met huisartsen				
• Er is een plan van aanpak opgesteld voor realisatie van een expertisecentrum Nederlands als tweede taal (NT2). Met een eenduidige methodiek wordt voor inschaling op niveau vastgesteld en NT2 onderwijs geboden en dat 'zo thuis nabij' mogelijk (in Zevenbergen). Het expertisecentrum vervult een adviserende en ondersteunende rol aan alle scholen op het gebied van taalonderwijs aan nieuwkomers				

Thema Lichte ondersteuning waar mogelijk

Strategisch doel

- Inwoners weten de weg naar de lichte ondersteuning en samenwerkingspartners hanteren ook de visie ‘lichte ondersteuning waar mogelijk’. Zorg en welzijn werken nauw samen.
- Signalen worden vroegtijdig opgepakt om tijdig te kunnen anticiperen, bijsturen en waar nodig ondersteunen.

Mijlpalen

Woonzorgvisie

Met 7 andere gemeenten (stedelijke regio West-Brabant) is in 2024 het proces gestart om te komen tot een regionale woonzorgvisie. In 2024 is daartoe de woonzorganalyse uitgevoerd. Deze analyse geeft op kernniveau inzicht waar kwetsbare inwoners zijn gehuisvest en hoe de leefomgeving eruitziet. Tevens worden er prognoses gemaakt van de groei van deze groepen en wat dit betekent voor toekomstige woon en zorgvormen. Deze analyse vormt de basis voor de regionale woonzorgvisie, die in 2025 uitgewerkt wordt.

Buurtkamers

In 2024 is er een derde buurtkamer geopend. Er is nu een buurtkamer in Willemstad en twee buurtkamers in Zevenbergen (De Donk en Serena). Van project is de opzet van de buurtkamers in 2024 structureel gemaakt in de subsidieafspraken met Surplus.

Inzet op reablement bij een melding voor een maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning (HO)

Na een succesvolle pilotfase is in 2024 structureel vormgegeven aan de inzet op reablement bij melding voor een maatwerkvoorziening HO. Er is met een onafhankelijke ergotherapeut een overeenkomst afgesloten om 4 jaar lang jaarlijks (gemiddeld) 30 inwoners aan te melden, waarvan de wmo-consulenten menen dat zij ontwikkelbaar en leerbaar zijn op de huishoudelijke activiteiten, zodat zij langer zelfstandig blijven zonder wmo maatwerkvoorziening of met een lichte ondersteuning. Deze Moerdijkse aanpak heeft landelijk veel aandacht gekregen, waardoor veel gemeenten ons hierover bevragen.

Begrenzing jeugdzorg

Om zowel inhoudelijke- als financiële redenen moeten we de grenzen van de jeugdzorg lokaal en in onze regio scherper bepalen. Binnen het Centrum Jeugd en Gezin wordt gewerkt met een handelingskader 'Grenzen aan de Jeugdzorg'. Richting aanpalende beleidsterreinen, maar ook richting onze inwoners, stellen we duidelijker hoe wij onze gemeentelijke rol in het kader van de jeugdzorg zien en waar zij hun verantwoordelijkheid en rol behoren te pakken. Specifieke acties zijn uitgewerkt in het actieplan Jeugd.

Uitvoering Actieplan Jeugd

De landelijke ontwikkelingen en vraagstukken binnen de jeugdhulp hebben logischerwijs ook impact op onze gemeente. Op het gebied van inhoud van de casuïstiek, bedrijfsvoering en financiën zien we dat de complexiteit toeneemt en daarmee ook de financiële druk. In de raadsinformatiebijeenkomst van 28 november 2024 is de gemeenteraad geïnformeerd over de ontwikkelingen binnen de Jeugdzorg. Daarbij is ingegaan op de cijfermatige ontwikkeling in het jeugdhulpgebruik in onze gemeente en is het actieplan Jeugd nader toegelicht. Dit plan is begin 2024 opgestart en richt zich met name op uitvoering en bedrijfsvoering rondom het jeugddomein. Tegelijk zijn deze acties niet los te zien van de uitkomsten uit de scan Mens & Maatschappij en de Hervormingsagenda Jeugd. Er zijn 12 actiepunten benoemd:

- Optimalisatie van het intakeproces en triage; Met de komst van de kwaliteitsmedewerker en inzet van toeleiden en volgen wordt de toegang van CJG verder geoptimaliseerd. In 2024 heeft deze inzet geresulteerd in het verbeteren van de doorstroom en het terugbrengen van de aanmeldlijst van 120 naar 30 jeugdhulpvragen.
- Visiegroep Centrum Jeugd en Gezin; Een samenwerking tussen uitvoering, beleid en kwaliteit wordt gezien als een succesvolle manier om te sturen op zowel inhoudelijke als procesmatige ontwikkelingen.
- Pilot Zorgdomein in de huisartsenroute; De pilot is succesvol doorlopen en aan de hand van relatiegesprekken met alle huisartsen, zijn vaste aanspreekpunten per cluster gekoppeld aan de huisarts, loopt er bij 3 huisartsen een aanbod vanuit welzijn op recept en zal in 2025 de aansluiting via zorgdomein voor alle huisartsen beschikbaar zijn voor snel en eenvoudig doorverwijzen naar CJG.
- Intensivering samenwerking beleid, uitvoering en financiën;

- Personele capaciteit op orde; In Q1 van 2025 zal zowel in uitvoering als op beleid de capaciteit op orde zijn.
- Optimalisatie (preventief) aanbod bij complexe scheidingen; uitbreiding aanbod dmv KIES training en verlenging Vila Pinedo.
- Data-analyse (oa duurdere zorgpaden); Wordt in 2025 uitgevoerd
- Aansluiting zorgpaden 18-/18+; Processen jeugd en Wmo zijn beter uitgelijnd en ondersteunende systemen beter ingericht op integrale samenwerking. In 2025 zal doorontwikkeling plaatsvinden.
- Onderzoek effecten afbouw jeugdzorgplus (gesloten jeugdzorg);
- Project Toekomstscenario, stevig lokaal team; In 2024 is het het opstellen van een koers voorbereid. Hiertoe is de gemeenteraad in november 2024 meegenomen. In Q2 van 2025 wordt een raadsbesluit voorgelegd t.a.v. de vormgeving van het stevig lokaal team.
- Onderzoek één toegang sociaal domein;
- Project Opgroeien Kansrijke Omgeving (OKO/IJslands model). Met de voorbereidingen in 2024 zoals een plan van aanpak en raadsvoorstel in Q4 van 2024 zal het project Opgroeien in Kansrijke Omgeving van 2025-2029 inzicht, Grip en verbetering bieden op gebied van gezondheid en mentaal welbevinden van de jeugd in Moerdijk

De acties uit het actieplan worden continue gemonitord en geëvalueerd. Via de Planning en Control (P&C) cyclus wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de ontwikkelingen en effecten van de acties uit het actieplan.

Programmaplan Normaliseren

Het programmaplan "Normaliseren – Verdragen en Vertragen" is ontwikkeld in opdracht van de negen gemeenten binnen de jeugdhulpregio West Brabant West, samen met regionale partners en jeugdhulpaanbieders. De toenemende vraag naar jeugdhulp, wachtlijsten en schaarste aan zorg dwingt ons na te denken over meer sturing op jeugdhulp. Het programmaplan formuleert een gemeenschappelijke visie op normaliseren, draagt bij aan het creëren van meer draagvlak en het uitzetten van doelgerichte adviezen om normaliseren in de diverse gemeenten te bevorderen. Onderstaande adviezen aan de gemeenten zijn uitgewerkt:

1. Vervlecht normaliseren in de gemeentelijke visie, strategie en beleid.
2. Versterk de pedagogische basis in het voorliggend veld.
3. Werk aan houding en gedrag.

Ontwikkelingen

Ondernemersplatform

De website De6voorondernemers is een platform voor ondernemers die woonachtig zijn in één van De6 Gemeenten. Door op een laagdrempelige manier informatie te bieden over hulp bij geldzorgen en/of schulden beogen wij een ondernemer een stap verder te helpen. Ook bestaat hier de mogelijkheid voor doorverwijzing naar onze eigen schuldhulpverleners en ketenpartners voor deze doelgroep.
Gebleken is dat ondernemers ons rechtstreeks en via onze ketenpartners vinden en nagenoeg nooit via de route van dit platform. Daarom hebben we binnen de D6 gemeenten besloten om te stoppen met het platform. De De6 gemeenten gaan alle informatie voor ondernemers die financiële vragen hebben onderbrengen op de (eigen) gemeentelijke website, medio 2025. We verwachten hiermee meer maatwerk voor onze ondernemers te kunnen bieden en het bereik te vergroten.

Voortzetting Steunpunt

Op het PO en het VO hebben we een Steunpunt. Dit is een samenwerking tussen onder andere GGZ WNB, Meer Moerdijk (Jongerenwerk op school), Novadic Kentron, de GGD en het CJG. Het is bedoeld voor leerlingen binnen een onderwijsinstelling, waarbij psychische problemen een belemmering vormen voor het volgen van onderwijs. Er kan vanuit het Steunpunt laagdrempelige ondersteuning worden geboden, zo is het Jongerenwerk wekelijks aanwezig op het marklandcollege. De resultaten zijn positief. In veel gevallen kan een leerling na een paar gesprekken met iemand van het Steunpunt al verder met de aangereikte handvatten, waardoor verdere hulpverlening niet nodig is.

Het Steunpunt kan in ieder geval tot en met het huidige schooljaar (2024-2025) worden voortgezet. De wens bestaat om dit structureel te borgen. Komende tijd gaan we in afstemming met de samenwerkende partijen onderzoeken op welke manier we het Steunpunt structureel kunnen inbedden vanaf het komende schooljaar (2025-2026).

Effecten

36% van de aanmeldingen HO, die in aanmerking komt voor een traject ergotherapie, doet na dit traject, geen aanvraag meer voor een maatwerkvoorziening. Een (tijdelijke) lichte vorm van ondersteuning wordt in 50% van de gevallen geboden.

De maatwerkvoorziening dagbesteding stabilisatie heeft de afgelopen drie jaar een stabiel verloop laten zien. Waar we op 1 januari 2024 startten met 43 maatwerkvoorzieningen dagbesteding stabilisatie, waren dit er op 1 december 2024 in totaal 47. Vergelijken we dit met 1 januari 2023, dan zien we een toename van zes cliënten in de afgelopen twee jaar. De groei in de periode daarvoor was een stuk hoger.

Het exacte aantal inwoners dat gebruikmaakt van indicatie-loze dagbesteding is niet herleidbaar uit betrouwbare bronnen. Wel kunnen we concluderen dat indicatie-loze dagbesteding een waardevolle toevoeging is aan ons voorliggend veld en de wmo-meldingen dempt van de maatwerkvoorziening dagbesteding.

Risico's

We zien in de hele zorg- en ondersteuningssector druk op beschikbaarheid van voldoende personele capaciteit.

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• De eerste stap is gezet om te komen tot een woonzorgvisie: inzicht in de (toekomstige) woonsituaties van kwetsbare inwoners. Dit biedt kansen voor de ontwikkeling van nieuwe vormen van wonen o.a. gemengd wonen dat wil zeggen een woonvoorziening waar mensen wonen die zorg vragen en zorg en hulp leveren.				
• Het ondernemersplatform ter ondersteuning bij financiële zorgen wordt intensiever gebruikt door het platform meer bekendheid te geven				
• De bestaande buurtkamers (indicatieloze dagbesteding) in Willemstad en Zevenbergen zijn voortgezet en op basis van de evaluatie waar nodig aangepast. Er is tevens in kaart gebracht of het meerwaarde heeft om het concept van de buurtkamers uit te breiden naar meerdere kernen. Dit leidt eventueel tot een advies aan het college.				
• Er is een integraal plan van aanpak voor taal opgesteld met oa voor- en vroegschoolse educatie, laaggeletterdheid en NT2 onderwijs, zodat taal als basisvoorwaarde om deel te kunnen nemen aan de maatschappij goed is geborgd.				
• De uitgangspunten ter begrenzing van de jeugdzorg zijn toegepast in het dagelijks werk: 'jeugdhulp kan niet alles oplossen', ouders wijzen op eigen verantwoordelijkheid/ niet alles is maakbaar.				

Thema Gespecialiseerde, individuele hulp waar nodig

Strategisch doel

- Gemeente, zorgaanbieders en maatschappelijke partners ondersteunen jeugd en volwassenen volgens de uitgangspunten: normaliseren, eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid, normeren/begrenzen, re-ablement en één gezin, één plan. Hulp en ondersteuning wordt zo dicht mogelijk bij de inwoners zelf georganiseerd.
- We verzachten waar mogelijk de negatieve effecten van armoede door verbetering van kwaliteit van leven of verbetering van inkomenspositie. Inwoners met schulden zijn zo snel mogelijk schuldenvrij.

Mijlpalen

Huisartsenroute

De huisarts is bevoegd om alle verwijzingen naar specialistische jeugdhulp uit te voeren. In sommige situaties is het onduidelijk wat de hulpvraag is of welke zorgaanbieder het best passend is. Bij casuïstiek met hulpvragen op meerdere leefgebieden kan een verwijzing naar CJG voor een verdiepende triage helpen om een gezin passende ondersteuning te bieden. Het gaat dan om verwijzingen met meervoudige problematiek/ complexiteit in het gezinssysteem.

De gemeentelijke kernen zijn verdeeld in clusters en per cluster is een verdeling van de Jeugdprofessionals gemaakt. Daarmee hebben scholen, huisartsen en ketenpartners binnen het cluster een vast aanspreekpunt van het CJG.

De rol van de jeugdprofessional is “ambassadeur van het CJG” die zichtbaar en bereikbaar is.

Afbouw Jeugdzorg Plus

Gemeenten hebben een landelijke opdracht gekregen om gesloten jeugdhulp (Jeugdzorg Plus) af te bouwen en hiervoor alternatieven op te bouwen. Deze transformatie is nader uitgewerkt in een Bovenregionaal Plan voor de jeugdhulpregio’s West-Brabant Oost, West-Brabant West en Zeeland, waarin staat welke acties de regio’s gaan ondernemen. Dit plan is een voorwaarde om een aanvraag in te kunnen dienen voor een specifieke uitkering Frictiekosten Gesloten Jeugdhulp bij het Rijk.

Coördinatiepunt gezinshuizen

Door middel van een aanbesteding is de opdracht aan een regionaal coördinatiepunt voor gezinshuizen verlengd met twee jaar. Het coördinatiepunt matcht plaatsingsverzoeken met het schaarse aanbod van gezinshuizen, waardoor duurzaam gezinsvervangend aanbod gerealiseerd wordt.

Hersteloperatie gedupeerden hersteloperatie kinderopvangtoeslag (KOT)-affaire

Het beleid en de beleidsregels zijn vastgesteld. Door de inzet van de specifieke uitkering voor KOT hebben alle bij ons bekende gedupeerden een adequaat aanbod voor brede ondersteuning gekregen. Hiervoor zijn plannen van aanpak gemaakt waarbij middelen of hulp verstrekt worden op gebied van wonen, werk of dagbesteding, gezondheid, gezin en schulden & financiën.De groep gedupeerden groeit komende periode nog. Onder meer omdat kinderen en ex-partners van gedupeerden ook gebruik mogen maken van deze ondersteuning.

Zelfscan werken aan veiligheid

In 2024 is de zelfscan Werken aan Veiligheid uitgevoerd. Deze zelfscan is bedoeld als hulpmiddel voor gemeenten om in kaart te brengen in welke mate er al wordt gewerkt volgends de leidraad Werken aan Veiligheid. In deze leidraad staan standaarden waar het Sterke Lokale Team aan moet voldoen als het gaat om werken aan veiligheid binnen de huidige wet- en regelgeving.

Uitvoeringsplan mensenhandel, onderdeel bewustwording

Per 1 juli 2024 is het aantal uren zorgcoördinatie voor district De Markiezaten uitgebreid naar 36 uur per week. Zo is er voldoende tijd om naar passende zorg, opvang en ondersteuning voor slachtoffers te zoeken en daarnaast de awareness te vergroten, waardoor we meer signalen krijgen. In 2024 hebben wij het door de gemeente Moerdijk ontwikkelde instrument voor het tegengaan van arbeidsuitbuiting (dreigingsbeeld en indicatoren) gedeeld met de gemeenten uit het district om zo samen een grotere vuist te maken tegen arbeidsuitbuiting. In de week tegen de mensenhandel (14 t.m.18 oktober 2024) stond in ons district het tegengaan van arbeidsuitbuiting centraal. Op 17 oktober was een actiedag voor signalering en voorkomen van arbeidsuitbuiting voor handhavers van ons district. Arbeidsmigranten zijn

kwetsbaar voor arbeidsuitbuiting, daarom is de adviseur arbeidsmigranten aangesloten bij deze actiedag. Een andere groep die kwetsbaar is voor mensenhandel zijn vluchtelingen. Met de komst van het AZC in Zevenbergen is het belangrijk om samen met de zorgcoördinator mensenhandel de verbinding te leggen met het COA. Hiermee is in 2024 een start gemaakt.

Actualisatie cliënttevredenheidsonderzoek Wmo

In 2024 is de opzet van het cliënttevredenheidsonderzoek Wmo geactualiseerd, zodat deze beter aansluit bij de behoeften en ervaringen van cliënten. Daarnaast is deze geëvalueerd en besproken met de Wmo Adviesraad. Dit heeft geleid tot waardevolle inzichten en verbeterpunten, die bijdragen aan een verdere optimalisatie van de Wmo-dienstverlening.

Doorstroom casuïstiek naar passende zorg/overgang ander wettelijk kader

Met regelmaat worden er vanuit de GIjongeren begeleid die 18 jaar worden. Samen met de gemeenten in West-Brabant West heeft het Regionaal Veiligheidsteam (RVT) afspraken gemaakt over het overdragen en afschalen bij OTS en Voogdij. Hierover is een richtlijn binnen regio WBW ontwikkelt.

Verder is er is een gezamenlijke ambitie om te komen tot een continue en samenhangende aanpak voor jongeren (16-27 jaar) die zorg en ondersteuning nodig hebben. Het doel hierbij is om de overgang van jeugdwet naar de Wmo voor jongeren die 18 worden soepel te laten verlopen. Er is een structureel 18-/18+overleg opgezet waarbij de coördinatoren van CJG en WMO samen met een Jeugdprofessional en een WMO-consulent eens in de 6 weken bijeen komen om de samenwerking te bespreken. In dit overleg wordt ook besproken welke jeugdigen in de komende periode 18 worden en of er voor deze jeugdigen een overdracht van Jeugd naar WMO nodig is.

Implementatie nieuwe opzet accountgesprekken jeugdzorgaanbieders

Er is een nieuwe, meer gecentreerde manier van gesprekken doorgevoerd. Aan de hand van een analyse zijn structurele aandachtspunten en risico's naar voren gekomen, op basis waarvan verbeteringen kunnen worden doorgevoerd binnen de jeugdzorgregio.

Doorontwikkeling Wijk GGZ

In 2024 is nadrukkelijk ingezet op preventie, waardoor vroegsignalering en tijdige ondersteuning aan inwoners met psychische problematiek is verbeterd. Daarnaast is de kennis over psychische problematiek en de omgang met mensen met onbegrepen gedrag onder de aandacht gebracht, zowel onder professionals als niet professionals. De Wijk GGZ'er heeft een positie verworven binnen de wijk en beschikt over het mandaat om in complexe situaties een doorbraak te forceren. Hiermee draagt deze functie bij aan effectievere hulpverlening en een integrale aanpak van problematiek in de wijk. Om de inzet van de Wijk GGZ'er structureel te borgen, is in de begroting een bedrag opgenomen van € 51.500 voor 2024 en € 99.000 per jaar vanaf 2025. Hiermee wordt de doorontwikkeling van de Wijk GGZ duurzaam geborgd binnen de gemeente en ons beleid.

Europese aanbesteding leerlingenvervoer afgerond
Voor het leerlingenvervoer liepen de huidige contracten met de drie vervoerders af op 1 augustus 2024 en is een nieuwe Europese aanbesteding voor de schooljaren 2024-2025 t/m 2028-2029 doorlopen. Vanaf 1 augustus 2024 zijn nieuwe contracten voor zes percelen afgesloten met twee vervoerders, die ook gebruik maken van lokale vervoerders als onderaannemers.

Ontwikkelingen

Aanbestedingstraject Jeugdgezondheidszorg
De huidige inkoopovereenkomst voor de jeugdgezondheidszorg met TWB loopt eind 2026 af. In 2024 is met de D6 gemeenten gestart met de voorbereidingen voor de aanbesteding. Vanaf 2026 zal er een nieuwe inkoopovereenkomst liggen.

Toegangsprofessional jeugd 2027
Eind 2026 loopt het huidige contract voor inhuur van de jeugdprofessionals af. Regionaal is samengewerkt aan een nieuwe visie, de opdracht voor de aanbesteding en het inhoudelijk profiel van de jeugdprofessional. Dit biedt gemeenten de ruimte om de ervaren knelpunten mee te nemen als vraagstukken in dit proces en te komen tot de Toegangsprofessional Jeugd 2027.

Uitgaven jeugdhulp
De stijgende uitgaven van jeugdhulp vragen om een goede cijfermatige analyse en zicht op de inhoudelijke ontwikkelingen binnen ons jeugdstelsel. We zijn aan het onderzoeken welke verschuivingen we zien in het inzetten van zorg en wat voor invloed dit heeft op de kosten. Hiertoe wordt de dataset in het dashboard geoptimaliseerd. Een aantal ontwikkelingen zijn: toename van inzet van maatwerk omdat het gecontracteerde aanbod niet toereikend of beschikbaar is, een toename van crisissen, de afbouw van gesloten jeugdhulp naar kleinschalige woonvoorzieningen en toenemende vervoerskosten.

Doorontwikkeling Onderwijszorg arrangementen (OZA's)
De huidige OZA’s zijn in 2024 voortgezet met goede resultaten. Met de invulling van de vacature adviseur Jeugd per 1 april 2025 kan de doorontwikkeling verder worden opgepakt.

Doorontwikkeling Regionaal Bureau Leren (RBL)
De Gemeenschappelijke Regeling is aangepast aan de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Daarnaast zijn eind 2024 meer middelen beschikbaar gesteld waarmee de basis van het RBL om de wettelijke taken uit te voeren weer op orde kan worden gebracht. Deze uitvoering dient eerst op orde te zijn, alvorens ingezet wordt op de doorontwikkeling van het RBL naar preventief en outreachend werken. Regionaal is tevens besloten de doorontwikkeling in deze bestuursperiode niet op te pakken, aangezien er bij diverse gemeenten geen extra middelen beschikbaar zijn.

Integraal meldpunt Veilig Thuis
Dit jaar zijn de benodigde stappen gezet, om in 2025 te kunnen starten met de pilot van het integraal meldpunt voor afgeschaalde casuïstiek vanuit Veilig Thuis.

Doelstelling is, om ingeval van overdracht naar de gemeente, één integraal punt te organiseren voor gezinnen, zodat samen met het gezin bekeken kan worden wie de vragen die er liggen het beste op kan pakken. Beoogde resultaten zijn;
- Er beter aangesloten wordt bij de hulpvraag, op alle leefgebieden (0-100);
- Gezinnen meer het gevoel hebben gehoord en geholpen te worden;
- Er minder gedacht wordt in oplossingen van jeugdhulp, maar vanuit integrale oplossingen. Jeugdhulp is niet het antwoord op alle vragen

Opdrachtformulering Stevig Lokaal Team
Het huidige stelsel om te zorgen dat er voldoende sociale veiligheid is, werkt onvoldoende. Daarom heeft het Rijk tot taak gesteld om de kind- en gezinsbescherming te verbeteren. Dit gaat over gezinnen met kinderen en huishoudens zonder kinderen. Een deel is regionaal belegd. De gemeenten moeten lokaal zorgen voor stevige lokale teams (SLT) vanaf 2026. Een SLT signaleert situaties van (mogelijk) sociale onveiligheid en zet hier acties op uit. Er wordt ondersteuning geboden aan alle gezinsleden, samen met alle gezinsleden, op alle leefgebieden met als doel geweld te voorkomen en - mocht er al sprake van geweld zijn - geweld te stoppen.

Het college heeft opdracht gegeven een projectleider aan te stellen die in 2025 een lokale visie op sociale veiligheid uitwerkt en hoe gemeente Moerdijk een SLT lokaal vorm gaat geven. Dit team moet passend zijn bij de verschillende kernen van Moerdijk. Duidelijk moet zijn wie gemeente Moerdijk hierbij wil betrekken en wat ieders rol is.

Onderdeel van de ontwikkeling rondom het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en het optuigen van het Sterke Lokale Team, is de aanpak op ouderenmishandeling. Dit plan van aanpak is in 2022 vastgesteld. In 2024 is een eerste aanzet gedaan om het plan van aanpak dat eerder is vastgesteld een nieuwe impuls te geven.

Daarnaast is er ten aanzien van het Meldpunt Crisiszorg een start gemaakt met het inrichten en implementeren van de integrale crisisdienst in West-Brabant.

Trainingen meldcode

In het kader van de Wet op de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, is er in 2024 gestart met het organiseren van diverse trainingen om zowel de gemeentelijke professionals als de maatschappelijke partners in de gelegenheid te stellen hun kennis op het gebied van het werken met de meldcode op te frissen. Binnen de gemeente zijn ambassadeurs aangewezen die als vraagbaak collega's kunnen ondersteunen bij het volgen van de meldcode.

Digitalisering cliëntdossier ZorgNed

Het project digitalisering van cliëntdossiers in ZorgNed is wegens personele capaciteit en inhoudelijke prioriterig nog niet opgestart. In 2025 start een onderzoek naar de kansen en mogelijkheden voor één toegang sociaal domein. Het cliëntdossier in Zorgned wordt aan de hand van de uitkomsten uit dit onderzoek vormgegeven.

Effecten

- E33 meldingen politie (meldingen verward gedrag) zijngedaald.
- De directe verwijzingen via huisartsen blijven licht dalen.
- Doorlooptijden jeugdhulp zijn verkort.

Risico's

Beschikbare capaciteit voor onze opgaven was in 2024 fragiel. De arbeidsmarkt is schraal en hiermee is invulling van vacatures een uitdaging. Desondanks hebben we toch een groot deel van onze doelen weten te realiseren.

De toename van wachttijden in de specialistische jeugdhulp, inzet van maatwerkvoorzieningen en complexiteit van casuïstiek blijft spanning geven op de begroting. Regio West Brabant West zet met 'GRIP op Verandering' steviger in op accounthouderschap en contractering van een passend zorgaanbod. Samenwerking met verwijzers en verbetering van het gecontracteerde aanbod, moet het gebruik van duurdere maatwerkvoorzieningen doen afnemen. Daarnaast blijft het versterken van het voorliggend veld (o.a. Stevig Lokaal Team) een kans om het aantal verwijzingen naar Niet Vrij Toegankelijke Zorg te verminderen.

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Huisartsen: het CJG is aangesloten op het zorgdomein van de huisartsen om verwijzing naar CJG te vereenvoudigen.				
• Alle huisartsen hebben een vaste contactpersoon voor Jeugd. Er vindt een jaarlijks relatiegesprek plaats met huisartsen.				
• De jeugdvisie Wonen is uitgevoerd: samen met jeugdhulpaanbieders toewerken naar zo veel mogelijk thuis opgroeien. Het kind volgt niet de zorg, maar de zorg volgt de woonplek van het kind. De afbouw van Jeugdzorg plus is ingezet en er wordt toegewerkt naar 'zo thuis mogelijk'.				
• Er is een integraal en centraal punt binnen de gemeente voor meldingen voor Veilig Thuis, om vanuit brede blik meteen de juiste ondersteuning in te zetten.				
• Het onderdeel bewustwording uit het uitvoeringsplan mensenhandel van district De Markiezaten is samen met Veiligheid opgepakt: kennis over mensenhandel overdragen binnen en buiten de organisatie; onze eigen organisatie en de partners stimuleren om vermoedens van mensenhandel te melden bij de zorgcoördinator. De zorgcoördinator mensenhandel financieren en deze positioneren om vroegtijdig signalen op te halen (bv vanuit Oekraïners, arbeidsmigranten, doelgroep met licht verstandelijke beperking, jeugd).				
• De opzet van het cliënttevredenheidsonderzoek Wmo is geactualiseerd				
• De doorstroom van specifieke casuïstiek naar passende zorg en/of overgang naar ander wettelijk kader verloopt beter (voorbeeld: Wmo-cliënten waarvoor toeleiding naar de Wet Langdurige zorg van toepassing is)				
• Onderzoek gedaan naar invoering digitalisering cliëntdossiers vanuit ZorgNed (zowel Jeugd als volwassenen) door implementatie 'Over Mij'. Hierdoor heeft de inwoner direct toegang tot zijn/haar zorgdossier in ZorgNed.				
• De onderwijs-zorgarrangementen (OZA) zijn doorontwikkeld				
• Er is een nieuwe opzet voor accountgesprekken met gecontracteerde jeugdzorgaanbieders geïmplementeerd. Er wordt een check gemaakt op bedrijfsvoering.				

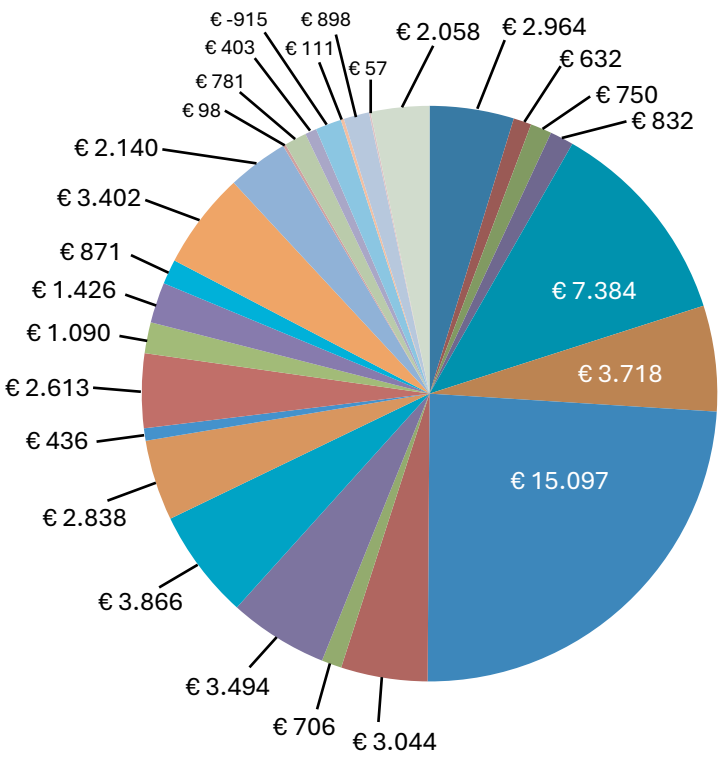
• De inzet van de wijk GGZ-er is doorontwikkeld:
  • Er is meer aandacht voor preventieve inzet van deze functie
  • Er is meer kennis in de wijken bij professionals en inwoners over psychische problematiek en bejegening van mensen met onbegrepen gedrag.
  • Wijk GGZ- er heeft stevige positie in de wijk met mandaat om in situaties waar dat nodig is een doorbraak te forceren
Voor het structureel maken van de inzet van de Wijk GGZ is € 51.500 in 2024 en daarna € 99.000 per jaar in de begroting opgenomen.				

• De Europese aanbesteding voor vervoerders van leerlingenvervoer is afgerond				
• Het Regionaal Bureau Leren is doorontwikkeld en de GR Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten is aangepast aan de gewijzigde Wet GR.				
• Er is een regionale bewustwordingscampagne gedaan voor inwoners en bestaande cliënten HO. Bewustwording dat er steeds meer beroep wordt gedaan op eigen kracht en sociaal netwerk vanwege de krapte op de arbeidsmarkt.				

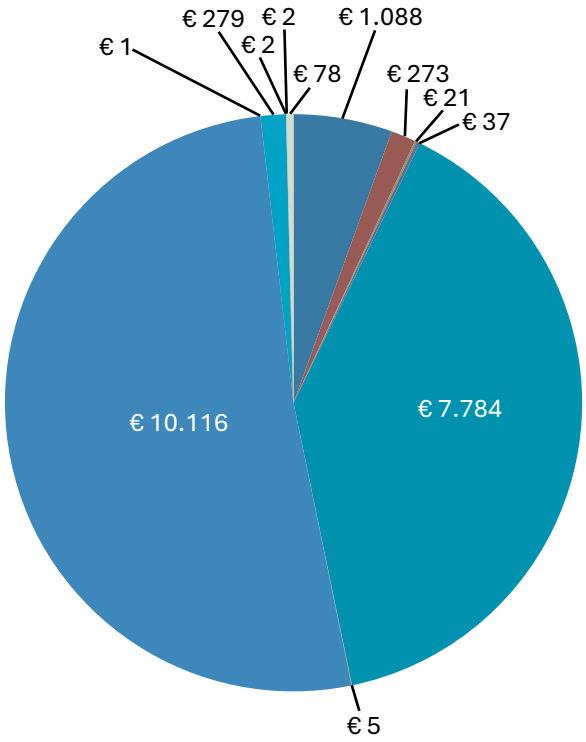
Lasten en baten 2024

bedragen x € 1.000

Lasten € 60.790

Baten € 19.685

- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.3 Cultuurpresentatie, prod., particip.
- 5.6 Media
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 WSW en beschut werk
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71A Huishoudelijke hulp (WMO)
- 6.71B Begeleiding (WMO)
- 6.72A Jeugdhulp begeleiding
- 6.72B Jeugdhulp behandeling
- 6.72C Jeugdhulp dagbesteding
- 6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig
- 6.73A Pleegzorg
- 6.73B Gezinsgericht
- 6.73C Jeugdhulp met verblijf overig
- 6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf
- 6.74B Jeugdhulp crisis/ LTA/GGZ verblijf
- 6.74C Gesloten plaatsing
- 6.81A Beschermd wonen (WMO)
- 6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
- 6.82A Jeugdbescherming
- 6.82B Jeugdreclassering
- 7.1 Volksgezondheid

Overzicht taakvelden

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2024 Lasten	Baten	Saldo
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.964	-1.088	1.875
5.1 Sportbeleid en activering	632	-273	358
5.3 Cultuurpresentatie, prod., particip.	750	-21	730
5.6 Media	832	-37	795
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.384	-7.784	-400
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.718	-5	3.713
6.3 Inkomensregelingen	15.097	-10.116	4.980
6.4 WSW en beschut werk	3.044	0	3.044
6.5 Arbeidsparticipatie	706	-0	706
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.494	-1	3.493
6.71A Huishoudelijke hulp (WMO)	3.866	-279	3.587
6.71B Begeleiding (WMO)	2.838	0	2.838
6.72A Jeugdhulp begeleiding	436	-2	434
6.72B Jeugdhulp behandeling	2.613	0	2.613
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	1.090	0	1.090
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	1.426	0	1.426
6.73A Pleegzorg	871	0	871
6.73B Gezinsgericht	3.402	0	3.402
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	2.140	0	2.140
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	96	0	96
6.74B Jeugdhulp crisis/ LTA/GGZ verblijf	781	0	781
6.74C Gesloten plaatsing	403	0	403
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-915	0	-915
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	111	0	111
6.82A Jeugdbescherming	898	-2	897
6.82B Jeugdreclassering	57	0	57
7.1 Volksgezondheid	2.058	-78	1.981
Saldo baten en lasten	**60.790**	**-19.685**	**41.105**
0.10 Mutaties reserves	5.982	-3.761	2.221
Resultaat na bestemming	**66.772**	**-23.446**	**43.326**

Overzicht Programma 4

Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Cijfers x € 1.000) (-/- is voordelig)				
Totaal lasten	53.913	59.889	60.790	901
Totaal baten	-18.533	-20.389	-19.685	704
Saldo van baten en lasten	**35.380**	**39.500**	**41.105**	**1.605**
Storting in reserves	2.706	6.244	5.982	-262
Onttrekking aan reserves	-181	-4.194	-3.761	433
Resultaat na bestemming	**37.905**	**41.550**	**43.326**	**1.776**

Partnerschap in een veranderende samenleving

We streven naar een samenleving die zo is ingericht dat inwoners zich comfortabel, prettig en veilig voelen. We werken daarbij steeds meer en hechter samen met inwoners, partners en ondernemers.

Wij geloven dat samenwerken door participatie en gebiedsgericht werken bijdraagt aan betere democratische besluitvorming. Moerdijk wil een luisterende, aanspreekbare, responsieve en samenwerkende gemeente zijn. Dit vraagt om een blijvende investering en om hierbij steeds de juiste vorm te kiezen.

Bij alles wat we doen, hebben we extra aandacht voor dienstverlening en digitalisering & informatisering. De manier waarop we invulling geven aan deze onderwerpen bepaalt voor een belangrijk deel hoe onze inwoners naar de gemeente kijken.

Thema Regionale samenwerking

Strategisch doel

- Effectief vormgeven en professionaliseren van de regionale samenwerking om onze maatschappelijke opgaven en ambities te realiseren.
- Een goede implementatie van de WGR.
- We hebben grip op onze samenwerkingsverbanden.

Mijlpalen

Vaststellen nota verbonden partijen en wijzigingen gemeenschappelijke regelingen

Door de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regeling is de nota verbonden partijen aangepast én zijn alle gemeenschappelijke regelingen in overeenstemming gebracht met de nieuwe bepalingen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen. Hiermee is de implementatie van de WGR afgerond.

Ontwikkelingen

Handboek regionaal samenwerken

Het handboek regionaal samenwerken is niet opgeleverd. De ontwikkelingen rond de SRBT, Baronie, SRWBW en RWB hebben dusdanig veel tijd en aandacht gevraagd dat dit niet tot stand is gekomen. Voorgesteld wordt om deze prestatie voorlopig te schrappen en de aandacht te komende tijd te richten op samenwerkingen SRBT, Baronie en SRWBW omdat dit cruciale samenwerkingen zijn voor de opgaven van Moerdijk.

Overige ontwikkelingen in de regio

Samenwerking is geen doel op zich. We werken samen om inhoudelijke doelstellingen te realiseren die we alleen niet, of minder efficiënt, kunnen oppakken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de ambulancevoorziening of de gemeentelijke gezondheidsdienst. Omdat de thema's waaraan we regionaal samenwerken nauw verweven zijn met die inhoud, worden relevante ontwikkelingen bij de betreffende programma's beschreven.

Effecten

-

Risico’s

-

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Vaststellen van visie, agenda en handboek regionaal samenwerken. (1e kwartaal 2024)				
• Implementatie van de WGR				
• Aanpassing van de regionale nota verbonden partijen aan de gewijzigde WGR				
• Aanpassing van onze gemeenschappelijke regelingen aan de WGR				

Thema Participatie

Strategisch doel

- Participatie is verankerd in de werkwijze van de gemeente door het uitvoeren van het 'Actieplan samenwerken en participatie'.
- We werken gebiedsgericht samen aan vragen en opgaven. We kennen de gebieden, de netwerken daar en de behoeften van onze inwoners.
- Participatie en samenwerking leidt tot democratische legitimering, draagvlak en uiteindelijk een prettige en fijne woonomgeving voor de inwoners van Moerdijk.

Dit doel wordt mede ondersteund door de invoering van de Omgevingswet en de omgevingsdialoog zoals beschreven in programma 2.

Mijlpalen

We hebben in oktober samen met alle gebiedstafels nieuwe samenwerkingsafspraken vastgesteld. Onderdeel van deze afspraken is trainen en opleidingen. Binnen de organisatie doen we dit via de leergang "Zo werkt Moerdijk: Samen!" Inmiddels hebben 7 van deze leergangen plaatsgevonden. De besturen van de gebiedstafels hebben een training gevolgd verzorgd door de griffie en gebiedscoördinatoren waarbij de focus lag op hoe het gemeentelijke systeem en gemeentelijke procedures op basis van wet- en regelgeving werken.

De middelen die voor lokale initiatieven zijn in 2024 volledig benut. Het in de begroting opgenomen resultaat om tot een eenduidige werkwijze voor initiatieven te komen is opgestart maar nog niet afgerond.

De kernkaarten zijn gedigitaliseerd. Bij het opstellen van toekomstige kernkaarten zullen continue nieuwe technische verbeteringen doorgevoerd worden.

De evaluatie van het kernbudget is opgestart maar nog niet afgerond omdat in de prioritering van het werk andere zaken voorrang hebben gekregen.

In 2024 is door de kern Moerdijk de leefbaarheidsvisie opgesteld. Verder zijn er nog geen gebiedsplannen geactualiseerd. Uit gesprekken met de gebiedstafels komt naar voren dat het actualiseren van plannen geen doel op zich is, maar dat vooral een wens bestaat om de samenwerking verder te verbeteren en hierover het gesprek te voeren en afspraken te maken.

De site www.gebiedsplannen.nl is geïntegreerd in de nieuwe website www.moerdijk.nl

Gemeenten zijn bij wet verplicht om een participatieverordening op te stellen. Deze verplichting vloeit voort uit de Wet versterking participatie op decentraal niveau, die op 1 januari 2025 in werking is getreden. Gemeenten hebben een overgangstermijn van twee jaar om aan deze verplichting te voldoen, wat betekent dat de participatieverordening uiterlijk op 1 januari 2027 geïmplementeerd moet zijn.

Ontwikkelingen

De dorpstafel Standdaarbuiten en de stadstafel Zevenbergen hebben tot na de zomer 2024 tijdelijk stilgelegen. Beide hebben inmiddels nieuwe besturen en zijn volop actief.

In vergelijk met voorgaande jaren zien we dat de samenwerking tussen de gebiedscoördinatoren en de vakinhoudelijke teams sterk is verbeterd. Het participatief samenwerken lijkt steeds meer gemeengoed en de vaste werkwijze te worden.

Voor de gebiedstafels en het sociaal domein liggen er nog kansen om de samenwerking te versterken. Een goed voorbeeld is het traject om te komen tot de visie op de sociale basis waarbij de gebiedstafels actief zijn betrokken.

Effecten

De afspraken die zijn gemaakt met de besturen van de stadstafels geven in de praktijk helderheid en duidelijkheid in rollen en geven daarmee een impuls aan de samenwerking tussen gemeenten en de gebiedstafels.

Risico's

-

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Het verder inbedden en bewust worden van participatie en gebiedsgericht werken in de werkwijze van de gemeente door middel van trainingen en opleidingen	■			
• Inwonersinitiatieven worden gestimuleerd, het proces van afhandelen wordt verder gestroomlijnd mogelijk door een centraal loket.	■			
• De rollen van stads- en dorpstafels en gebiedscoördinatoren zijn verduidelijkt, zowel binnen als buiten de organisatie	■			
• De kernkaarten zijn doorontwikkeld	■			
• Start project actualisatie gebiedsplannen	■			
• Er is een duidelijke visie ten aanzien van betrekken/samenwerken van (vaste) partners van de gemeente ten aanzien van samenwerken en participatie	■			
• Evalueren van het kernbudget en een advies over de inzet hiervan	■			
• De indicatoren voor de genoemde evaluaties zijn goed uitgewerkt	■			
• Voorbereiding op de Participatieverordening (onder voorbehoud besluitvorming wetgeving)	■			

Thema Informatisering

Strategisch doel

- We werken toe naar een goed (digitaal) informatiebeheer.
- Er wordt meer ingezet op het verbeteren van de regionale samenwerking op het gebied van informatisering en automatisering met ICTWBW.
- We bouwen het datacluster verder uit als centraal punt voor de vertaling van beleidsvragen naar datavragen.
- We (her)gebruiken data voor bestuurlijke en beleidsmatige keuzes zodat er efficiënter en effectiever gewerkt kan worden.
- Door middel van risicoafweging zoeken we steeds de balans tussen informatieveiligheid en privacy enerzijds en het doel van ons handelen anderzijds.
- We werken toe naar digitale toegankelijkheid van de gemeentelijke websites en mobiele apps.

Mijlpalen

In gebruikname MS-phonesystem/teams telefonie

Vanaf oktober 2024 zijn we in diverse groepen live gegaan met bellen via Teams voor collega's en later ook de belgroepen.

In 2024 is de informatie van de netwerkschijven overgezet naar de Microsoft Cloud omgeving (Teams en SharePoint). Verder is er een pilot uitgevoerd voor het gestructureerd opslaan van de documenten binnen Teams en SharePoint zodat we de Microsoft omgeving op termijn ook kunnen gebruiken als archief- en documentmanagementsysteem. De pilot had betrekking op de projectdocumentatie van de ruimtelijke ordeningsprojecten en de daaraan gerelateerde processen. Gezien het succes van de pilot wordt in 2025 deze oplossing structureel in gebruik genomen en verder uitgerold naar andere bedrijfsprocessen.

Eind 2024 is de nieuwe kaartviewer, Moerdijk maps, in gebruik genomen. Deze nieuwe kaartviewer kan zowel door interne als externe medewerkers gebruik worden (inwoners en buitendienstmedewerkers).

Het in 2024 herziene Strategisch Informatiebeveiligings- en Privacy Beleid, welke opgesteld is samen met de Functionaris Gegevensbescherming (FG) en Privacy Officer (PO), is op 11 februari 2025 door het college geaccordeerd. Dit beleidsplan beoogt om uitgangspunten en kaders t.a.v. informatiebeveiliging en privacy vast te leggen op basis waarvan we de verdere inrichting vorm kunnen geven.

De integrale aanpak van de medewerkers van het team informatisering in relatie tot de overige teams en programma's heeft een positieve invloed op het realiseren van doelen op het gebied van informatisering en het ondersteunen van de vakinhoudelijk teams.

Ontwikkelingen

Regionale samenwerking op informatievoorziening

In 2024 is de regionale samenwerking op de Informatievoorziening gestart. De deelnemers, Etten-Leur, Roosendaal, Moerdijk, Tholen en werkplein hart van West-Brabant, doen dit in een aantal stappen tot 2026. Na deze periode is samenwerking, naar verwachting, ingebed in de gebruikelijke manier van werken. In 2024 is de ambitie voor de samenwerking vastgesteld en zijn er inzichten opgedaan over de aard en richting van de toekomstige samenwerking. Binnen deze samenwerking hebben we een aantal projecten benoemd waarmee we van start zijn gegaan. Het betreft de volgende deelprojecten:

- leren en ontdekken binnen de regionale I-samenwerking bugerzaken
- M365
- regionaal beleidsplan informatievoorziening
- informatiebeveiligingsbeleid en implementatie NIS2

De collega's van de deelnemende organisaties worden via een nieuwsbrief op de hoogte gehouden van de diverse ontwikkelingen

Roadmap versaasen applicaties

Steeds meer applicaties worden enkel nog als cloud dienst aangeboden. Gevolg is dat er steeds meer applicaties niet meer lokaal draaien maar overgaan naar de cloud, dit noemen we het VerSaasen (Software as a Service) van de applicaties. Het is dus niet meer de vraag óf we onze applicaties in de cloud willen plaatsen, maar eerder wanneer we de applicaties in de cloud gaan zetten en in welk tempo we dit gaan doen.

Samen met de deelnemers van ICT WBW zijn we aan de slag gegaan met het opstellen van een roadmap voor het VerSaasen van de applicaties zodat we voor de afloop

van het contract van het datacenter klaar zijn met het verSaasen van de applicaties.

Het effect van het verSaasen van de applicaties heeft tot gevolg dat de kosten, we noemen dit licentiekosten, van de applicaties hoger zijn. De reden hiervan is dat we ook dienstverlening afnemen van de leverancier, denk hierbij aan het technische- en applicatie beheer van de applicatie, hiermee wordt de continuïteit van de afgenomen applicaties geborgd.

Een ander effect is dat we in de toekomst geen kosten meer zullen maken voor bijvoorbeeld een datacenter. Deze verandering zal in de toekomst een andere kostenverdeelsleutel voor software en ICT-dienstverlening gaan betekenen.

Digitale archivering

Volgens de Archiefwet zijn we verplicht om informatie te vernietigen en te bewaren. Blijvend te bewaren informatie brengen we op termijn over naar het e-depot van het West-Brabants Archief. Eén van de aanbevelingen uit de archiefinspectie is het op orde hebben van onze informatie en het beheer voor duurzame toegankelijkheid. We de eerste stappen gezet voor beheer op informatie en digitale duurzaamheid. Zo bereiden we ons goed voor op aansluiting op het e-depot.

Applicatiebeheer

De coördinatie op applicatiebeheer is geborgd door het opzetten van een regulier overleg met de functioneel beheerders van alle applicaties. Deze integrale aanpak over de programma's zal zich de komende tijd verder ontwikkelen.

Samenwerkplatform datagedreven werken

In De6-verband werd al kennis gedeeld op het gebied van datagedreven werken. In de regionale samenwerking op het gebied van informatievoorziening is datagedreven werken ook een onderdeel. Via dit platform wordt verder vormgegeven aan de ontwikkelingen van datagedreven werken.

Wet open overheid (Woo)

De toelichting op de voortgang van de Woo staat vermeld in de openbaarheidsparagraaf. De openbaarheidsparagraaf, waarin bij de begroting verslag wordt gedaan van de beleidsvoornemens en bij de jaarrekening over de uitvoering hiervan, is een verplichte paragraaf op grond van art. 3.5 van de Woo.

Effecten

Met betrekking tot de regionale samenwerking zien we al enkele voordelen ontstaan, We ontwikkelen samen met de samenwerking uniform beleid en proberen, zoveel mogelijk, de aankoop van software op elkaar af te stemmen.

Het leveranciers- en contractmanagement zal met deze veranderingen een steeds belangrijkere rol gaan spelen. We worden meer afhankelijk van de leveranciers die het technische beheer doen, maar ook voor de opslag van gegevens/data.

In 2024 heeft de gemeente Moerdijk een vaste Functionaris Gegevensbescherming, Chief Information Security Officer en Privacy Officer in dienst. Dit zorgt voor een verbeterde informatiebeveiliging, naleving van wet- en regelgeving, verhoogd bewustzijn, advies en ondersteuning en effectief risicobeheer binnen gemeente Moerdijk.

Risico’s

De afgelopen jaren zijn er veel wijzigingen geweest met betrekking tot het digitaal werken.
De toenemende digitalisering maakt ons meer afhankelijk van informatiesystemen, wat essentieel is voor onze bedrijfsvoering. Dit vergroot echter ook de risico's op cybercriminaliteit, zoals ransomware. Moerdijk werkt aan het beperken van deze risico's en het versterken van onze digitale weerbaarheid door bewustwording te vergroten en gerichte trainingen te geven voor incident response.

Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Implementatie van coördinatie op applicatiebeheer	■			
• Doorontwikkeling digitaal werken, inzet samenwerkplatform en verhogen digitale vaardigheden	■	■	■	
• Migratie en integratie van interne en externe (KCC) telefonie binnen het Microsoft platform	■			
• Uitvoering verbeterplan informatiehuishouding	■	■	■	■
• Doorontwikkeling duurzame opslag en toegankelijkheid in het e-depot	■	■	■	
• Het opzetten van een regionaal samenwerkplatform voor datagedreven werken	■			
• Uitbreiding informatiecategorieën m.b.t. actieve openbaarmaking (Woo)	■	■	■	
• Doorontwikkeling functie Woo-contactpersoon	■	■		
• Treffen van maatregelen voor aansluiting op de Woo-Index	■			
• Uitvoeren toegankelijkheidsonderzoeken en opstellen toegankelijkheidsverklaringen	■	■	■	
• Uitvoeren maatregelen ter verbetering van de digitale toegankelijkheid	■	■	■	

Thema Toekomstbestendige organisatie

Strategisch doel

- Onze gemeentelijke organisatie is een flexibele organisatie die adequaat anticipeert op ontwikkelingen en reageert op initiatieven en regie vanuit de samenleving.

Mijlpalen

Jaarrekening 2023 Controleverklaring accountant

Na negen intensieve weken van controle heeft de accountant op 12 juli 2024 het definitieve accountantsverslag 2023 opgeleverd en een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid afgegeven over de jaarrekening 2023. Vervolgens heeft een evaluatie plaatsgevonden over het verloop van het proces met een afvaardiging van de gemeente (organisatie, college, griffie en auditcommissie) en de accountant. Dit heeft geresulteerd in aanvullende afspraken over de controlewerkzaamheden m.b.t. het boekjaar 2024. Onze focus ligt op het realiseren van een effectief, efficiënt en werkbaar controleproces waarin de rol van zowel de organisatie, het bestuur als de gemeenteraad tot zijn recht komt.

Op 4 december heeft de gemeenteraad ingestemd met een budgetverhoging voor de meerwerkfactuur (€ 54.000) ten laste van het begrotingsresultaat 2024.

Voor de controle over 2024 (zowel de interim-controle als de jaarrekeningcontrole) leggen wij extra nadruk op een adequate procesbewaking. Daarnaast is extra inzet vanuit de organisatie nodig om de opgelopen achterstanden op zowel de werkzaamheden voor de interim-controle als de voorbereidende werkzaamheden op de jaarrekeningcontrole, die het gevolg zijn van de controle over 2023, op te kunnen lossen. De gemeenteraad heeft hiervoor € 100.000 beschikbaar gesteld in 2025.

Sinds een aantal jaar worden er strengere eisen gesteld aan de accountantscontrole. Bij de interim-controle 2024 werd duidelijk dat deze eisen ook dit jaar weer strenger zijn geworden t.o.v. de controles over 2023 en er meer en diepgaandere informatie aangeleverd moet worden over 2024.

Jaarrekening 2023 Rechtmatigheidsverklaring door college

Na 2 jaar proefdraaien heeft het college in de jaarrekening 2023 een rechtmatigheidsverklaring afgegeven aan de gemeenteraad. De accountant kwam tot het oordeel dat ook deze verklaring een getrouw beeld geeft. In de rechtmatigheidsverklaring heeft het college geoordeeld dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de door de raad gestelde kaders. Dit was een landelijk beeld en had te maken met een recente uitbreiding van de reikwijdte van het begrotingscriterium door de commissie BBV. Er is een voorstel opgesteld tot het aanpassen van de financiële verordening aan deze gewijzigde reikwijdte van het begrotingscriterium. De aangepaste financiële verordening is in de raadsvergadering van 13 maart 2025 vastgesteld.

Jaarrekening 2023 Resultaat

De jaarrekening 2023 had een positief resultaat van € 3,5 miljoen. Voor het afronden in 2024 van een aantal specifieke onderwerpen (gestart in 2023) is bij de resultaatbestemming een bedrag van € 2,1 miljoen beschikbaar gesteld. Het restant van € 1,4 miljoen is toegevoegd aan de algemene reserve.

Meerjarenbegroting 2025-2028

Op 7 november 2024 is de meerjarenbegroting 2025-2028 vastgesteld. Voor 2025 is de begroting structureel sluitend. Ook de totale begrotingsuitkomst (incidentele en structurele lasten en baten samen) geeft voor dit jaar een positief resultaat. Voor de jaren 2026, 2027 en 2028 is er sprake van een structureel tekort van respectievelijk € 1,5 miljoen, € 1,3 miljoen en € 0,6 miljoen.

De provincie heeft aan de begroting het repressieve toezichtsregime toegekend. Dit betekent dat in 2025 wijzigingen op de begroting slechts ter kennisname aan de provincie hoeven te worden verstrekt.

Vitaliteit

In het 4e kwartaal van 2024 heeft er een nulmeting plaatsgevonden met ondersteuning door OperaSana om te toetsen waar we staan op het gebied van vitaliteit en werkdruk(beleving), de Vit0Scan. We kunnen met troste vermelden dat we deze eerste scan afgesloten hebben met een Bronzen EU Health Certificate for organisations.

Arbeidsmarktstrategie

De arbeidsmarkt is krap. Ook voor de gemeente Moerdijk blijft het uitdagend in deze arbeidsmarkt geschikte medewerkers te vinden. Door onze arbeidsmarktstrategie en arbeidsmarktcommunicatie lukt het in de meeste gevallen nog steeds om vacatures zelf vervuld te krijgen. Ook krijgen we van sollicitanten positieve feedback op onze arbeidsmarktcommunicatie.

Om ons werving en selectieproces verder te professionaliseren en optimaliseren is de 2023-2024 pilot omgezet naar een periode van 2 jaar waarbij ervoor gekozen is de vacature in loondienst uit te zetten. Die nieuwe recruiter zal medio maart 2025 starten. Ook is er op administratief niveau meer ruimte gekomen om dit proces te ondersteunen.

Om zicht te krijgen op onze behoefte aan toekomstig personeel (kwantitatief en kwalitatief) is er in 2024 gestart met het project strategische personeelsplanning (SPP). Inmiddels is het hele personeelsbestand geanalyseerd op basis van de actuele organisatieopgaven. De komende periode bekijken we waar we de slag kunnen maken van actuele opgaven naar toekomstige opgaven, zodat we ons huidige personeelsbestand af kunnen zetten tegen de toekomstige behoefte en daarop tijdig kunnen inspelen.

Continu leren

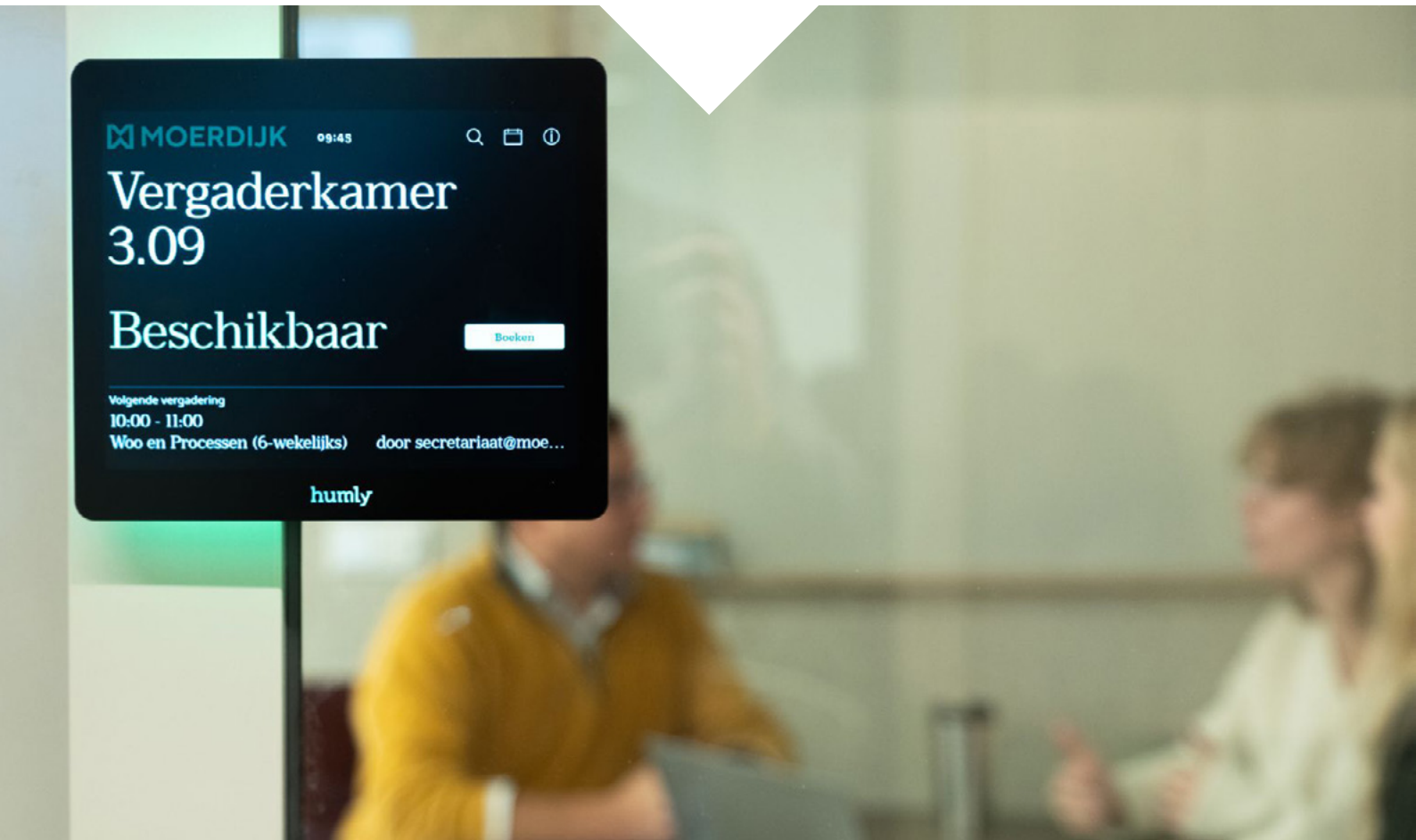
Leren en ontwikkelen is onmisbaar voor onze gemeente. De Moerdijk Academie vormt een belangrijk platform voor het leeraanbod. In 2024 zijn in totaal 695 inschrijvingen geweest via dit platform, waarmee we een stijging zien ten opzichte van het vorige en de voorgaande jaren. Leren en ontwikkelen gaat uiteraard verder dan de Moerdijk Academie, dit doen we ook in het werk. We blijven het aanbod afstemmen op de behoefte en houden rekening met verschillende vormen van leren.

Activiteitgericht werken Werkplekconcept

Er is in 2024 fasegewijs verbouwd, dit bracht een roerige periode met zich mee waarin we tegelijkertijd te maken hadden met de ‘oude’ en de ‘nieuwe’ situatie en een beperkt aantal beschikbare werkplekken. Met de in gebruik name van verdieping 2, 3 en 4 heeft de organisatie de eerste positieve ervaringen in 2024 opgedaan met het werkplekconcept. Het is zichtbaar dat we steeds meer gewend raken aan het gebruiken van de werkplekken waarvoor ze zijn ingericht.

Integriteit

Integriteit krijgt gedurende het gehele jaar aandacht. Zo zijn er in 2024 teamdialogen gevoerd over kwetsbare functies, is het onderdeel van de gesprekkencyclus en zijn er eed- en beloftesessies voor nieuwe medewerkers.

Ook raad én college besteden er jaarlijks aandacht aan. Vertrouwenspersonen, gedragscodes en meldingsregelingen zijn waar nodig hier helpend bij. Over integriteit van het bestuur en de ambtelijke organisatie rapporteren we jaarlijks in een jaarrapportage.

Ontwikkelingen

Ziekteverzuim

We zien een stijging van het ziekteverzuim percentage in 2024 (7,3%) t.o.v. 2023 (7%). De stijging wordt veroorzaakt door ziekteverzuim langer dan een jaar. We zien in 2024 t.o.v. 2023 wel een dalende trend in het ziekteverzuim tot een jaar.

Het goede gesprek

Afgelopen jaar hebben medewerkers en leidinggevenden ervaring opgedaan met het voeren van het goede gesprek volgens de nieuwe gesprekkencyclus. Vanuit de evaluatie in 2024 zijn er verbeteringen doorgevoerd zowel gekeken naar de inhoud als de bekendheid via de Moerdijk Academie in combinatie met de ondersteunende toolbox. In 2025 vindt verdere evaluatie plaats op het gebied van het gebruik van de gesprekkencyclus om het goede gesprek optimaal tussen medewerker en leidinggevende te stimuleren en faciliteren.

Gemeentefonds

Gemeenten zijn in grote mate afhankelijk van de inkomsten van het Rijk. De belangrijkste inkomstenstroom is de algemene uitkering. Voor de gemeente Moerdijk gaat het hierbij om ca. € 75 miljoen. Al een aantal jaar heerst er veel onzekerheid over de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Onder andere over een gewijzigde (landelijke) systematiek waarmee de algemene uitkering wordt geïndexeerd voor loon-, prijs- en volumeontwikkelingen en over de opschalingskorting (die tot en met 2025 was geschrapt, maar voor de jaren vanaf 2026 nog was gehandhaafd). Inmiddels is er vanuit het Rijk wat meer duidelijkheid gekomen. Zoals in de Voorjaarsnota 2024 al was aangekondigd is o.a. de opschalingskorting geschrapt en is besloten om de nieuwe financieringssystematiek al vanaf 2024 in te voeren. In de nieuwe systematiek wordt het gemeentefonds geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product.

De in de Voorjaarsnota 2024 aangekondigde maatregelen zijn financieel verwerkt in de meicirculaire 2024. Daarnaast is eind september de septembercirculaire 2024 beschikbaar gekomen en eind december de decembercirculaire 2024. De uitkomsten van de meicirculaire voor de jaren 2025-2028 zijn verwerkt en toegelicht in de begroting 2025-2028. Over de meerjarige uitkomsten van de septembercirculaire is de gemeenteraad via een raadsinformatiebrief geïnformeerd. In de 2e bestuursrapportage 2024 zijn de effecten van zowel de meicirculaire als de septembercirculaire voor 2024 verwerkt. Ten opzichte van de 2e bestuursrapportage 2024 is in de jaarrekening een voordelig effect ontstaan van € 551.000, wat voornamelijk het gevolg is van de effecten van de decembercirculaire 2024. In de cijfermatige analyse onderaan dit programma is dit nader toegelicht.

Ondanks deze ontwikkelingen is het landelijke financiële probleem van gemeenten nog niet opgelost. Ook na het

uitkomen van de mei-, september- en decembercirculaire 2024 zijn er landelijk nog onzekerheden m.b.t. het gemeentefonds, zoals ook benoemd in de begroting 2025.

Project vergroten structurele begrotingsruimte

Parallel aan de reguliere P&C cyclus in 2024 is gestart met het in beeld brengen van de mogelijkheden tot het vergroten van de structurele begrotingsruimte. Gezien alle onzekerheden rondom het gemeentefonds en de in de begroting 2025 geschetste indicatie van het toekomstige structurele begrotingsresultaat was het nuttig en noodzakelijk om dit nadere inzicht te verkrijgen. Het doel was niet om met concrete ombuigingsmaatregelen te komen, maar om juist vanuit een breder perspectief ook andere mogelijkheden te onderzoeken die een structurele bijdrage kunnen leveren. Op 10 april 2025 zijn de uitkomsten van dit project met de gemeenteraad gedeeld. In het traject van behandelen van de Kadernota 2026 tot het opstellen van een sluitende begroting 2026 kunnen deze uitkomsten betrokken worden.

P-budget

In de 2e bestuursrapportage 2024 is de verwachting uitgesproken dat de werkelijke loonkosten 2024 (inclusief inhuur bij vacatures) binnen het beschikbare P-budget zouden uitkomen. Bij het opmaken van de jaarrekening blijkt nu een overschot van het begrote P-budget van € 296.000. Dit is ca. 1% van het totale P-budget (€ 26 miljoen). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een aantal vacatures. Deze zijn deels tijdelijk ingevuld met inhuur, maar de kosten van de inhuur bleven € 296.000 onder de salarisruimte die door deze vacatures beschikbaar was gekomen binnen het P-budget.

Inhuur bij ziekte

Op basis van de verwachting in de 2e bestuursrapportage 2024 is het budget voor inhuur bij ziekte tussentijds opgehoogd met € 650.000 tot € 800.000. Uiteindelijk is dit budget niet volledig nodig gebleken; er resteert een overschot van € 120.000. Grotendeels wordt dit veroorzaakt door meerdere WAZO- en ziekte-uitkeringen dan was verwacht. De totale uitgaven zijn hiermee uitgekomen op afgerond € 680.000. Dit is net als in 2023 relatief hoog ten opzichte van voorgaande jaren. Zoals in de 2e bestuursrapportage al was toegelicht, was in 2024 sprake van een aantal langdurig zieke medewerkers en hadden we te maken met oplopende inhuurtarieven.

Effecten

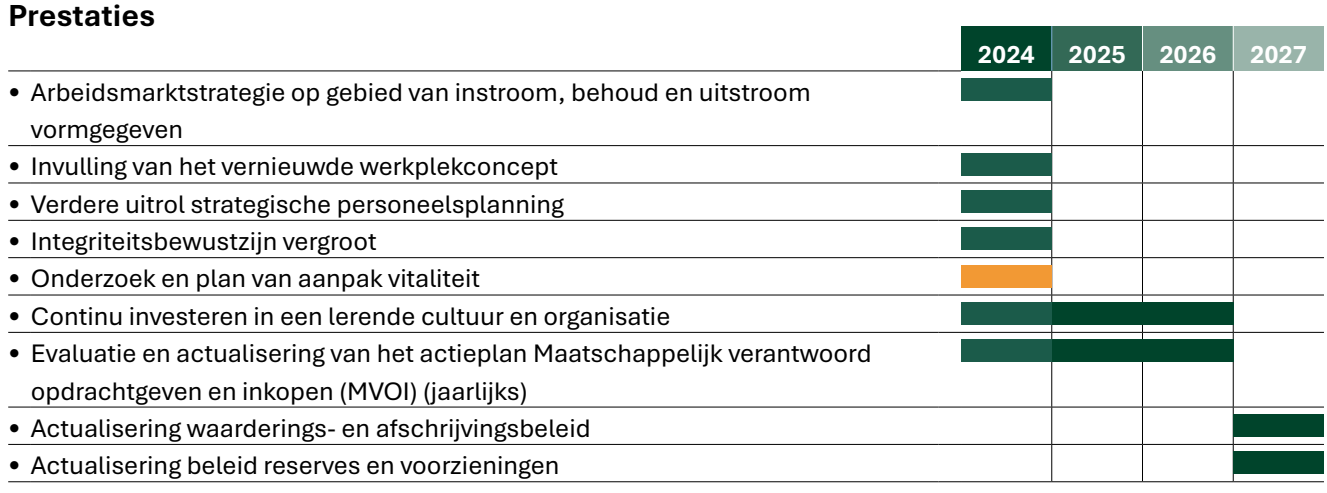
-

Risico's

Arbeidsmarkt

Zoals ook aangegeven door binnenlandsbestuur is de verwachting dat de gemeentelijke arbeidsmarkt zeker de komende 10 jaar nog problemen gaat ondervinden door de krapte in de arbeidsmarkt. Gezien de hoge ambitie en krapte in financiële middelen geeft dit een risico de komende jaren. Wat de Moerdijkse arbeidsmarkt communicatie alleen maar extra relevant maakt zodat we ook de kansen van het werken bij Moerdijk optimaal gecommuniceerd worden.

Prestaties

Thema Dienstverlening

Strategisch doel

- Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voelen zich op een prettige manier door ons gefaciliteerd en ondersteund.

Mijlpalen

In 2024 is het programma dienstverlening samengesteld en hebben we een visie opgesteld voor de interne en externe dienstverlening. In het programma zijn 5 ontwikkelthema's opgenomen die we de komende jaren in samenhang verder gaan brengen. De diversiteit aan projecten zijn ondergebracht binnen deze 5 thema's in een samenhangend projectportfolio.

De vijf ontwikkelthema's binnen het programma zijn als volgt:

- **Klantreizen en processen:** Projecten in deze programmalijn richten zich op het organiseren van werkprocessen, zoals het verbeteren van formulieren, workflows, vraagafhandeling, procesintegratie en herinrichting van bedrijfsprocessen. Deze lijn sluit aan op de ambitie om meer procesmatig te werken binnen de organisatie.
- **Digitale dienstverlening, website en apps:** Projecten in deze categorie richten zich op de online dienstverlenings- en communicatie. Dit omvat het vernieuwen en verbeteren van de gemeentelijke website, het opzetten van een onlineteam, de inzet van portalen en de mijnomgeving, kortom, alle projecten die een relatie hebben met het online informeren van de afnemers.
- **Data-integratie, standaarden en opendata:** Met de uitvoering van deze projecten worden de randvoorwaarden voor digitale, (proactieve) en geautomatiseerde procesafhandeling georganiseerd. Hoe stellen we overheidsinformatie beschikbaar, het invullen van de WOO, de transformatie naar omnichannel dienstverlening, vroegsignalering en proactieve dienstverlening.
- **Kennis, competenties en vaardigheden:** Projecten in deze lijn richten zich op het ontwikkelen van kennis, competenties en vaardigheden. Dit omvat training, opleidingen, casuïstiek besprekingen, workshops en andere activiteiten die bijdragen aan kennis- en competentieontwikkeling die een relatie hebben met het leveren van een goede dienstverlening.
- **Data gedreven werken:** Projecten in deze lijn richten zich op het organiseren van de randvoorwaarden voor structureel monitoren van de dienstverlening. Denk hierbij aan het ontwikkelen van een managementdashboard, het verkrijgen van stuurinformatie en het opzetten van klanttevredenheidsonderzoeken voor het evalueren van de kwaliteit[1] van onze dienstverlening.

In juni organiseren we een raadsinformatieavond om het programma dienstverlening inhoudelijk toe te lichten aan de gemeenteraad.

[1] Kwaliteit: De kwaliteit wordt bepaald door de mate waarin de dienstverlening overeenkomt met de verwachting. Een deel van die verwachtingen scheppen we zelf door wat we communiceren. Het andere deel wordt gevormd door ervaringen met andere organisaties. Hoe goed wij voldoen aan de door ons geschetste verwachtingen en hoe dit zich verhoudt tot ervaringen bij anderen, bepaalt hoe klanten onze dienstverlening beoordelen.

Procesgericht werken
In 2023 hebben we organisatiebreed gewerkt aan het verbeteren van processen en procesgericht werken, wat een plek kreeg in de concernagenda en teamplannen. Dit helpt verspilling te voorkomen, zorgt voor meer duidelijkheid en verbetert ons werk en de dienstverlening naar inwoners.

We begonnen met het opstellen van een procesarchitectuur, een overzicht van alle processen binnen de organisatie. In 2024 hebben we 25 processen beschreven en/of geoptimaliseerd en de applicatie Blue Dolphin geïmplementeerd voor processchema's en workflows. Ook startten we met een leer- en ontwikkeltraject rondom procesgericht werken.

2024 hebben we afgerond met een eindrapportage inclusief een borgingsplan. Dit plan bevat spelregels en uitgangspunten voor integratie binnen de organisatie en beschrijft de werkwijze voor 2025 en geeft een toekomstperspectief.

We willen deze werkwijze verder ontwikkelen naar een professionele aanpak van procesoptimalisatie, passend bij een organisatie waar procesgericht werken in het DNA zit en resultaten meetbaar zijn. Het borgingsplan legt de basis voor continue verbetering van onze kwaliteit van werken en dienstverlening, in lijn met onze visie op dienstverlening aan inwoners.

Wmebv
De ingangsdatum van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) is uitgesteld naar 1 januari 2026, waardoor we als gemeente verplicht worden om digitale kanalen voor producten aan te wijzen. Het aanwijzingsbesluit wordt medio 2025 ter vaststelling aangeboden, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Wmebv en met een grondslag in de Algemene wet bestuursrecht. Daarnaast zorgen we ervoor dat deze digitale kanalen gebruiksvriendelijk zijn en voldoen aan de Wmebv-eisen, en bieden we ondersteuning via voorzieningen zoals het Digi-Taalhuis en het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).

Implementatie nieuwe website
Het programma van eisen is vastgesteld en de opdracht gegund. Vervolgens is met de leverancier en inwoners gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuwe digitaal toegankelijke website waarop de inwoners van gemeente Moerdijk gestimuleerd worden om zoveel mogelijk zelf te regelen. Met de nieuwe website treden we daarnaast toe tot het Open Webconcept voor gemeenten. In totaal 34 gemeenten bundelen daarin hun krachten en kunnen gebruikmaken van elkaars functionaliteiten. De nieuwe website gaat in maart 2025 live.

Factor C en CASI
Beide communicatie-instrumenten zijn in 2024 onderzocht op de toepasbaarheid binnen de gemeente. Een aanvulling op het al bestaande stappenplan participatie is het resultaat.

Pers- en issuemanagement
Het pers- en issuemanagementbeleid is gereed. Vaststelling vindt plaats in het voorjaar van 2025.

Verbouwing gemeentehuis
Na een goede voorbereidingsperiode is de verbouwing in 2024 fysiek van start gegaan. Een impactvolle operatie voor de gehele ambtelijke organisatie waarbij het af en toe passen en meten was omdat gehele verdiepingen waren gesloten. Dankzij de goede voorbereiding en de inzet van alle betrokkenen is het gelukt om de winkel tijdens de verbouwing draaiende te houden. Gefaseerd zijn de verdiepingen in gebruik genomen, medewerkers konden zou stap voor stap wennen aan de nieuwe situatie. Gedurende het jaar 2024 zijn aan aantal van onze huurders ingetrokken in het gemeentehuis. Met elke opgeleverde etage komen wij een stap dichter bij het juiste gebruik van het pand. Begin 2025 wordt de verbouwing afgerond en begint de nazorgfase. Hier wordt het komende jaar aandacht aan gegeven. Het gemeentehuis is met de afronding van de werkzaamheden echt en visitekaartje van de gemeente.

Ontwikkeling servicepunt
Het afgelopen jaar is gewerkt aan het verdere professionaliseren van het servicepunt. Stap voor stap wordt het servicepunt de centrale plek waar medewerkers met al hun vragen terecht kunnen. Hierin volgen we gelijk aan de externe dienstverlening het “click, call, face principe”. De belangrijkste taken (toptaken) verlopen inmiddels via een gestructureerd digitaal meldingsproces. De komende jaren breiden we dit verder uit. Voor het ontwikkelen, analyseren en optimaliseren van de interne dienstverleningsprocessen maken we gebruik van de werkwijze zoals opgenomen in het programma dienstverlening. Hetzelfde geld voor het ontwikkelen van nieuwe diensten.

Beleid huwelijksvoltrekking en partnerschapsregistraties
Het beleid is in 2023 vastgesteld en per 1 januari 2024 in werking getreden. Naast de kosteloze ceremonies en betaalde ceremonies, is er een mogelijkheid voor eenvoudige ceremonies. Er hebben 23 (bruids)paren gebruik gemaakt van deze nieuwe mogelijkheid. Na elke voltrekking van de eenvoudige ceremonie zijn de (bruids) paren gebeld om te evalueren wat zij ervan vonden. De reacties zijn positief, van 'we hebben er een mooie dag van kunnen maken, hartelijk ontvangst, vriendelijke babsen, tot dag & tijd zijn perfect en mooie aanvulling op de dienstverlening".

Telefonische dienstverlening
De afspraken over de telefonische dienstverlening is vastgesteld. In het document staan de actuele afspraken over de bereikbaarheid van de gemeente.
In de uitwerking is er onderscheid gemaakt tussen direct klantcontact en relationeel klantcontact.
Er zijn afspraken gemaakt over terugbelafspraken, agendabeheer, verlof en ziekte.

De afspraken over de telefonische dienstverlening zijn in gebruik genomen nadat we zijn overgegaan naar bellen via Teams. Nog niet iedereen heeft de nieuwe werkwijze volledig eigen gemaakt. Het actief sturen op de afspraken die zijn gemaakt qua bereikbaarheid verdient nog aandacht.

Verder zijn er nog enkele technische problemen met het bellen via teams. Hier wordt toegewerkt naar een oplossing. De inwoners zijn hierover geïnformeerd via een nieuwsbericht en op de contactpagina van de website wordt de inwoner hierop geattendeerd.

Zelfevaluatie: nader onderzoek
Elk jaar moeten gemeenten verplicht onderzoek doen naar de inrichting, werking en beveiliging rondom reisdocumenten. Dat gebeurt door middel van een zelfevaluatie. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voert jaarlijks een nader onderzoek uit. Dit jaar was gemeente Moerdijk geselecteerd en scoorde positief.

Reisdocumentenpiek
Het eerste piekjaar van de reisdocumentenpiek is voorbij en goed verlopen. De extra inzet die we hebben gepleegd is een derde aanvraag balie inzetten, regelmatig gecommuniceerd op de website, Moerdijkse bode en social mediakanalen. Het eerder versturen van de brief dat het reisdocument is verlopen, zodat de inwoner tijdig de geldigheid kan controleren. De maanden maart, juni en juli was de drukste periode. Met een uitschieter van de maand maart waar ruim 800 reisdocumenten werden aangevraagd.

Nieuw klantgeleidingssysteem
De marktconsultaties voor een klantgeleidingssysteem zijn afgerond. Het nieuw klantgeleidingssysteem is één van de deelopdrachten welke vanuit de samenwerking op de I opgepakt is. Na de evaluatie, zal het klantgeleidingssysteem, in 2025, bij alle gemeenten geïmplementeerd worden.

Onderzoek cluster publiekszaken
In 2024 is voor een paar maanden een coördinator ingehuurd, tot eind van het jaar. Uit ervaring van het afgelopen half jaar blijkt dat de rol van coördinator nodig is. Het heeft zijn doel bewezen. De medewerkers ervaren de rol van de coördinator als zeer prettig. Er is dagelijks een aanspreekpunt die fysiek aanwezig is op de werkvloer, vakinhoudelijke vraagbaak, oplossingsgericht, die de bezetting op orde brengt en de kwaliteit bewaakt.

Ontwikkelingen

AI en dienstverlening

AI heeft een vlucht genomen en biedt verschillende kansen om de dienstverlening verder te ontwikkelen. Denk hierbij aan het efficiënter maken van processen, het vereenvoudigen van vraagafhandeling en of het analyseren van grote hoeveelheden data. In 2025 willen we het gebruik en de inzet van AI binnen de reguliere bedrijfsprocessen verder onderzoeken. We gaan hiervoor in 2025 een aantal pilots opstarten. We hergebruiken hierbij de kennis die in de regionale samenwerking is opgedaan.

Effecten

Reisdocumentenpiek

Door het inregelen van een flexibele uitreikbalie en afspraakbalie is de wachttijd voor het aanvragen en uitreiken niet verder opgelopen. De wachttijd voor het maken van een afspraak was gemiddeld 10 werkdagen.

Coördinator cluster publiekszaken

De medewerkers wisten bij wie ze terecht kunnen, er is rust, duidelijkheid en iemand in de buurt als ze die nodig hebben. De teammanager kon zich beter richten op haar taken en beter in haar rol komen als coachend leidinggevende.

Continuering beleid huwelijksvoltrekking en partnerschapsregistraties:

De dienstverlening, die uit het beleid voortvloeit, wordt dit jaar gecontinueerd. Toekomstige (bruids)paren blijven de mogelijkheid houden om uit 1 van de 3 varianten te kiezen binnen de vastgestelde voorwaarden in het beleid.

Programma dienstverlening, Meer inzicht, overzicht en samenhang

Het werken vanuit een samenhangend programma heeft bijgedragen aan het vergroten van het inzicht, de samenhang in en het overzicht van de lopende projecten. We verwachten hier de komende jaren het effect van te gaan zien van deze gestructureerde manier van werken.

Risico's

Intern

Door het niet meer kunnen invullen van de rol van coördinator stagneert de ontwikkeling van de medewerkers en het slagen van de ambities voor de dienstverlening binnen het KCC. Daarnaast wordt er binnen het KCC veel inhoudelijke kennis gevraagd van de leidinggevende.

Extern

Netwerk-, hardware- en softwarestoringen zorgen voor risico's voor de dienstverlening van alledag. Aan de balie, via de telefoon en het internet.

Digitale fitheid

Er is een afstand tussen digitaal vaardige medewerkers en inwoners en niet digitaal vaardige medewerkers en inwoners. We zien dat met de introductie van AI deze afstand snel groter wordt. Hieruit volgt het risico dat een deel van de medewerkers en inwoners niet meer mee kan in de vaart van de ontwikkelingen.

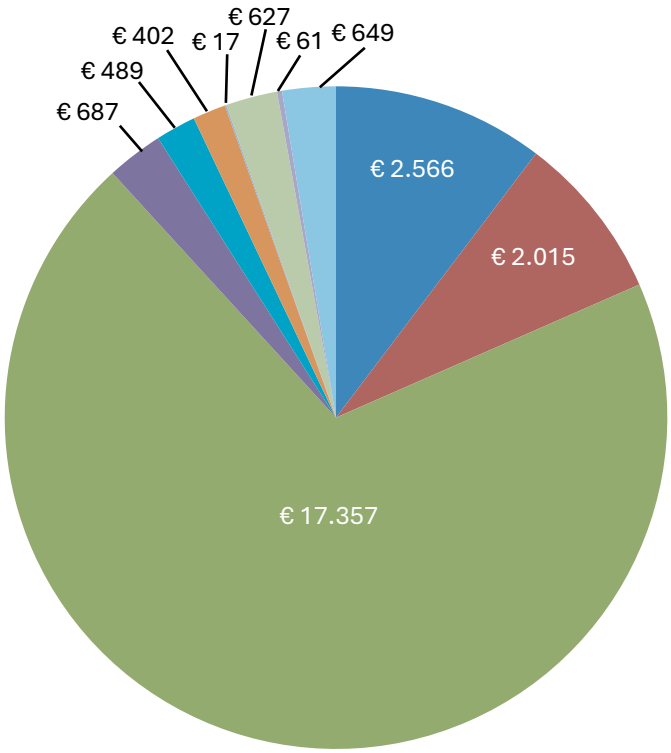
Prestaties

	2024	2025	2026	2027
• Interne bewustwording voor het belang van onze dienstverlening is vergroot bij bestaande en nieuwe medewerkers: - In bijeenkomsten - Via diverse communicatie-uitingen				
• Dienstverleningsprincipes "persoonlijk", "volledig antwoord" en "meedenkend" zijn geïmplementeerd				
• Click-call-face principe is verder geïmplementeerd door online dienstverlening waar het mogelijk is meer te stimuleren.				
• Implementatie nieuwe website				
• Onderzoek naar inzet middelen Factor C en CASI				
• Opstellen beleid pers- en issuemanagement.				

Lasten en baten 2024

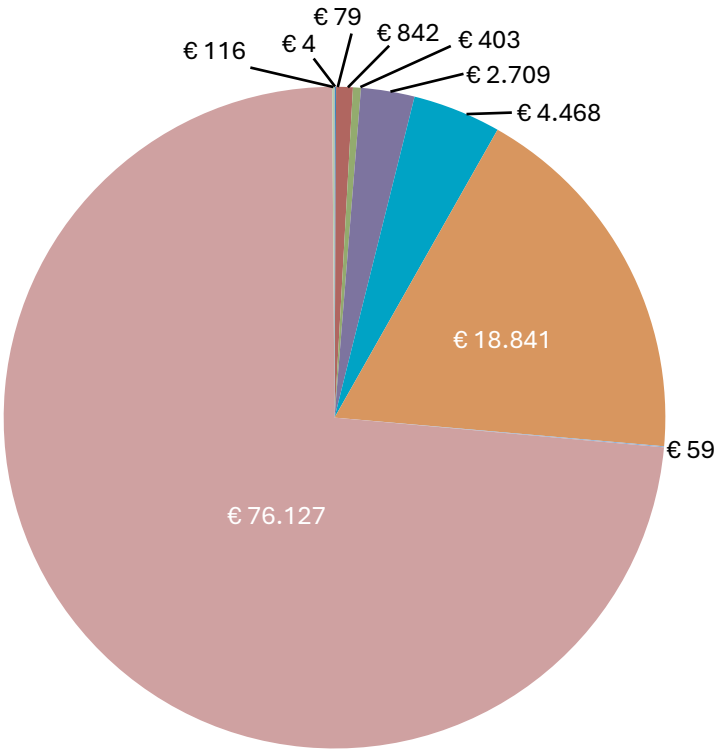
bedragen x € 1.000

Lasten € 24.870

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken
- 0.4 Overhead
- 0.5 Treasury
- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet-woningen

Baten € 103.642

- 0.64 Belastingen overig
- 0.7 Alg.uitk. en overig uitk.gem.fnd.
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Overzicht taakvelden

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2024 Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	2.566	-79	2.487
0.2 Burgerzaken	2.015	-842	1.174
0.4 Overhead	17.357	-403	16.955
0.5 Treasury	687	-2.709	-2.022
0.61 OZB woningen	489	-4.468	-3.979
0.62 OZB niet-woningen	402	-18.841	-18.439
0.64 Belastingen overig	17	-54	-37
0.7 Alg.uitk. en overig uitk.gem.fnd.	0	-76.127	-76.127
0.8 Overige baten en lasten	627	-116	511
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	61	-0	61
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	649	-4	645
Saldo baten en lasten	**24.870**	**-103.642**	**-78.772**
0.10 Mutaties reserves	1.887	-2.204	-317
Resultaat na bestemming	**26.757**	**-105.845**	**-79.089**

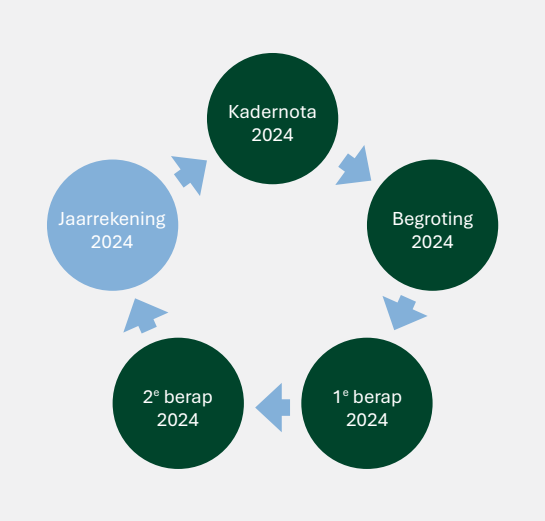
Overzicht Programma 5

Partnerschap in een veranderende samenleving	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Cijfers x € 1.000) (-/- is voordelig)				
Totaal lasten	26.447	24.609	24.870	261
Totaal baten	-99.569	-103.340	-103.642	-303
Saldo van baten en lasten	**-73.122**	**-78.731**	**-78.772**	**-42**
Storting in reserves		1.762	1.887	125
Onttrekking aan reserves	-124	-2.264	-2.204	60
Resultaat na bestemming	**-73.246**	**-79.233**	**-79.089**	**143**

Financiële paragraaf

Algemeen

Het jaarverslag en de jaarrekening zijn het sluitstuk van de Planning en Control (P&C) cyclus 2024. In de begroting zijn de kaders en prioriteiten gesteld, de beoogde effecten aangegeven en heeft op programmaniveau autorisatie plaatsgevonden van budgetten. Via het jaarverslag en de jaarrekening legt het college verantwoording af. Tussentijds is over de voortgang gerapporteerd via de bestuursrapportages.

De jaarrekening 2024 sluit aan bij de voorschriften met betrekking tot de gemeentelijke begroting en jaarrekening, de zogenaamde BBV-regels (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten).

In deze paragraaf worden de belangrijkste financiële inzichten samengevat.

Resultaat

De jaarrekening 2024 sluit met een resultaat vóór bestemming van € 8,3 mln. voordelig. Dit is het resultaat zonder rekening te houden met de reservemutaties.

Wanneer rekening wordt gehouden met alle reservemutaties bedraagt het resultaat ca. € 4,1 mln. voordelig. Dit komt doordat er in 2024 minder onttrokken is aan en meer gestort is in de diverse reserves. Het gerealiseerde resultaat laat ten opzichte van de prognose die hierover is gegeven in de 2e bestuursrapportage 2024, waarin een voordelig resultaat werd verwacht van € 0,5 mln, een afwijking zien van € 3,6 miljoen voordelig.

Het voordelig resultaat van € 4,1 mln. is afzonderlijk op de balans opgenomen onder het eigen vermogen.

Gelijktijdig met het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2024 zal aan de gemeenteraad een voorstel worden voorgelegd over de resultaatbestemming.

Baten en Lasten 2024 (Cijfers x € 1.000)	**Begroting 2024 voor wijziging**	**Begroting 2024 na wijziging**	**Realisatie 2024**	**Verschil realisatie en begr. na wijz.**
Totaal lasten	145.181	152.797	147.046	-5.751
Totaal baten	-152.982	-154.869	-155.294	-425
Resultaat voor bestemming	**-7.801**	**-2.072**	**-8.248**	**-6.176**
Storting in reserves	7.396	40.896	42.388	1.492
Onttrekking aan reserves	-2.164	-39.329	-38.288	1.041
Resultaat na bestemming	**-2.569**	**-505**	**-4.148**	**-3.643**

Analyse resultaat

Op basis van de aangepaste begroting 2024 werd een voordelig resultaat verwacht van € 0,5 mln. Het gerealiseerde resultaat voor 2024 is € 4,1 mln voordelig en wijkt derhalve € 3,6 miljoen af van het verwachte resultaat bij de 2e bestuursrapportage 2024.

Verschillen t.o.v. begroting na wijziging

De uitkomsten van de jaarrekening 2024 liggen niet in lijn liggen met de 2e bestuursrapportage 2024. In de tabel hieronder zijn de grootste voor- en nadelen samengevat. In het document "jaarrekening 2024" (onderdeel "programmarekening") zijn per programma alle verschillen >€ 50.000 nader toegelicht.

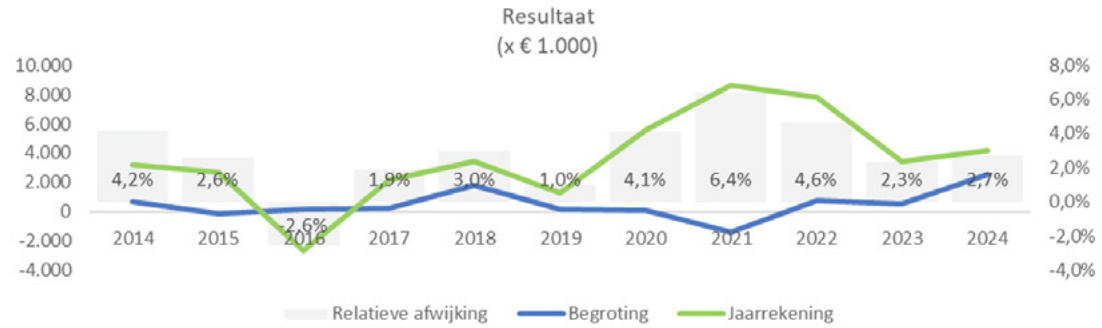
Onderwerp	Bedrag (x € 1.000)		Prog
Grondexploitaties	-5.487	V	3
Omgevingsvergunning	-433	V	2
Personeelsbudget	-416	V	Div.
Uitkering gemeentefonds	-363	V	5
Overhead	-384	V	5
Landschapsbeleid	-182	V	2
Duurzaamheid	-148	V	1
Economische zaken	-126	V	3
Mobiliteit en verkeer	-125	V	2
Maatschappij	-103	V	4
Overige verschillen (netto)	-281	V	Div.
Totaal voordelen	**-8.048**	**V**	
Totaal	**-3.643**	**V**	

Onderwerp	Bedrag (x € 1.000)		Prog
Jeugd	2.074	N	4
Reserve grondexploitaties	1.486	N	3
Bestuur	338	N	5
Openbare verlichting	125	N	2
Stelposten	270	N	5
Urentoerekening investeringen	112	N	2
Totaal Nadelen	**4.405**	**N**	

Nadere duiding totale resultaat (t.o.v. oorspronkelijke begroting)

In de jaarrekening worden (cf. wetgeving) de verschillen ten opzichte van de actuele begroting (na wijziging) toegelicht. Dat zijn immers de budgetten zoals de gemeenteraad die (incl. bijstelling) beschikbaar heeft gesteld.

Hoewel dat geen onderdeel uitmaakt van de jaarrekening, is het interessant om ook een beeld te krijgen bij de ontwikkeling van het totale jaarrekening resultaat. In onderstaande grafiek zijn de gerealiseerde resultaten van de afgelopen jaren weergegeven (groene lijn). Daarbij is ook in beeld gebracht hoe deze zich verhouden tot de resultaten zoals die in de oorspronkelijke begrotingen van de betreffende jaren werden verwacht (blauwe lijn). Tot slot is de relatieve omvang (%) van het gerealiseerde resultaat in verhouding tot de totale begrotingsomvang in beeld gebracht.

Ontwikkeling van het resultaat (* Primitieve begroting incl. 1e begrotingswijziging)

In de grafiek is te zien dat het verwachte resultaat in de begroting (blauwe lijn) doorgaans licht positief is. Dat komt logischerwijs voort uit het feit dat de gemeente jaarlijks een sluitende begroting moet opstellen waarin de structurele uitgaven moeten worden gedekt door even zo grote structurele inkomsten. In de oorspronkelijke begroting 2024 (november 2023) werd in de aanbiedingsnota een voordelig resultaat verwacht van ca. € 2,6 miljoen.

Voor de uiteindelijke gerealiseerde resultaten (groene lijn) geldt dat deze in de periode 2014-2019 gemiddeld ca. € 2 mln. hoger lagen dan oorspronkelijk was begroot. Daarnaast is te zien dat de gerealiseerde resultaten in 2020 (€ 5,6 mln.), 2021 (€ 8,6 mln.) en 2022 (€ 7,8 mln.) fors hoger waren. Het positieve resultaat 2023 (€ 3,5 mln) liet ten opzichte van de voorgenoemde jaren een daling zien. Het positieve resultaat bij de jaarrekening 2022 en 2023 werd voornamelijk beïnvloed door tussentijdse (opwaartse) bijstellingen vanuit het Rijk met betrekking tot de uitkering uit het gemeentefonds. Het resultaat over 2024 valt ca. € 4,1 miljoen voordelig uit. Zoals hierboven en in de jaarrekening is toegelicht, komt dit voornamelijk door positieve ontwikkelingen binnen de grondexploitaties, die tot incidentele voordelen hebben geleid.

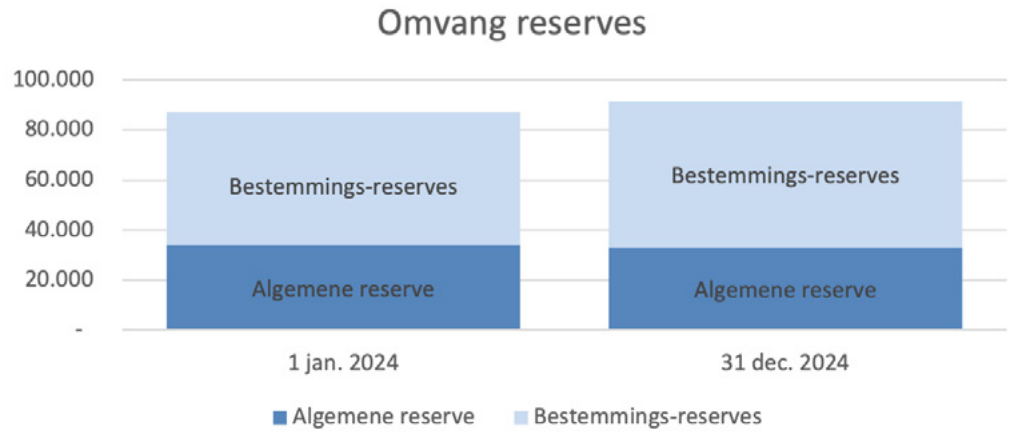
Reserves

De reserves vormen het eigen vermogen van de gemeente. De reserves vormen daarmee een belangrijk aspect bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente.

Van het verloop van de reserves over 2024 kan het volgende overzicht worden gegeven:

Stand reserves per 1-1-2024 (bedragen x € 1.000)	**87.083**
Mutaties 2024:	
-bij: stortingen 2024	42.388
-af: onttrekkingen 2024	38.287
Stand reserves per 31-12-2024	**91.184**

Het totaal van de reserves per 31-12-2024 bedraagt € 91,2 mln. Dit bedrag bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Algemene reserve

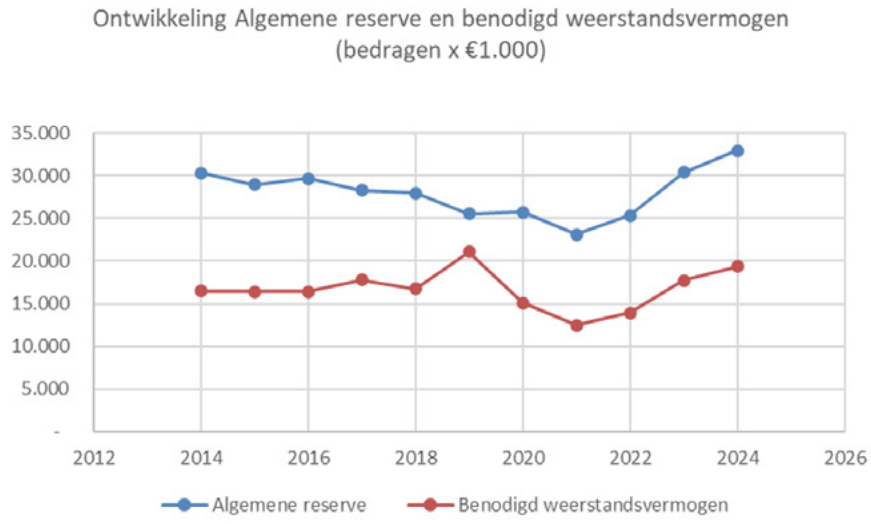
De omvang van de algemene reserve bedraagt per 31 december 2024 € 33 mln. (2023: 30,4 mln.) De stijging wordt veroorzaakt door het (deels) toevoegen van het jaarrekeningresultaat 2023 aan de algemene reserve.

Om een goed beeld te geven van de (toekomstige) vrije ruimte binnen de algemene reserve dient tevens rekening gehouden te worden met in 2025 genomen besluiten en eerdere aangegeven claims ten laste van deze vrije ruimte. Door middel van een raadsinformatiebrief wordt de gemeenteraad periodiek geïnformeerd over de stand van de algemene reserve. Rekening houdend met de besluiten die door de gemeenteraad zijn genomen (tot en met 10 april 2025), resteert een algemene reserve van afgerond € 32,4 mln.

Van dit bedrag moet €19,3 mln. worden afgezonderd voor het aan te houden weerstandsvermogen. De algemene reserve heeft namelijk een belangrijke functie als algemeen weerstandsvermogen en buffer tegen niet gecalculeerde risico's. Dit is nader toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De 'vrije ruimte' in de algemene reserve bedraagt hierdoor € 13,1 mln.

Het jaarrekeningresultaat 2024 (€ 4,1 mln. voordelig) is hier nog niet in verwerkt. Bij het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening zal een voorstel worden voorgelegd over de resultaatbestemming, waarbij het nadelig resultaat wordt gedekt door middel van een onttrekking aan de algemene reserve, tezamen met andere resultaatbestemmingen.

Meerjarige ontwikkeling
In onderstaande grafiek is de meerjarige ontwikkeling van de omvang van de algemene reserve en het benodigde weerstandsvermogen weergegeven.

De omvang van beide onderdelen is de afgelopen 10 jaar redelijk constant gebleven. De omvang van de algemene reserve bedroeg de afgelopen jaren gemiddeld ruim € 27,8 mln. De benodigde weerstandscapaciteit bedroeg gemiddeld genomen ca. € 16,7 mln. De "vrije ruimte" in de algemene reserve bedroeg daarmee gemiddeld € 9 mln. De uitkomsten per 31-12-2024 laten een stijging zien met de ontwikkeling van de afgelopen 10 jaar.

Bestemmingsreserves
De omvang van de bestemmingsreserves bedraagt per 31 december 2024 € 58,6 mln. (2023: € 53,2 mln.). De bestemmingsreserves worden aangehouden voor door de gemeenteraad specifiek benoemde bestemmingen. Deze middelen zijn daarom afgezonderd van de algemene reserve.
In de jaarrekening zijn alle reservemutaties die in 2024 zijn gedaan nader toegelicht.

Voorzieningen

Op 31 december 2024 bedraagt de stand van de voorzieningen € 37,7 mln. (2023: € 37,4 mln.). Omdat hier verplichtingen voor de toekomst aan ten grondslag liggen, zijn voorzieningen niet vrij besteedbaar.

Het verloop van de voorzieningen 2024 ten opzichte van 2023 is vrij constant gebleven. Er zijn nagenoeg even veel stortingen als onttrekkingen uit de voorzieningen gedaan. Dit zorgt voor een lichte stijging van de stand per 31 december 2024.

In het document "jaarrekening 2024" zijn alle andere mutaties die in 2024 zijn gedaan nader toegelicht.

Paragrafen

Jaarverslag 2024

MOERDIJK

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen en rechten. Naast de onroerende-zaakbelastingen (OZB) zijn de afvalstoffenheffing, de reinigingsrechten en de rioolrechten van groot belang voor het totaalbeeld van de lokale lasten. Hieronder wordt een beeld gegeven van de geraamde en werkelijke opbrengsten 2024 (incl. oninbaar) van de diverse gemeentelijke belastingen en rechten.

Overzicht lokale heffingen

Product (bedragen x € 1.000)	**Begroting 2024**	**Rekening 2024**	**Mutatie nominaal**	**Mutatie in %**
Onroerende-zaakbelastingen (OZB)	23.346	23.266	80	0,34%
Toeristenbelasting	213	254	-41	-19,25%
Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht	5.425	5.482	-57	-1,05%
Rioolheffing Moerdijk	5.166	5.255	-89	-1,72%
Rioolheffing Havenbedrijf	1.290	1.996	-706	-54,73%
Leges	2.470	3.308	-838	-33,89%
Marktgelden	24	27	-3	-12,5%
Begraaf- en onderhoudsrechten	138	170	-32	-23,19%
Reclamebelasting	58	52	6	10,34%
Totaal lokale heffingen	**38.130**	**39.810**	**-1.680**	**-4,41%**

Tariefbeleid

De algemene uitgangspunten voor de belastingen en retributies voor 2024 waren als volgt:

- toepassing prijsindexcijfer 9,6%;
- kostendekkendheid (max 100% overhead m.u.v. lijkbezorgingsrechten);
- er is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals nieuwbouw en verbouw.

Toelichting per heffing

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Beleid onroerende-zaakbelastingen

De opbrengsten m.b.t. onroerende-zaakbelastingen gelden als een algemeen dekkingsmiddel. Als zodanig zou de OZB gebruikt kunnen worden als sluitpost van de begroting. Het beleid is dat de gemeentelijke belastingen in principe jaarlijks mogen stijgen met het prijsindexcijfer.
Met ingang van het belastingjaar 2024 golden weer nieuwe vastgestelde taxatiewaarden naar een waardepeildatum van 1 januari 2023. Voor 2024 is uitgegaan van een stijging van de tarieven met 9,6 % (prijsindexcijfer).

De OZB-tarieven voor 2024 zijn definitief vastgesteld in de belastingverordeningen die de raad in december 2023 zijn aangeboden. In deze voorstellen is uitgegaan van de nieuwe taxatiewaarden. Uitgangspunt hierbij was dat bij een stijging van de totale economische waarden de tarieven zullen dalen, terwijl bij een daling van de waarden de tarieven stijgen.

Bij de berekening van de tarieven 2024 voor de OZB is rekening gehouden met:
- Nieuwe taxatie-uitkomsten;
- Toepassing van prijsindexcijfer (9,6%);
- Autonome ontwikkelingen (nieuwbouw/verbouw/objecten in aanbouw)
- Kwijtschelding en oninbaar

De tarieven, geraamde opbrengst en daadwerkelijke opbrengst (x € 1.000) over 2024 bedragen:

	Tarieven	Begroot- Primair	Actuele begroting	werkelijk
Omschrijving	**2024**	**2024**	**2024**	**2024**
Eigenaar woningen	0,0750%	€ 4.439	€ 4.439	€ 4.445
Eigenaar Niet-Woningen	0,3493%	€ 10.865	€ 10.985	€ 10.897
Gebruik Niet-Woningen	0,2804%	€ 7.762	€ 7.921	€ 7.924
Totaal OZB	0,7047%	€ 23.066	€ 23.345	€ 23.266

Relatie OZB met de algemene uitkering

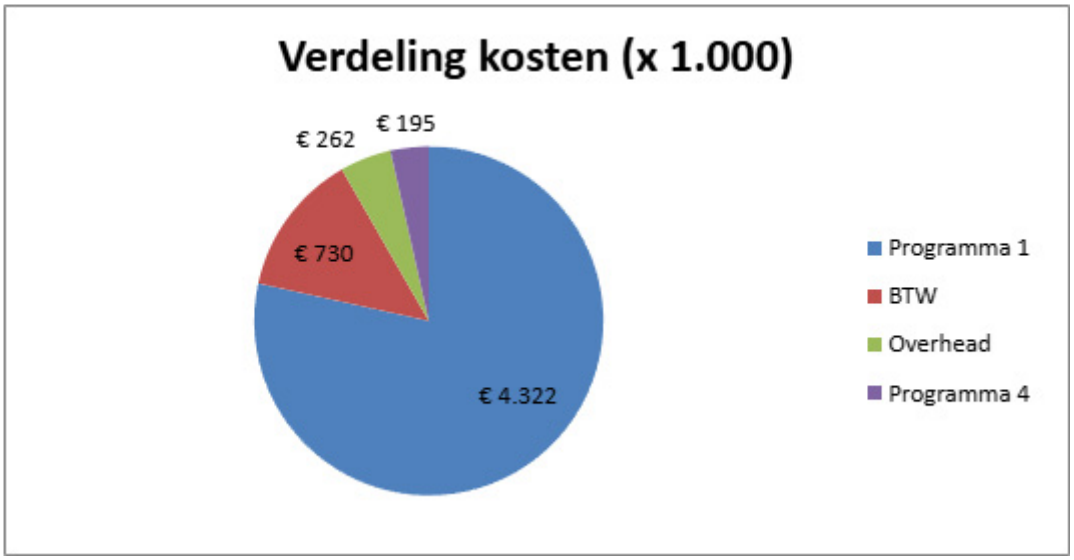
Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Hierbij geldt dat gemeenten minder middelen uit het gemeentefonds ontvangen als ze veel vermogen (belastingcapaciteit) hebben om belastingen te heffen. Dit vanuit de gedachte dat iedere gemeente in staat moet zijn om een vergelijkbaar voorzieningenniveau te kunnen realiseren. Concreet wordt de belastingcapaciteit voor de woningen vastgesteld op 80% van de totale WOZ-waarden en voor niet-woningen op 70% van de totale WOZ-waarden. De verlaging die door het Rijk is toegepast op de algemene uitkering voor de gemeente Moerdijk bedraagt in 2024 circa € 4,2 miljoen voor woningen en circa € 4,8 miljoen voor niet-woningen. In verhouding tot de totale ozb baten is de correctie voor de niet-woningen beperkt. Dit komt doordat de belastingcapaciteit voor de niet-woningen wordt afgetopt op een bedrag van € 35.000 per inwoner. Indien die waarde (zoals bij de gemeente Moerdijk) daarboven ligt, wordt over het meerdere dus geen correctie toegepast in de algemene uitkering. Uiteraard loopt de gemeente Moerdijk met de omvang en het soort bedrijven wat op het Havengebied is gevestigd ook een groter risico en en daaruit voorkomende lasten op het gebied van o.a. veiligheid.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht

Uitgangspunt is dat de totale kosten van afvalverwijdering worden gedekt door de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten. Het tarief afvalstoffenheffing voor 2024 voor alleenstaanden was € 267,53 en voor meerpersoons-huishoudens € 356,70.

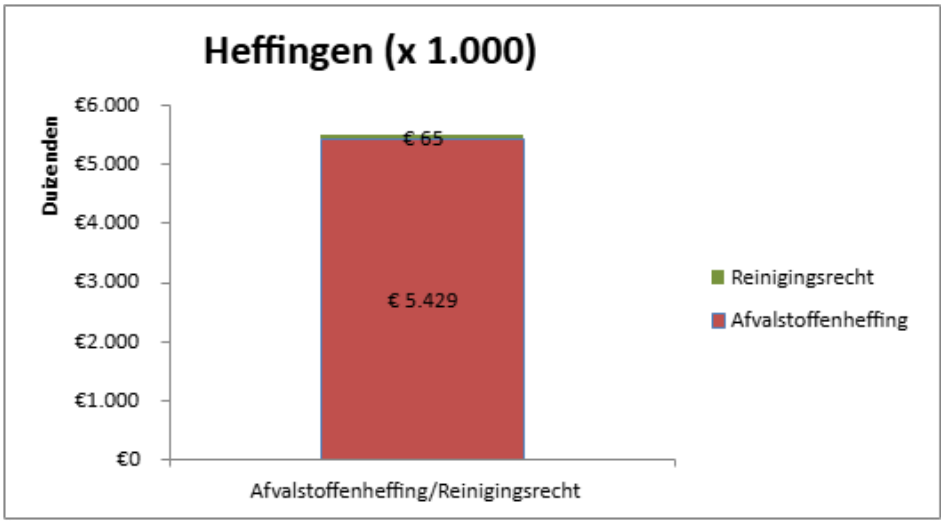
Werkelijke kosten:

De gemeente heeft een wettelijke inzamelplicht voor het afval van huishoudens. Daarnaast biedt de gemeente aan kleine ondernemers de mogelijkheid hun bedrijfsafval af te voeren. In het afgelopen jaar heeft de gemeente hiervoor € 5,5 miljoen aan kosten gemaakt. Uit onderstaande grafiek blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van programma 1 (€ 4,3 miljoen). Deze kosten zitten vooral in inzameling en verwerken van bedrijf- en huishoudelijk afval. Daarnaast zijn binnen programma 4 € 0,2 miljoen aan kosten gemaakt voor kwijtschelding en binnen programma 5 € 0,7 miljoen aan BTW en € 0,3 miljoen aan overhead.

Werkelijke inkomsten:

De werkelijke inkomsten bestaan uit Heffingen: Afvalstoffenheffing € 5.429.000 Reinigingsrecht € 65.000.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendekkendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

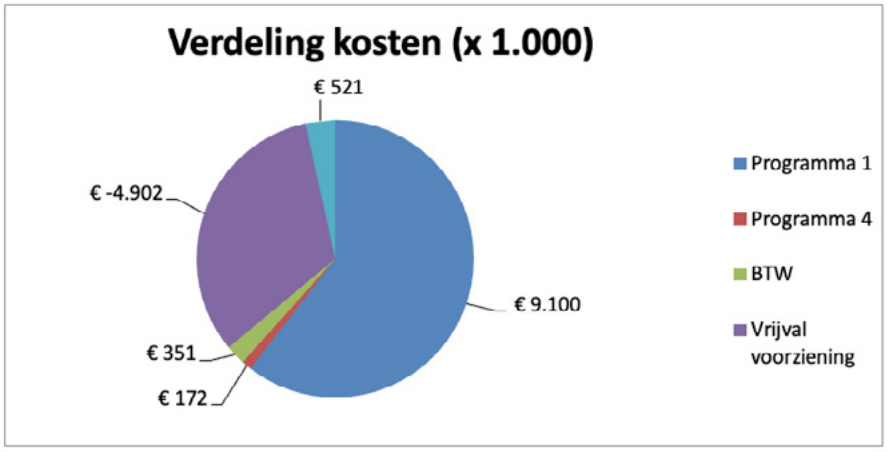
Berekening Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing/Reinigingsrecht	
(bedragen x € 1.000)	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	5.063
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	-740
Netto kosten taakveld	**4.323**
Toe te rekenen kosten	188
Overhead incl. (omslag) rente	262
BTW	730
Totale kosten	**5.503**
Opbrengst heffingen	*5.482*
Dekkingspercentage	**99,62%**

Rioolheffing

Rioolheffing is een heffing die wordt geheven van gebruikers van onroerende zaken die direct of indirect op de gemeentelijke riolering lozen.
De tarieven voor 2024 waren € 237,16 voor alleenstaanden en € 316,21 voor meerpersoonshuishoudens.

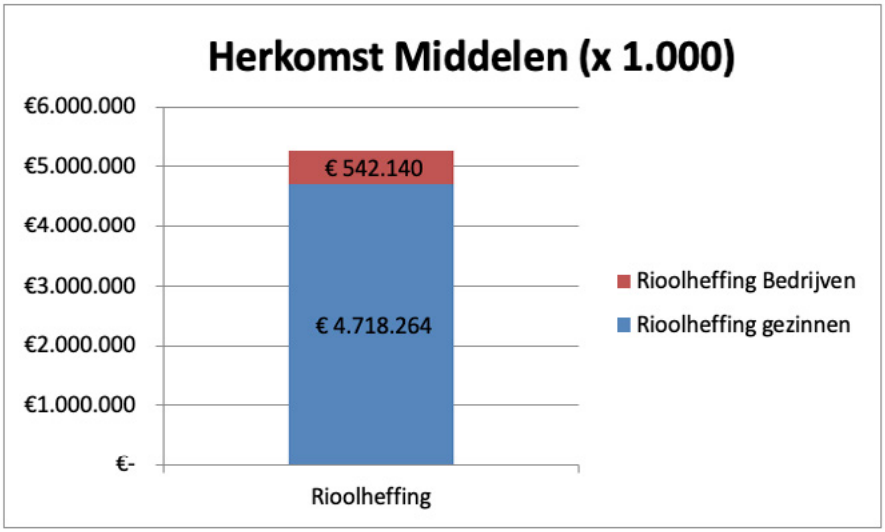
Werkelijke kosten:

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Uit onderstaande grafiek blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van programma 1 (€ 9,1 miljoen). Daarnaast zijn binnen programma 4 € 0,2 miljoen aan kosten gemaakt voor kwijtschelding en € 0,4 miljoen aan BTW. De overhead bedraagt € 0,5 miljoen.

Werkelijke inkomsten:

De werkelijke inkomsten bestaan uit Heffingen: Rioolheffing Gezin € 4.718.000, Rioolheffing Bedrijf € 542.000.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendekkendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

Berekening Kostendekkendheid Rioolheffing	
(bedragen x € 1.000)	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	9.117
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	-4.925
Netto kosten taakveld	**4.193**
Toe te rekenen kosten	177
Overhead incl. (omslag) rente	521
BTW	351
Totale kosten	**5.243**
Opbrengst heffingen	*5.255*
Dekkingspercentage	**100%**

Het saldo van baten en lasten van € 4.902.000 is onttrokken uit de Voorziening riolering.

Rioolheffing Havenschap

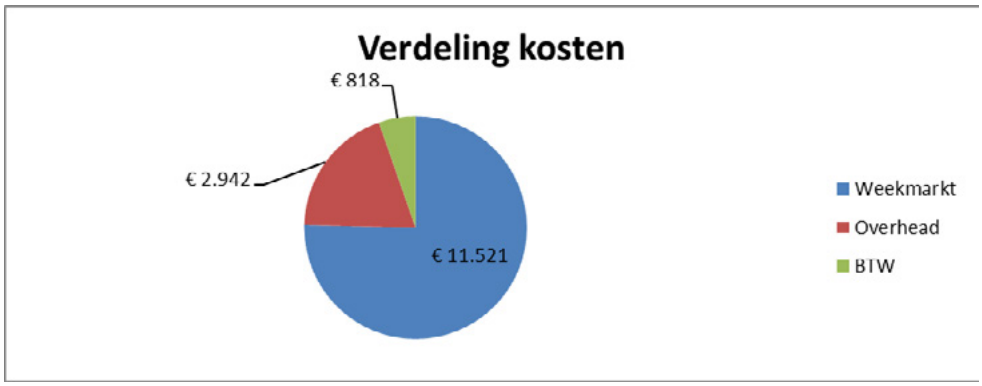
De geraamde opbrengst voor 2024 was € 1.290.000. De feitelijke opbrengst voor 2024 was € 1.996.000. De totale kosten bedroegen in 2024 € 1.708.000. Het verschil tussen werkelijke opbrengst en werkelijke kosten is verrekend met de Voorziening tariefegalisatie Havenbedrijf.

Marktgelden

Binnen de kernen Zevenbergen, Klundert, Willemstad en Fijnaart worden wekelijks markten gehouden. De gemeente heeft de mogelijkheid om op grond van artikel 229, eerste lid onderdelen a en b van de Gemeentewet marktgeld te heffen van degene aan wie een standplaats wordt toegewezen.

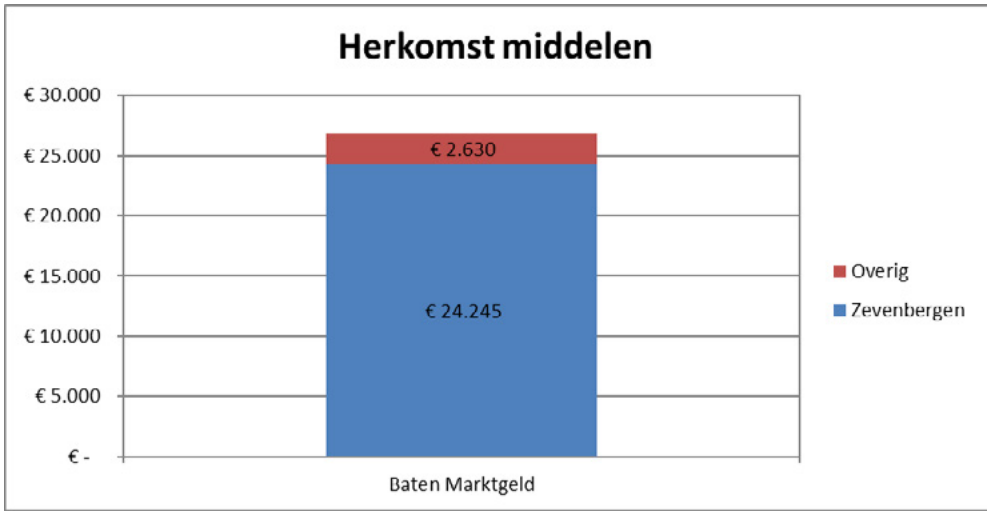
Werkelijke kosten:

In onderstaande grafiek zijn de kosten van de markten, de overhead en de kostencomponent BTW weergegeven.

Werkelijke inkomsten:

In onderstaande grafiek zijn de werkelijke inkomsten (excl. doorberekende elektra) van de markten weergegeven. De in rekening gebrachte elektra is privaatrechtelijk in rekening gebracht en is geen onderdeel van de marktgelden.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendekkendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

Berekening Kostendekkendheid Marktgeld	
(bedragen x € 1.000)	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	12
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	-
Netto kosten taakveld	**12**
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag) rente	3
BTW	1
Totale kosten	**15**
Opbrengst heffingen	*27*
Dekkingspercentage	**176%**

Leges

Er worden leges geheven voor onder andere bouw- en sloopvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en APV. In onderstaand overzicht zijn de werkelijke kosten en werkelijke opbrengsten voor 2024 opgenomen met daarbij het percentage kostendekkendheid.

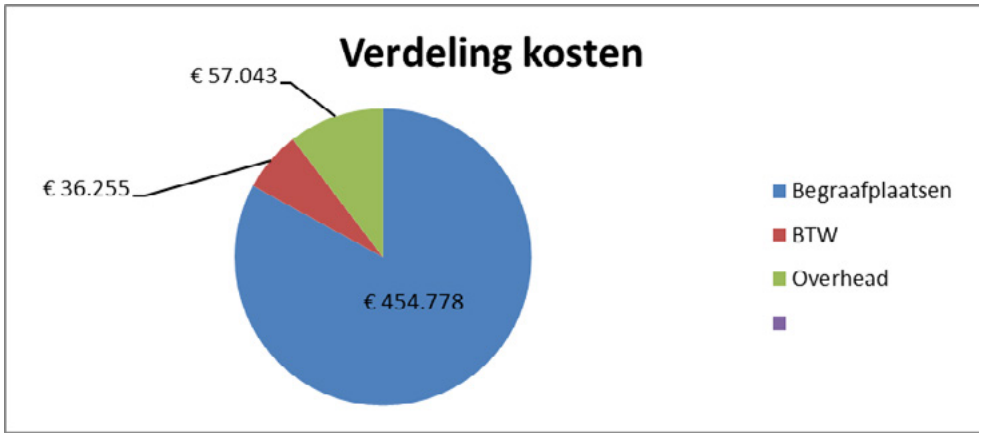
	Lasten 2024				Baten 2024			Kosten-dekking
1.	Algemene dienstverlening	€	2.992.558	1.	Algemene dienstverlening	€	1.023.648	34,21%
2.	Omgevingsvergunningen	€	1.911.137	2.	Omgevingsvergunningen	€	2.234.498	116,92%
3.	Europese dienstenrichtlijn:	€	863.001	3.	Europese dienstenrichtlijn:	€	49.850	5,78%
	Totaal	**€**	**5.766.697**		**Totaal**	**€**	**3.307.997**	**57,36%**

Lijkbezorgingsrechten

De Wet op de lijkbezorging geeft regels voor een zorgvuldige omgang met het stoffelijk overschot tot en met de begrafenis of crematie, voor de asbestemming en voor het ruimen van graven. De kosten die hiermee verband houden kunnen op grond van artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b van de Gemeentewet worden verhaald.

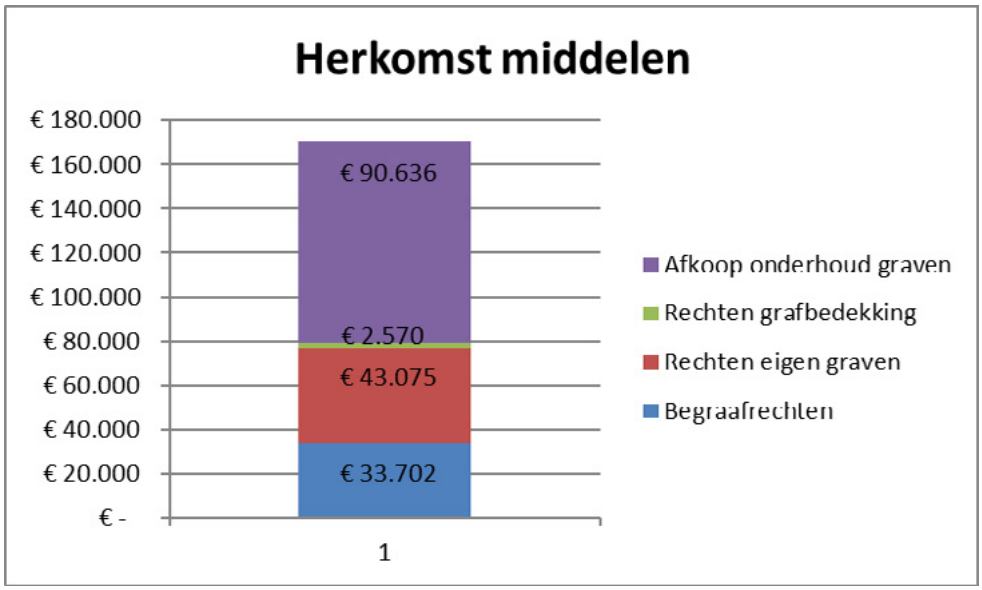
Werkelijke kosten:

De kosten zijn verdeeld in, Begraafplaatsen, BTW, Overhead en extra Overhead. In onderstaande grafiek zijn de werkelijke kosten weergegeven.

Werkelijke inkomsten:

De werkelijke inkomsten bestaan uit heffingen van Lijkbezorgingsrechten. In onderstaande grafiek zijn de inkomsten per onderdeel weergegeven.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendekkendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

Berekening Kostendekkendheid Lijkbezorgingsrechten	
(bedragen x € 1.000)	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	455
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	-
Netto kosten taakveld	**455**
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag) rente	57
BTW	36
Totale kosten	**548**
Opbrengst heffingen	*170*
Dekkingspercentage	**31,01%**

Toeristenbelasting

Deze belasting geldt als een algemeen dekkingsmiddel en wordt geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf met overnachten binnen de gemeente.
Het tarief voor 2024 bedroeg per persoon, per overnachting € 1,52. De oorspronkelijk geraamde opbrengst bedroeg voor 2024 € 212.000; De werkelijke opbrengst voor 2024 is € 254.000.

Reclamebelasting

Vanaf 2020 is er voor de kernen Zevenbergen, Fijnaart en Klundert een reclamebelasting geïntroduceerd om te komen tot een ondernemersfonds. De ondernemersverenigingen zien de oprichting van een ondernemersfonds als een manier om tot meer gezamenlijke investeringen in de centra te komen en om de onderlinge samenhang tussen ondernemers te versterken. De oorspronkelijk geraamde opbrengst bedroeg voor 2024 € 58.000. De werkelijke opbrengst voor 2024 is € 52.000.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Kwijtschelding kan in principe voor elke gemeentelijke belasting worden verleend. Uitgangspunt bij het verlenen van kwijtschelding is het ontbreken van draagkracht. Die draagkracht moet steeds individueel worden beoordeeld. Bij de beoordeling van de draagkracht kan worden aangesloten bij het rijksbeleid (95% bijstandsnorm). Gemeenten kunnen ervoor kiezen die kwijtscheldingsnorm te verruimen tot maximaal 100% van de bijstandsnorm.

In de gemeente Moerdijk wordt met ingang van 2005 kwijtschelding verleend voor de onroerendezaakbelastingen (OZB), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, met toepassing van de maximale 100% van de bijstandsnorm. In 2007 is gestart met het verstrekken van automatische kwijtschelding aan bijstandsgerechtigden.
Vanaf 2013 is het ook mogelijk voor natuurlijke personen die een bedrijf of zelfstandig een beroep uitoefenen kwijtschelding toe te passen voor hun privé-belastingen. Ook worden met ingang van 2013 de netto kosten van kinderopvang als uitgaven bij de berekening van het netto besteedbaar inkomen meegenomen. De norm voor de kosten van bestaan voor 65-plussers is verhoogd tot de maximaal toegestane 100% van de toepasselijke netto AOW bedragen.

In 2024 zijn 914 kwijtscheldingsverzoeken ontvangen waarvan 648 zijn toegekend. In de begroting 2024 is rekening gehouden met een kwijtscheldingsraming van € 319.500. Daadwerkelijk is een bedrag van € 336.742 kwijtgescholden (Afvalstoffenheffing € 194.720, Rioolheffing € 172.022).

Lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) van de Rijksuniversiteit van Groningen brengt jaarlijks het niveau en de ontwikkeling van de lokale lasten in beeld. Bij het vergelijken van de woonlasten wordt er onder andere gekeken naar de OZB, afvalstoffenheffingen rioolbelasting. Het Coelo brengt hierover jaarlijks de ‘Atlas van lokale lasten’ uit, met daarin informatie over alle gemeenten in Nederland.
Uit deze atlas blijkt dat de gemeente Moerdijk landelijk gezien is gedaald op de ranglijst van de 133e plaats in 2023 naar positie 169e plaats in 2024 (nummer 1 heeft de laagste en 352 de hoogste woonlasten voor eigenaar-bewoners).

Gemeente	Bruto woonlasten Meerpersoons-huishouden	COELO-positie 2023	COELO-positie 2024
Breda	861	58	48
Drimmelen	1.012	78	202
Etten-Leur	783	21	12
Halderberge	920	129	89
Moerdijk	977	133	169
Steenbergen	938	140	108

Paragraaf Financiering

Kaders en beleid

De paragraaf Financiering geeft aan hoe invulling is gegeven aan het treasurybeleid van de gemeente Moerdijk, zoals dat is vastgelegd in het Treasurystatuut. De kader stellende uitgangspunten van het Treasurystatuut zijn vastgelegd in de financiële verordening (Artikel 212 Gemeentewet). Dit is gebaseerd op de bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). De intentie van de wet is gericht op het bevorderen van de kredietwaardigheid en transparantie van het financieringsbeleid. Voor de beheersing daarvan is een aantal instrumenten geformuleerd zoals:

- Het stellen van een kwantitatieve kasgeldlimiet en renterisiconorm voor de begroting;
- Het verplichten van een Treasurystatuut, met onder meer het stellen van kwalitatieve en duurzame uitgangspunten voor uitzettingen en rente-instrumenten.

De Treasury houdt zich bezig met alle toekomstige kasstromen en daarmee samenhangende risico's. Deze risico's komen zowel voort uit de financieringsbehoefte als uit de wijzigingen in de bestaande leningenportefeuilles, onder meer door vervroegde aflossingen, herfinanciering, herbeleggingen en renteaanpassingen. Het treasurybeleid is primair gericht op het waarborgen van financiële continuïteit door maatregelen te treffen zodat de organisatie financierbaar blijft. Voor de renterisico's en risico's uit financiële posities treffen we beheersmaatregelen (vermijden, spreiden). We gaan in de uitwerking verder dan de wettelijke kaders. In principe zijn de uitgangspunten als volgt:

- zorgdragen voor voldoende financierbaarheid op korte en lange termijn;
- bewerkstelligen van passende financieringslasten;
- beheersen van wettelijke en feitelijke rente- en of financieringsrisico's;
- risicomijdend uitzetten van gelden en afgeven van garanties;
- zorgdragen voor een effectief, veilig en efficiënt betalingsverkeer;
- actief onderhouden van contacten met marktpartijen om toegang tot de financiële markten open te houden.

Deze uitgangspunten leiden tot het zo nauwkeurig mogelijk toepassen van de matching tussen opgenomen en uitgezette gelden. Dit principe zetten we ook in de komende periode door. Voorts maken we actief gebruik van de wettelijke mogelijkheden om passende financieringslasten te bewerkstelligen. Dit resulteert onder meer in het maximaal benutten van de kasgeldlimiet bij financieringsbeslissingen. In geen geval wordt de limiet onnodig overschreden. Verder is het natuurlijk ook zo dat alleen financieringsmiddelen worden aangetrokken op basis van structurele kapitaalbehoeften.

Expliciet zijn de doelstellingen gericht op het versterken van de financierings- en vermogenspositie. Door de te betalen rente op de opgenomen leningen terug te dringen, trachten wij de rentekosten van de totale portefeuille te minimaliseren. Hierbij mag de renterisiconorm niet worden overschreden, wordt het gebruik van kortlopende leningen beperkt tot de kasgeldnorm en moet de match tussen opgenomen gelden (o/g) en uitgezette gelden (u/g) niet in gevaar worden gebracht. De genoemde doelstellingen wijken niet af van vorige jaren.

Rentebeleid

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren is opgenomen conform de BBV. De rentekosten worden aan de desbetreffende taakvelden toegerekend met behulp van de renteomslag.

Onderstaand de belangrijkste uitgangspunten die gehanteerd zijn met betrekking tot het rentebeleid van de gemeente Moerdijk:

1. In de berekening van de totale rentekosten wordt rekening gehouden met het berekenen van zgn. bespaarde rente over de reserves en voorzieningen. Het percentage bedraagt 1,52%. Dit is het gemiddelde percentage van de rente in verhouding tot de restant hoofdsommen van de aangegane langlopende leningen.

2. Ingevolge de afspraken in het kader van het zgn. Schatkistbankieren moeten de overtollige middelen aangehouden worden in de rijkskas. Hierover wordt geen rentevergoeding ontvangen.
3. De rentetoerekening aan de complexen van de grondexploitatie (bouwgrond in exploitatie) is conform de nieuwe BBV voorschriften bepaald. Zie hiervoor de toelichting “Wijzigingen BBV wetgeving inzake rentetoerekening grondexploitaties”.
4. De Moerdijkregeling wordt beschouwd als een project en derhalve worden de spelregels met betrekking tot projectfinanciering toegepast. In dit kader is van de provincie een bedrag ontvangen van € 10 miljoen, waarover een vergoeding wordt verstrekt van 2,5% tot en met 2020 en vanaf 1 januari 2021 0,52%. Voor de boekwaarde van de regeling boven de € 10 miljoen voorziet de gemeente Moerdijk in de financiering. Ook aan dit bedrag wordt een vaste vergoeding verstrekt van 2,5% tot en met 2020 en vanaf 1 januari 2021 0,52%. Het huidige saldo van de Moerdijkregeling bedraagt € 6,4 miljoen.

Wijzigingen BBV wetgeving inzake rentetoerekening grondexploitaties

Als gevolg van wijzigende BBV-wetgeving wat betreft de wijze waarop rente aan grondexploitaties moet worden toegerekend wordt vanaf 2024 dezelfde systematiek die geldt voor de investeringskredieten, waarbij de rente wordt toegerekend op basis van de berekende renteomslag, gehanteerd voor de grondexploitaties. Dit terwijl in het verleden het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen moest worden gehanteerd. Voor 2024 betekent dit een hogere rentetoerekening aan de grondexploitaties. Door de hogere rentetoerekening nemen de lasten binnen de grondexploitaties toe, waardoor de verwachte resultaten afnemen.

De effecten hiervan zijn voor het begrotingsjaar 2025 verwerkt in de begroting 2025-2028. Zoals in de begroting 2025-2028 is toegelicht heeft de wijzigende wetgeving vooral op 2024 een negatief effect. Dit heeft namelijk gevolgen voor de benodigde stand van de verliesvoorzieningen.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de nadelige effecten die binnen de grondexploitaties ontstaan (doordat er meer rente moet worden toegerekend) niet per definitie betekenen dat de totale daadwerkelijke rentekosten voor de gemeente met hetzelfde bedrag toenemen. Het betreft hier namelijk een wijziging in de wijze waarop de rentelasten van de gemeente over alle investeringskredieten en grondexploitaties wordt verdeeld. Dit conform de wettelijk voorgeschreven renteomslag, waarbij conform de financiële verordening ook rekening wordt gehouden met zogenaamde ’bespaarde rente’. Dit betreft een fictieve rente die gemeenten mogen doorberekenen over de eigen interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen).

Renteschema en renteresultaat

Conform het advies van de commissie BBV is een overzicht opgenomen waarmee we transparant inzicht bieden in de rentelasten en -baten en de wijze van rentetoerekening aan grondexploitaties, projectfinanciering en taakvelden (programma’s). De rentetoerekening moet worden toegerekend met behulp van een rente-omslagpercentage.

	Renteschema	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	258.712
	Rentelasten verwacht financieringstekort	0
b.	De externe rentebaten	447.651
	Saldo rentelasten en rentebaten	**-188.938**
c1.	De rente die aan de grondexploitatie **moet** worden doorberekend	0
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	0
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	**-188.938**
d1.	Rente over eigen vermogen	1.272.832
d2.	Rente over voorzieningen	732.213
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.816.107**
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.617.810
f.	**Resultaat op taakveld treasury**	**-198.297**
g.	Boekwaarde vaste activa waarover rente wordt berekend	136.056.680
	Omslagrente	
	Berekende omslagrente 2024 (afgerond)	**1,19%**

Het rente-omslagpercentage voor 2024 komt uit op 1,19% (Geactualiseerde begroting 2024: 1,15%). De renteomslag wordt conform de financiële verordening artikel 12 lid 4 berekend en wordt als volgt toegelicht. Het percentage van de omslagrente voor de toerekening van rente voor de financiering van de in gebruik zijnde activa, bedoeld in het eerste lid, wordt jaarlijks met de begroting vastgesteld. Het percentage van deze omslagrente wordt bepaald uit het gewogen gemiddelde van het bij de begroting geraamde rentepercentage van de rentekosten op de opgenomen langlopende en kortlopende geldleningen en het rentepercentage van de rentevergoeding over de reserves en voorzieningen. De uitkomst van dit percentage van de omslagrente wordt op een half procent afgerond.

Indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten die op basis van de voor gecalculeerde renteomslag zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%. De afwijking tussen de werkelijke rentelasten (€ 1.816.107) en de toegerekende rentelasten (€ 1.617.810) bedraagt € 198.297. In de primitieve begroting 2024 is in eerste instantie rekening gehouden met een renteomslag van 2%. Deze is op basis van een nacalculatie bij de 2e bestuursrapportage 2024 bijgesteld naar 1,15%. Gemeenten mogen overgaan tot een bijstelling op basis van een nacalculatie, maar zijn hiertoe niet verplicht als de afwijking kleiner is dan 25%.

Rente grondexploitatie

Vanaf 2024 wordt dezelfde systematiek die geldt voor de investeringskredieten, waarbij de rente wordt toegerekend op basis van de berekende renteomslag, gehanteerd voor de grondexploitaties.

Renterisico

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximale bedrag waarmee een financieringstekort met een kortlopende lening gefinancierd mag worden. De omvang van de kasgeldlimiet is bepaald in de Wet fido en wordt via ministeriële regeling vastgesteld. Op dit moment is de limiet vastgesteld op 8,5% van het totaal van de begroting van de programma's. In absolute zin komt dit voor 2024 neer op een bedrag van afgerond € 12,3 miljoen (zie onderstaand). In maart 2024 is één kasgeldlening afgesloten van € 9,5 miljoen. Deze kasgeldlening is in juni 2024 afgelost.

Realisatie kasgeldlimiet per kwartaal 2024 (bedragen x € 1.000)				
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang begroting per 1 januari 2024 (lasten excl. reserves)	145.181	145.181	145.181	145.181
1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
- in bedrag	12.340	12.340	12.340	12.340
2) Omvang vlottende korte schuld	11.534	10.905	8.268	12.710
3) Omvang vlottende middelen	47.988	52.900	48.721	34.947
4) Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-36.454	-41.995	-40.453	-22.236
Toegestane kasgeldlimiet (1)	12.340	12.340	12.340	12.340
Ruimte (+) / overschrijding (-); (1-4)	**48.795**	**54.335**	**52.794**	**34.576**

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in de rente (bijvoorbeeld bij een rentevast periode) mogen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn. Onderstaande tabel geeft de renterisiconorm voor 2024 weer.

Renterisiconorm	2024
jaarrekeningtotaal voor reserves	145.181.000
renterisiconorm 20%	**29.036.200**
Berekening renterisico	
renteherzieningen	0
aflossingen	582.298
renterisico	**582.298**
ruimte onder renterisiconorm	**28.453.902**

De gemeente Moerdijk heeft naar verhouding weinig leningen. Overschrijding van de renterisiconorm is niet aan de orde. Bij de genoemde leningen is geen sprake van een renteherziening gedurende de looptijd van de leningen. Het renterisico is derhalve beperkt.

Vaste schuld

De gemeente heeft op dit moment 3 vaste geldleningen om in de financieringsbehoefte te voorzien. Als ondersteunende maatregel om de leefbaarheid in de kern Moerdijk te verbeteren is er in 2015 een waarborgregeling “Moerdijkregeling” tot stand gebracht, hiervoor is een bedrag ad € 10 miljoen geleend van de provincie Noord-Brabant. Van deze lening resteert nog € 6,4 miljoen. Volgens het afsprakenkader tussen gemeente, provincie en Havenbedrijf dekt het Havenbedrijf het financiële resultaat van de Moerdijkregeling in 2030.

Opgenomen langlopende geldleningen							
Omschrijving	Geldgever	Saldo 01-01-2024	opname 2024	aflossingen 2024	Saldo 31-12-2024	rente-percentage	laaste jaar aflossing
40.109.450	BNG	5.170.874	0	282.298	4.888.576	1,775	2039
164.412	AG Insurance	5.400.000	0	300.000	5.100.000	1,280	2041
		10.570.874	0	582.298	9.988.576		
Moerdijkregeling	Provincie N-B	6.400.000	0	0	6.400.000		2030
		16.970.874	0	582.298	16.388.576		

Ontwikkelingen

De ECB beïnvloedt de inflatie door middel van haar beleidsrente. Dit is de rente die banken vergoed krijgen als ze geld bij de ECB aanhouden. De beleidsrente van de ECB lag lange tijd op een historisch laag niveau van -0,5%, maar is in de afgelopen periode als reactie op de hard gestegen inflatie verhoogd naar het huidige niveau van 4% waarna er weer een daling heeft plaatsgevonden naar 2,5% (peildatum 6 maart 2025). Een aanpassing van de beleidsrente werkt door in de rest van de economie.

De verwachting op basis van ECB-voorspellingen is dat de inflatie in de loop van 2025 terugkeert naar 2%. Naarmate de inflatie meer in lijn is met de doelstelling, neemt de noodzaak om verkrappend beleid te voeren af. Het is immers niet wenselijk dat de inflatie daalt tot onder de 2%. Of de markten het bij het rechte eind hebben hangt af van de verdere ontwikkeling van de inflatie.

Voor wat betreft de economische ontwikkeling en rentevisie worden door ons gehaald uit de publicaties van diverse grote banken en financiële instellingen. Maandelijks worden deze ontwikkelingen gevolgd. Voorts worden wij door onze contactpersonen regelmatig op de hoogte gehouden van actuele belangrijke ontwikkelingen.
Overigens is het niveau van de rente voor kort geld nagenoeg gelijk als voor lang geld. In 2024 is er geen nieuwe langlopende lening aangetrokken op de geldmarkt.

Financieringsbehoefte

De gemeente Moerdijk kent diverse inkomstenbronnen om uitgaven te financieringen. De belangrijkste inkomstenbronnen op een rij:

- Uitkeringen uit het gemeentefonds (algemene uitkering, integratie- en decentralisatie uitkeringen);
- Gemeentelijke heffingen (belastingen);
- Specifieke uitkeringen van het Rijk en andere overheden (provincies).

Met deze zogeheten lopende (= jaarlijkse terugkerende) inkomsten kunnen niet alle uitgaven gedaan worden. De lopende inkomsten dienen in beginsel de lopende uitgaven te dekken. Omdat het tijdstip waarop inkomsten worden ontvangen niet altijd gelijk loopt met het tijdstip waarop de uitgaven worden gedaan, ontstaat er behoefte aan financieringsmiddelen. Een andere oorzaak voor het ontstaan van financieringsbehoefte zijn (grote) investeringen en rente- en aflossingsverplichtingen van al opgenomen geldleningen.

Regelmatig kijken we – binnen de wettelijke kaders – naar de optimale verhouding tussen lang- en kortlopende leningen. Gelet op de ambities en de hieraan gekoppelde investeringsverwachtingen in de komende jaren zal op enig moment een beroep moeten worden gedaan om kapitaalmarkt om geldlening(en) aan te trekken.

EMU-Saldo

Het EMU-saldo heeft betrekking op het vorderingensaldo van gemeente op transactiebasis. Het geeft het saldo weer van de inkomsten en uitgaven op de lopende rekening en kapitaalrekening. De veranderingen in de vorderingen en schulden op de financiële balans van de gemeente geven inzicht in de wijze waarop de gemeente (per saldo) hun tekort hebben gefinancierd. Hieronder de berekening van het EMU-saldo van de jaarrekening 2023, het begrotingsjaar 2024 en de jaarrekening 2024.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
1. Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	3.529	7.801	8.248
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	16.216	31.698	18.577
3. Mutatie voorzieningen	-2.904	-1.703	254
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	3.437	3.921	5.497
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**-19.028**	**-29.521**	**-15.572**

Zoals blijkt uit bovenstaand overzicht is het EMU-saldo sterk afhankelijk van de omvang van de investeringen in enig jaar en de mutatie op de bouwgronden in exploitatie. De berekende saldi zijn zodanig van omvang dat van enige beïnvloeding op nationaal niveau geen sprake is.

Schatkistbankieren

Sinds eind 2013 is het Schatkistbankieren voor decentrale overheden verplicht. Gemeenten hebben allemaal een rekening courant verhouding met het Rijk gekregen en dienen daar de overtollige middelen te stallen. Om het cashmanagement van een gemeente niet al te veel te verstoren heeft het Rijk bepaalde middelen uitgezonderd, waaronder het drempelbedrag. Dit drempelbedrag bedraagt 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000. In de volgende tabel treft u de berekening van het drempelbedrag aan. Voor de middelen die moeten worden aangehouden bij het Rijk wordt een rentevergoeding ontvangen.

Zoals uit de bovenstaande tabel blijkt, heeft de gemeente Moerdijk in 2024 geen enkele maal het drempelbedrag overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**2.904**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**238**	**225**	**228**	**199**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.665	2.678	2.676	2.705
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	145.181			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	145.181			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van € 1 milj.	Drempelbedrag	2.904			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	21.675	20.495	20.947	18.308
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	238	225	228	199

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt ingegaan op de vraag in hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen. Om dat te kunnen beoordelen is inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de aanwezige risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Het doel van risicomanagement is drieledig:

1. Het maken van verantwoorde keuzes t.a.v. het al dan niet aanvaarden van risico's;
2. Ervoor zorgen, dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de te behalen (beleids)doelen en de voorzieningen;
3. Het minimaliseren van financiële, juridische, imago-en vertragingsgevolgen van ontstane risico's.

In het kader van het risicomanagement worden periodiek de belangrijkste risico's geïnventariseerd.

We zijn voortdurend bezig om het risicomanagement in de organisatie verder te optimaliseren. Stappen die daarin al zijn ondernomen betreffen het duidelijker beleggen van de verantwoordelijkheid van goed risicomanagement bij het management en het vergroten van de kennis op het gebied van risicomanagement bij de teamleiders en medewerkers. Voorts besteden we op een meer gestructureerde wijze aandacht aan frauderisico's.

Weerstandsvermogen en weerstandsratio

Het weerstandsvermogen van de gemeente Moerdijk is de mate waarin de gemeente in staat is niet begrote, substantiële financiële tegenvallers op te vangen met het doel de gemeentelijke taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen geeft de robuustheid van de financiële huishouding weer.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de berekende benodigde weerstandscapaciteit. Deze verhouding wordt uitgedrukt in de zogenaamde weerstandsratio, die door de gemeenteraad wordt vastgesteld. De weerstandsratio is de factor hoeveel keer de risico's financieel zijn afgedekt in het weerstandsvermogen.

De raad heeft aangegeven dat de weerstandsratio **minimaal 1,0** moet bedragen. Het bedrag van het benodigde weerstandsvermogen wordt binnen de algemene reserve afgezonderd, zodat dit derhalve niet vrij meer inzetbaar is voor andere investeringen e.d..

<u>Benodigde weerstandscapaciteit</u>

De geïnventariseerde risico's met daarbij het ingeschatte maximum schadebedrag en de inschatting van de kans dat het risico zich zal voordoen, leveren tezamen de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit op. Het totaal van de geïnventariseerde risico's bedraagt ca € 53 miljoen, maar rekening houdend met de kans dat de risico's zich gaan voordoen komt de benodigde weerstandscapaciteit uit op € 19.300.000.

<u>Beschikbare weerstandscapaciteit</u>

De beschikbare weerstandscapaciteit komt overeen met de verwachte stand van de algemene reserve per 31-12-2024 van € 33.005.000.

<u>Berekening weerstandsratio</u>

De ratio van het weerstandsvermogen = de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde

weerstandscapaciteit = € 33.005.000 : € 19.300.000 = **1,7** (1,0 is voldoende en 2,0 is uitstekend). De weerstandsratio dient volgens het gemeentelijk beleid minimaal 1,0 te zijn.

Ontwikkeling weerstandsvermogen	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2023
Benodigd weerstandsvermogen	€ 19.300.000	€ 18.300.000	€ 17.700.000
Beschikbaar weerstandsvermogen (algemene reserve)	€ 33.005.000	€ 32.184.000	€ 30.400.000
Weerstandsratio	1,7	1,8	1,7

De weerstandsratio is 0,1 gedaald ten opzichte van de begroting 2025. Met name de risico's met betrekking tot projecten worden hoger ingeschat. Daar staat tegenover dat het risico met betrekking tot juridische claims is afgenomen en het beschikbare weerstandsvermogen (algemene reserve) is gestegen.

Top 10 risico's

De belangrijkste risico's en de daaraan gerelateerde bedragen in het weerstandsvermogen zijn:

	Raads-progr.	Risicogebied	Risicobedrag rekening 2024	Risicobedrag begroting 2025	Risicobedrag rekening 2023
1	alg.	Kostenstijgingen (incidenteel/structureel)	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000
2	3-4	Vluchtelingen (incidenteel/structureel)	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000
3	2	Kapitaalgoederen (incidenteel/structureel)	€ 600.000	€ 500.000	€ 400.000
4	3	Projecten (incidenteel)	€ 11.700.000	€ 9.800.000	€ 9.500.000
5	3	Externe veiligheid (incidenteel)	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
6	3-4	Sociaal domein (incidenteel/structureel)	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000
7	5	Algemene uitkering (incidenteel/structureel)	€ 1.400.000	€ 1.400.000	€ 1.300.000
8	5	Bedrijfsvoering (incidenteel/structureel)	€ 2.100.000	€ 2.000.000	€ 1.800.000
9	5	Juridische claims (incidenteel)	€ 500.000	€ 1.600.000	€ 1.700.000
10	5	Samenwerkingsverbanden (inc./structureel)	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
		Overige risico's (incidenteel/structureel)	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
		Totaal	€ 19.300.000	€ 18.300.000	€ 17.700.000

Incidentele risico's zijn eenmaal meegerekend in het weerstandsvermogen, structurele risico's tweemaal. De gedachte hierachter is dat de gemeente in staat moet worden geacht om structurele risico's in twee jaar tijd in een sluitende meerjarenbegroting te kunnen verwerken.

1. <u>Kostenstijgingen (incidenteel/structureel)</u>
   In de begroting wordt zo goed mogelijk rekening gehouden met de actuele prijsontwikkelingen. De reële prijsontwikkelingen in de markt kunnen echter zo snel gaan dat het risico van budgetoverschrijdingen in de exploitatiebegroting en bij (voorgenomen) investeringen aanwezig is. Gemeenten worden via de algemene uitkering uit het gemeentefonds in principe gecompenseerd voor loon- en prijsontwikkelingen. Deze compensatie hoeft echter geen gelijke pas te lopen met de werkelijke kostenstijging van onze gemeente.

   In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 400.000 meegenomen.

2. <u>Huisvesting, opvang en begeleiding vluchtelingen (incidenteel/structureel)</u>
   De gemeente vangt sinds maart 2022 Oekraïense ontheemden op en heeft met het COA afspraken gemaakt over de realisatie van een asielopvanglocatie. Met betrekking tot de locatie is de gemeente eigenaar van de gronden, verhuurt de gemeente deze aan Kafra, die er opstallen op heeft geplaatst en huurt de gemeente de units van Kafra om opvangplekken aan de ontheemden te bieden. De afgelopen jaren was de rijksbijdrage ruimschoots toereikend om de kosten te dekken. Het overgebleven budget is voor een gedeelte toegevoegd aan de reserve nieuwkomers. De rijksbijdrage is inmiddels verlaagd, om beter in overeenstemming te zijn met de reële kosten. De middelen

blijven echter toereikend om de kosten te dekken. Bovendien kan bij hogere reële kosten dan de rijksbijdrage dekt alsnog aanvullende vergoeding worden aangevraagd om de kosten te dekken. Hoewel de behoefte aan opvangplekken voor Oekraïense ontheemden hoog blijft en er voorlopig geen zicht is op een daling, bestaat de kans dat in de toekomst opvangplekken onbezet blijven, en er voor deze leegstaande opvangplekken dus ook geen rijksbijdrage meer is. Er zullen dan afspraken moeten worden gemaakt met Kafra als eigenaar van de units om andere doelgroepen in te huisvesten.

Op 19 september 2024 is de omgevingsvergunning voor de asielopvanglocatie aan de Schansdijk verleend. De gemeenteraad had eerder (juli 2023) ingestemd met de kaders hiervoor. Ook de bestuurlijke afspraken zijn in december 2023 gemaakt. De asielopvanglocatie wordt gerealiseerd door en onder verantwoordelijkheid van het COA en zal ook door het COA worden geëxploiteerd. Op de beoogde locatie is nader onderzoek nodig naar mogelijke bodemvervuiling. Om die reden zijn voor de start van de bouw van het AZC maatregelen getroffen om eventuele effecten van vervuiling te beheersen. Voor ingebruikname van het AZC dienen in de bouwblokken binnenluchtmetingen uitgevoerd te worden om in beeld te brengen of de beheersmaatregelen voldoende zijn geweest. Op basis daarvan wordt duidelijk of nog extra kosten moeten worden gemaakt. Het risico hierop lijkt gering.

Voor beide doelgroepen is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van (de mogelijkheid) tot onderwijs en jeugdhulp. Bij eventuele aanvullende onderwijshuisvestingskosten kan overigens zonodig een beroep worden gedaan op de Regeling Onderwijshuisvestingsbudgetten asielzoekers (OHBA). Binnen de programma-aanpak nieuwkomers werkt de gemeente aan een integrale aanpak om nieuwkomers te ondersteunen en toe te leiden tot zelfredzaamheid. Deze aanpak wordt voor het aandeel wat niet de Oekraïense doelgroep betreft, na instemming van de gemeenteraad gefinancierd vanuit de reserve nieuwkomers.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 600.000 meegenomen.

3. Kapitaalgoederen (incidenteel/structureel)

De gemeente Moerdijk heeft diverse kapitaalgoederen, waaronder een groot areaal aan wegen, openbare verlichting, openbaar groen, rioleringen, civiele objecten en verschillende soorten vastgoedobjecten. De aanleg, het beheer en het onderhoud van deze kapitaalgoederen maken een groot onderdeel uit van onze gemeentebegroting. De wettelijke verplichtingen die uit onze rol als beheerder voortkomen zijn aanzienlijk. (Letsel)schade en kapitaalvernietiging, veroorzaakt door achterstallig onderhoud moeten altijd voorkomen worden. Voor de kapitaalintensieve en/of risicovolle onderdelen van de kapitaalgoederen worden daarom meerjarige beheerplannen opgesteld. Deze zijn financieel vertaald naar de meerjarenbegroting. We houden terugkerende inspecties om de onderhoudsstaat te controleren en passen zo nodig de meerjarenplannen en de meerjarenbegroting daarop aan.

Met de vaststelling van de beheerplannen rioleringen (2023), wegen (2021), civiele kunstwerken onderdeel bruggen (2020), openbare verlichting en het beheerplan civiele kunstwerken, waterbouwkundige objecten (2023) hebben we de risico’s in de openbare ruimte voor een groot deel beheerst, in ieder geval voor hetgeen waar we zelf invloed op hebben.

De afgelopen jaren hebben we echter een nieuw fenomeen waargenomen, namelijk dat door de droogte verschillende kleidijken in die mate zijn ingeklonken, dat we veel zwaardere en duurdere maatregelen moeten treffen om deze veilig te houden. Dit effect van klimaatverandering is, voor zover we dit in konden schatten, opgenomen in de begroting en daarmee is het risico vooralsnog ondervangen, maar er is nog te weinig ervaring met deze extreme droogte of andere klimatologische omstandigheden, om een goede inschatting te kunnen maken van kosten.

De financiële risico’s voor de nog te actualiseren beheerplannen zijn in het weerstandsvermogen zo goed

mogelijk ingeschat. Binnen het vakgebied stedelijk water is de onduidelijkheid over de staat van riolering onder particuliere percelen en opstallen een risico dat we steeds beter in beeld krijgen. Daar kunnen onverwachte kosten uit voortkomen. Stedelijk water (rioolbeheer) heeft een gesloten financiering en daarom blijft het risico voor de meerjarenbegroting laag. Met betrekking tot het gemeentelijk groen is gestart met het opstellen van een programma fysieke leefomgeving. Na vaststelling van dit plan door de raad zullen de beheerplannen groen en bomen worden herzien. Het is van belang dat er tijdig vervangingsonderhoud plaatsvindt om kapitaalvernietiging van bomen en plantvakken te voorkomen. De budgetten buitensportaccommodaties zijn in 2025 geactualiseerd en verwerkt in de begroting.
Nutspartijen kampen met grote opgaven. Enerzijds op het gebied van grootschalige renovaties van netwerken die aan het einde van de levensduur zijn en anderzijds is er een grote opgave op het gebied van de energietransitie, dat een verzwaring van het huidige elektriciteitsnet met zich meebrengt in heel Nederland en dus ook in onze gemeente. De schaarste van het personeel dat de nutspartijen kunnen inzetten zal mogelijk in grote mate bepalend worden voor onze uitvoeringsplanning. Uitstel van ons werk kan bijvoorbeeld tot gevolg hebben dat onze beheerkosten voor (klein) onderhoud oplopen vanwege uitstel van renovaties. Ook zal het toezicht op kabels en leidingen geïntensiveerd moeten worden, omdat er grootschaliger gewerkt gaat worden, in combinatie met een hoge tijdsdruk en met schaarse menskracht en middelen. Vanaf 2025 is structureel rekening gehouden met extra toezicht in de begroting, maar dat betekent niet direct dat deze specialistische toezichthouders ook beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt.

Verder is er in de openbare ruimte altijd een risico aanwezig op onvoorziene zaken zoals o.a. bodemverontreiniging, archeologie, niet gesprongen explosieven, niet ontplofte oorlogsresten, onbekende objecten, onbekende kabels en leidingen, calamiteiten et cetera.

Naast de openbare ruimte heeft de gemeente veel verschillende soorten vastgoed in bezit om zowel haar strategische positie te behouden of te verstevigen als om beleidsdoelen te realiseren. Binnen het gemeentelijk vastgoed worden diverse risico's onderkend, zoals hogere exploitatiekosten of hoge onderhouds- en vervangingskosten van bijvoorbeeld vestingwerken.

In 2023 is het beheerplan gemeentelijk vastgoed inclusief de bijbehorende onderhoudsplannen vastgesteld. Het risico wordt verder verkleind door het uitvoeren van driejaarlijkse inspecties van al onze panden. Daarnaast wordt jaarlijks een indexatie toegepast om o.a. de stijging van de bouwkosten en personeelskosten op te vangen.

Vervolgens vormt de wijze van het realiseren van beleidsdoelen door middel van het beschikbaar stellen van vastgoed een potentieel financieel risico. Het bezit en onderhoud van vastgoed betekent dat moet worden voldaan aan toenemende wettelijke eisen, zoals brandveiligheid, asbestverwijdering en het duurzaam maken en houden van het vastgoed. Door middel van het project verduurzaming is dit risico deels ondervangen. Om het risico verder te verkleinen is de afgelopen periode het deel van het gemeentelijk vastgoed waar personen verblijven geïnspecteerd op brandveiligheid en de oudere gebouwen ook op de aanwezigheid van asbest. Naar aanleiding van deze inspecties zijn er bouwkundige aanpassingen gedaan en voldoen al deze gebouwen nu aan de brandveiligheidseisen. Ook is er op diverse plaatsen asbest gesaneerd zodat ook dat risico kleiner is geworden.
Er bevinden zich in de strategische portefeuille nog een aantal gebouwen met asbest daken maar deze zijn bij het cluster Vastgoed in beeld. Er wordt nu bekeken of deze daken al dan niet moeten worden gesaneerd.
Een bijzondere categorie panden en objecten binnen het gemeentelijk vastgoed betreft de gemeentelijke monumenten, zoals het Mauritshuis, het stadhuis Klundert en de vestingwerken in Willemstad en Klundert. Dit zijn kwetsbare gebouwen/objecten die hoge onderhoudslasten met zich meebrengen.

Het zelf beheren van vastgoed ten behoeve van beleidsdoelen vraagt extra ambtelijke capaciteit (die weer schaars aan het worden is). Het op andere wijze realiseren van beleidsdoelen door het beschikbaar stellen van subsidies aan maatschappelijke instanties in plaats van het beschikbaar stellen van vastgoed kunnen de (financiële) risico's worden gereduceerd en de politieke sturingskracht van de gemeentelijke organisatie worden bevorderd. Om dit

te bereiken is een herstructurering van de vastgoedportefeuille noodzakelijk. Vanwege de beperkte financiële middelen in de begroting is in eerste instantie gefocust op de twee groepen waarbij we het meeste financiële risico lopen, namelijk de zwembaden en multifunctionele accommodaties.
De gemeente Moerdijk heeft een groot scala aan maatschappelijke accommodaties waar zij middelen aan besteden. De afgelopen jaren hebben diverse ontwikkelingen plaatsgevonden die impact hebben (gehad) op deze accommodaties, zoals o.a. verduurzamingseisen. Hierdoor is de behoefte toegenomen naar visie en kaders hoe Moerdijk in de toekomst wil omgaan met deze accommodaties. Deze visie en kaders worden vastgelegd in het maatschappelijk accommodatiebeleid. Als er nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden, zoals een vraag vanuit de samenleving of nieuwbouw van een accommodatie, kan dit in de toekomst getoetst worden aan de visie en kaders beschreven in het maatschappelijk accommodatiebeleid. De verwachting is dat het beleid in 2025 ter besluitvorming kan worden voorgelegd aan de gemeenteraad.
In 2024 is het grootste deel van de vastgoedportefeuille getaxeerd voor de opstalverzekering. Hierbij is de herbouwwaarde van de gebouwen -en waar van toepassing de waarde van de inventaris- vastgesteld. Op deze manier is het eventuele risico van onderverzekering ondervangen.

Ten aanzien van het in stand houden van de diverse kapitaalgoederen worden de schaarste aan grondstoffen, energie en personeel en daarmee sterk stijgende kosten in de markt een steeds groter risico. Nieuwe aanbestedingen, die periodiek plaatsvinden, leiden zeer waarschijnlijk tot hogere kosten. De sterk fluctuerende energieprijzen hebben met name impact op openbare verlichting, vastgoed en mechanische riolering.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 600.000 meegenomen (risico kostenstijging is meegenomen bij onderdeel 1).

4. Ruimtelijke projecten / grondexploitaties (incidenteel)

Algemeen
Na een korte periode van stabiele en zelfs licht dalende woningprijzen, was er gedurende 2024 weer een duidelijke prijsstijging waarneembaar. Het einde van de stijgende hypotheekrente lijkt hiervan de oorzaak te zijn. Zeker na een lichte daling in die hypotheekrentes ontstonden er meer mogelijkheden voor huizenzoekers, waardoor de prijs weer verder steeg door een vergrote vraag met een nog altijd ontoereikend aanbod aan woningen. Tegenovergesteld van de ontwikkelingen in 2023, zijn de prijzen van nieuwbouwwoningen in 2024 juist redelijk stabiel gebleven. Dit zorgde ervoor dat het gat tussen de prijs van bestaande bouw en nieuwbouw iets gedicht is, wat weer geleid heeft tot een groeiende verkoop van nieuwbouwwoningen. Voor het vooruitzicht van woningbouwontwikkelingen is dit een positieve ontwikkeling, aangezien het afzetrisico de afgelopen jaren steeds groter werd door de relatief hoge kosten van nieuwbouw.

Voor de gemeente betekent dit dat de kans groter wordt dat de actieve houding in de vorm van investeringen in (strategische) grondposities zich zal uitbetalen. De gevoeligheid van al deze trends biedt uiteraard geen garanties, maar deze ontwikkelingen bieden in ieder geval een positieve doorkijk naar het behalen van de woningbouwdoelstellingen. Wat betreft de grondposities van ontwikkelaars ontstaat daar ook meer initiatief om deze op korte termijn te verzilveren, gezien de wat positievere staat van de nieuwbouwmarkt. Dit kan echter ook weer omslaan. Immers gebiedsontwikkeling is een complex proces van jaren, dus de nodige bouwprikkel blijft een punt van aandacht.

Gronden voormalig Caldic-terrein
In 2024 is een deel van de voormalige Caldic-gronden tegen marktconforme prijs verkocht. Als gevolg daarvan is het in het weerstandsvermogen gereserveerde bedrag (in verband met het risico van afwaardering) verlaagd van € 5,0 naar € 4,5 miljoen.

Haven Zevenbergen
De werkzaamheden aan de haven in Zevenbergen zijn fysiek gereed, het water stroomt vanaf eind 2020 door de haven. Er zijn nog een aantal issues met de Bouwcombinatie. Totale afronding hangt af van de resultaten van de procedure bij de Raad van Arbitrage in het 2de of 3de kwartaal van 2025. Inmiddels is een deel van het vonnis van de Raad van Arbitrage beschikbaar. In de actuele scenario's zijn er binnen het project onvoldoende middelen beschikbaar om de kosten en tegenvallers te dekken. Voor het aspect planschade, wat een volledig gemeentelijke risicopost is, is een bedrag meegenomen in de risicoberekening bij het onderdeel juridische claims.

Diverse projecten
Ten behoeve van een aantal projecten is er bewust voor gekozen om als gemeente zelf actief de grondexploitatie uit te voeren. Hier zitten ook de grootste risico's aan verbonden. Projecten waar de gemeente primair aan de lat staat zijn bijvoorbeeld het Waterfront in de kern Moerdijk, de bedrijventerreinontwikkeling in Zevenbergen Noord en de Westschans in Klundert. In deze projecten is er sprake van allerhande soorten risico's die lopende de verschillende fases van een project voor tegenvallers kunnen zorgen. Risicofactoren waaraan kan worden gedacht zijn in het bijzonder de verwervingsrisico's, bodemrisico's en afzetrisico's. Herkennen en beheersen hiervan is cruciaal.

Zevenbergen Oost
Het betreft hier een omvangrijke gebiedsontwikkeling met een voor Moerdijkse begrippen zeer grootschalige woningbouwopgave (minimaal 1.000 woningen) alsmede een forse infrastructurele opgave waaronder een gebiedsontsluitingsweg, een stationsopgave en 2 spoortunnels. De ontwikkeling zal geschieden in meerdere fases en de gemeente acteert hier vanuit verschillende rollen zowel faciliterend als actief. De 1e fase (ca. 450 woningen, vanaf 2025). Hier is sprake van een faciliterende rol voor de realisatie van 350 woningen, waarbij de gemeente aan de lat staat voor de planologie en de ontwikkelaar zowel de grondexploitatie voert als de verdere ontwikkel- en afzetrisico's op zich neemt. Voor ca. 100 woningen (binnen datzelfde bestemmingsplan) heeft de gemeente medio 2023 (strategisch) grond aangekocht en zal deze waarschijnlijk middels een tender gaan vermarkten of wellicht zelf de grondexploitatie voeren.

De gecontracteerde, maar bovenal toekomstig geraamde afdrachten (inkomsten/dekking voor de gemeente) van de nu nog niet concrete vervolgfases (Markvelden Zuid, Zwaneveld en De Hil) zijn een risico. Immers daar zit een marktonzekerheid. Het gaat hierbij dan in totaal om 550 woningen met een gedachte afdracht per te realiseren wooneenheid over de jaren vanaf 2027. Daarentegen biedt het projectgebied ruimte voor de ontwikkeling van meer dan 1.000 woningen waar vooralsnog geen rekening mee is gehouden. Tevens zitten er risico's aan een actieve rol in de ontwikkeling zoals die nu is voorzien voor in elk geval Markvelden Midden (geheel in eigendom gemeente), Markvelden Zuid (geheel in eigendom gemeente) en Stationsgebied/De Hil (deels in eigendom gemeente).

Beide spoortunnels (Zuidrandtunnel en na besluitvorming de Stationstunnel) zijn complexe infrastructuurprojecten. In de deterministische kostenraming die ten grondslag ligt aan het krediet voor de Zuidrandtunnel is rekening gehouden met mogelijke risico's en kostenstijgingen. Daarnaast wordt in het weerstandsvermogen rekening gehouden met een risico afdekking gebaseerd op een probabilistische kostenraming P85 (15% overschrijdingskans i.p.v. 50% overschrijdingskans). Mede omdat Prorail dit eist in de overeenkomsten voor tunnelprojecten onder het spoor.

Een ander aandachtspunt heeft betrekking op de toegekende subsidies. De WBI (5e tranche) voorziet in een forse bijdrage. Dit is echter toegekend op basis van de huidige plannen en inzichten. Projectontwikkeling is dynamisch en dat kan betekenen dat plannen wijzigen. Dit heeft dan mogelijk ook gevolgen voor de toegekende subsidie.

Moerdijkregeling
Als ondersteunende maatregel om de leefbaarheid in de kern Moerdijk te verbeteren is er een waarborgregeling tot stand gebracht met als doel een deel van de (financiële) onzekerheid over de consequenties van de havenstrategie bij inwoners met een eigen woning weg te nemen. In totaal gaat het hierbij om circa 300 woningen. Volgens het

afsprakenkader tussen gemeente, provincie en Havenbedrijf dekt het Havenbedrijf het financiële resultaat van de Moerdijkregeling af in 2030, zodat er voor de gemeente geen direct financieel risico aan de regeling is verbonden. Er zijn bij de start van de regeling 3 scenario's in beeld gebracht, te weten een best case, base case en worst case, waarvan de prognoses uiteenliepen van € 1 miljoen negatief tot € 19 miljoen negatief in 2030. De resultaten uit 2024 en de nieuwe prognoses voor 2025 zijn stabiel gebleven. Hierbij wel opgemerkt dat in de herijking van de prognoses 2025 en verder, geen rekening is gehouden met de mogelijke effecten van het traject Powerport Regio Moerdijk. De voorspelde eindwaarde van de base case blijft daarmee op -€ 6,8 miljoen, prijspeil 2030.
Dit kan binnen het weerstandsvermogen van het Havenbedrijf worden afgedekt. Jaarlijks wordt dit bij de jaarrekening van het Havenbedrijf beoordeeld. Om de werking en de financiële gevolgen van de regeling te monitoren is een administratiemodel opgezet. Jaarlijks wordt op basis van dit model geëvalueerd en gerapporteerd.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 11.700.000 meegenomen (risico kostenstijging is meegenomen bij onderdeel 1).

5. Externe veiligheid (incidenteel)
De branden bij Chemie-Pack en de asbestbrand aan de Huizersdijk hebben laten zien dat het risico van grootschalige incidenten en rampen voor de gemeente Moerdijk niet denkbeeldig is en de financiële gevolgen hoog kunnen zijn. De financiële impact van het risico wordt ingeschat op
€ 5 miljoen. De kans op een incident met een dergelijke impact wordt ingeschat op eens in de 10 jaar.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 500.000 meegenomen.

6. Sociaal domein (incidenteel/structureel)
De kosten van jeugdhulp en Wmo zijn de afgelopen jaren flink gestegen. Vrijwel alle gemeenten in Nederland kampen met een tekort op het sociaal domein.

Jeugdzorg
Binnen de gemeentelijke organisatie wordt met behulp van de extra beschikbaar gestelde rijksmiddelen ingezet op een nieuwe werkwijze ten behoeve van vroegtijdige ondersteuning en kostenreductie. Het relatief grote aandeel aan intensieve en hoogcomplexe jeugdzorg moet hiermee worden teruggedrongen. Ook in de aankomende jaren blijft hier de focus op liggen (Programma M&M). Dit draagt bij aan het beheersbaar krijgen/houden van de uitgaven op dit terrein. Vanwege de verzwaring in casuïstiek en vertraagde doorstroom (wachtlijstproblematiek toegang, zorgaanbieders en jeugdbeschermingsketen) staat de inzet op lichte hulp onder druk. We zien de hoog complexe zorg en (duurdere maatwerkvoorzieningen (oa woonzorg) weer toenemen, deze ontwikkeling is inhoudelijk in lijn van zwaar naar licht volgt, maar brengt financieel hogere kosten met zich mee. Naast kosten voor de gemeente, brengt de toename aan maatwerkvoorzieningen ook risico's voor bestaanszekerheid gecontracteerde zorg. Met behulp van de regionale aanpak Grip op verandering worden interventies uitgerold om deze trend te keren.

De verwijzingen via de huisarts, kinderarts, specialisten en gecertificeerde instelling is een recht in Nederland. Dit geldt dus ook in de Jeugdwet. Ouders kunnen een verwijzing krijgen via artsen/specialisten. De gemeente is echter wel de betaler van deze hulp. Er is maar beperkt invloed op deze instroom. Verstevigen van de afspraken en samenwerking met huisartsen en specialisten blijft nodig, willen we op de inzet naar specialistische zorg zelf meer regie hebben.
In 2024 zijn we gestart met een pilot koppeling aan zorgdomein (huisarts-sociaal domein), een voorzieningenwijzer (armoede/shv) en welzijn op recept (huisarts-voorliggend veld). Daarnaast zijn er vaste contactpersonen bij het CJG, per huisarts (en school) die de samenwerking bevorderen. Allen interventies om te sturen op normaliseren, eigen kracht en voorliggende voorzieningen. En daarmee ook de druk op de huisartsen en de specialistische zorg te verminderen.

Moerdijk neemt deel aan een van de landelijke proeftuinen voor kind- en gezinsbescherming die worden gefinancierd door het rijk. Met het huidige kabinet is de continuïteit van deze rijksmiddelen niet meer gegarandeerd. In Q2 van 2025 wordt een visie op de lokale ontwikkeling van het Sterk Lokaal Team (vanuit toekomstscenario) vastgesteld. Daarmee bepalen we de koers naar een steviger, integraal voorliggend veld.

Wmo
De inzet van niet vrij toegankelijke ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en PGB's) vanuit de Wmo is de afgelopen jaren gegroeid. Zowel bij de huishoudelijke ondersteuning als bij begeleiding hebben we de groei in aantallen zien doorzetten. Het is nu het tweede jaar dat we deze ontwikkelingen zien, daardoor kunnen we nog niet zeggen of dit een tijdelijke of structurele ontwikkeling is. Wel zien we de complexiteit van de cliënten die begeleiding ontvangen toenemen. Door deze complexiteit kan het nodig zijn om meer en duurdere ondersteuning in te zetten. De toekenningen van voorzieningen op grond van de Wmo is een open-einde-regeling. Het risico is mede dat de komende jaren de vraag om individuele voorzieningen blijft toenemen door:
a. De vergrijzing van de inwoners in Moerdijk
b. Het landelijk afbouwbeleid van intramurale zorg
c. De doordecentralisatie beschermd wonen

Door al deze ontwikkelingen blijven inwoners langer thuis wonen of komen weer (terug) in de wijk wonen. Daarnaast hebben we ten aanzien van de tarieven aan de aanbieders te maken met de AMvB reële kostprijs Wmo, die gemeente verplicht de CAO-ontwikkelingen te volgen. Deze CAO-ontwikkelingen zijn op dit moment heel grillig en leiden vaak tot hoge indexaties.
Tenslotte is de uitdaging om de ondersteuning voor de cliënten die het echt nodig hebben in stand te houden in tijden van krapte op de arbeidsmarkt. Dit vereist meer inzet op preventie en investeringen ten aanzien van de vrij toegankelijke voorzieningen.

Participatie/Werk en Inkomen
In de macro-economische verkenningen 2024 (september 2023) geeft het CPB in haar vooruitblik naar 2024 de verwachting af dat het bijstandsvolume zal stijgen naar 346.000 uitkeringen. In de CPB raming van september 2024 is uitgegaan van 359.000 voor 2024 en 360.000 voor 2025.
In de laatste actualisatie van het CEP (feb 2025) is het bijstandsbestand 2024 gesteld op 355.000 uitkeringen, een stijging van bijna 0,6%. De stijging van het bijstandsvolume gemeente Moerdijk 2024 wijkt t.o.v. de landelijke cijfers nadelig af. Wat geen voorbode is voor de toekomst.
Voor 2025 is de prognose een gelijkblijvend aantal van 355.000 uitkeringen (0%).
Vanaf 2027 gaat het CPB uit van een daling van het bestand van -1,4% naar 350.000. De risico's voor de gemeente zijn vooral verbonden aan de grilligheid van de economische ontwikkeling en het uitkeringsgerechtigdenbestand alsmede de ontwikkelingen met betrekking tot het BUIG-budget (rijksbudget). Bij negatieve ontwikkelingen kan de vangnetuitkering gemeenten financiële compensatie bieden. Hieraan zijn voorwaarden verbonden.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 800.000 meegenomen ten aanzien van het sociaal domein.

7. <u>Algemene uitkering Gemeentefonds (incidenteel/structureel)</u>
Gemeenten zijn in grote mate afhankelijk van de inkomsten van het Rijk. De belangrijkste inkomstenstroom is de algemene uitkering, die vaak een grillig verloop kent met soms forse bijstellingen achteraf. Een relatief kleine procentuele afwijking kan daarbij substantiële effecten hebben. Ter indicatie: wanneer de algemene uitkering uit het gemeentefonds 1% lager/hoger wordt, resulteert dit in circa € 0,8 miljoen lagere/hogere baten.

Daarnaast heerst er op dit moment grote (landelijke) onzekerheid m.b.t. het gemeentefonds.
Terwijl gemeenten de komende jaren met diverse grote landelijke uitdagingen te maken hebben op het gebied van o.a. woningbouw, verduurzaming, energietransitie en stijgende lasten binnen het sociaal domein, is er grote onduidelijkheid over de bijdragen die gemeenten voor deze taken ontvangen vanuit het Rijk. In de landelijke media

wordt in dit kader ook wel gesproken over het ‘ravijnjaar 2026’. Gemeenten ontvangen vanaf dat jaar vanuit het Rijk fors minder middelen via het gemeentefonds. Analyses van o.a. BMC, de VNG, en de Raad voor het Openbaar Bestuur tonen een grote disbalans tussen de taken en de middelen van de gemeenten. Ook de motie ‘Wend het ravijn af: compensatie voor 2026 en 2027’ die tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de VNG met 99% is aangenomen, onderstreept het belang dat gemeenten voldoende vergoed moeten worden voor de taken die zij moeten uitvoeren. Inmiddels is de VNG gestart met een landelijke campagne waarin (nogmaals) aandacht wordt gevraagd voor de gevolgen van de aanstaande korting van het gemeentefonds. Dit met het oog op de overleggen die richting de voorjaarsbesluitvorming van het kabinet gepland staan. Tegelijkertijd is het maar de vraag in hoeverre het Rijk in de aankomende Voorjaarsnota meer structurele middelen beschikbaar gaat stellen aan gemeenten.

Een specifiek onderwerp van gesprek zijn de lasten voor de uitvoering van de jeugdwet. De Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 vormt een omvangrijk pakket afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Een externe deskundigencommissie volgt de uitvoering van de Hervormingsagenda op de voet en brengt zwaarwegend advies uit aan het Rijk en de VNG ten aanzien van de uitvoering van de maatregelen en de gepleegde inspanningen, vooral in relatie tot de uitgavenontwikkeling. De commissie heeft in januari 2025 haar eerste advies uitgebracht. Daarin zijn o.a. ernstige bedenkingen geuit bij de haalbaarheid en het realisme van het meerjarig financieel kader dat onder de Hervormingsagenda Jeugd ligt. De verwachting dat de ingeplande substantiële besparingen vanaf 2026 gerealiseerd kunnen worden, acht de commissie niet reëel. De VNG geeft aan dat het advies bevestigt dat gemeenten onvoldoende middelen hebben ontvangen om hulp te bieden aan gezinnen en kwetsbare kinderen en dat zij verwachten dat het kabinet de extra financiering van de jeugdhulp verwerkt in de Voorjaarsnota. De vraag is in hoeverre het Rijk op basis van het eerste advies daadwerkelijk extra middelen aan gemeenten beschikbaar gaat stellen.

Naast de omvang van het gemeentefonds, worden momenteel ook onderzoeken uitgevoerd naar de wijze waarop het gemeentefonds onder gemeenten verdeeld wordt. In 2021 is landelijk besloten tot de invoering van een nieuw verdeelmodel voor het gemeentefonds per 1 januari 2023. Daarbij is destijds een ingroeipad afgesproken (het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien). In het Advies van ROB over herverdeling gemeentefonds (d.d. 19 oktober 2021) is geadviseerd om een onderzoeksagenda in te stellen. In een brief aan de eerste kamer (d.d. 7 februari 2025) heeft de minister van BZK de Eerste Kamer geïnformeerd over het vervolgtraject van het verdeelmodel van het gemeentefonds per 1 januari 2026. In de brief is te lezen dat de huidige onderzoeksresultaten op dit moment niet voldoende houvast geven voor een concrete aanpassing van het verdeelmodel. Gezien de resultaten van de afgeronde onderzoeken, die laten zien dat verdere analyse nodig is, is besloten pas per 1 januari 2027 een volgende stap te zetten met betrekking tot het ingroeipad.
Tot slot spelen er ook ontwikkelingen m.b.t. de uitkeringen die gemeenten voor specifieke onderwerpen ontvangen via specifieke uitkeringen (Spuks). In het Regeerprogramma was door het Rijk als maatregel benoemd om nagenoeg alle specifieke uitkeringen over te hevelen naar het gemeentefonds. Hierbij zou deze overheveling gepaard gaan met een korting van 10% vanwege de veronderstelde vermindering van administratieve lasten en het verruimen van de bestedingsvrijheid door gemeenten. Door o.a. de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) zijn diverse kritische kanttekeningen gemaakt bij dit voornemen. Uit de Miljoenennota 2025 bleek al dat diverse specifieke uitkeringen buiten beschouwing blijven. Verder is in de brief van de minister aan de tweede kamer (d.d. 21 november 2024) o.a. aangegeven dat de omzetting van specifieke uitkeringen zal plaatsvinden via een zorgvuldig proces waarbij de VNG nauw betrokken wordt. In de brief is te lezen dat daarbij gebruik gemaakt wordt van een afwegingskader en er aandacht moet zijn voor het feit dat bij de overheveling van de middelen van een specifieke uitkering voldoende financiële middelen ter beschikking moeten worden gesteld voor de te bekostigen taken.
Al met al heerst er momenteel veel onzekerheid over de middelen die gemeenten vanuit het Rijk ontvangen. We blijven de ontwikkelingen nauwgezet volgen en zullen daarover rapporteren in de toekomstige P&C documenten (kadernota, begroting, bestuursrapportages).
Vanwege de grilligheid van de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, zoals positieve of negatieve bijstellingen achteraf, is in het weerstandsvermogen een bedrag meegenomen van € 1.400.000.

8. Bedrijfsvoeringsrisico's (incidenteel/structureel)
Binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering wordt een aantal risico's onderkend op het gebied van ICT, personeel, financiën, inkoop en aanbesteding, huisvesting, fiscaliteit, het betalingsverkeer en rentekosten. Voor zover deze risico's niet zijn te vermijden, te mitigeren of te verzekeren zijn ze meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Krapte arbeidsmarkt
Een belangrijk risico dat zich de afgelopen jaren steeds sterker is gaan manifesteren is de krapte op de arbeidsmarkt. Dit heeft een stevige impact op de gemeentelijke organisatie en het tijdig en binnen de kostenramingen kunnen realiseren van de gemeentelijke doelen. Het is daarbij niet alleen een kwestie van geld. De krapte op de arbeidsmarkt heeft ook gevolgen voor de mogelijkheden om tijdelijk personeel in te kunnen huren. Het vacaturerisico stijgt naarmate er taken en ambities bijkomen.

Digitale veiligheid & weerbaarheid
Digitalisering is cruciaal voor de samenleving en wordt steeds meer ondersteund door ICT, slimme applicaties, slimme apparaten, algoritmes en innovaties. Dit brengt echter risico's met zich mee voor de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie(systemen). Gemeenten erkennen hun verantwoordelijkheid in de digitale samenleving en streven naar een verhoogde digitale weerbaarheid. Dit betekent dat permanent aandacht besteed wordt aan digitale veiligheid bij bestuur, gemeenteraadsleden, management en ambtenaren, zoals online-trainingen en het nemen van eigenaarschap van informatieveiligheid binnen de eigen processen.

Ondanks alle inspanningen kunnen we nog steeds getroffen worden door incidenten, aangezien 100% veiligheid niet bestaat. De gevolgen kunnen variëren van een volledige stilstand van de organisatie tot het niet kunnen werken van een individuele medewerker. De bedrijfsrisico's zijn moeilijk te kwantificeren en kunnen leiden tot extra kosten, waaronder eigen uren, lagere productie, slechtere dienstverlening, externe expertise voor forensisch onderzoek, herstel- en vervangingskosten en imagoschade.

Gegevensbescherming
De gemeente moet zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens en (vertrouwelijke) informatie. De gemeente verwerkt bij de uitoefening van haar taken veel informatie, zoals persoonlijke informatie van eigen inwoners en van andere burgers, medewerkers, externen en zakenrelaties.
Onze inwoners moeten en mogen ervanuit gaan dat hun gegevens bij ons veilig en vertrouwd worden verwerkt. Daarom zetten we in op informatieveiligheid op onze systemen en leren we onze medewerkers om bewust, veilig en zorgvuldig met (persoons)-gegevens om te gaan. Hierdoor wordt de kans op een inbreuk op gegevens- en informatieverwerkingen verkleind, toch blijft de kans op een inbreuk, zoals een datalek, aanwezig. De impact van een inbreuk kan zowel voor de personen die het betreft als voor de gemeente heel hoog zijn, omdat wij als gemeente veel van de meest gevoelige gegevens van personen verwerken, zoals financiële gegevens, BSN, gezondheidsgegevens en andere bijzondere en/of gevoelige persoonsgegevens.
Daarnaast kan het niet naleven van de voorgeschreven wettelijke kaders resulteren in juridische sancties, zoals boetes en financieel verantwoordelijk zijn voor de kosten en mogelijke compensatie aan getroffen personen.

In het weerstandsvermogen is voor de diverse bedrijfsvoeringsrisico's een bedrag meegenomen van € 2.100.000.

9. Juridische claims (incidenteel)
Het maximaal verzekerde bedrag inzake juridische claims bedraagt € 2,5 miljoen. Eventuele juridische kosten vallen niet onder de verzekering. Er is een risico van (plan)schadeclaims met betrekking tot projecten en wijziging van bestemmingsplannen.
In het weerstandsvermogen is voor bovenstaande juridische risico's een bedrag meegenomen van € 500.000.

10. Samenwerkingsverbanden (incidenteel/structureel)

Gemeenten bevinden zich in een voortdurend veranderende omgeving. Daarom wordt steeds gezocht naar een meer efficiënte en effectievere uitvoering van taken en activiteiten. Daar waar mogelijk wordt hierbij ingezet op samenwerking met andere gemeenten en private partijen. In de praktijk blijkt de kaderstelling en de controle ten aanzien van verbonden partijen en in het verlengde hiervan risicobeheersing complex te zijn. Met het oog op het versterken van de grip op verbonden partijen is in regionaal verband een zestal richtlijnen vastgesteld ten aanzien van onder andere de kaderstelling door de raden en de wijze van verantwoording door de verbonden partijen. Naast het toezien op het toepassen van deze richtlijnen wordt daarbij ingezet op het maken van duidelijke prestatieafspraken (bijvoorbeeld door middel van dienstverlenings-overeenkomsten) en het goed monitoren van de uitvoering hiervan. Tot slot is in de regio een quickscan ontwikkeld gericht op een zevental risicovolle regelingen (o.a. BWB, OMWB, Veiligheidsregio, RWB en GGD). Op basis van deze scan kan besloten worden om een diepgaandere evaluatie uit te voeren.

Een aantal gemeenschappelijke regelingen, zoals bijvoorbeeld de Veiligheidsregio en het Werkvoorzieningsschap (WVS), houdt op basis van besluiten van het algemeen bestuur zelf geen of een beperkt weerstandsvermogen aan. Dat betekent dat de samenwerkende gemeenten het resterende risico dragen. In die gevallen zullen de deelnemende gemeenten zelf dienen zorg te dragen voor voldoende weerstandsvermogen.

Jaarlijks neemt de gemeentelijke bijdrage per geplaatste deelnemer (SW-er) bij de WVS toe. Ieder jaar worden er voorspellingen gedaan over de uitstroom uit de Sociale Werkvoorziening, die bepalen wat de rijksbijdrage per SW wordt. De afgelopen jaren bleek de uitstroom telkens hoger dan voorspeld. Dit leidt in principe tot een positiever exploitatieresultaat. In de toekomst bestaat het risico dat de uitstroom uit de SW achterblijft op de prognoses vanuit het rijk, waardoor de gemeentelijke bijdrage voor de deelnemende gemeenten toeneemt.

In het weerstandsvermogen is derhalve een bedrag van € 200.000 meegenomen.

Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het Besluit Begroting en Verantwoording gemeente en provincies (BBV) is bepaald dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf kengetallen worden opgenomen.
Deze kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie.
De kengetallen hebben geen functie als normeringsinstrument, maar zijn juist bedoeld om de gemeentelijke financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten.

Signaleringswaarde

Er zijn geen wettelijke normen vastgelegd voor de kengetallen. Wel zijn er een aantal signaleringswaarden geformuleerd die kunnen helpen bij de beoordeling van de kengetallen.
In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) behoren. Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol.

	Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
1.	Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
		b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
2.	Solvabiliteitsratio		> 50%	20 - 50 %	< 20 %
3.	Grondexploitatie		< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
4.	Structurele exploitatieruimte		Begroting > 0%	Begroting 0%	Begroting < 0%
5.	Belastingcapaciteit		< 95%	95 - 105 %	> 105 %

Kengetallen 2024

De volgende tabel laat de kengetallen zien voor het jaar 2024 (inclusief het verloop ten opzichte van de jaarrekening 2023 en de begroting 2024).

	Kengetal		Rekening 2023	Begrotin 2024	Rekening 2024
1.	Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	13%	32%	24%
		b. met correctie doorgeleende gelden	3%	23%	13%
2.	Solvabiliteitsratio		47%	45%	48%
3.	Grondexploitatie		-1%	5%	2%
4.	Structurele exploitatieruimte		3%	4%	1%
5.	Belastingcapaciteit		92%	94%	87%

Toelichting per kengetal

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage, hoe kleiner de schulden. De netto schuldquote bedraagt in 2024 24%, de netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden bedraagt 13%. Hoewel vanuit de wetgeving geen externe normen zijn vastgelegd, wordt in de praktijk de netto schuldquote als "goed" gezien als deze onder de 90 % uitkomt. Het kengetal van de gemeente Moerdijk valt daar dus ruimschoots binnen.

Solvabiliteitsratio

Het kengetal solvabiliteitsrisico geeft zicht in het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen van de gemeente. Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserves als de bestemmingsreserves). In de praktijk wordt het solvabiliteitsratio als "slecht" gezien als deze onder de 20% ligt. De solvabiliteitsratio van de gemeente Moerdijk bedraagt in 2024 48% en zit dus ruim boven die grens wat betekent dat de gemeente over relatief veel eigen vermogen beschikt.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitaties geeft een indicatie van het financiële risico dat de gemeente loopt in verband met zijn grondportefeuille. Het kengetal wordt berekend door de boekwaarde van de grondexploitaties af te zetten tegen de totale baten van de gemeente (excl. onttrekkingen aan reserves). In de praktijk wordt dit kengetal als risicovol aangemerkt als deze boven de 35% ligt. Het kengetal grondexploitatie bedraagt in 2024 2%. Dit lage percentage geeft aan dat er relatief weinig risico wordt gelopen. Het kengetal grondexploitatie moet ook in relatie worden gezien met de baten.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft informatie over de mate waarin de structurele lasten worden afgedekt met structurele baten. Vanuit het BBV is de norm, dat de structurele exploitatieruimte in evenwicht dan wel positief is. Dit kengetal is voornamelijk van belang in de meerjarenbegroting. Die moet structureel en reëel in evenwicht zijn, waarbij meerjarig wordt beoordeeld in hoeverre de structurele lasten gedekt kunnen worden uit structurele opbrengsten. De structurele exploitatieruimte bedraagt in 2024 1%. In het document "jaarrekening" is in het overzicht "incidentele baten en lasten" nader inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten over de jaren. Dit kengetal moet in relatie worden gezien met de andere kengetallen.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft weer hoe de lokale lastendruk in de gemeente Moerdijk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het geeft hiermee een indicatie van de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te genereren. De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden van de gemeente in enig jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde.

In de praktijk wordt dit kengetal als slecht gezien als deze boven de 105% ligt, aangezien er dan relatief weinig ruimte is om de belastingen indien nodig te verhogen. Het kengetal belastingcapaciteit bedraagt in 2024 87%, waardoor deze als goed is aan te merken.

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen i.r.t. financiële positie
Het is niet wenselijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld geven van de financiële positie.

Over het algemeen kan geconcludeerd worden dat de kengetallen 2025 van de gemeente Moerdijk als "goed" zijn aan te merken.

Het kengetal solvabiliteit geeft aan dat de gemeente relatief veel eigen vermogen heeft. De komende jaren wordt dit geld ingezet om o.a. de investeringen te kunnen doen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De paragraaf kapitaalgoederen is voor de gemeenteraad hét instrument om op een eenduidige manier overzicht te hebben in hoe we omgaan met onze kapitaalgoederen (assets). Het Besluit Begroting en Verantwoording biedt ons een rapportagevorm waarmee gemeenten eenduidig rapporteren. Per soort kapitaalgoed staan we stil bij het onderliggende beleid, de geplande investeringen voor het volgende jaar en de financiële vertaling daarvan. Bij de jaarrekening verantwoorden we de eventuele achterstanden en geven we aan hoe we met deze eventuele achterstanden omgaan. De onderhoudsstaat van onze gemeentelijke kapitaalgoederen is al enige jaren een actueel onderwerp in de besluitvormingscyclus. In 2025 zullen actualisaties plaats vinden van enkele beheerplannen.

Overzicht beheerplannen

	Vastgesteld door de raad	Volgende actualisatie
Wegen	2021	2025
Openbare verlichting	2023	2032
Groen	2017	2025
Riolering en water	2024	2027
Buitensportaccommodaties	2013	2025
Civiele kunstwerken, (onderdeel stalen, betonnen en houten bruggen)	2020	2025
Civiele kunstwerken, (onderdeel steigers, duikers damwanden en kademuren)	2024	2025
Gebouwen	2024	2028

Overzicht kengetallen

Kengetallen	
km gem. wegen	1.024
ha asfalt	167
ha klinkers en tegels	177
km vrijverval en mechanische riolering	316
aantal rioolgemalen inclusief randvoorzieningen	75
aantal minigemalen (drukriool/installaties)	418
aantal kolken	16500
ha beplanting	69
ha gazon	90
ha bermen	274
aantal bomen	26.045
aantal panden	173
aantal locaties speelvoorzieningen	110
aantal bruggen	103
aantal lichtpunten openbare verlichting	8.787

Wegen

Beleid, beheer en kwaliteit

Het beleid is vastgelegd in het 'Beleidskader beeldkwaliteit, effect gestuurd beheer' (2017); de zorgplicht gemeenten uit de Wegenwet 1930, Woningwet 1991 en het Burgerlijk Wetboek deel 6 en de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten).

In 2021 is de notitie "Wegbeheer Moerdijk 2021-2025" vastgesteld. Door middel van functioneel beheer en risico gestuurd onderhoud wordt de onderhoudsachterstand gefaseerd ingelopen. In 2021 werd een start gemaakt met het inlopen van de achterstanden, waarbij de prioriteit ligt op de risico locaties (voetpaden, fietspaden en gebiedsontsluitingswegen) en daarnaast op het voorkomen van kapitaalvernietiging op asfaltwegen.

Uitgevoerde werkzaamheden

In 2024 zijn meerdere projecten uitgevoerd volgens het vastgestelde beheerplan.
De belangrijkste werken zijn:

- Oude Appelaarsedijk te Fijnaart
- Hoge Heijningsedijk in Heijningen
- Krugerstraat in Klundert

Doorgeschoven werkzaamheden

Enkele grotere integrale projecten zijn doorgeschoven in de tijd. Dit betreft de St. Jozefstraat – Noordhoeksedijk in Noordhoek, de dr. Poelstraat - Vijverstraat e.o. in Standdaarbuiten, De Wieken Standdaarbuiten en de Zeestraat – Willem Alexanderlaan in Zevenbergen.
De reden voor dit doorschuiven is vertraging door werkzaamheden van nutsbedrijven en beperkte interne capaciteit.

Achterstallig onderhoud

De gemeente Moerdijk had een flinke achterstand opgelopen ten aanzien van het wegbeheer. In het Wegenbeheerplan (2021) is door de raad een plan vastgesteld om binnen vijf jaar op een minimaal niveau te komen om vanuit die situatie toe te groeien naar de vastgestelde beeldkwaliteit. Hiervoor zijn voldoende middelen beschikbaar gesteld.
Achterstallig onderhoud op asfaltwegen is ingelopen van 17% in 2020 naar 11% eind 2023. Kijkend naar het totale areaal verhardingen, is het percentage D niveau gedaald van 20% in 2020 naar 17% in 2023. Het percentage verhardingen op A niveau is gestegen, van 63% in 2020 naar 72% in 2023.
De inspectie van 2024 was gericht op klein onderhoud binnen de bebouwde kom. Er is geen volledige weginspectie uitgevoerd. Dit omdat de uitwerking van de inspectie 2023 in het begin van 2024 viel. Door wel op klein onderhoud te inspecteren blijven we wel grip houden op risicovolle schadebeelden, en we voorkomen dat een weg te snel naar groot onderhoud doorschuift. Begin 2025 is wel een volledige weginspectie uitgevoerd.

Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	Uitgaven 2024
Wegen	onderhoudsuitgaven	€ 1.335.000
	voorziening groot onderhoud	€ 1.953.000
	vervangingsinvesteringen	€ 1.105.000

Riolering

Beleid, beheer en kwaliteit

Met het vaststellen van het nieuwe GWP Moerdijk 2024-2027 is extra focus en duiding gegeven aan de opgave in de lokale waterketen als gevolg van de in 2021 vastgestelde Klimaatstrategie Moerdijk. Hierin benoemen we concrete basismaatregelen en uitwerkingsprincipes om onze doelstelling op het gebied van water en klimaat te bereiken. Wij stoppen met het aanpassen van de bodem- en watersituatie bij nieuwe ontwikkelingen: water en bodem worden sturend. Eeuwenlang hebben we geprobeerd de bodem en watersituatie naar onze hand te zetten, met wisselend succes. Het klimaat is de uitdaging met ons aangegaan. Stevigere maatregelen en duidelijkere keuzes zijn nodig om klimaatverandering en de gevolgen daarvan een goede plek te geven. Water zal steeds zichtbaarder worden in onze openbare en particuliere ruimte en de definities van waterhinder en wateroverlast worden bepalend voor welke maatregelen we wel en niet (meer) nemen. De focus voor de verwerking van hemelwater ligt op:

1. Hergebruik
2. Bergen en infiltreren
3. Afvoeren op sloten of wegen met afwaterfunctie
4. Hemelwaterriolering (bovengronds en daarna pas ondergronds)
5. Nooduitlaat
6. Verwerking via vuilwater (bestaand gemengd stelsel)

Uitgevoerde werkzaamheden

In 2024 zijn meerdere projecten uitgevoerd volgens het vastgestelde beheerplan. De belangrijkste zijn:

- Poststraat Klundert
- Krugerstraat Klundert
- Bisschop Hopmanstraat Noordhoek
- Uitvoering en afronding renovatie Stationsstraat Zevenbergen
- Voorbereiding Willemstad ondergrondse infra (vesting) samenwerking Brabant Water en Enexis.

Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	Uitgaven 2024
Riolering	onderhoudsuitgaven	€ 1.265.000
	vervangingsinvesteringen	€ 1.678.000

Water

Beleid, beheer en kwaliteit

Onder het beleidskader water vallen de thema's bruggen en steigers en baggerwerken.
Deze zijn vastgelegd in het 'Beleidskader Beeldkwaliteit, Effect gestuurd beheer' (2017); de Zorgplicht gemeenten uit de Wegenwet 1930, Woningwet 1991 en het Burgerlijk Wetboek deel 6; het BBV (Besluit Begroting van Verantwoording provincies en gemeenten) en de Waterwet: wetgeving rondom de ontvangstplicht baggerspecie is geregeld in de Waterwet (art. 5.23).

Civiele kunstwerken
Het beheerplan Civiele Kunstwerken is eind 2023 aangevuld met een beheerplan voor duikers, damwanden en steigers. Ook is er een aanvulling van diverse objecten, zoals trappen, leuningen, fietsenrekken in beeld gebracht. Objecten met een cultuurhistorische waarde worden vanuit het beheerplan vastgoed beheerd.

Uitgevoerde werkzaamheden

In 2024 zijn meerdere projecten uitgevoerd volgens het vastgestelde beheerplan. De belangrijkste zijn
- Vervangen Lamgatsebrug (samen met gemeente Halderberge)
- Versterken en vervangen één van de drie verkeersbruggen in centrum Klundert
- Vervangen van diverse duikers

Baggerwerken

Op basis van het meerjarenprogramma baggeren 2019-2026 is in december 2018 door de raad een budget van in totaal € 2.716.000 beschikbaar gesteld voor het bekostigen van de ontvangstplicht en het afvoeren en/of verwerken van de vrijgekomen baggerspecie. Het meerjarenprogramma baggeren gaat uitsluitend over groot onderhoud uitgevoerd door het waterschap en de hieraan gekoppelde ontvangstplicht voor de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente de ontvangstplicht voor het ontvangen en afvoeren van baggerspecie uit het landelijk gebied.

In 2024 heeft het waterschap zowel Stedelijke baggerwerkzaamheden als Landelijke baggerwerkzaamheden uitgevoerd in de gemeente.
Eind 2024 is gestart met de voorbereidingen voor baggerwerkzaamheden in de kern Klundert en Willemstad vanuit het waterschap, waaronder de vestinggracht aan de zuidzijde van Klundert. Uitvoering wordt verwacht eind 2026/2027
In 2024 is gestart met het programma Fysieke Leefomgeving. Een van de assets die hier nu in is opgenomen is Oppervlaktewater. Hieronder vallen ook baggerwerkzaamheden.

Uitgevoerde werkzaamheden

In 2024 zijn de volgende baggerwerkzaamheden uitgevoerd
- Baggerwerken binnen de kom in de kernen: Helwijk, Heijningen, Fijnaart, Standdaarbuiten, Noordhoek, Langeweg, Zevenbergschen Hoek en Moerdijk.
- Landelijk baggeren; Noordelijk deel van buitengebied.

Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	Uitgaven 2024
Civiele Kunstwerken	onderhoudsuitgaven	€ 216.000
	vervangingsinvesteringen	€ 1.367.000
	voorziening groot onderhoud	€ 65.000
Baggerwerken	onderhoudsuitgaven	€ 403.000

Groen

Beleid, beheer en kwaliteit

Voor de investeringen in het groen geldt ook het 'Beleidskader beeldkwaliteit, effect gestuurd beheer (2017). Binnen dat kader zijn in 2017 het Groenstructuurplan, het Boombeheerplan en het Groenbeheerplan vastgesteld. In 2023 zijn we gestart met de vergroeningsplannen voortkomend uit onze Klimaatstrategie. Met deze plannen als basis en het implementeren naar groene richtlijnen gaan wij parallel hieraan ons groenbeleid en groenstructuurplan actualiseren. Dit proces loopt van 2023 tot 2026.

In 2024 is de gedragscode Soortenbescherming gemeente vastgesteld. Deze maakt onderdeel uit van de implementatie van de wet Natuurbescherming. Daarnaast wordt verder vormgegeven aan de implementatie van het soortenmanagementplan (SMP) waarvoor in 2024 de ontheffing voor is aangevraagd en inmiddels is verleend.
In 2024 heeft een nieuwe boomcontrole plaatsgevonden op Essentaksterfte. De resultaten hieruit zijn geanalyseerd en in 2025 wordt hier een vervolg aan gegeven.
Aanbesteding van het bermbeheer 2025-2026 in samenwerking met het Waterschap Brabantse Delta en 13 gemeenten heeft in 2024 plaatsgevonden.
Ten behoeve van het beheer is in 2024 gewerkt aan de actualisatie van het groenbeheerplan. In verband met de ontwikkeling van het programma Fysieke leefomgeving is besloten deze actualisatie tijdelijk te pauzeren in verband met de relatie tussen het programma en het beheerplan. Hieraan zal in 2025 verder vormgegeven worden.

Uitgevoerde werkzaamheden

In 2024 zijn meerdere projecten uitgevoerd op groengebied. De belangrijkste zijn:
- Uitvoering van omvormingen van groenvakken op diverse locaties;
- Uitvoering van diverse groenwerkzaamheden in het kader van de vergroeningsplannen op kleine schaal in Fijnaart;
- Lopend proces: vervanging van bomen Kreekdijk-Weeldijk-Oudendijk;
- Uitvoering maatregelen vanuit BoomVeiligheidsControle (BVC);

Uitgestelde werkzaamheden

- Bijdrage aan integrale projecten zoals de Zeestraat, Willem Alexanderlaan, Van Glymesstraat, De Wieken;
- Vergroeningsplannen Zevenbergschen hoek zijn uitgesteld naar uitvoering in Q1 2025;
- Uitvoering projecten vanuit vergroeningsplannen Langeweg en Noordhoek; budgettaire redenen

Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	Uitgaven 2024
Groen	onderhoudsuitgaven	€ 3.952.000
	vervangingsinvesteringen	€ 343.000

Gemeentelijk regulier vastgoed & (rijks)monumenten

Beleid, beheer en kwaliteit

Het gemeentelijk vastgoed bestaat uit 173 gebouwen/ objecten waarvan 39 in de kernportefeuille en 76 onder bijzonder bezit monumenten vallen. Het vastgoed bestaat uit zeer verschillende panden, zowel qua functie als materialisatie.

Categorie	Aantal gebouwen
Kernportefeuille	39
Bijzonder bezit monumenten	76
Bijzonder bezit regulier vastgoed	23
Dispositie/afstoot	13
Strategisch bezit	22
Totaal	**173**

Beheerplan Gemeentelijk Vastgoed 2024-2028

Eind 2023 is het nieuwe beheerplan voor gemeentelijk vastgoed vastgesteld. Dit plan geldt van 2024 tot 2028. Het gemeentelijk vastgoed en de (rijks)monumenten worden onderhouden volgens de NEN2767 met conditiescore 3 (sober en doelmatig). Voor enkele (rijks)monumenten, zoals het Mauritshuis en het voormalige Stadhuis Klundert, streven we naar conditiescore 2 (goede conditie). Ook het gemeentehuis krijgt intensiever onderhoud om deze goede conditie te behouden.

We gebruiken specifieke methodes voor het onderhoud van rijksmonumenten, zoals de “restauratieladder”. Al het onderhoud gebeurt volgens de geldende wet- en regelgeving, zoals de Arbowet, het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en de Woningwet.

Bij de NEN2767 conditiescore wordt de kwaliteit van het pand gewaarborgd. We gebruiken een prioriteit/risico matrix om factoren zoals veiligheid, gezondheid, cultuurhistorische waarde en gebruik te waarborgen. De inspectie betreft de visueel waarneembare en fysiek bereikbare onderdelen van het pand.

Elk jaar wordt een derde van het gemeentelijk vastgoed geïnspecteerd. Deze inspecties vormen de basis voor een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor 10 jaar. Om efficiënt te werken, clusteren we gelijksoortige onderhoudswerkzaamheden in meerjarige raamcontracten. Het onderhoud is conditie-afhankelijk, dus de planning kan verschuiven als de conditie nog goed is.

Subsidie Instandhouding Monumenten (SIM)

Onderhoud aan rijksmonumenten is wettelijk verplicht. Daartegenover staat de mogelijkheid om een SIM-subsidie aan te vragen. Een aantal rijksmonumenten van de gemeente wordt bedrijfsmatig gebruikt, de rest heeft een cultuurhistorische waarde.
De subsidie bedraagt maximaal 50% van de instandhoudingskosten. In 2025 wordt voor veel rijksmonumenten een SIM-aanvraag ingediend. Na goedkeuring kan in 2026 gebruik worden gemaakt van de subsidie. De SIM loopt van 2026 tot 2031.

Verduurzaming

We zijn gestart met de voorbereiding van de verduurzaming van de brandweerkazernes in Fijnaart en Moerdijk Haven, de gemeentewerf en de sportzaal Bloemendaal. Een onafhankelijk adviesbureau heeft onderzocht welke verduurzamingsmaatregelen het meest effectief zijn. Dit onderzoek was nodig voor het aanvragen van Dumava subsidies. De aangevraagde Dumava subsidie zijn toegekend. De subsidie heeft een looptijd van 2 jaar (2025-2026).

Inmiddels is duidelijk dat de gesteld subsidievoorwaarden tussen moment van onderzoek en toekenning zijn aangescherpt. Ondanks de verscherpte maatregelen wordt de verduurzaming uitgevoerd. Echter bestaat de mogelijkheid dat er door technische bouwkundige beperkingen niet aan de verduurzamingseisen voldaan kan. Worden waardoor er mogelijk een deel van de toegekende subsidie terugbetaald moet worden.

Uitgevoerde werkzaamheden

In 2024 zijn meerdere projecten uitgevoerd. De belangrijkste zijn:

- Verbouwing gemeentehuis, realisatie werkplekconcept gemeentehuis
- Pilot nieuw sleutelsysteem vastgoed
- Voorbereidingen aanvraag SIM
- Arbo aanpassingen brandweerkazernes onderhanden
- Vervangen dak en bij isoleren (verduurzaming) brandweerkazerne Moerdijk haven
- Vervangen dak en bij isoleren (verduurzaming) gemeentewerf

Doorgeschoven geplande vestingen van 2024 naar 2025

- Ventilatie Theater de Schuur – in 2024 via de raad investeringsbudget aangevraagd
- Verbouwing gemeentehuis, Realisatie werkplekconcept gemeentehuis – afronding van de werkzaamheden
- Aanpassen akoestiek gymzalen – in 2024 voorbereiding aanvraag investeringsbudget gestart
- Arbo aanpassingen brandweerkazernes - doorlopen tot medio 2025
- Implementatie nieuw sleutelsysteem vastgoed

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	Uitgaven 2024
Vastgoed	onderhoudsuitgaven	€ 184.000
	voorziening groot onderhoud	€ 2.271.000
	vervangingsinvesteringen	€ 1.900.000

Buitensportaccommodaties

Beleid, beheer en kwaliteit Buitensportaccommodaties

Vaststelling van het beleidskader 'Toekomstig bestendige buitensportaccommodaties' is uitgesteld naar april 2025. Reden hiervoor is capaciteitstekort en de behoefte naar meer onderzoek en daarmee tijd benodigd voor een gedegen plan. Voorbereiding hiervoor heeft in 2024 plaatsgevonden.
Voor het onderhoud wordt gebruikt gemaakt van een rentmeester. Twee keer per jaar worden de werkzaamheden van de aannemer door een onafhankelijk adviesbureau beoordeeld. Aan de hand van deze kwaliteitsopname dient de aannemer, indien noodzakelijk, een herstelplan op te stellen zodat de kwaliteit van de velden optimaal is. De kleine onderhoudswerkzaamheden dienen door de clubs zelf te worden uitgevoerd en hiervoor krijgen de verenigingen een vergoeding. We hebben ervaren dat op nog niet gerenoveerde velden de onkruidgroei sterk is toegenomen. Bij renovaties passen we de ondergrond zo aan dat onkruidgroei door de opbouw van het veld sterk wordt verminderd. Bij nieuwe gerenoveerde en nieuwe velden speelt dit probleem minder.

Uitgevoerde werkzaamheden

- Ombouw natuurgras naar kunstgras vv Seolto veld 2
- Renovatie TPO veld 2
- Renovatie Noordhoek veld 2

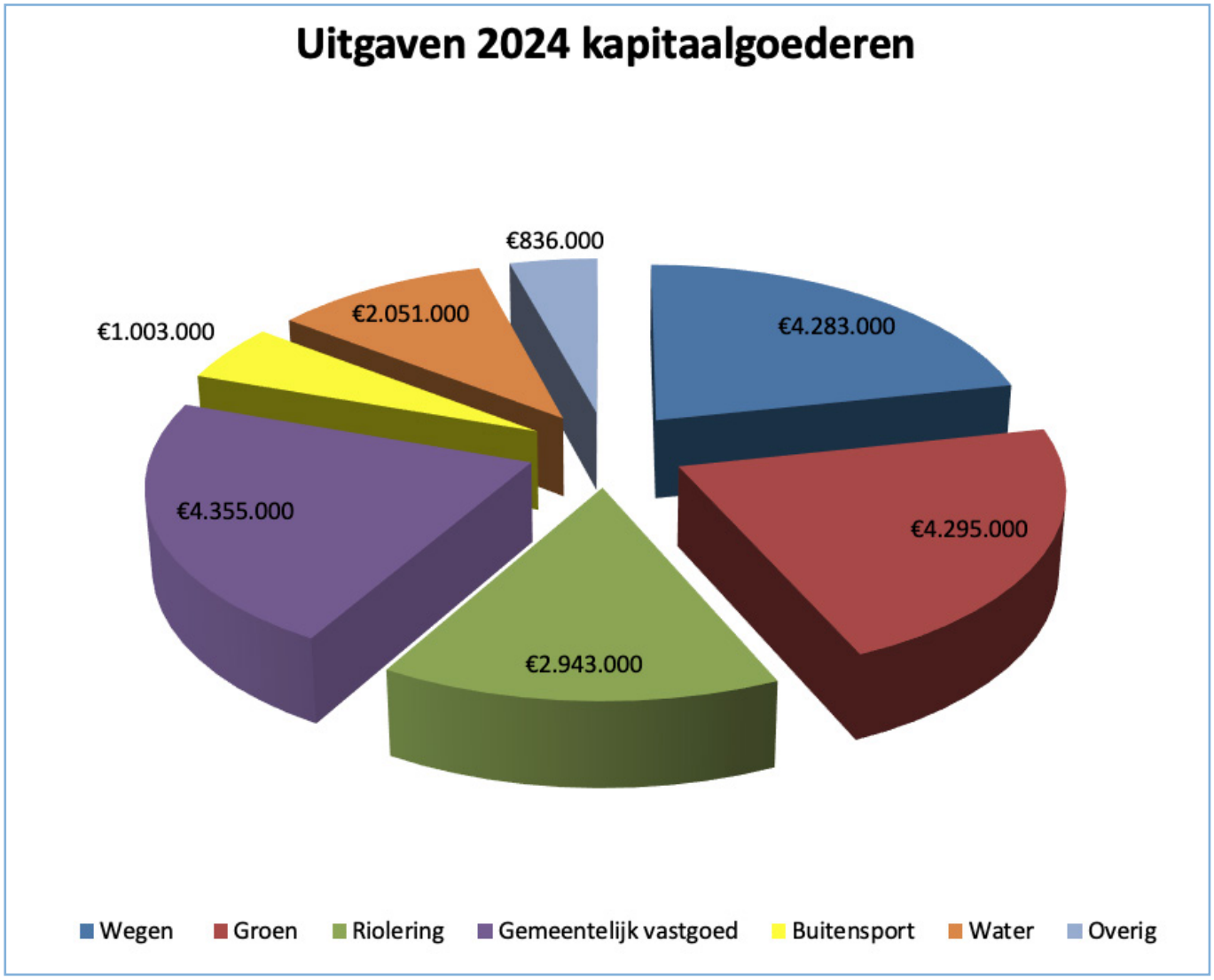
Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	Uitgaven 2024
Buitensport	onderhoudsuitgaven	€ 564.000
	vervangingsinvesteringen	€ 715.000

Totaal financieel overzicht

In onderstaande diagram staat de verdeling van de totale begrote onderhoudsuitgaven van de kapitaalgoederen (€ 19,8 miljoen) per beheerproduct. Onder de categorie overig vallen de kosten voor de openbare verlichting, begraafplaatsen, speeltuinen en diverse andere kleine objecten.

Paragraaf Grondbeleid

In deze paragraaf wordt teruggekeken op de uitwerking van het grondbeleid over het jaar 2024, maar daarnaast zal ook de visie op het toekomstig gemeentelijk grondbeleid worden weergeven. Verder wordt er ook een toelichting gegeven op de financiële voortgang, verwachtingen en risico's van de actieve grondexploitaties.

Grondbeleid algemeen

Het grondbeleid is dienstbaar aan het realiseren van ruimtelijke opgaven en ambities. Hierdoor is er sprake van een sterke samenhang en wederkerige afhankelijkheid met andere gemeentelijke beleidsvelden. Daarnaast heeft het grondbeleid ook een significante impact op de financiële gesteldheid van de gemeente Moerdijk door de potentiële kosten, baten en risico's die verbonden zijn aan ruimtelijke projecten. In de gemeente Moerdijk wordt duidelijk ingezet op actieve/sturende en risicodragende rolneming in gebiedsontwikkelingen om haar doelstellingen en ambities op dat gebied waar te maken. Deze richting is ingeslagen met de Nota Grondbeleid die eind 2022 is vastgesteld. Dit vanuit de gedachte dat eigendom van grond meer sturing geeft op de te realiseren vastgestelde ambities op gebied van woningbouw, mobiliteit en vitale centra. Actief grondbeleid vraagt echter wel meer capaciteit van de ambtelijke organisatie, meer financiële daadkracht wat betreft grote investeringen en brengt daarnaast ook hogere financiële risico's met zich mee. Om deze risico's zoveel mogelijk te mitigeren is in 2024 een traject opgestart voor het creëren van een externe spiegel op gebied van risico's en de gebiedsontwikkelingen. In 2025 zal hierover een rapport worden opgeleverd.

Eind 2023 is door de gemeenteraad van Moerdijk ook een nieuwe Omgevingsvisie vastgesteld. Hierin zijn de ruimtelijke doelen en ambities vastgelegd voor de periode tot 2040. De gemeente wenst te groeien in inwonertal en wil de woningvoorraad stevig uitbreiden om dat mogelijk te maken. Daarnaast liggen er ook grote opgaven in het oplossen van infrastructurele verkeers- en energieknelpunten en op het gebied van groen-, natuur- en waterontwikkelingen. Om deze opgave deels te bekostigen is in 2024 de herziene Nota Kostenverhaal aan de gemeenteraad aangeboden. De Nota Kostenverhaal is het logische gevolg van de Omgevingsvisie 2040 en de herziene Nota Grondbeleid. Daarnaast is het kostenverhaalsbeleid ook geoptimaliseerd binnen de kaders van de Omgevingswet die 1 januari 2024 in werking is getreden. Meer over het nieuwe beleid op het gebied van kostenverhaal onder het gelijknamige onderdeel later in deze paragraaf.

Tenslotte het onderwerp Vennootschapsbelasting (Vpb) voor de grondexploitatie. Dit betreft de belastingplicht over eventuele fiscale winsten uit de exploitatie van gronden. Uit de door onze belastingadviseur BDO uitgevoerde QuickScan over het boekjaar 2023 blijkt dat er in de afgelopen jaren geen sprake is van een belastingplicht voor de Vpb. Verder lijkt op basis van de voorlopige toekomstverwachting (wat betreft het vaststellen en afsluiten van grondexploitaties) ook in de aankomende jaren weinig tot geen risico te ontstaan op dit gebied. Dit houdt in dat er voorlopig vanuit kan worden gegaan dat de Gemeente Moerdijk geen vennootschapsbelasting hoeft af te dragen. Dit kan echter snel veranderen mochten er significante onverwachte mutaties ontstaan in de grondexploitatieportefeuille. Bij het vaststellen van nieuwe grondexploitaties wordt daarom het eventuele effect op de QuickScan in beeld gebracht en waar nodig meegenomen in de besluitvorming.

Marktontwikkelingen

In 2024 waren de huizenprijzen gemiddeld 8,7% hoger dan in 2023, en De Nederlandsche Bank verwacht dat deze trend in 2025 doorzet en vervolgens licht afzwakt in 2026. De toekomstige prijsstijgingen zijn echter wel sterk afhankelijk van de wijzigingen in de hypotheekrentes die makkelijk beïnvloed kunnen worden door onverwachtse macro-economische gebeurtenissen. In tegenstelling tot vorig jaar sluiten de prijsstijgingen van nieuwbouw beter aan bij de gemiddelde stijging in de woningprijzen. De stijging van de woningprijzen lijkt vooral toe te rekenen aan licht dalende hypotheekrentes en stijgende lonen, wat de vraag doet toenemen bij een nog steeds achterstallig aanbod. Dit aanbod wordt de laatste jaren verder beperkt ook mede doordat starters op de markt geen woning verkopen en daarmee de

doorstroom niet bevorderen. Tegelijkertijd stagneert de doorstroom ook doordat huizenkopers die wel een woning verkopen dit pas doen nadat zij zelf een nieuwe woning gekocht hebben.

Voor de nieuwbouwsector zijn deze ontwikkelingen goed nieuws, vooral gezien de bouwkosten relatief minder stijgen dan de prijzen waardoor bouwen op dit moment aantrekkelijker wordt voor ontwikkelaars. Hierdoor lijkt het er tenminste op dat de productie op peil zal blijven en hopelijk zal stijgen, hoewel het tempo daarin nog steeds niet voldoende zal zijn om het tekort in het aanbod te compenseren. Dit komt voornamelijk door de vele restricties en eisen in gebiedsontwikkelingen en de bouw van woningen waardoor plannen een lange doorlooptijd hebben en de kosten van ontwikkeling ook nog steeds relatief hoog blijven.

Om de woningnood op te lossen blijft het dus belangrijk dat overheden een actieve rol bekleden in het op gang brengen van nieuwe ontwikkelingen. Voor de gemeente is dat vooral in de vorm van het risicodragend deelnemen aan ontwikkelingen in de vorm van het verwerven van gronden en ook door grote investeringen te doen in het in exploitatie brengen van gronden.

Projectenvoortgang 2024

In 2024 zijn is de meest significante voortgang geboekt door de (strategische) verwerving van grondposities in de sleutelprojecten. Dit geldt vooral voor Westschans Klundert, Zevenbergen Oost, De Hil en het bedrijventerrein Zevenbergen Noord. Door de aankoop van deze gronden wordt de ontwikkelpotentie van deze locaties grotendeels verzekerd en kan afhankelijk van de planologie en benodigde investeringen aan de slag worden gegaan met het ontwikkelen van deze gebieden. Verder is er in het dossier Centrumplan Fijnaart, waar een supermarkt naar het centrum verplaatst wordt in combinatie met kleinschalige woningbouw, significante stappen gezet door het tekenen van een overeenkomst op hoofdlijnen met betrokken partijen waarin afspraken gemaakt zijn over kaders van de ontwikkeling.

In de lopende projecten is vooral voortang geboekt door het verkopen van grondposities aan ontwikkelende partijen in de Stoofstraat en Wethouder Trompersstraat waardoor in die projecten kan worden aangevangen met de bouw, en daarnaast ook in de bouw- en woonrijp werkzaamheden in de overige projecten waardoor deze dichterbij een grondverkoop komen of waarmee het projectgebied inclusief openbare ruimte binnenkort kan worden opgeleverd.

Instrumentarium

Voor het realiseren van ruimtelijke doelen heeft de gemeente een grondinstrumentarium beschikbaar. Deze kan verdeeld worden in publiekrechtelijke instrumenten en privaatrechtelijke instrumenten. Hieronder een samenvatting van in hoeverre hiervan gebruik is gemaakt in het jaar 2024.

Publiekrechtelijk instrumentarium

Bij het verwerven van gronden in projectgebieden wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de mogelijke inzet van het grondbeleidsinstrumentarium. Dit vergt dan telkens een separaat besluit van de gemeenteraad. In 2024 zijn er geen gemeentelijke voorkeursrechten gevestigd. Er zijn nog 7 voorkeursrechten actief die eerder zijn vastgesteld, namelijk Zevenbergen Noord 1 & 2, Zevenbergen Oost 1 & 2, Westschans Klundert, Molenstraat Fijnaart en Logistiek Park Moerdijk. Voor Zevenbergen Noord 1 en Zevenbergen Oost 1 en 2 zijn in 2024 planologische plannen vastgesteld, waarmee de voorkeursrechten gedeeltelijk zijn gecontinueerd en gedeeltelijk van rechtswege zijn vervallen of alsnog ingetrokken na continuatie. Het vervallen of intrekken gold voor reeds verworven percelen of percelen waarvoor de gemeente o.b.v. voortschrijdend inzicht besloten heeft deze op dit moment niet meer nodig te hebben). Daarnaast zijn er ook voorkeursrechten gedeeltelijk ingetrokken op de projectlocatie Westschans om dezelfde redenen. In 2025 vervalt van rechtsweg het voorkeursrecht voor de resterende percelen in projectgebied Westschans omdat de wijziging omgevingsplan niet tijdig vastgesteld zal worden.

Privaatrechtelijk instrumentarium

In 2024 hebben een 8 strategische verwevingen plaatsgevonden. Dit betreffen 2 locaties in het gebied De Hil, 1 locatie

in het gebied Zevenbergen Oost, 3 locaties in het gebied bedrijventerrein Zevenbergen Noord, de Kadedijk 28 in Fijnaart en tenslotte de aankoop van een agrarisch perceel aan de Oude Heijningsedijk in Fijnaart. Deze verwervingen hebben plaatsgevonden in het kader van een WVG of i.v.m. het verkrijgen van een strategische grondpositie voor toekomstige ontwikkelingen/herstructureringen.

Complexen in exploitatie

Bedragen x € 1.000,-

Nr.	Complexen in exploitatie	Boekwaarde 1-1-2024	Mutaties 2024	Boekwaarde 31-12-2024	Mutaties vanaf 2025	(Verwacht) resultaat bij afsluiting
14	Havenfront Willemstad	11	-11	0	0	0
80	Waterfront Moerdijk	-5.434	-175	-5.609	71	-5.538
110	Dorpshart Moerdijk	-2.265	-43	-2.308	-141	-2.449
153	Stoofstraat Zevenbergen	-1.236	1.422	186	-100	1.118*
163	Sporenbergstraat Zev. Hoek	-624	-16	-640	1.125	485
172	Bedrijventerrein Zvb. Noord	0	-2.890	-2.890	1.877	-1.013
176	Waterwijk Fijnaart	4.808	-1.088	3.720	-1.806	4.813*
185	Westschans Klundert	-4.014	-988	-5.002	4.768	-234
190	Wethouder Trompersstraat	-81	-72	-153	22	-131
	TOTAAL	**-8.836**	**-3.859**	**-12.695**	**5.819**	**-2.948**

*Reeds genomen winstnemingen hebben een negatief effect op de boekwaarden, het afsluitingsresultaat is hiervoor gecompenseerd. Verder worden toekomstige winstnemingen niet begroot in de toekomstige mutaties.

Per 31-12-2024 zitten er in totaal 9 actieve grondexploitaties in de projectportefeuille. In 2024 zijn geen grondexploitaties afgesloten, en verder is er 1 nieuwe grondexploitatie opgestart, namelijk het bedrijventerrein Zevenbergen Noord. Hieronder de mutaties in de portefeuille aan grondexploitaties:

Afgesloten grondexploitaties per 2024

- -

In exploitatie genomen bouwgronden in 2024

- Bedrijventerrein Zevenbergen Noord

Parameters grondexploitaties

De begrotingen van de resultaten in de grondexploitaties worden beïnvloed door een set van parameters. De uitgangspunten wat betreft deze parameters worden (ten minste) jaarlijks bij de 2de BERAP herzien. Hieronder een korte toelichting wat betreft de bepaalde percentages. Overigens wordt in de grondexploitaties enkel gerekend met reële bedragen, aangezien deze relevanter zijn voor de gemeentelijke begroting dan de netto contante waarde. Er wordt dus geen verdisconteringsvoet toegepast.

Rentepercentage BIE (vanaf 2025)

- 2,70% (herrekend bij de begroting 2025 o.b.v. nieuwe methodiek nieuwe notitie grondbeleid)
  In december 2023 is de herziening van de notitie grondbeleid gepubliceerd welke vanaf het boekjaar 2024 toegepast moet worden. Hierin is de richtlijn veranderd voor het bepalen van de toe te passen rente in Grondexploitaties. Waar hiervoor een gewogen gemiddelde van de rente genomen kon worden over de verhouding vreemd vermogen t.o.v. totaal vermogen, is dat niet langer toegestaan m.i.v. begrotingsjaar 2025. Door het relatief hoge eigen vermogen van de gemeente Moerdijk heeft deze wijziging een negatief effect op het nieuwe rentepercentage wat hierdoor stijgt van 0,76% naar 2,7%. Dit heeft tot gevolg dat de totale verwachte netto rentelasten in grondexploitaties met ca. € 1,2 mln. stijgen bij de begroting 2025, wat daarmee dus ook het eindresultaat van de totale portefeuille aan grondexploitaties met eenzelfde bedrag doet dalen. Dit weegt het zwaarst in de projecten waarin nog hoge kosten gemaakt moeten worden en in projecten die gedurende de looptijd lage boekwaarden hebben (meestal door een laag verwacht resultaat). De negatieve resultaten die ontstaan door de rentewijziging per 01-01-2025 zijn grotendeels met de tweede bestuursrapportage 2024 verwerkt en t.l.v. het begrotingsresultaat 2024 gebracht en t.g.v. de voorziening grondexploitaties.

Opbrengstenstijging

- 0,0% (prijsstijgingen moeten blijken uit geactualiseerde taxatierapportages)

Kostenstijging

- In 2022 heeft het college besloten tot een nieuwe methode voor het berekenen van de kostenstijgingsindexaties in grondexploitaties. De geactualiseerde methode maakt onderscheid in de indexatie per (relevante) kostenpost, waarbij elke post wordt gelinkt aan een sector gebonden indexcijfer gepubliceerd door het CBS. Daarnaast vindt er een afvlakking plaats richting de lange termijn d.m.v. cumulatieve percentages voor elk komende jaar o.b.v. mutaties verder in het verleden. In de onderstaande tabel worden de berekende percentages getoond. Voor de niet genoemde posten wordt geen kostenstijging opgenomen, aangezien deze in de basis nominaal bepaald worden. De onderstaande percentages zijn herrekend bij de 2de BERAP 2024.

Kostenstijgingsindices	2025	2026	VANAF 2027
Onderzoekskosten	4,68%	4,68%	2,00%
Marketing en verkoopkosten	2.00%	2,00%	2,00%
Bouw- en Woonrijp maken	7,30%	2,00%	2,00%

Grondverkopen

In alle actieve grondexploitaties, is in 2024 in totaal voor ca. € 2.519.000 aan grondverkopen gerealiseerd. Dit betreffen de uitgestelde grondoverdracht aan de Stoofstraat in Zevenbergen (€ 2.334.000) en een grondverkoop aan de Wethouder Trompersstraat in Langeweg t.b.v. 10 sociale huurwoning (€ 185.000).

Resultaat Grondexploitatie

Het totaalresultaat van de grondexploitatie in een bepaald jaar is opgebouwd uit de (tussentijdse) winstnemingen genomen in dat jaar minus de toevoegingen aan de voorzieningen verlies, gecorrigeerd voor negatieve projectafsluitingen (aangezien deze bij afsluiting uit de voorliesvoorziening zijn gehaald). Doorgaans geeft dit geen accuraat beeld van de winstgevendheid van de totale grondexploitatie aangezien vooral nieuw in exploitatie genomen projecten en afgesloten projecten in deze cijfers zijn weergeven. Verliesvoorzieningen worden namelijk direct getroffen voor het volledig verwachte negatieve resultaat bij vaststelling van nieuwe grondexploitaties.

Winstnemingen en positieve afsluitingen

Op grond van de BBV-regels is het verplicht om winstnemingen te doen in grondexploitaties waarbij een postief eindresultaat wordt verwacht. De hoogte van de (tussentijdse)winstneming in een jaar wordt bepaald m.b.v. de POC-methodiek (percentage-of-completion). Ook moet er voldoende zekerheid zijn dat de winst gerealiseerd gaat worden,

dit wordt voornamelijk geborgd met het criterium dat er opbrengsten binnen moeten zijn om een winstneming te doen.

Voor het jaar 2024 dienen twee winstneming genomen te worden. Dit betreffen tussentijdse winstnemingen in het project Stoofstraat Zevenbergen van ca. € 1.030.000 en in het project Waterwijk Fijnaart West van ca. € 1.079.000.

Verliesvoorziening
De omvang van deze post bedraagt per 31-12-2024 ca. € 9.365.000, wat ca. € 2.030.000 lager is dan een jaar eerder. Dit verschil komt voornamelijk tot stand door hoger verwachte toekomstige opbrengsten uit grondverkopen o.b.v. nieuwe taxaties in de grondexploitaties Westschans Klundert en Waterfront Moerdijk.

Met de hierbovengenoemde (tussentijdse) winstnemingen (ca. € 2.109.000) en de netto toevoegingen aan de verliesvoorziening (ca. € 2.030.000), komt het totaalresultaat van de grondexploitatie voor 2024 uit op ca. € 4.139.000 positief. Het gecorrigeerde resultaat is echter € 2.653.000 positief i.v.m. de gedeeltelijke storting van de winstnemingen in de reserve grondexploitatie.

Toelichting complexen in exploitatie 2024

P14 Havenfront Willemstad
In samenspraak met de ontwikkelende partij is overeenstemming gekomen over de afronding van het project. Dit betekent ook dat het project per 31-12-2024 is afgesloten.

Prognose 2023	€ 12.000	(nadelig)
Afsluiting per 31-12-2024	€ 18.000	(nadelig)

P80 Waterfront Moerdijk
In 2024 is de aanbesteding voor de kades en de herinrichting van de haven gestart, waardoor in 2025 met die werkzaamheden aan de slag kan worden gaan. De woningbouwontwikkeling aan de westzijde wordt pas gestart na deze realisatie van de haven waardoor dit dus ook een significante stap is voor de grondexploitatie. Daarnaast is een deel van de dijkaanpassing t.b.v. westzijde ook in 2024 gerealiseerd. Het eindresultaat van de grondexploitatie is bij de actualisatie voor de jaarrekening sterk gestegen door een verhoging in de verwachte opbrengsten vanuit de grondverkoop n.a.v. een nieuwe taxatie hiervoor.

Prognose 2023	€ 5.930.000	(nadelig)
Prognose 2024	€ 5.538.000	(nadelig)

P110 Dorpshart Moerdijk
In 2024 is de kerktoren in het Dorpshart door gemeente aangekocht van de parochie. Begin 2025 zal de Steenweg 43 bouwrijp worden gemaakt waarna in mei 2025 de grond geleverd zal worden aan Woonkwartier t.b.v. de bouw van 7 levensloopbestendige sociale huurwoningen. Voor het pand aan de Steenweg 45 is de initiatiefnemer momenteel nog bezig met het onderzoeken van de financiële haalbaarheid voor de realisatie van een winkelvoorziening met ondersteunende horeca. Door vertraging in de vergunningsaanvraag van de Steenweg 43 en in de financiële haalbaarheid van de Steenweg 45 is de planning van het project licht doorgeschoven wat een negatief rente-effect heeft op het eindresultaat.

Prognose 2023	€ 2.319.000	(nadelig)
Prognose 2024	€ 2.449.000	(nadelig)

P153a Stoofstraat Zevenbergen
In 2024 zijn na het eerdere uitstel de gronden geleverd aan de ontwikkelende partij waardoor in dat jaar ook gestart kon worden met de voorbereiding voor de bouw. Door dit uitstel en bijbehorende rente, en daarnaast ook een stijging

van de grondexploitatie rente die effect heeft over de positieve boekwaarde, is het verwachte eindresultaat voor deze grondexploitatie gestegen t.o.v. een jaar geleden. In 2026 wordt verwacht dat het woonrijp maken kan plaatsvinden wat daarmee ook de laatste stap in deze ontwikkeling zal zijn.

Prognose 2023	€ 941.000	(voordelig)
Prognose 2024	€ 1.118.000	(voordelig)

P163 Sporenbergstraat Zevenbergschen Hoek

In 2024 is overeenstemming bereikt met Woonkwartier over de verkoop van de gronden voor 4 levensloopbestendige sociale huurwoningen en 8 starterskoopwoningen. Verder zijn er ook voor 3 vrije kavels kopers gevonden. In 2025 zal aangevangen worden met het bouwrijp maken van het gebied waarna in datzelfde jaar de gronden voor de corporatie en de vrije kavels gepasseerd kunnen worden. Verder is er medio 2025 duidelijkheid over de tenderprocedure voor de verkoop van de (overige) projectmatig te ontwikkelen gronden waaruit een significant hogere opbrengst naar voren is gekomen dan eerder werd verwacht. Dit is ook de reden waardoor het verwachte eindresultaat sterk gestegen is.

Prognose 2023	€ 73.000	(voordelig)
Prognose 2024	€ 486.000	(voordelig)

P172 Bedrijventerrein Zevenbergen Noord

In 2024 is het grootste deel van de benodigd percelen verworven voor deze ontwikkeling, waardoor daarmee een grote slag geslagen is in het tot stand komen van deze ontwikkeling. Daarnaast is in september het omgevingsplan vastgesteld waarmee het project ook planologisch geborgd is. Wel zal er een Raad van State procedure komen voor dit omgevingsplan. In de planning is hiermee wel rekening gehouden waardoor het effect daarvan minimaal is (uiteraard afhankelijk van de doorlooptijd bij de Raad van State). Ondanks de zeer beperkte wijzigingen in de scope en uitgangspunten van het project is het verwachte eindresultaat wel zeer significant gedaald sinds de vaststelling door de raad begin 2024. Dit is echter enkel het resultaat van een rentewijziging die toegepast moet worden op de grondexploitaties o.b.v. een verandering in de BBV-richtlijnen.

Vaststelling raad	€ 131.000	(voordelig)
Prognose 2024	€ 1.012.000	(nadelig)

P176 Waterwijk Fijnaart-West

2024 stond voornamelijk in het teken van het voorbereiden en aanbesteden van het woonrijp maken van de openbare ruimte, wat in 2025 heeft plaatsgevonden. Deze aanbesteding is significant gunstiger uitgevallen dan verwacht werd o.b.v. de meest recente besteksraming voor dit werk die hiervoor opgenomen was in de grondexploitatie, waardoor het verwachte eindresultaat ook sterk stijgt.

Prognose 2023	€ 3.907.000	(voordelig)
Prognose 2024	€ 4.813.000	(voordelig)

P185 Westschans Klundert

De laatste gronden die benodigd zijn voor het project zijn in 2024 verworven, waarmee nu volledig grip is op de grondpositie. Daarnaast is de planologische procedure in hetzelfde jaar opgesteld met als doel een vastgesteld Omgevingsplan eind 2025. Eind 2025 zal dan ook het bouwrijp maken kunnen worden opgestart. Het resultaat van de grondexploitatie is bij de actualisatie voor de jaarrekening zeer significant gestegen. Dit is vrijwel volledig het gevolg van een verhoging in de verwachte opbrengsten vanuit de grondverkoop n.a.v. een nieuwe taxatie hiervoor. Gezien de wat langere looptijd van het project met de verwachting dat deze opbrengsten pas in 2027/2028 gerealiseerd zullen worden zit in deze opbrengstenraming uiteraard nog wel een risico gezien de verwachte grondwaarde zeer afhankelijk is van het economische klimaat en de woningmarkt over enkele jaren.

Prognose 2023	€ 2.888.000	(nadelig)
Prognose 2024	€ 234.000	(nadelig)

P190 Wethouder Trompersstraat Langeweg

In 2024 heeft het grootste deel van de bouwrijp werkzaamheden plaatsgevonden, waarna ook in dat jaar nog de gronden geleverd zijn aan de woningbouwcorporatie ter realisatie van de 10 levensloopbestendige sociale huurwoningen. In 2025 zullen ook de gronden gepasseerd kunnen worden voor de 5 overige woningen die door een ontwikkelaar gerealiseerd zullen worden. 2025 zal dus vooral in het teken staan van de bouw van de woningen, waarna in 2026 het woonrijp maken zal kunnen plaatsvinden. Het saldo van deze grondexploitatie is positiever geworden omdat ten onrechte de bijdrage bovenwijks en ruimtelijke ontwikkeling verdisconteerd was uit de grondverkoop in de GREX.

Prognose 2023	€ 246.000	(nadelig)
Prognose 2024	€ 132.000	(nadelig)

Complexen niet in exploitatie

Dit betreffen complexen waarvoor nog geen raadsbesluit is genomen inzake (her)ontwikkeling, geen projectexploitatie is vastgesteld en/of geen locatie ontwikkelingsovereenkomst is ondertekend. Het betreft hier voornamelijk strategisch verworven objecten. Om zicht en grip te houden op de waardeontwikkeling wordt, afhankelijk van het soort object, (met een gemiddelde frequentie van ca. 1x per 2 jaar) de taxatie geactualiseerd dan wel getoetst aan de WOZ-waarde.

Per 31-12-2024 bedraagt de totale waarde aan niet in exploitatie genomen bouwgrond ca. € 25.174.000. In 2024 heeft een netto toevoeging plaatgevonden van ca. € 6.254.000 aan deze complexen. Deze mutatie bestaat uit toevoegingen van ca. € 2.844.000 i.v.m. strategische grondaankopen (zie inzet privaatrechtelijk instrumentarium/reserve strategische verwerving), een toevoeging van ca. € 3.981.000 i.v.m. de kapitalisatie van eerder gedane verwerving en daarnaast de onttrekkingen van ca. € 571.000 i.v.m. de verkoop van een deel van het Caldic terrein.

Risico’s

In lijn met het beoogde actieve/sturende grondbeleid heeft de gemeente in 2024 geïnvesteerd in het innemen van grondposities op strategische locaties. Dit valt tevens te zien in de grondaankopen die in dit boekjaar gedaan zijn, waarmee de gemeente bewust een risicodragende rol heeft ingenomen. Het grootste risico hierin ligt in het feit dat nog geen zekerheid is over de ontwikkeling van deze gronden, waarbij de courantheid daar wel op gebaseerd is. Op dit moment bestaat echter niet de verwachting dat de aangekochte gronden niet in exploitatie kunnen worden gebracht of verkocht aan een ontwikkelende partij. Daarnaast zijn te voorziene risico’s afgedekt binnen het weerstandsvermogen.

Reserve strategische verwerving

De stand van de reserve is per 31-12-2024 ca. € 6.801.000 positief. In 2024 is er voor een bedrag van in totaal ca. € 459.000 onttrokken aan de reserve strategische verwerving. Dit is het gevolg van een aankoop in Zevenbergen Oost boven de taxatiewaarde (€ 344.000) en voor de rest de sloop van een aantal strategisch verworven objecten en wat bijkomende kosten voor een aantal verwervingen. Daarnaast is er op basis van het bestuursakkoord Moerdijk 2022-2026 in 2024 € 2 mln. aanvullend beschikbaar gesteld voor de reserve strategische verwerving. Dit was de laatste toevoeging aan deze reserve o.b.v. het bestuursakkoord.

Reserve grondexploitatie

De stand van de reserve is per 31-12-2024 € 1.852.000 positief. In 2024 zijn er twee toevoegingen geweest aan de reserve grondexploitatie, namelijk de toevoegingen vanuit de winstnemingen Waterwijk van ca. € 565.000 en Stoofstraat van ca. € 921.000. In 2024 zijn geen bedragen uit de reserve onttrokken. Er hebben in 2024 geen onttrekking plaatsgevonden uit deze reserve.

Kostenverhaal

Medio 2024 is door de gemeenteraad een nieuwe Nota Kostenverhaal vastgesteld. Dit was voornamelijk het gevolg van de nieuwe Omgevingswet en de gewijzigde basis voor de bijdrage ruimtelijke ontwikkeling met de Omgevingsvisie 2040. Ondanks de actualisatie van dit beleid blijft de algemene reservestructuur met een reserve bovenwijkse voorzieningen en een reserve ruimtelijke ontwikkeling hetzelfde. De methodiek voor het bepalen van de bijdragen (en daarmee het vullen van de reserves) is echter wel veranderd, hierover hieronder meer. De reserves bovenwijkse voorzieningen en ruimtelijke ontwikkeling worden vervolgens benut voor wijk en kern overstijgende voorzieningen van openbaar nut. Voorbeelden hiervan zijn de aanleg van een hoofdontsluiting, rondwegen en grootschalige parkeervoorzieningen, maar ook investeringen in het buitengebied, het uitplaatsen van milieuhinderlijke bedrijven uit kernen, de toekomstige opgave in herstructurering en de revitalisering van zowel woningbouw als bedrijfslocaties.

Bovenwijkse voorzieningen

Voor de bovenwijkse voorzieningen is in het nieuwe beleid zo puur mogelijk aangesloten bij de wetgeving met voornamelijk de PPT-criteria (profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid). Dit heeft tot gevolg dat we voor het bepalen van de bijdrage bovenwijkse voorzieningen maatwerk leveren. In de Nota Kostenverhaal staat uitgebreid beschreven welke stappen genomen worden om te komen tot een bijdrage Bovenwijkse voorzieningen voor een kostenverhaalsplichtige activiteit.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Voor de bijdrage Ruimtelijke Ontwikkelingen (juridische de “financiële bijdrage”) wordt in grote lijnen wel de eerdere methodiek voortgezet waarbij deze bijdrage een vast bedrag per woonequivalent is. Deze bijdrage is berekend d.m.v. een investeringsprogramma dat gebaseerd is op de ambities uit de Omgevingsvisie 2040. Dit zijn dus veelal ook investeringen waarvoor nog geen direct raadsbesluit is genomen omdat deze qua planning op een relatief lange termijn liggen. Er wordt dus feitelijk van tevoren gespaard voor deze investeringen, waardoor een deel van de kosten gedekt zal kunnen worden uit de reserve ruimtelijke ontwikkelingen. Dit is echter wel een gedeeltelijke dekking, gezien alleen het relatieve deel van de “nieuwe stad” t.o.v. de “bestaande stad” op die nieuwe activiteiten verhaald kan worden.

Dit investeringsprogramma, en daarmee de bijdrage, wordt jaarlijks geactualiseerd. Het geactualiseerde investeringsprogramma wordt door het college vastgesteld en veranderingen hierin worden hier in de paragraaf grondbeleid gerapporteerd. O.b.v. het vigerende investeringsprogramma ruimtelijke ontwikkelingen (vastgesteld door college op 17-12-2024) is de bijdrage ruimtelijke ontwikkeling bepaald op € 2.149 per woonequivalent (WEQ). Hierbij staat een sociale huurwoning/goedkope koopwoning gelijk aan 0,7 WEQ, een middeldure woning aan 1 WEQ, een dure woning aan 1,3 WEQ en 100m2 bvo overige functies aan 1 WEQ. Hieronder het vigerende investeringsprogramma ruimtelijke ontwikkelingen waarop deze bijdrage gebaseerd is:

Mobiliteit en bereikbaarheid
- € 72.098.000

Recreatie, groen, landschap en natuur
- € 12.625.000

Overige specifieke ruimtelijke ontwikkelingen
- n.v.t. (nog geen concrete specifieke investeringen die niet binnen bovengenoemde categorie vallen of op een andere manier toegerekend moeten worden)

Reserves bovenwijkse voorzieningen en ruimtelijke ontwikkelingen

De inkomsten uit het kostenverhaal zijn hoofdzakelijk afkomstig uit projecten waarin de gemeente niet of in mindere mate risicodragend participeert, en dus vaak enkel een faciliterende rol heeft. Bij actieve grondexploitaties worden bijdragen aan de reserves doorgaans verdisconteerd uit grondverkopen, mits er geen sprake is van macro-aftopping.

Dit conform de systematiek zoals beschreven in de Nota Kostenverhaal. De stand van de reserves per 31-12-2024 is als volgt:

Reserve Bovenwijkse Voorzieningen
- € 1.726.000 (+ ca. € 586.000 in 2024)

Reserve Ruimtelijke Ontwikkelingen
- € 4.119.000 (+ ca. € 117.000 in 2024)

In 2024 is netto ca. € 586.000 toegevoegd aan de reserve Bovenwijkse Voorzieningen en ca. € 117.000 aan de reserve Ruimtelijke Ontwikkelingen. Deze bijdragen vloeiden voort uit de contractafspraken voor de ontwikkelingen Bosselaar Zuid, ZNS Fijnaart, van Aerschotstraat 54-56 Zevenbergen en 7 Bergsche Hoeve in Zevenbergen. Daarnaast zijn er ook bijdragen gedaan vanuit de verkoop van een deel van het Caldic terrein aan de Schanssdijk in Zevenbergen en i.v.m. een landschappelijke inpassing (alleen Ruimtelijke Ontwikkeling).

Paragraaf Bedrijfsvoering

In aanvulling op de toelichting van onderdelen van de bedrijfsvoering in programma 5 wordt in deze paragraaf een aantal andere relevante ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering geschetst.

Personeel en organisatie

Personele formatie en loonkosten

Onderstaand een overzicht van de aangepaste begrotingsgegevens voor wat betreft de onderdelen fte's en loonsom en de werkelijke cijfers over 2024. Het is goed hierbij te realiseren dat in de primitieve begroting uitgegaan wordt van de toegestane formatieruimte. Of er op dat moment vacatures zijn is niet relevant. Bij de start van het jaar blijkt vaak dat op dat moment niet alle toegestane formatieruimte ook werkelijk is ingevuld. Dit komt hoofdzakelijk door vacatures die er dan zijn. Afgesproken is dat de loonkosten behorende bij de toegestane formatieruimte de grens is voor de uitgaven voor het reguliere werk. De ruimte die ontstaat door aanwezige vacatureruimte kan ingezet worden voor tijdelijke inhuur van capaciteit voor hetzij het reguliere werk, hetzij projecten en tijdelijke werkzaamheden. Dit past in het streven om vooral te sturen op de loonsom en niet op fte's. Het totaal aantal fte's en de loonsom zijn exclusief het bestuur.

Begroting 2024 na wijziging:	286,18 fte	loonsom € 26.045.000
Werkelijk 2024:	284,10 fte	loonsom € 23.647.000

Het verschil tussen de begrote loonkosten en de werkelijke loonkosten bedraagt € 2.398.000. Daarnaast is er nog een bedrag van € 76.000 meer dan geraamd terugontvangen aan loonkosten i.v.m. de vergoeding voor het uitlenen van personeel. Op dit totaal van € 2.474.000 wordt de inhuur tijdelijk personeel van € 2.178.000 in mindering gebracht. Dit resulteert in een overschot over 2024 van € 296.000; dit is 1,1% van het beschikbare P-budget.

Aanvullend op de toelichting in programma 5 kunnen wij melden dat de instroom in 2024 19,7% bedroeg, wat vergelijkbaar is met het percentage van 19,6% in 2023. De totale uitstroom is in 2024 gestegen naar 10,4%, ten opzichte van 7,2% in 2023. Deze toename in uitstroom is te verklaren door meerdere factoren, waaronder een stijging in uitstroom als gevolg van pensionering of deelname aan RVU regeling, vrijwillig ontslag, het aflopen van contracten voor bepaalde tijd en uitstroom als het gevolg van arbeidsongeschiktheid.

Cao-ontwikkelingen

De Cao Gemeenten regelt de arbeidsvoorwaarden voor werknemers die in dienst zijn bij een gemeente. De huidige cao loopt van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025.
Per 1 januari 2024 is de eerste salarisverhoging van 4,75% ingegaan, gevolgd door een tweede verhoging van 1,25% per 1 oktober 2024. In het Cao-akkoord is per 31 december 2023 het derde ziektejaar voor werknemers die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn afgeschaft. Hiermee sluiten we aan bij het reguliere arbeidsrecht. Voor bestaande gevallen is overgangsrecht van toepassing.

Overhead

Voor de indirecte kosten is een specifiek taakveld in het leven geroepen t.w. "Overhead" (taakveld 0.4). Het totaal aan overheadkosten in 2024 is als volgt opgebouwd:

Personeelskosten	€ 10.418.000
Huisvestingskosten	€ 1.553.000
Overige kosten	€ 4.984.000
Totaal	€ 16.955.000

De verhouding tussen indirecte en directe kosten bedraagt afgerond: 39% - 61%. De opslag voor overheadkosten bedraagt 65,10% (in 2023 was dit 73,25%).

Organisatieontwikkeling

In 2023 hebben we de projectfase van de organisatieontwikkeling met de naar “van Goed naar Beter” afgerond maar de uitgangspunten en de kernwaarden blijven leidmotiv voor de ontwikkelingen van de komende tijd. We zien dat we steeds meer opgavegericht gaan werken. Deze ontwikkeling heeft in 2024 een impuls gekregen met de komst van de directeur gebiedsontwikkeling als vierde directeur.

Rechtmatigheidsverantwoording door college

Op grond van art. 212/213 van de Gemeentewet dient het college van B&W aan de raad verantwoording af te leggen over het rechtmatig handelen van de organisatie. De verantwoording richt zich hierbij vooral op de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Dit gebeurt aan de hand van de volgende rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium: wordt er binnen financiële kaders van de raad gehandeld?
2. Het voorwaardencriterium: wordt wet- en regelgeving nageleefd?
3. Het M&O criterium: Hoe wordt misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke diensten en voorzieningen voorkomen?

De beoordeling van deze criteria heeft plaatsgevonden volgens de uitgangspunten van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en de door de raad vastgestelde financiële kaders (normenkader en financiële verordening). Hierin is onder meer vastgelegd dat het college in de jaarrekening rapporteert over afwijkingen boven de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens van 3%. Voor 2024 komt deze grens dan uit op € 5,7 mln. In deze paragraaf wordt in lijn met de Financiële Verordening een toelichting gegeven op geconstateerde afwijkingen (fouten en onduidelijkheden die de door de raad vastgestelde rapportagegrens van € 100.000 overschrijden.

Conclusies begrotingscriterium:

Zoals in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening is toegelicht, zijn over 2024 in totaal € 1,2 miljoen aan begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd. Dit betreffen hogere lasten op Jeugd ad. €0,6 miljoen, hogere lasten als gevolg van een dotatie aan de voorziening pensioenverplichtingen (ex)wethouders ad. € 0,3 miljoen en een overschrijding op een zes-tal investeringskredieten van in totaal € 0,2 miljoen.

Bij de onrechtmatigheid m.b.t. Jeugd is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling, waardoor deze volgens artikel 12 lid 5c van de Financiële verordening, als acceptabel kan worden aangemerkt. Om grip te houden op de toekomstige uitgaven, zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit en toegankelijkheid van zorg, wordt onder meer ingezet op verbetering van de bedrijfsvoering processen, analyse van zorgpaden en versteviging van het aanbod in preventie en vrij toegankelijke ondersteuning. In aanvulling hierop wordt in regionaal verband een hervormingsagenda uitgewerkt. Deze is gericht op het versterken van samenwerking, het verbeteren van efficiëntie en het realiseren van duurzame oplossingen binnen de jeugdzorg.

De voorziening voor de pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders wordt jaarlijks geactualiseerd. Deze actualisatie gebeurt op basis van de stand per 1 januari, verminderd met de gedane uitbetalingen en verhoogd met de indexatie zoals verstrekt door Visma. De actualisatie in 2024 heeft geleid tot een overschrijding van de lasten binnen programma 5. Conform de geldende financiële verordening wordt deze overschrijding als niet-acceptabel aangemerkt. Dit betekent dat deze overschrijding meetelt als een rechtmatigheidsfout. Het college erkent de geconstateerde rechtmatigheidsfout als gevolg van de overschrijding bij de actualisatie van de voorziening voor (ex-)wethouderspensioenen. Ter voorkoming van herhaling wordt de begrotingsbewaking op voorzieningen met externe indexatie versterkt en wordt voortaan tijdiger gestuurd op mogelijke afwijkingen via periodieke analyses en bestuursrapportages.

De geconstateerde overschrijdingen op de investeringskredieten blijven alle binnen de vooraf met de gemeenteraad afgesproken rapporteringsgrens. Conform de financiële verordening worden deze overschrijdingen derhalve als acceptabel beschouwd en leiden ze niet tot een rechtmatigheidsfout.

Conclusies voorwaardencriterium:

a. De uitvoering van de (getoetste) gemeentelijke taken en levering van gemeentelijke diensten en producten vindt rechtmatig plaats. Van het proces inkoop en aanbesteding is de spendanalyse nog onderhanden. Hieruit kunnen nog rechtmatigheidsfouten naar voren komen;
b. De per proces beschreven en toegepaste beheersmaatregelen zijn afdoende om de vooraf onderkende risico's af te dekken;

Conclusies M&O-criterium:

a. Met het uitvoering geven aan de overkoepelende nota Voorkomen Misbruik en Oneigenlijk gebruik (aandacht voor M&O risico's in processen en bij het opstellen van beleid) is sprake van een sluitende aanpak.
b. Er is binnen de organisatie voldoende aandacht voor M&O-risico's en de ingezette beheersmaatregelen om deze risico's te beheersen zijn effectief.

Conclusie rechtmatigheidsverantwoording

Op basis van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat er binnen de financiële kaders van de gemeenteraad is gehandeld. Het totaal aan financiële onrechtmatigheden bedraagt circa € 1,2 miljoen en ligt onder de verantwoordingsgrens van 3%, zijnde € 5,7 miljoen.

Financiële Verordening

In financiële verordening zijn met de raad afspraken vastgelegd over hoe het college in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en jaarrekening rapporteert. Naast geconstateerde afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) die rapportagegrens van de raad overschrijden, gaat het om:

A. Niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden (Fido) en de bijbehorende ministeriële regelingen, als deze voorkomen;
B. Het veelvuldig niet naleven van normen uit de gids proportionaliteit en/of slechte documentatie of naleving hiervan;
C. Geconstateerde fraude door eigen medewerkers.

Ad A. Niet financiële onrechtmatigheden i.v.m. de Wet financiering decentrale overheden

Zoals in de paragraaf Financiering toegelicht zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd i.v.m. de Wet financiering decentrale overheden.

Ad B. Gids proportionaliteit

Er is gehandeld binnen de normen uit de gids proportionaliteit. Er zijn geen aanwijzingen van het niet naleven van de normen en/of slechte documentatie hiervan.

Ad C. Geconstateerde fraude door eigen medewerkers

Geconcludeerd wordt dat de belangrijkste frauderisico's worden ondervangen door (a) de inrichting van de administratieve organisatie en (b) uitvoering van het vastgestelde integriteitsbeleid en hierop toegespitste jaarlijkse actieplannen. Voor het college zijn er geen concrete aanwijzingen of vermoedens dat zich in het afgelopen boekjaar fraudes hebben voorgedaan.

Single information Single audit (SiSa)

De gemeente ontvangt extra geld om specifiek beleid van de Rijksoverheid uit te voeren. Dit zijn specifieke uitkeringen. De verantwoording over de besteding van dit geld verloopt dia de SiSa-systematiek. De verantwoordinginformatie van de Sisa-regelingen is onderdeel van de jaarrekening. Gedurende het jaar worden de dossiers van de SiSa regelingen intern getoetst en bijgehouden. De accountant vormt nog een oordeel over de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen in de Sisa-bijlage.

Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

Integriteitsbeleid

Het voorkomen van fraude en corruptie door medewerkers, bestuurders en raadsleden is één van de hoofddoelen van het vastgestelde gemeentelijke integriteitsbeleid. Ter uitvoering van dit beleid zijn op basis van het Actieplan bestuurlijke en ambtelijke integriteit 2023-2024 tal van bestaande instrumenten in samenhang ingezet. Naast acties gericht op hard controls, zoals regelingen, richtlijnen, registers en gedragscodes, gaat het vooral om acties in de sfeer van soft controls, die bijdragen aan het realiseren van een cultuur waarbinnen integer handelen wordt bevorderd. Het actieplan is volgens planning uitgevoerd. Dit heeft ertoe geleid dat in 2024 het thema "integriteit" (wederom) benoemd is tot één van de focuspunten van de concernagenda c.q. teamplannen. De jaarlijkse teamdialogen over integriteit stond in 2024 in het teken van het thema "kwetsbare functies". Bij een kwetsbare functie gaat het om een positie, rol of verantwoordelijkheid binnen de gemeentelijke organisatie waarbij sprake is van een hoger risico op mogelijke fraude of onregelmatigheden. Personen die dergelijke functies bekleden, hebben vaak toegang tot gevoelige informatie, financiële middelen, besluitvormingsprocessen of andere bronnen die misbruikt kunnen worden voor frauduleuze activiteiten. De teamdialogen hebben in dit kader bijgedragen aan de bewustwording van het bestaan van kwetsbare functies. Mede op basis van de opbrengst van de teamdialogen is in 2025 gestart met de ontwikkeling van beleid om aan kwetsbare functies verbonden integriteitsrisico's tot een minimum te beperken.

Tot slot hebben ook in 2024 onder begeleiding van de burgemeester en gemeentesecretaris eed- en beloftesessies voor nieuwe medewerkers plaatsgevonden. Naast het formele aspect van het afleggen van de eed of belofte, wordt in deze sessies het gesprek over integriteit aangegaan met als doel de bewustwording over integriteitsrisico's te vergroten. Ingehuurde medewerkers zijn verplicht een integriteitsverklaring te tekenen.

Frauderisicoanalyse

Eén van de instrumenten om het vastgestelde integriteitsbeleid te realiseren en de beoogde effecten hiervan te borgen is het jaarlijkse uitvoeren van een frauderisicoanalyse. Op basis van de de rapportage "Inventarisatie en beheersing Fraude & Corruptierisico's 2024" komt het college tot de conclusie dat de organisatie zich goed bewust is van frauderisico's en op basis hiervan de nodige maatregelen neemt om deze risico's tot een minimum te beperken. Vastgesteld is dat de volgende strategieën ingezet worden om fraude te voorkomen:

1. Het beschikken over actuele procedures en beleid, gericht op:
   a. Het binnen de organisatie bevorderen van een sterke ethische cultuur door verplichte deelname aan trainingen, bewustwordingsprogramma's en teamdialogen.
   b. Het creëren van een omgeving waarin medewerkers zich veilig voelen om zorgen te uiten over ethische kwesties zonder angst voor represailles;
2. Het continue verbeteren van controles specifiek gericht op het voorkomen van fraude;
3. Het borgen van informatieveiligheid. De beantwoording van de vragen "wie krijgt toegang tot welke informatie en hoe wordt hierop toezicht gehouden" staan hierbij centraal.

Informatiebeveiliging en gegevensbescherming

In 2024 bleef informatiebeveiliging onverminderd van belang voor de continuïteit van de bedrijfsvoering van de gemeente Moerdijk. Verdere digitalisering zorgde voor een groeiende afhankelijkheid van informatie en IT bij ons dagelijks werk, waardoor we sterk afhankelijk bleven van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van bestendige informatie. Deze afhankelijkheid nam alleen maar toe. Ook de omvang en impact van dreigende inbreuken op de informatieveiligheid namen toe. De risico's op verstoring van de bedrijfscontinuïteit en ondermijning van het vertrouwen in de gegevensverwerking door de gemeente werden groter. Sinds eind 2023 heeft de gemeente een vaste CISO, PO en FG in dienst. Deze drie functionarissen hebben zich in 2024 verder ingezet om de digitale volwassenheid en weerbaarheid van de gemeente verder te vergroten.

- De raad krijgt één keer per jaar informatie over de actuele stand van zaken rond informatiebeveiliging en gegevensbescherming. Dat is tevens het moment om prioriteiten scherper te stellen, als dat nodig is. De raad krijgt rapportages over: De risico's (analyse van dreigingen en incidenten);

- Herzien en actualiseren van het informatiebeveiligings- en privacy beleid;
- De (her)inrichting van processen en procedures voor informatiebeveiliging (BIO baseline informatiebeveiliging overheid /ENSIA Eenduidige Normatiek Single Information Audit);
- De (her)inrichting van processen en procedures met betrekking tot privacy (AVG Algemene Verordening Gegevensbescherming).

In 2024 hebben we ons gericht op het blijven voldoen aan de basistaken: het signaleren en oplossen van incidenten, datalekken, inzageverzoeken en verplichte onderzoeken op grond van wet- en regelgeving. Daarnaast lag er in 2024 extra nadruk op de realisatie van de volgende onderwerpen:
- Herzien van het gemeentelijk strategisch informatiebeveiligings- en privacy beleid;
- Implementatie van geselecteerde BIO maatregelen;
- Adviseren over uit te voeren DPIA's;
- Vulling van het ISMS (Information Security Management System/ PMS (Privacy Management System) ten behoeve van compliancy BIO en AVG.

Digitale toegankelijkheid

Gemeente Moerdijk wil dat iedereen gebruik kan maken van online informatie en digitale dienstverlening. Wij besteden daarom aandacht aan toegankelijkheid, gebruiksgemak en vindbaarheid van de informatie op onze websites. Wij doen dit in overeenstemming met het Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

De ingangsdatum van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) is uitgesteld (van 1 januari 2025) naar 1 januari 2026. De Wmebv regelt dat burgers, bedrijven en overige instanties hun zaken die ze met de overheid moeten doen, digitaal kunnen afhandelen. Dit betekent dat we als gemeente verplicht worden om voor ieder product of cluster van producten een digitaal kanaal aan te wijzen die inwoners en bedrijven kunnen gebruiken. Het aanwijzingsbesluit wordt medio 2025 ter vaststelling aangeboden. Dit, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Wmebv op 1 januari 2026, met de Algemene wet bestuursrecht als grondslag. Evenals andere (regio) gemeenten kiezen we ervoor om het aanwijzingsbesluit al in 2025 te laten vaststellen. Op deze wijze voldoen we tijdig aan deze wettelijke verplichting.

Daarnaast moeten we ervoor (gaan) zorgen dat de digitale kanalen gebruiksvriendelijk zijn en voldoen aan de Wmebv-eisen. Deze eisen zijn erop gericht om de indiener van berichten meer rechtsbescherming te bieden. Aangezien deze opgave ook mogelijkheden en kansen biedt om de (digitale) dienstverlening te verbeteren, worden de benodigde acties de komende jaren binnen het programma Dienstverlening opgepakt.

De Wmebv bevat tevens een zorgplicht voor ondersteuning bij alle communicatie met de overheid (ook voor niet elektronische communicatie). In dit kader faciliteren we al een aantal voorzieningen om inwoners meer (digitaal) vaardig te maken en/of hen hierbij te ondersteunen, bijvoorbeeld het Digi-Taalhuis en het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).

Openbaarheidsparagraaf Woo

Inleiding

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording (jaarrekening) verslag doen van de uitvoering ervan. Dit betreft de invulling van deze verplichting in de jaarrekening 2024.

Het kabinet stelt via het Gemeentefonds incidentele en structurele middelen beschikbaar voor de implementatie van de Woo.

Actieve openbaarmaking

De Woo verplicht overheidsorganisaties om zo veel mogelijk informatie actief openbaar te maken (naast het openbaar maken op verzoek). Daartoe is in de wet een lijst van 11 informatiecategorieën opgenomen. De wettelijke verplichting voor het actief openbaar maken wordt gefaseerd per informatiecategorie ingevoerd. De eerste fase is op 1 november 2024 ingegaan. Voor gemeenten gaat het om de categorieën wet- en regelgeving, informatie over de organisatie en de werkwijze en bereikbaarheid van de gemeente en haar organisatieonderdelen. Onze gemeente voldoet aan deze verplichting. Het merendeel van de informatie uit deze categorieën maken we openbaar via onze website en (via een link) op de Woo-index Gemeente Moerdijk | Overheid.nl, het landelijk publicatieplatform.

Voor het actief openbaar maken van de overige informatiecategorieën geldt momenteel nog een inspanningsverplichting. We sluiten hierbij aan door – vooruitlopend op de wettelijke verplichting - nu al stapsgewijs en waar mogelijk reeds informatie uit de overige categorieën actief openbaar te (gaan) maken. Zo publiceerden we tot eind 2024 reeds een samenvatting van de Woo-verzoeken/- besluiten op de website en zullen we begin 2025, na implementatie van de OpenWoo.app, overgaan tot publicatie van de Woo-verzoeken/-besluiten inclusief verstrekte documenten.

Een van de informatiecategorieën waarmee we in 2024 ook aan de slag zijn gegaan betreft ‘Agenda en besluitenlijsten bestuurscolleges’. Conform het bepaalde in de Gemeentewet maken we de besluitenlijsten van de collegevergaderingen reeds openbaar. De agenda’s van de college-vergaderingen publiceerden we nog niet. In het 4e kwartaal 2024 zijn we een interne pilot gestart met de publicatie van de agenda’s van de collegevergaderingen met als doel om deze vanaf 2025 structureel actief openbaar te maken.

In 2025 en volgende jaren gaan we verder met de implementatie van de actieve openbaarmaking van de overige informatiecategorieën, waarbij we qua volgorde aansluiten op de wettelijke fasering.

Passieve openbaarmaking/ Woo-verzoeken

Momenteel is het aantal ingediende Woo-verzoeken weer enigszins gestabiliseerd ten opzichte van het piekjaar 2022 (77 ingediende verzoeken waarvan 27 door één partij). Het hoge aantal Woo-verzoeken in 2022 was een landelijke tendens. Dit had met name te maken met de politieke onrust bij de centrale overheid (Toeslagenaffaire, stikstof) en door onderwerpen die bij de gemeente zelf speelden (bijv. arbeidsmigranten). Dergelijke onderwerpen liggen gevoelig in de maatschappij en leveren kritische vragen – en Woo-verzoeken – op. We spelen hierop in door bij de onderwerpen en situaties die onze inwoners raken meer aandacht te besteden aan transparantie. Door uit eigen beweging (meer) informatie openbaar te maken (bijv. via de website) houden we inwoners actief op de hoogte van de ontwikkelingen, waardoor de vragen die er leven al beantwoord worden zonder dat hiervoor een Woo-verzoek nodig is.

In 2023 zijn in totaal 22 verzoeken ingediend en in 2024 hebben we 31 verzoeken ontvangen, waarvan:
- 14 verzoeken: in behandeling genomen en documenten verstrekt;
- 3 verzoeken: informeel afgedaan of als informatieverzoek;

- 10 verzoeken: afgewezen/buiten behandeling gesteld bijv. omdat de Woo niet van toepassing was of dat niet voldaan was aan preciseringsverzoek;
- 2 verzoeken: ingetrokken door verzoeker en
- 2 verzoeken, nog in behandeling (afgestemd met verzoeker).

Woo-contactpersoon

De Woo-contactpersoon is een nieuwe rol die per 1 mei 2022 per bestuursorgaan is aangewezen en die de komende jaren verder doorontwikkeld wordt. Nu op 1 november 2024 de eerste fase van de wettelijke verplichting voor actieve openbaarmaking is ingegaan en er een inspanningsverplichting geldt voor de overige categorieën, vergt de implementatie van de actieve informatieplicht steeds meer aandacht. Daarnaast merken we dat teams behoefte hebben aan meer ondersteuning bij de behandeling van (omvangrijke) Woo-verzoeken ten behoeve van een efficiënte afhandeling. Gelet hierop starten we eind 2024/begin 2025 met een evaluatie om te bezien wat nodig is om de volgende stap in de doorontwikkeling van de functie van Woo-contactpersoon te zetten.

Informatiehuishouding op orde

In de Woo is de verplichting opgenomen om de informatiehuishouding op orde te brengen en te zorgen voor het duurzaam toegankelijk maken én houden van informatie. Dit, met het oog op het bevorderen en vergemakkelijken van de actieve openbaarmaking. Moerdijk zet actief in op het item informatiehuishouding op orde aan de hand van een meerjarig informatieverbeterplan. Daarnaast zijn we aangesloten bij diverse (regionale en landelijke) projecten voor de verbetering van de kwaliteit van informatiebeheer. Ook in 2025 blijven we inzetten op de kwaliteitsverbetering van onze informatiehuishouding.

Richtlijn App met beleid, niet over beleid

In 2023 heeft het college ten behoeve van een uniforme werkwijze binnen Moerdijk een richtlijn opgesteld voor het omgaan met chatberichten. Deze richtlijn is gericht op het verantwoord en bewust omgaan met chatberichten: App met beleid, niet over beleid. Hier kan een beroep op worden gedaan ingeval werkgerelateerde berichten op zakelijke en privételefoons worden opgevraagd in een Woo-verzoek. Tevens laten we met deze richtlijn zien dat we transparantie belangrijk vinden en dat we risico’s op het gebied van privacy en informatieveiligheid zoveel als mogelijk willen voorkomen.

In 2025 zal de richtlijn worden geëvalueerd. Aan de hand van de resultaten zullen we bezien of de richtlijnen en/of de uitvoering in de praktijk aanpassing behoeft.

Meenemen organisatie

Ook in 2024 hebben we weer trainingen georganiseerd om de organisatie stap voor stap mee te nemen in de doorontwikkeling van de Woo: wat betekent de Woo voor ons werk en hoe zorgen we ervoor dat onze huishouding op orde is. Daarnaast is een introductie over de Woo opgenomen in het onboardingsprogramma in de Moerdijkacademie.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Moerdijk heeft bestuurlijke en financiële belangen in verbonden partijen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard met inachtneming van de eigen beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden ten aanzien van deze partijen.

Beleid verbonden partijen

Op 30 mei 2024 heeft de gemeenteraad de Nota verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden West-Brabant vastgesteld. Deze nota is in regionaal verband opgesteld en is door de zestien deelnemende gemeenten gelijk vastgesteld. Daarmee stellen we gezamenlijk heldere spelregels voor de samenwerking met verbonden partijen.

In deze nota zijn de volgende spelregels voor verbonden partijen opgenomen:

- Afspraak 1.1. Elke vorm van samenwerking begint bij duidelijke afspraken over bevoegdheden, verantwoordelijkheden, kaders en verantwoording.

- Afspraak 2.1. Risicoprofiel als kader voor actieve informatieplicht, informatievoorziening en vorm van raadssamenwerking.
- Afspraak 2.2. Gemeenten zorgen voor gezamenlijke integrale aansturing en afstemming.
- Afspraak 2.3. Gezamenlijke kaderstelling met financiële en beleidsmatige richtlijnen voor de begroting.
- Afspraak 2.4. Termijnen voor behandeling van conceptbegroting en jaarrekening (1 april en 1 juli).
- Afspraak 2.5. Evaluatie wordt 4-jaarlijks overwogen.

- Afspraak 3.1. Borgen van zeggenschap via statuten en beïnvloeding hiervan door wensen en bedenkingen.
- Afspraak 3.2. Actief beheer, informatie uitwisselen en rapporteren op maatschappelijke effecten.
- Afspraak 3.3. Evenwichtig samengestelde raden van bestuur, directies en raden van toezicht/ commissarissen (benoemen, verlengen, schorsen en ontslaan).
- Afspraak 3.4. Geen bestuurders of ambtenaren van gemeenten in Raden van Commissarissen of Raden 171 Paragraaf Verbonden partijen Gemeente Moerdijk van Bestuur/directies.
- Afspraak 3.5. Beloningsbeleid zoveel mogelijk conform WNT.
- Afspraak 3.6. Invloed op strategiebepaling door college en gemeenteraad.
- Afspraak 3.7. Vermogenspositie en dividendbeleid bij deelnemingen periodiek herijken.
- Afspraak 3.8. Tijdig deponeren van jaarstukken, beoordeling en transparant publiceren daarvan.

Overzicht verbonden partijen

De verbonden partijen waarin de gemeente deelneemt en/of een belang heeft zijn als volgt in te delen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen;
- Stichtingen en verenigingen;
- Overige verbonden partijen.

Verbonden partijen
Gemeenschappelijke regelingen
1. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord
2. Havenschap Moerdijk
3. Regio West-Brabant (RWB)
4. Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen
5. GGD West-Brabant
6. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)
7. West-Brabants Archief (WBA)
8. Stichting Openbaar Onderwijs West-Brabant
9. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
10. Regionaal Bureau Leren (RBL) West-Brabant
11. Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant (WVS-groep)
12. Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)
13. Werkplein Hart van West-Brabant
14. ICT-samenwerking West-Brabant West
Vennootschappen
15. BNG Bank NV
16. Brabant Water NV
17. NV Rewin West-Brabant
18. NV Havenbedrijf Moerdijk
Stichtingen en verenigingen:
19. Stichting Inkoopbureau West-Brabant
Overige verbonden partijen:
N.v.t.

1. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord						
Vestigingsplaats	Tilburg					
Website	https://www.ravbrabantmwn.nl					
Visie / doelstelling	Het leveren van kwalitatief hoogwaardige ambulancezorg, die tijdig ter plaatse is en binnen de budgettaire kaders wordt gerealiseerd.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- dat het voor een goede ambulancezorg van belang is samen te werken; - dat deze samenwerking gericht is op een niveau van ambulancezorg waarbij de patiënt centraal staat; - dat de ambulancezorg een belangrijke pijler is onder de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, waardoor het wenselijk is om het werkgebied samen te laten vallen met dat van de politieregio's Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: geen bestuurlijk belang AB: wethouder P. Joosten-Wesselius / plv. wethouder D. Dingemans					
Financieel belang gemeente	Sinds de oprichting van de GR RAV Brabant MWN in 2005 wordt gewerkt met een begroting die volledig is gedekt door het aan de RAV toegekende budget vanuit de zorgverzekeraars en heeft de RAV geen financiële bijdrage van de deelnemende gemeenten nodig gehad. Ook in 2024 werd geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 15.119.000	1-1-2024	€ 27.435.000	€ 995.378	€ 0
	31-12-2024	€ 15.979.000	31-12-2024	€ 26.189.000		De RAV wordt niet gefinancierd door de gemeenten, maar door de zorgverzekeraars
Behaalde resultaten in 2024	De jaarrekening 2024 nog niet ontvangen, informatie over resultaten uit publieksverslag gehaald: - Kwaliteit van zorg verbeteren en de toegankelijkheid waarborgen. De eerste stappen zijn gezet op het gebied van zorgcoördinatie. Hierbij komen we met onze partners tot een zorgnetwerk waarin de patiënt centraal staat. We blijven ernaar streven om de juiste zorg op de juiste plek te bieden. - In 2024 zijn er drie diplomeringsbijeenkomsten geweest en is er weer een nieuwe wervingscampagne begonnen voor verpleegkundigen, chauffeurs en BMH. Ook is er gewerkt aan onderzoek en innovatie. Zo is er een wetenschappelijke publicatie verschenen over sedatie en zijn begin 2024 de beide meldkamers gestart met de verbeterde urgentie-indeling. Later in het jaar is de meldkamer in Den Bosch gaan werken met Seconds en is in Breda een fundament gelegd voor het verrichten van troponinemetingen. - Een ander thema dat als een rode draad door 2024 liep en eigenlijk meer aandacht verdient, is duurzaamheid. In 2024 zijn we concreet de nieuwbouw in Breda en Tilburg gaan voorbereiden, waarbij duurzaamheid en elektrificatie belangrijke aandachtspunten zijn. Ook zijn we gestart met het in kaart brengen van onze CO2-voetafdruk. In het kader van duurzaamheid zijn we ook afgestapt van wegwerpbekers. Tot slot heeft de oude ambulancekleding een tweede leven gekregen in Suriname, en in de vorm van ovenwanten voor alle medewerkers.					
Risico's	Er zijn geen financiële risico's					

2. GR Havenschap Moerdijk						
Moerdijk	Moerdijk					
Website	N.v.t.					
Visie / doelstelling	Het bedrijfsmatig (doen) verrichten van werkzaamheden m.b.t. het aandeelhouderschap van het Havenbedrijf Moerdijk NV en het optreden als financier van dit bedrijf.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Via het houden van de aandelen van het Havenbedrijf Moerdijk NV kan mede sturing gegeven worden aan deze NV. Verder kan via de GR de NV worden voorzien van de benodigde financiële middelen. Hierdoor is de NV niet aangewezen op financiering vanuit de markt.					
Bestuurlijk belang gemeente	De gemeente Moerdijk wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de wethouders D. Dingemans (economie) en E. Schoneveld (financiën).					
Financieel belang gemeente	Gemeente Moerdijk is voor 50% eigenaar. De GR Havenschap Moerdijk is een zgn. 'bedrijfsvoeringsorganisatie' (BVO). De gemeente staat voor 50% garant voor de aan te trekken financieringsmiddelen ten behoeve van Havenbedrijf Moerdijk NV. De begroting van de GR is sluitend, zonder dat een bijdrage van de deelnemers gevraagd wordt. In de begroting is rekening gehouden met het verstrekken van een garantiepremie aan de deelnemers van € 160.000 per deelnemer. De uitvoeringskosten van de GR komen voor rekening van de NV.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 97.265.000	1-1-2024	€ 212.476.000	€ -	N.v.t.
	31-12-2024	€ 97.265.000	31-12-2024	€ 215.594.000		
Behaalde resultaten in 2024	Vanwege de functie van deze GR zijn hier geen resultaten te benoemen. Voor resultaten van het Havenbedrijf Moerdijk zie de informatie bij de verbonden partij NV Havenbedrijf Moerdijk.					
Risico's	De GR trekt de financiering aan voor de activiteiten binnen de NV. Als de NV de betalingsverplichtingen niet kan nakomen, komen deze ten laste van de deelnemers van de GR. Bij de verzelfstandiging per 30-12-2016 heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. De bezittingen van de NV (de GR heeft het 1e recht van hypotheek en pandrecht) en het eigen vermogen van de GR zijn voldoende om de risico's te dekken. Jaarlijks bij de controle van de jaarrekening toetst de accountant of de risico's nog steeds volledig zijn afgedekt.					

3. Regio West-Brabant (RWB)						
Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://www.west-brabant.eu					
Visie / doelstelling	De Regio West-Brabant is een alliantie van zestien gemeenten gericht op behoud en versterking van het regionale vestigingsklimaat doormiddel van inzet op het thema economie en een aantal uitvoeringsgerichte taken. Elke vier jaar stellen de colleges een actieprogramma vast, waarin de strategische opgave voor de komende jaren wordt uitgewerkt. In 2024 is er een nieuwe strategische agenda en actie programma 2024 – 2028 vastgesteld. Hiermee is de economische koers gericht op de transitie naar een nieuwe economie en in lijn met de strategie van de Economic Board West-Brabant (en REWIN). Een economie die duurzaam, groen, slim en sociaal is. In West-Brabant betekent dit dat we ons inzetten voor een plantaardige, circulaire en innovatieve regio. De Strategische RWB-agenda 'West-Brabant in transitie naar een nieuwe economie' vormt het kader voor de overheidsbijdrage van de RWB aan de nieuwe economie. De RWB voert het programmamanagement op de Regio Deal 'West-Brabants Welvaren', regionaal Onderzoek- & Ontwikkelfonds (O&O-fonds) en de Human Capital Agenda (HCA). Hiernaast heeft de RWB een aantal uitvoeringsgerichte taken die minder aan de strategische agenda gekoppeld zijn zoals: Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV), Regioarcheologie (RA) en het mobiliteitscentrum (MBC).					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Versterking van het regionale vestigingsklimaat kun je niet als individuele gemeente oppakken. - Programmamanagement van Regio Deal, O&O-fonds en HCA en uitvoering van werkzaamheden voor KCV, regioarcheologie en mobiliteitscentrum kun je niet als individuele gemeente. - Samenwerking leidt tot focus, meer slagkracht en efficiëntie in overkoepelde vraagstukken en transities. - Door deelname wordt de link met de (triple helix) Economic Board West Brabant en REWIN versterkt.					
Bestuurlijk belang gemeente	AB: burgemeester A.J. Moerkerke, plv. wethouder A.M.J. Dingemans SB: wethouder A.M.J. Dingemans Vertegenwoordiging in de bestuurscommissie KCV: wethouder P. Joosten-Wesselius					
Financieel belang gemeente	De bijdrage van Moerdijk in totaal voor 2024 is: € 1.048.476.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 1.711.000	1-1-2024	€ 6.619.000	€ 808.000	Apparaatskosten en strategische agenda: € 169.654 O&O-fonds: € 24.253 RA: € 33.428 MBC: € 18.798 Careernet: € 3.646 KCV: € 798.697
	31-12-2024	€ 1.782.000	31-12-2024	€ 6.612.000		
Behaalde resultaten in 2024	• Vaststelling Strategische agenda en Actieprogramma 2024-2028 'West-Brabant in transitie naar een nieuwe economie' • Na het arbeidsmarktprogramma West-Brabant werkt met Talent is in 2024 de Human Capital Agenda vastgesteld • Regio Deal West-Brabants welvaren gesloten, hieruit volgt € 15 miljoen Rijksgeld om de komende vier jaar te werken aan meer brede welvaart voor de inwoners van onze regio, gekoppeld aan onze economische ambities • Het Plantbased Netwerk werd samen met REWIN opgericht, dé drijvende kracht achter de groene transitie. • Beloftes van zes woningbouwcoöperaties om biobased te gaan bouwen. • Vanuit het regionale Onderzoek- en Ontwikkelfonds werden 11 vernieuwende initiatieven van gemeenten, bedrijven en onderwijs gefaciliteerd. • Voor Kleinschalig Collectief Vervoer werden afspraken gemaakt met een nieuwe vervoerder. Hiermee wordt het vervoer duurzamer en goedkoper. • Regioarcheologen publiceerden in 2024 richtlijnen voor archeologisch onderzoek. • Het Mobiliteitscentrum (MBC) stelde samen met gemeenten een regionale HR-visie op. • De pool van consulenten groeide van 20 naar 30 personen, die 76 opdrachten uitvoerden bij de aangesloten organisaties. In een VNG-webinar werd deze West-Brabantse pool als best practice gepresenteerd, een mooie erkenning voor onze regio.					
Risico's	De RWB heeft per 2024 een algemene reserve. Eventuele tekorten komen voor rekening van de deelnemende gemeenten. Bij RWB staan de deelnemende gemeenten financieel garant. Dat betekent dat zij financiële gevolgen van de risico's dragen. Voor een aantal specifieke onderdelen zijn er met instemming van het algemeen bestuur, reserves gevormd. Voor alle programma onderdelen is berekend dat de kans op bijbehorend (financieel) risico klein tot zeer klein.					

4. Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen						
Vestigingsplaats	Breda					
Website	N.v.t.					
Visie/ doelstelling	Regionale samenwerking op het gebied van de nazorg voor de gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Gezamenlijke verplichting voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaats Bavel-Dorst en voor de nazorg van de gesloten stortplaats Zevenbergen tot overdracht aan de provincie.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB en AB: wethouder Eef Schoneveld					
Financieel belang gemeente	De bijdrage van Moerdijk voor 2024 is: € 53.168					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€1.456.000	1-1-2024	€ 25.511.000	€ 521.943	€ 53.168
	31-12-2024	€1.530.000	31-12-2024	€ 24.903.000		
Behaalde resultaten in 2024	Het te bestemmen positieve resultaat over 2024 bedraagt € 521.943. Voorgesteld wordt om dit uit te keren aan de deelnemende gemeentes in overeenstemming met de verdeling van de ontvangen bijdragen van dezelfde deelnemende gemeentes. Dit voorstel is nog niet in de jaarrekening verwerkt.					
Risico's	Begin 2024 heeft Gedeputeerde Staten eenzijdig besloten op basis van een ALM studie de rekenrente vanaf juni 2024 aan te passen naar 3,45%. Wij zijn nog in gesprek met de provincie om te bezien wat dit betekent voor onze stortplaats en trekken daarin samen met andere Brabantse stortplaatsen op. Er is met de Provincie afgesproken dat de tussentijdse nazorgplannen van de exploitanten geactualiseerd worden. Voor 1 juli 2025 moet deze actualisatie afgerond en bij de Provincie ingeleverd zijn. De verwachting is dat eind 2025 bekend is wat het nieuwe doelvermogen is, hoe hoog en hoe de aangekondigde aanslag opgelegd wordt en wat de (financiële) gevolgen hiervan zijn voor GR NGS.					

5. GGD West-Brabant						
Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://www.ggdwestbrabant.nl					
Visie / doelstelling	Inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg. Het bevorderen bewaken en beschermen van de publieke gezondheid: de GGD heeft als doel dat de mensen in West-Brabant zich goed, veilig, gezond en gelukkig (blijven) voelen.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Artikel 14 lid 1 Wet publieke gezondheid: Ter uitvoering van bij of krachtens deze wet opgedragen taken draagt het college van burgemeester en wethouders zorg voor de instelling en instandhouding van een gemeentelijke gezondheidsdienst. - Hechte samenwerking in regionaal verband m.b.t. de openbare gezondheidszorg is gewenst en noodzakelijk.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: geen bestuurlijk belang AB: wethouder P. Joosten-Wesselius; plv. wethouder B. Blom					
Financieel belang gemeente	De 16 deelnemende gemeenten zullen er steeds voor zorgen dat de GGD altijd over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. De algemene deelnemersbijdrage aan de GGD is gebaseerd op het aantal inwoners (groepen totaal, 0 t/m 3 jaar en 4 t/m 18 jaar) per 1 januari van het jaar vóór het kalenderjaar (begrotingsjaar) conform de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. De kosten voor de uitvoering van de plustaken worden op basis van individuele afspraken aan de betreffende gemeente toegerekend.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 6.664.000	1-1-2024	€ 19.778.000	€ 774.915 Aandeel Moerdijk € 8.583	€ 1.137.634 (€ 986.960 voor de basistaken, € 43.500 plustaken en € 107.174 inspecties kinderopvang)
	31-12-2024	€ 7.176.000	31-12-2024	€ 20.860.000		
Behaalde resultaten in 2024	In 2024 zijn, naast de reguliere werkzaamheden, vorderingen gemaakt op onder andere de volgende ambities: - Er is bestuurlijk een Brabantbrede vise op jeugdgezondheidszorg vastgesteld - De corona werkzaamheden zijn afgeschaald van structureel naar campagnematig - Er is samengewerkt met de zorgaanbieders, welzijnspartijen en de 16 gemeenten bij de uitvoering van het regioplan vanuit het Integraal Zorg Akkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord.					
Risico's	De GGD is zich bewust van het belang van inwonerbetrokkenheid: het structureel betrekken van (kwetsbare) inwoners bij de aanpak van de activiteiten gericht op gelijke gezondheidskansen. Dus niet incidenteel pér project, maar vanuit een vaste basis. De Kennisbooster Inwonerbetrokkenheid is opgeleverd en in een GGD-brede bijeenkomst besproken. Dit thema is verbonden met de verschillende inhoudelijke GGD-opgaven. Inwonerbetrokkenheid is vanaf 2024 een (interne) indicator. Het is geen doel op zich, maar een voorwaarde die gekoppeld is aan de prioritaire opgaven. Inwonerbetrokkenheid is een integraal thema in de beide IZA regioplannen. Gebleken is dat het structureel betrekken van kwetsbare inwoners echter om een lange adem vraagt.					

6. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)						
Vestigingsplaats	Tilburg					
Website	https://www.omwb.nl					
Visie / doelstelling	- Uitvoeren van (wettelijke) VTH-taken (vergunningverlening, toezicht, handhaving, klachtenafhandeling, advisering en specialistische taken) milieu. - Verbeteren kwaliteit leefomgeving, veiligheid en volksgezondheid; - Eenduidige en gelijke behandeling bedrijven en inwoners: level playing field.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- De gemeente is wettelijk verplicht een aantal basistaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu (VTH-taken milieu) over te dragen aan de OMWB; - Daarnaast is uit oogpunt van continuïteit, kwaliteit, effectiviteit en efficiency besloten de uitvoering van de niet-verplichte VTH-taken en verzoektaken milieu bij de OMWB onder te brengen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Lid AB en DB: burgemeester A.J. Moerkerke. Plv. lid AB: wethouder D. Dingemans					
Financieel belang gemeente	Gemeente is mede-eigenaar en loopt risico voor eventuele financiële tekorten.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 4.756.000	1-1-2024	€ 8.961.000	€ 2.461.000	€ 2.108.405
	31-12-2024	€6.086.000	31-12-2024	€ 7.641.000		
Behaalde resultaten in 2024	In het VTH-jaarslag 2024 leggen wij verantwoording af over de door de omgevingsdienst gerealiseerde resultaten. Voor meer informatie verwijzen wij naar pag. 16 t/m 24 van het jaarverslag. In bijlage 2 is het opgestelde jaarverslag (T3-rapportage) van de omgevingsdienst opgenomen.					
Risico's	De belangrijkste risico's voor de OMWB bestaan uit kostenstijging als gevolg van de inflatie, nieuwe cao-afspraken en het ziekteverzuim. Daarnaast blijft een aandachtspunt de gespannen arbeidsmarkt voor het realiseren van de declarabiliteitsnorm en de gevolgen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet.					

7. West - Brabants Archief (WBA)	
Vestigingsplaats	Bergen op Zoom
Website	https://westbrabantsarchief.nl

Visie / doelstelling	Uit 'WBA Visie en Strategie, mei 2022'. De visie van het WBA is 'Het verleden snel gevonden', waaruit het vier belangrijke opgaven voor de toekomst haalt: - Dienstverlening; - Basis op Orde; - Erfgoed; - Organisatie. Per opgave is de visie als volgt uitgewerkt: Dienstverlening: Wat je ook zoekt in ons archief, je vindt het online. Onze website brengt niet alleen informatie logisch en overzichtelijk samen, maar legt ook verbanden met aanvullende gegevens uit andere bronnen. Je vindt makkelijke wat je zoekt op onze website. Dat komt door een makkelijke opbouw en indien nodig een extra woordje uitleg. Wie een vraag heeft, krijgt snel een deskundig antwoord van onze medewerkers. Basis op Orde: We bewaren en beheren fysieke en digitale informatie die op orde is. Zowel voor onszelf als voor onze partners hanteren we daarbij professionele standaarden en voldoen we aan de wet- en regelgeving. We houden toezicht voor partners en adviseren hen op maat. Het West-Brabants Archief is een betrouwbaar kenniscentrum dat zijn partners begeleidt in kwalitatief hoogwaardig informatiestructuur. Erfgoed: We maken de geschiedenis van West-Brabant toegankelijk en zichtbaar. We verbinden erfgoedspelers in de regio. Dat doen we graag samen met historische, culturele, educatieve en creatieve organisaties. West-Brabants erfgoed krijgt een plek op onze website en activiteiten zetten we online in de kijker. Voor een representatiever beeld van ons verleden, verrijken we doelgericht onze collecties. Organisatie: Het West-Brabants Archief kent de mogelijkheden van de digitale samenleving. Daarom spelen we in op ontwikkelingen en innovaties die een meerwaarde blijken voor het behalen van onze doelen. We blijven onze partners, bezoekers en erfgoedcollega's ondersteunen, inspireren en verbinden, zodat ook in de toekomst ons verleden snel is gevonden.
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Regionale aanpak/ uitvoering van wettelijke verplichting; - Het realiseren van efficiencywinst; - Beheren van archiefbewaarplaatsen en een e-depot; - Het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie bronnenmateriaal op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis.
Bestuurlijk belang gemeente	DB: burgemeester A.J. Moerkerke AB: burgemeester A.J. Moerkerke
Financieel belang gemeente	De bijdrage van Moerdijk voor 2024 is: € 345.469

Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 457.161	1-1-2024	€ 506.273	€ 187.776	€ 345.469
	31-12-2024	€ 533.602	31-12-2024	€ 513.888		

Behaalde resultaten in 2024	In 2024 heeft het West-Brabants Archief zich ingezet voor het behoud, beheer en de digitale ontsluiting van archieven en collecties. Een belangrijke focus lag op het aansluiten op het E-depot, en de ontwikkeling van een nieuw webportaal speelde een sleutelrol, met de volledige oplevering gepland voor medio 2025. De samenwerking met gemeenten, archiefinstellingen en erfgoedorganisaties werd versterkt en er werd geïnvesteerd in het netwerk voor het delen van rijke verhalen uit West-Brabant. De financiële resultaten waren positief, met een saldo van € 187.776.
Risico's	Het positieve saldo in 2024 wordt grotendeels verklaard door personeelslasten die door verschillende omstandigheden lager uitvielen dan begroot. Het WBA heeft te maken met imagorisico, veiligheidsrisico en bedrijfsvoeringsrisico. Om al deze vormen van risico tot een minimum te beperken heeft het WBA maatregelen genomen.

8. Stichting Openbaar Onderwijs West-Brabant						
Vestigingsplaats	Roosendaal					
Website	https://obo-wbr.nl					
Visie / doelstelling	- Het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief aanbod van onderwijs voor leerlingen van 4 tot 12 jaar.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Regionale coördinatie / aanpak van wettelijke verplichting; - Het realiseren van efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	Regiegroep: wethouder P. Joosten-Wesselius Plv.: wethouder B. Blom					
Financieel belang gemeente	Geen direct financieel belang. De gemeente Moerdijk blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het bieden van toegankelijk openbaar onderwijs (risico).					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 2.714.812	1-1-2024	€ 6.663.772	Nog niet bekend	€ 0
	31-12-2024	Niet bekend	31-12-2024	Niet bekend		
Behaalde resultaten in 2024	Vanaf 2022 is het totale leerlingenaantal van de stichting stijgend. Per 1 februari 2023 was het leerlingenaantal 3.046 en per 1 februari 2024 was het leerlingenaantal 3059 van alle scholen van de stichting. Voor de 3 scholen in de gemeente Moerdijk waren er 120 leerlingen op Willem de Zwijger op 1 februari 2023 en 108 leerlingen op 1 februari 2024 en van De Boemerang 205 leerlingen op 1 februari 2023 en 210 leerlingen op 1 februari 2024. De Springplank is gestegen van 176 leerlingen op 1 februari 2023 naar 186 leerlingen op 1 februari 2024. In 2024 heeft de stichting het strategisch beleidsplan 2025-2029 vastgesteld met de 3 pijlers: 1. Onderwijs; 2. Beweging – persoonlijke groei; 3. Organisatie – van ei-land naar wij-land. In 2024 heeft de stichting de meerjarenbegroting 2025-2029 vastgesteld. In eerdere jaren was het devies te grote onderwijsreserves te besteden. Nu is het nodig financieel gezond te zijn en te blijven en op de lange termijn een sluitende begroting te realiseren.					
Risico's	De gemeente Moerdijk blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het bieden van toegankelijk openbaar onderwijs.					

9. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VMWB)						
Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://www.vrmwb.nl					
Visie / doelstelling	- 'Samen maken we de regio veiliger'; Met 24 gemeenten, brandweer, GHOR en politie bundelt VRMWB de krachten in de regio. Zo zijn we gezamenlijk goed voorbereid op rampen en crises. - Het vergroten van de slagkracht van en de samenwerking tussen de hulpverleningsdiensten;					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Realiseren van efficiencywinst; - Realiseren van kwaliteitsbevordering; - Invullen wettelijke plicht op grond van artikel 3 van de Brandweerwet 1985 (wettelijk verplichte gemeenschappelijke regeling); - Bewerkstelliging doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van brandweer- en rampbestrijdingstaken; - Bevordering goede hulpverlening bij een ongeval of ramp					
Bestuurlijk belang gemeente	Burgemeester A.J. Moerkerke is lid van het dagelijks en algemeen bestuur; plv.wethouder A.M.J. Dingemans					
Financieel belang gemeente	De 24 deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de VRMWB over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen, waarmee de exploitatie en het afdekken van financiële risico's is gewaarborgd.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 6.724.000	1-1-2024	€ 57.375.000	€ 175.909	€ 3.218.789
	31-12-2024	€ 6.697.000	31-12-2024	€ 57.281.000		
Behaalde resultaten in 2024	In de beleidsbegroting 2024 waren 16 doelstellingen geformuleerd. Daarvan zijn er 15 gereed/behaald of volgens planning verlopen. Resultaten 2024: Bijdrage aan veilige leefomgeving: Versterken expertise op natuurbrand en extreem weer (Behaald) Risicogerichte ketensamenwerking natuurbrand (Behaald) Implementeren van gebiedsgerichte opkomsttijden (Behaald met afwijkingen) Onderzoek Risicobeheersingstaken (Behaald) Borgen risicogerichtheid (Behaald met afwijkingen) Leveren van hulpvaardige en slagvaardige inzet: Paraatheid en beschikbaarheid (Behaald met afwijkingen) Brandweerzorgconcepten en arbeidsarrangementen (Behaald met afwijkingen) Versterken van onze informatiepositie (Behaald) Versterking Crisisbeheersing (Behaald) Nieuwe organisatie Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie (Behaald) Wendbare en duurzame organisatie: Organisatieontwikkeling (Behaald) Duurzaamheid (Behaald) Veilig en gezond werken (Behaald met afwijkingen) Visitatie (Behaald) Betrouwbare Informatievoorziening (Behaald) Stimuleren redzame samenleving: Basisaanpak veilig gedrag en redzaamheid (Niet behaald)					
Risico's	In 2024 onze focus herzien vanwege internationale (geopolitieke) dreiging en klimaatrisico's.					

10. Regionaal Bureau Leren (RBL) West-Brabant						
Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://rblwest-brabant.nl					
Visie / doelstelling	In de RMC-regio West-Brabant via samenwerking het schoolverzuim en het voortijdig schoolverlaten verder terugdringen.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Kwaliteitsverbetering; - Efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	Lid gemeenschappelijk orgaan: Wethouder P. Joosten-Wesselius; plv.: wethouder B. Blom					
Financieel belang gemeente	Zowel de personeelskosten als de uitvoeringskosten die verbonden zijn aan de uitvoering van de taken van het Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten worden omgeslagen over de deelnemende gemeenten. Verdeling vindt plaats naar rato van het aantal inwoners van 5 tot 23 jaar (per 1 januari van het voorgaande begrotingsjaar). De kosten voor de uitvoering van de plustaken worden op basis van individuele afspraken aan de betreffende gemeente toegerekend.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ -/- € 60.693	1-1-2024	€ 2.140.107	€ 88.704 waarvan aandeel Moerdijk € 8.396	€ 218.691
	31-12-2024	€ 88.704	31-12-2024	€ 2.000.536		
Behaalde resultaten in 2024	Sprake is van stabilisering van verzuim van schooljaar 2022-2023 met 5,4% naar schooljaar 2023-2024 met 5,4%. Ook is sprake van een lichte daling van het aantal voortijdig schoolverlaters van schooljaar 2022-2023 met 48 vsv-ers naar schooljaar 2023-2024 naar 45 vsv-ers (= voorlopig cijfer).					
Risico's	Bij de gemeenschappelijke regeling staan de deelnemende gemeenten financieel garant. Er wordt geen weerstandsvermogen opgebouwd.					

11. Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant (WVS-groep)						
Vestigingsplaats	Roosendaal					
Website	https://www.wvs.nl					
Visie / doelstelling	WVS-groep biedt op grond van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) mensen met een (grote) achterstand op de arbeidsmarkt kansen zichzelf door middel van arbeid te ontwikkelen. Doel is het vinden van regulier werk of in een (meer) beschutte omgeving. WVS-groep voert haar missie uit in aansluiting op het gemeentelijk beleid van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. Met de inwerkingtreding van de Participatiewet per 1 januari 2015 vindt er geen instroom meer plaats van mensen in een Wsw-dienstverband. WVS-groep wordt omgevormd tot een leerwerkbedrijf waar mensen, uit de doelgroep Participatiewet, kansen worden geboden om zich te ontwikkelen om zo meer perspectief te krijgen op deelname aan de reguliere arbeidsmarkt. De leerwerktrajecten vindt plaats onder regie van het Werkplein Hart van West-Brabant. Naast het aanbieden van leerwerktrajecten zal ook het instrument beschut werken via WVS-Groep uitgevoerd worden. De WVS onderscheidt nu twee takken: de WVS-academie en de WVS-diensten, waarmee in de bedrijfsvoering de nieuwe taken omtrent het ontwikkelen van inwoners verder worden uitgedragen.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Regionale samenwerking in de uitvoering van de wettelijke verplichting (Wsw); - Het voorkomen van structurele uitsluiting van mensen met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt; - Het realiseren van efficiencywinst door regionale samenwerking.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: geen bestuurlijk belang AB: wethouder B. Blom, plv. wethouder P. Joosten-Wesselius					
Financieel belang gemeente	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk financieel verantwoordelijk voor de gemeenschappelijke regeling WVS. WVS heeft een financiële buffer in de vorm van de algemene reserve. Mochten de winst en de algemene reserve van WVS echter niet volstaan, zullen de gemeenten zelf extra moeten bijdragen, de deelnemende gemeenten fungeren als vangnet. De gemeentelijke bijdrage in het exploitatietekort wordt berekend naar rato van het aantal Wsw-werknemers, het aantal medewerkers beschut werk en het aantal participanten dat uit iedere gemeente afkomstig is en die op 1 januari van het jaar t–1 bij WVS in dienst en / of werkzaam zijn. Daarnaast wordt 100% van de rijksbijdrage WSW aan WVS overgemaakt.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 6.567.000	1-1-2024	€ 21.490.000	€ 5.518.000 positief (inclusief de gemeentelijke bijdrage van € 8.135.000). Aandeel Moerdijk € 156.979	Gemeentelijke bijdrage € 423.136 Doorbetaalde Rijksmiddelen € 2.741.936
	31-12-2024	€ 9.518.000	31-12-2024	€ 20.328.000		
Behaalde resultaten in 2024	Het gerealiseerd resultaat over 2024 bedraagt € 5.518.000 positief (inclusief de gemeentelijke bijdrage van € 8.135.000). In 2023 was het resultaat € 2.717.000 positief. Deze positieve afwijking is te danken aan bedrijfsvoerings gerelateerde zaken, maar vooral door een betere rijkssubsidie per SW-er dan verwacht.					
Risico's	In 2024 hebben de meeste risico's zoals toegelicht in de begroting 2024 zich niet voorgedaan. De uitstroom laat een kleine onderrealisatie SE van - 0,54 zien. De uitstroom was daarmee in lijn met de financiering. De compensatie van het Rijk voor de loon- en prijsontwikkeling was ingeschat op 3,5 % en is effectief 6,41 % geworden. Echter, zijn er binnen de ketensamenwerking, de samenwerking tussen het Werkplein, de WVS en de ISD Brabantse Wal, afspraken gemaakt m.b.t. de afname van de ontwikkeltrajecten en het aantal plaatsingen beschut werk. WVS heeft als taak om de begeleidingsorganisatie op deze afspraken af te stemmen. In 2024 zijn de afgesproken aantallen ontwikkeltrajecten niet volledig gehaald, waardoor de WVS geen volledige dekking voor haar kosten had. Er is een vordering LIV 2024 opgenomen van € 392.000 als bate voor het LIV (Lage Inkomens Voordeel). Begroot was een bedrag van € 500.000. Per 1 januari 2025 is het Lage Inkomens Voordeel (LIV) afgeschaft. Gelet op de (grote) commerciële risico's die WVS loopt en de groeiende behoefte aan liquiditeit zou een ruimer weerstandsvermogen zeer wenselijk zijn. Deloitte heeft in 2024 opnieuw onderzoek gedaan naar het meest passende niveau van het weerstandsvermogen. Deloitte heeft becijferd dat een algemene reserve benodigd is van € 7 miljoen. WVS blijft hiermee binnen de marge van de Nota Verbonden Partijen (max. 8 % van de lasten). Met de toevoeging van € 1 miljoen uit het resultaat van 2023 bedraagt de algemene reserve van WVS nu € 4 miljoen. Bij een toekomstig positief jaarresultaat wordt 50 % van het resultaat toegevoegd aan de algemene reserve tot het maximale bedrag van € 7 miljoen is bereikt.					

12. Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)						
Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://www.bwbrabant.nl					
Visie / doelstelling	De taken op het gebied van heffing en invordering van belastingen, de Wet Waardering Onroerende Zaken en de BAG voor de deelnemers uit te voeren.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Terugdringen kwetsbaarheid; - Het realiseren van efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	Algemeen Bestuur: Wethouder E. Schoneveld					
Financieel belang gemeente	De bijdrage van Moerdijk voor 2024 is: € 1.060.000					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 1.351.000	1-1-2024	€ 8.805.000	€ 1.121.000	€ 1.060.000
	31-12-2024	€ 1.321.000	31-12-2024	€ 10.506.000		
Behaalde resultaten in 2024	Geen bijzonderheden					
Risico's	De BWB streeft ernaar risico's zoveel mogelijk te beperken door zorgvuldige uitvoering van procedures, het nemen van beheersmaatregelen en het afsluiten van de noodzakelijke verzekeringen. De deelnemers zijn verplicht ervoor te zorgen dat de BWB te allen tijde over voldoende middelen beschikt om haar verplichtingen jegens derden na te komen. Dit betekent dat de risico's voor rekening van de deelnemers komen. De BWB beschikt over een beperkte algemene reserve en de deelnemers staan garant voor eventuele tekorten.					

13. Werkplein Hart van West-Brabant (HvWB)						
Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://werkpleinhartvanwest-brabant.nl					
Visie/ doelstelling	In 2024 hebben we aan de hand van de door het Werkplein en gemeenten gezamenlijk opgestelde programmaplaat gewerkt. De strategische doelstellingen daarin dienden als leidraad voor de inspanningen van gemeenten en het Werkplein in 2024. In de bestuursrapportages afgelopen jaar hebben we ieder kwartaal stil gestaan bij deze doelstellingen en de behaalde resultaten. De visie zoals die in de programmaplaat is opgenomen is als volgt omschreven: Wij vertrouwen in de talenten en kwaliteiten van onze inwoners. Daarom stimuleren wij iedereen om deze te ontwikkelen, met als doel werk, en als dat (nog) niet lukt, meedoen in de samenleving. Dat doen we samen met de inwoner, collega's en partners op basis van maatwerk. In september 2024 hebben we afscheid genomen van de directeur van het Werkplein. Onder zijn leiding zijn we gestart met de nieuwe koers en visie van het Werkplein. Hierbij staat een inwonergerichte aanpak centraal. We staan naast de inwoner en de dienstverlening is in de nabijheid.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Terugdringen kwetsbaarheid; - Het realiseren van efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: geen bestuurlijk belang AB: wethouder B. Blom; plv. wethouder P. Joosten-Wesselius					
Financieel belang gemeente	De 6 deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat het Werkplein over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen, waarmee de exploitatie en het afdekken van financiële risico's is gewaarborgd. De directe productkosten, met uitzondering van de kosten van de re-integratie en activering van cliënten, worden rechtstreeks toegerekend aan de gemeente waarvoor de kosten zijn gemaakt. De kosten van re-integratie en activering worden aan de afzonderlijke deelnemers toegerekend op basis van de participatiebudgetten die de deelnemende gemeenten van het Rijk ontvangen. De uitvoerings- en organisatiekosten worden onderscheiden naar kosten basistakenpakket en plustaken. De kosten voor de uitvoering van het basistakenpakket worden aan elke deelnemende gemeente toegerekend op basis van een vastgestelde verdeelsleutel zijnde het gewogen gemiddelde van het aantal periodiek uitkeringsgerechtigden en inwoneraantal. De kosten voor extra dienstverlening worden op basis van individuele afspraken aan de betreffende gemeente toegerekend.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 6.451.376	1-1-2024	€ 18.429.158	€ 1.004.500 positief bedrijfsvoering. Aandeel Moerdijk € 125.604	€ 15.618.153 waarvan € 2.413.645 aan Bedrijfsvoering
	31-12-2024	€ 3.069.347	31-12-2024	€ 21.927.873		

Behaalde resultaten in 2024	We kijken terug op een jaar waarin weer stappen zijn gezet in de nieuwe inwonergerichte manier van werken. Dat ging niet zomaar vanzelf. De krapte op de arbeidsmarkt was ook bij het Werkplein voelbaar in alle teams. De werkdruk was op sommige momenten (te) hoog. Hierdoor hebben we kritisch gekeken naar de prioriteringen gedurende het jaar. En we keken voortdurend naar de vereenvoudiging van de uitvoering van regelingen. We zien dat de ontwikkeling van het Werkplein bestand positief afwijkt ten opzichte van de landelijke lijn. In het laatste kwartaal van 2024 is er wel een relatief sterke stijging in vergelijking met de maanden daarvoor. Het Werkplein heeft 2024 afgesloten met een stijging van 1,3 % van het uitkeringsbestand. We hebben veel tijd en energie in de projecten gericht op bestandsbeheersing gestoken. In 2023 constateerden we dat de bestandsontwikkeling bij het Werkplein een afwijkende lijn liet zien ten opzichte van de landelijke trend. In een uitgebreide analyse hebben we toen stil gestaan bij de mogelijke oorzaken van deze ontwikkeling. Om de stijgende lijn van het aantal uitkeringen om te buigen zijn we een aantal projecten gestart die een positieve bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling van onze inwoners en de ontwikkeling van het bestand. Om de afwijkende bestandsontwikkeling te keren is gestart met een vijftal extra projecten, waar ook in 2025 verder op wordt ingezet: - Inhaalslag gecombineerde aanpak Werkpunt en Ontwikkeling; - ‘Frequent Intensieve Aanpak (FIA)’ oud-inburgeraars; - Het ‘naar werk’-project; - Meedoen Festival; - Ontwikkeltraject voor statushouders onder begeleiding van een ervaringsdeskundige.
Risico’s	<u>Ziekteverzuim</u> Het ziekteverzuimpercentage over 2024 van 6.6 % is gedaald ten opzichte van 2023 (7,38%). <u>Informatielek</u> Het stof van de organisatieontwikkelingen is in 2024 neergedaald waardoor er wat ruimte was voor het aanpakken van andere ontwikkelingen. Zo is er een concreet plan opgesteld voor het resultaat gericht werken en voor het verhogen van de kennis op gebied van informatiebeveiliging en privacy. Verder is de samenwerking met (deelnemers van) ICT WBW geïntensiveerd. Er is gedurende het gehele jaar adequaat gehandeld in het geval van een beveiligingsincident of datalek en bij het behandelen van verzoeken in het kader van rechten van betrokkenen. Ook zijn concrete vragen uit de organisatie op het gebied van privacy tijdig beantwoord. <u>Buig en bijzondere bijstand</u> Bij de Werkplein gemeenten in totaliteit is sprake van een tekort op het programma Inkomen. Met name de kosten van Buig en de structurele loonkostensubsidie zijn in 2024 iets hoger uitgevallen dan in de laatste begrotingswijziging geraamd was. Alleen bij Moerdijk en Zundert is sprake van een klein overschot. Bij de bijzondere bijstand is onder andere sprake van hoge kosten van inrichting. Dit komt net als vorig jaar door de hoge instroom van statushouders en van hoge kosten voor bewindvoering. <u>Uitvoeringskosten</u> In 2024 is het Werkplein binnen de raming van loonkosten gebleven. Niettemin is het bestand wel toegenomen met 1,3 %. Dit is binnen de formatie opgevangen. Een groter aandachtspunt is om voldoende kennis en kwaliteit binnen te krijgen. Gezien de krappe arbeidsmarkt is dat niet vanzelfsprekend. We blijven ons inzetten om de open formatieplaatsen in te vullen en te zorgen dat medewerkers qua kennis bij blijven. Denk hierbij aan het inzetten van buddy’s, het leerplein, maar ook op het inzetten van diverse trainingen. <u>Extra Participatiemiddelen</u> Op de beschikbare middelen is in 2024 een beperkt bedrag onbenut gebleven. Dit heeft voornamelijk te maken met iets minder ontwikkeltrajecten dan geraamd. In 2024 is er extra ingezet op bestandsbeheersing met positieve resultaten. Niettemin neemt de druk op het participatiebudget door de instroom van inburgeraars, de ketensamenwerking en de genomen bestandsmaatregelen flink toe. De lokale uitgaven voor de regelingen die het Werkplein uitvoert, kunnen behoorlijk afwijken van de prognoses als gevolg van economische en landelijke politieke ontwikkelingen c.q. besluiten. Het Werkplein beschikt niet over een algemene reserve, wel over een post onvoorziene uitgaven van € 50.000. Het Werkplein is een gemeenschappelijke regeling waarvoor de gemeenten garant staan. Het aanhouden van een eigen vermogen om risico’s te kunnen opvangen is derhalve niet strikt noodzakelijk.

14. ICT-samenwerking West-Brabant West						
Vestigingsplaats	Zevenbergen					
Website	https://www.ictwbw.nl					
Visie / doelstelling	Het verzorgen van een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige uitvoering van de ICT-taken voor de deelnemers.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- het verlagen van de kwetsbaarheid; - het realiseren van kostenreductie door schaalvergroting; - het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening; - het verhogen van de professionaliteit van de medewerkers; - het verhogen van de arbeidsproductiviteit; - het delen van kennis en het creëren van specialisatie.					
Bestuurlijk belang gemeente	Bestuurslid: wethouder B. Blom.					
Financieel belang gemeente	De bijdrage van Moerdijk voor 2024 is: € 1.796.886					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 429.600	1-1-2024	€ 5.041.827	€ 67.932	€ 1.796.886
	31-12-2024	€ 0	31-12-2024	€ 3.690.142		
Behaalde resultaten in 2024	In 2024 lag de nadruk op de voorbereiding van de aanbesteding van ICT-diensten en de transitie van ICT WBW naar een regieorganisatie. Belangrijke mijlpalen waren de ontwikkeling van een aanbestedingsstrategie, in samenwerking met verschillende werkgroepen, het zetten van de eerste stappen richting een regieorganisatie met herijking van processen en governance en de voorbereiding van medewerkers op nieuwe regiefuncties. De aanbesteding zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2026 worden afgerond, wat een belangrijke stap zal zijn in de verdere professionalisering van ICT WBW.					
Risico's	ICT WBW beschikt niet over een eigen vermogen en heeft daardoor geen mogelijkheden om zelf eventuele tegenvallers op te vangen. De deelnemende gemeenten staan volledig garant voor de eventuele (financiële) tegenvallers. Daarnaast heeft ICT-WBW te maken met veiligheidsrisico's en om deze risico's tot een minimum te beperken zijn er diverse maatregelen genomen.					

15. BNG Bank NV						
Vestigingsplaats	Den Haag					
Website	https://www.bngbank.nl/Home					
Visie / doelstelling	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. Wethouder Financiën is de afgevaardigde naar de Aandeelhoudersvergadering					
Financieel belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. De gemeente bezit 27.027 aandelen à € 2,51 = € 67.567,50 (belang van 0,05%).					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 4.721 mln.	1-1-2024	€ 110.819 mln.	€ 294 mln.	n.v.t.
	31-12-2024	€ 4.777 mln.	31-12-2024	€ 123.164 mln.		
Behaalde resultaten in 2024	€ 294 miljoen nettowinst. Dividenduitkering bedraagt € 2,16 per aandeel. De gemeente Moerdijk heeft in 2024 een dividend van € 58.378 over 2023 ontvangen. Voor 2024 is nog geen dividendvoorstel gedaan.					
Risico's	De BNG wordt als een zeer solide bank aangemerkt. BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Ratingsbureaus Fitch, Moody's en Standard & Poor's waarderen BNG Bank op het hoogste ratingniveau.					

16. Brabant Water NV						
Vestigingsplaats	Den Bosch (hoofdvestiging); Breda (nevenvestiging).					
Website	https://www.brabantwater.nl					
Visie / doelstelling	De levering van drinkwater van hoge kwaliteit, water op maat en watergerelateerde producten en diensten.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Het behartigen van de streekbelangen (volksgezondheid, milieu en economische ontwikkeling).					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. Wethouder Financiën is afgevaardigde naar de Aandeelhoudersvergadering					
Financieel belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder; 53.002 aandelen (1,9% van het totaal).					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 699 mln.	1-1-2024	€ 619 mln.	Nog niet bekend	n.v.t.
	31-12-2024	Niet bekend	31-12-2024	Niet bekend		
Behaalde resultaten in 2024	Het jaarverslag 2024 is nog niet gepubliceerd.					
Risico's	De aanwezige reserves worden voldoende geacht om de risico's af te dekken.					

17. NV Rewin West-Brabant						
Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://www.rewin.nl					
Visie / doelstelling	De regionale ontwikkelingsmaatschappij NV REWIN West-Brabant is een uitvoeringsorganisatie van 16 gemeenten en heeft als doel het versterken van de regionale economische ontwikkeling van West-Brabant. Dit doet zij door uitvoering te geven aan de Economische Agenda van de Economic Board (Overheden, onderwijs en ondernemers) via de Economische Agenda 2023-2026 op.de kernthema's 'Duurzame Economie' en 'Innovatief Ondernemen' met aanscherping naar vier triple helix programma's Plantbased Ondernemen, Circulair Ondernemen, Startup & Scale-up en Innovatief mkb.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	De economische agenda van de board en het uitvoeringsprogramma Rewin versterken het lokale vestigingsklimaat en dragen bij aan realisatie van onze lokale economische opgave. Daarnaast sluit de inzet van Rewin goed aan bij de inzet die in het kader van de Havenstrategie noodzakelijk is.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. Wethouder A.M.J. Dingemans is afgevaardigde voor de Aandeelhoudersvergadering (AVA).					
Financieel belang gemeente	Gemeente is houder van 17 aandelen met een totale waarde van € 7.714. Er wordt alleen dividend uitgekeerd als de algemene vergadering daartoe besluit.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 1.462.000	1-1-2024	€ 1.115.000	Nog niet bekend	€138.892
	31-12-2024	Niet bekend	31-12-2024	Niet bekend		
Behaalde resultaten in 2024	Het jaarverslag van de NV en daarmee informatie over de belangrijkste resultaten volgt jaarlijks helaas te laat voor verwerking in de jaarrekening van de gemeente. Voor de laatste informatie over de behaalde resultaten en cijfers kunt u de website van REWIN raadplegen. Onder 'Jaarverslag' vindt u na vaststelling (naar verwachting in de maanden mei of juni) steeds het laatste jaarverslag.					
Risico's						

18. NV Havenbedrijf Moerdijk						
Vestigingsplaats	Moerdijk					
Website	https://www.portofmoerdijk.nl					
Visie / doelstelling	Het Havenbedrijf Moerdijk beheert, exploiteert en ontwikkelt het Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	In de Havenstrategie Moerdijk 2030 en de daaraan gekoppelde dynamische Uitvoeringsagenda zijn de doelen op basis van de 3P's People, Planet en Profit geformuleerd. Naast de activiteiten die direct gerelateerd zijn aan het beheer, de exploitatie en de ontwikkeling van het Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk levert het Havenbedrijf een belangrijke bijdrage aan de People en Planet doelen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder via de GR Havenschap Moerdijk. De gemeente wordt in het bestuur van de bedrijfsuitvoeringsorganisatie vertegenwoordigd door wethouder A.M.J. Dingemans (economie) en de wethouder E. Schoneveld (middelen). Wethouder A.M.J. Dingemans is afgevaardigde voor de Aandeelhoudersvergadering.					
Financieel belang gemeente	Gemeente is via de GR Havenschap Moerdijk materieel houder van 50% van de aandelen. Er wordt alleen dividend uitgekeerd als de algemene vergadering daartoe besluit en indien dit past binnen de regels van het dividendbeleid.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 143.635.000	1-1-2024	€ 258.335.000	Nog niet bekend	n.v.t.
	31-12-2024	Nog niet bekend	31-12-2024	Nog niet bekend		
Behaalde resultaten in 2024	Het jaarverslag van de NV en daarmee informatie over de belangrijkste resultaten volgt jaarlijks helaas te laat voor verwerking in de jaarrekening van de gemeente. Voor de laatste informatie over de behaalde resultaten en cijfers kunt u de website van Port of Moerdijk raadplegen. Onder 'Feiten en cijfers' vindt u na vaststelling (naar verwachting in de maand mei) ook steeds het laatste jaarverslag.					
Risico's	De ondergenoemde risico's kunnen leiden tot sluiting en vertrek van bedrijven of delen ervan, inkomstenderving (gronduitgifte/ havengelden) voor het Havenbedrijf en schade aan de Moerdijkse economie en vestigingsklimaat: - De aanhoudende onrust in de wereld resulteert in meer onzekerheid voor het havenbedrijf, goederenstromen en de bedrijven op het haven- en industrieterrein. - Door hoge energiekosten voor industrie en vervoer van goederen. - Spoedige realisatie van de energie-infrastructuur is voor zittende bedrijven noodzakelijk om te kunnen verduurzamen. Zonder extra netcapaciteit is elektrificatie van de industrie niet mogelijk en vertraging hiervan leidt mogelijk tot boetes vanwege mileuiregelgeving. - Hoewel partijen op het LPM gestart zijn met bouwen, nu is vastgesteld dat er geen sprake is van een toename van stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie -zowel in de bouw- als de gebruiksfase- blijft stikstof problemen en vertraging opleveren voor andere projecten in het havengebied. - Onduidelijk is waar en hoeveel ruimte de grondstoffen- en energietransitie zal nodig hebben, maar de beschikbaarheid van ruimte lijkt te beperkt. In het gebied op en om het haven- en industriegebied wordt ruimte gezocht voor energie-infrastructuur. Indien de energie-infrastructuur plaats krijgt op het industrieterrein dan komt er hiermee minder ruimte beschikbaar voor de economische functie. - De opeenstapeling van het bovengenoemde zorgt voor vertraging in investeringen ten gunste van processen om te komen tot een circulaire economie. Dit heeft consequenties voor de haalbaarheid op de middel- en lange termijn doelen voor en investeringen in circulaire economie.					

19. Stichting Inkoopbureau West-Brabant/ Wij zijn Karel						
Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://www.wijzijnkarel.nl					
Visie / doelstelling	Het uitvoeren van en adviseren in een gezamenlijk inkoop- en aanbestedingsbeleid ter professionalisering evenals voor het behalen van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Het behalen van voordelen op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied; - Voldoen aan rechtmatigheid van de aanbestedingsregels en -processen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Algemeen Bestuur: Wethouder E. Schoneveld					
Financieel belang gemeente	Iedere deelnemende gemeente is een éénmalig entreegeld verschuldigd afhankelijk van het aantal inwoners per gemeente. Dit bedrag wordt terugontvangen na liquidatie (art. 7.3 en 7.4). Verder is de gemeente een bedrag verschuldigd per dagdeel dat afgenomen wordt. In 2024 is voor 14 dagdelen per week een bedrag betaald van € 227.304. Daarnaast zijn nog 22 extra dagdelen afgenomen om gepland staande aanbestedingen te kunnen begeleiden. Hiervoor was een bijdrage nodig van € 10.340.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2024	Bijdrage 2024
	1-1-2024	€ 345.801	1-1-2024	€ 490.383	Niet bekend	€ 237.644
	31-12-2024	Niet bekend	31-12-2024	Niet bekend		
Behaalde resultaten in 2024	In 2024 ligt de focus op de verdere ontwikkeling en implementatie van de aanbevelingen uit de toekomstvisie van TwynstraGudde, die in 2023 zijn geïntroduceerd. Dit omvat het versterken van het strategisch vermogen, het bieden van professionele groeimogelijkheden voor medewerkers, en het vergroten van wendbaarheid en flexibiliteit in de organisatie en dienstverlening. De organisatie werkt vanuit domeinen, met aandacht voor kennisontwikkeling en professionalisering. Daarnaast zijn de rollen van domeincoördinatoren en relatiebeheerders ingevuld. De doorontwikkeling van deze veranderingen vinden in 2024 plaats, met als belangrijke mijlpaal de verdere implementatie van de nieuwe handelsnaam ‘Karel’ en de bijbehorende huisstijl.					
Risico’s	Het verdienmodel van het Inkoopbureau is kwetsbaar door de variabele bekostiging, waarbij een groot deel van de inkomsten jaarlijks wordt gecontracteerd, maar extra benodigde dagdelen pas later in het jaar worden aangevraagd. Dit creëert risico’s door de afhankelijkheid van niet-structurele afname en het ontbreken van meerjarige contracten. De onzekerheid in opbrengsten, gecombineerd met een krappe arbeidsmarkt, kan financiële risico’s opleveren, waardoor voldoende weerstandsvermogen essentieel is om eventuele tegenvallers op te vangen.					

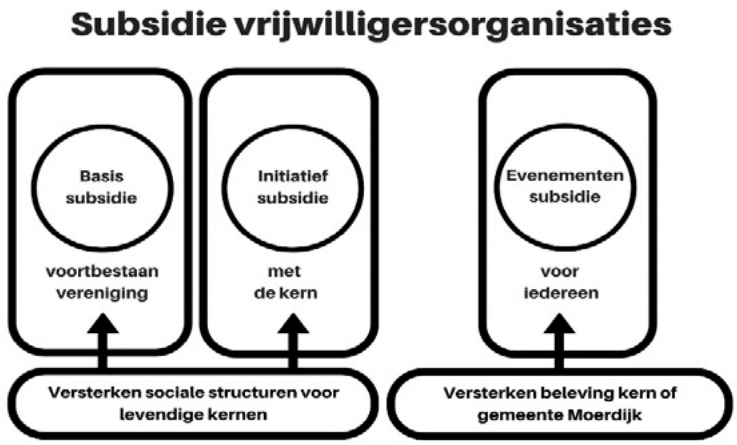
Paragraaf Subsidies

Inleiding

In deze paragraaf worden de diverse categorieën subsidies toegelicht en is de doelstelling vermeld. Hierbij wordt via een link verwezen naar betreffende regeling. Tevens is per regeling aangegeven hoeveel subsidieverleningen in 2024 hebben plaatsgevonden.

1. Subsidie voor vrijwilligersorganisaties

Het college heeft een subsidiekader voor vrijwilligersorganisaties vastgesteld. Met dit kader is duidelijk wat voor categorieën subsidies voor vrijwilligersorganisaties wij hebben, wat het algemene uitgangspunt is en waar de subsidie in hoofdzaak voor bedoeld is.

Binnen elke categorie is het mogelijk om verschillende soorten subsidies een plek te geven die specifieke beleidsdoelen nastreven. Dit geeft ons de mogelijkheid om per onderwerp goed te monitoren of een subsidie effectief is. Wat legitimeert om een regeling aan te houden, aan te passen of te laten vervallen. Zo sturen we op resultaat en beperken we de regeldruk.

Basissubsidie
Dit is een structurele subsidie waarmee activiteiten worden gewaardeerd, die bijdragen aan de sociale structuren binnen de kernen van onze gemeente, zonder deze naar aard en inhoud te beïnvloeden. Jaarlijks dienen vrijwilligersorganisaties een aanvraag in voorzien van een activiteitenplan en begroting.
Alle voorwaarden zijn vastgelegd in de Nadere regels Basissubsidie vrijwilligersorganisaties | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)

In 2024 is er aan 178 verenigingen en stichtingen een basissubsidie verleend.

Initiatiefsubsidie
Dit is een bijdrage in de kosten van losse activiteiten die voor en door inwoners en/of organisaties in een kern worden

opgepakt. De initiatiefsubsidie is onderverdeeld in verschillende regelingen. Allemaal met een specifiek beleidsdoel. Voor nu zijn de volgende regelingen van toepassing:

1. Initiatiefsubsidies Vrijwilligersorganisaties
   Doel:
   Het samenbrengen van inwoners in een kern in de gemeente Moerdijk waarbij het versterken van de sociale structuren binnen deze kern centraal staat.

   In 2024 zijn er 8 aanvragen geweest waarvan er 7 zijn toegekend.

2. Vitale en Cultuurrijke samenleving
   Doel:
   1. Een klimaat waarin inwoners hun talenten op het gebied van sport en cultuur kunnen ontwikkelen;
   2. Het bevorderen van een gezonde leefstijl;
   3. Het bevorderen van een vitale samenleving;
   4. Borging en voortzetting van sportieve en cultuurrijke activiteiten.

   In 2024 is er 1 aanvraag ingediend en gehonoreerd.

3. Startsteun
   Doel:
   Ondersteuning in de opstart van duurzame kansrijke maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan een betere woon- of leefomgeving voor inwoners van de gemeente Moerdijk.

   In 2024 is er 1 aanvraag ingediend en gehonoreerd.

Evenementensubsidie

Inzet van deze regeling is evenementen te ondersteunen die de beleving van een kern of de gemeente Moerdijk in zijn geheel versterken. In de regeling zijn specifieke evenement gerelateerde kosten opgenomen die worden gesubsidieerd. De helft van deze kosten wordt op basis van offertes gesubsidieerd tot een maximum van € 10.000.

In 2024 zijn er 44 aanvragen ingediend, waarvan er 39 zijn toegekend.

Evenementensubsidie Volksfeesten

Voor evenementen rondom volksfeesten en gedenkdagen zoals dodenherdenking heeft het college een aparte regeling vastgesteld.

In 2024 zijn er 29 aanvragen ingediend en 28 gehonoreerd.

Startsubsidie

Dit is een eenmalige subsidie die wordt verleend aan vrijwilligersorganisaties om een formele rechtspersoon te vestigen. Een vereniging of stichting. Het gaat hierbij om een vast bedrag van € 300 ter vergoeding van kosten voor inschrijving bij de Kamer van Koophandel en notariskosten. Op grond van overlegging van nota's van Kamer van Koophandel en notaris wordt het vaste bedrag aan de betreffende organisatie beschikbaar gesteld. Een startsubsidie wordt alleen aan vrijwilligersorganisaties verleend die ook in aanmerking komen voor een basissubsidie.

Er zijn in 2024 geen nieuwe verenigingen opgericht die bij ons een basissubsidie hebben aangevraagd en gebruik hebben gemaakt van de startsubsidie.

2. Subsidie voor uitvoeringsorganisaties

Deze subsidie wordt ook wel budgetsubsidie genoemd. Dit is een subsidie, waarbij de instelling of organisatie een gemaximeerd taakstellend bedrag krijgt om een tevoren overeengekomen activiteitenaanbod uit te voeren. Deze budgetsubsidies worden gehanteerd bij professionele instellingen, zoals bijvoorbeeld Surplus Welzijn en Bibliotheek West-Brabant en vrijwilligersorganisaties zoals bijvoorbeeld Stichting Stoffer en Blik.

De subsidieverlening vindt deels op basis van wettelijke taken en deels op basis van autonome taken plaats. Zo dient de gemeente op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning het algemeen maatschappelijk werk in stand te houden. Daarentegen is de subsidie aan Stichting Stoffer en Blik een autonome taak.

Met een budgetgesubsidieerde instelling of organisatie worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt. De instelling of organisatie dient jaarlijks een jaarrekening en een inhoudelijk verslag te overleggen. Bij een subsidie vanaf € 50.000 dient tevens een accountantsverklaring te worden overlegd. In 2024 is aan 11 organisaties een budgetsubsidie verleend.

Beleidsindicatoren

Jaarverslag 2024

MOERDIJK

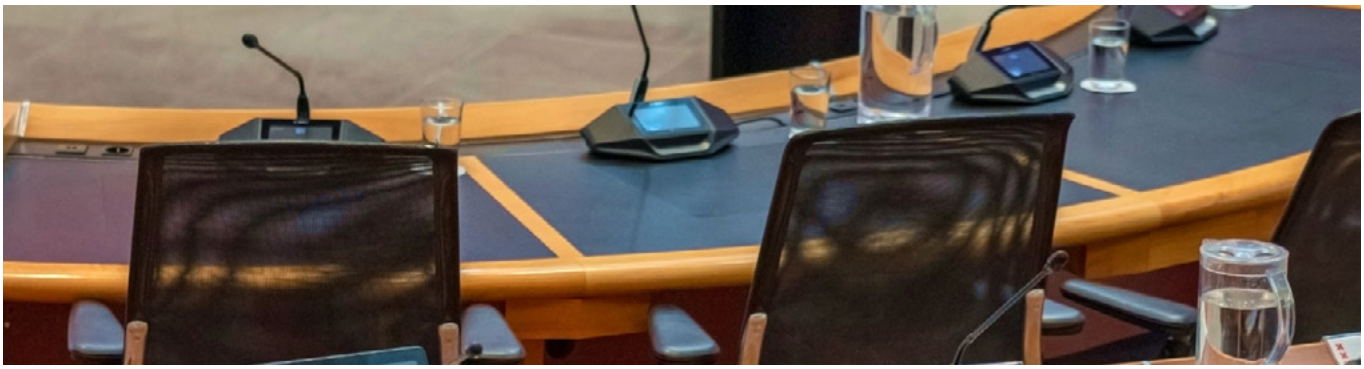
Beleidsindicatoren

Voor de gemeenten is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) een lijst van indicatoren ontwikkeld en samengesteld. Daarbij golden een aantal belangrijke uitgangspunten:

- de indicatoren leveren een bijdrage aan de versterking van het horizontaal toezicht;
- de raadsleden worden daarmee in staat gesteld om op maatschappelijke effecten te kunnen sturen;
- de indicatoren zijn van toepassing op alle gemeenten;
- de indicatoren zijn gebaseerd op landelijke bronnen waardoor er geen extra informatie uitvraag hoeft te worden gedaan en zodat gemeenten automatisch deelnemen;
- er worden bestaande bronnen gebruikt;
- de indicatoren worden regelmatig door de bronnen gepubliceerd;
- voor de indicatoren met betrekking tot het ‘sociaal domein’ is aangesloten bij de reeds bestaande ‘Gemeentelijke monitor sociaal domein’.

Deze indicatoren dragen bij om de begroting en jaarverslagen beleidsmatiger te maken, zodat raadsleden op de belangrijke momenten in de planning & control cyclus zich een beeld kunnen vormen over behaalde en te behalen beleidsresultaten. Omdat het wenselijk is de resultaten van gemeenten te kunnen vergelijken moeten deze indicatoren vanaf de begroting 2017 worden opgenomen.

Op de website www.waarstaatjegemeente.nl vindt u op het dashboard het onderdeel Besluit Begroting en Verantwoording. De hieronder vermelde indicatoren vindt u daar terug. De onderstaande gegevens zijn van 10 april 2025. De website plaatst doorlopend aangepaste indicatoren o.b.v. nieuwe gegevens uit de onderliggende bronnen. Voor de meest actuele indicatoren kan de bovenstaande link worden geraadpleegd.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

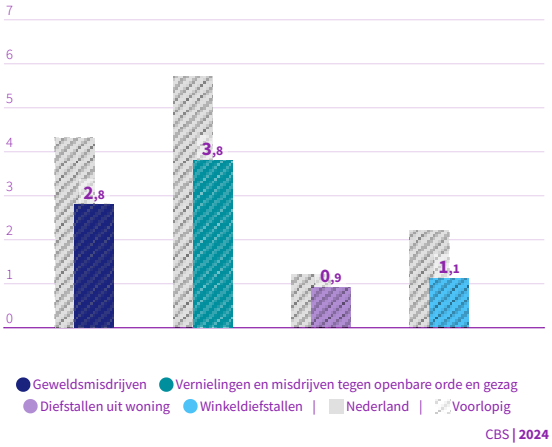
Veiligheid

Verwijzingen Halt
per 1.000 jongeren

Halt | **2020 - 2024**

Misdrijven
Moerdijk, per 1.000 inwoners

CBS | **2024**

Economie

Functiemenging

57,5%
Moerdijk

54,2%
Nederland

Meerdere bronnen | **2023**

Vestigingen (van bedrijven)
per 1.000 inw.15 t/m 64jr

181,7
Moerdijk

181,8
Nederland

LISA | **2023**

Onderwijs

Absoluut verzuim
per 1.000 leerlingen

5,3
Moerdijk

6,3
Nederland

DUO/Ingrado | **2023**

Relatief verzuim
per 1.000 leerlingen

21
Moerdijk

27
Nederland

DUO/Ingrado | **2023**

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,8% * Moerdijk

2,4% * Nederland

DUO/Ingrado | **2023** | *Voorlopig

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

51,0% Moerdijk

46,4% Nederland

Meerdere bronnen | **2022**

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval
kg per inwoner

CBS | **2023**

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

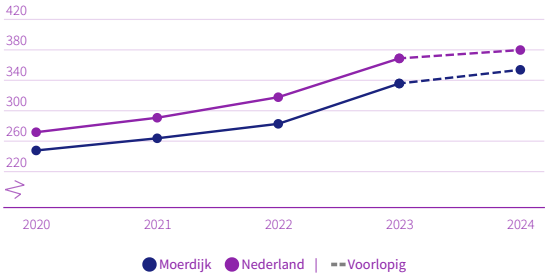
52,7% Moerdijk

40,9% Nederland

berekening | **2022**

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ-waarde
x €1.000

CBS | **2020 - 2024**

Sociaal domein

Banen
per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

958,2 Moerdijk

836,6 Nederland

Meerdere bronnen | **2023**

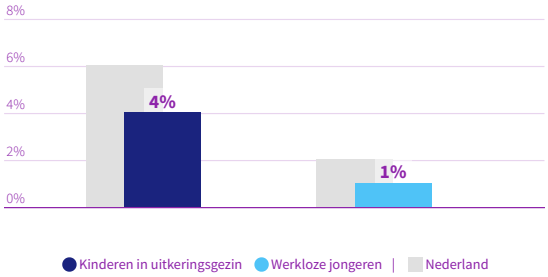
Jongeren met een delict voor de rechter

1% Moerdijk

1% Nederland

CBS | **2023**

Achterstand onder jeugd
Moerdijk

CBS | **2023**

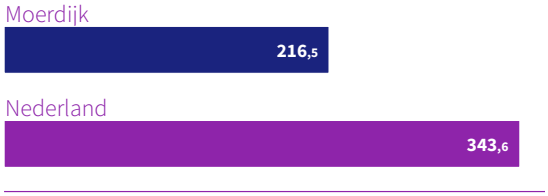
Netto arbeidsparticipatie

74,5% Moerdijk

73,2% Nederland

CBS | **2024**

Personen met een bijstandsuitkering
per 10.000 inwoners

CBS | **2024**

Nieuw gebouwde woningen
per 1.000 woningen

14,2 Moerdijk

9,1 Nederland

BAG/ABF | **2023**

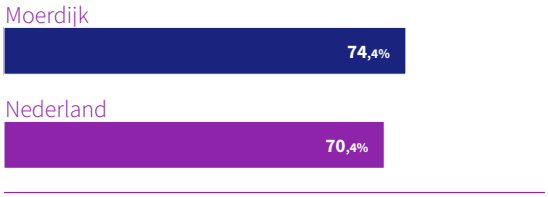
Lopende re-integratievoorzieningen
per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

131,5 Moerdijk

197,7 Nederland

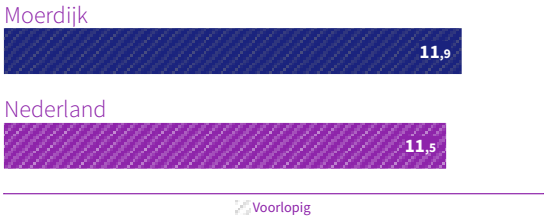
CBS | **2022**

Demografische druk

CBS - ABF | **2024**

Jongeren met jeugdhulp
% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS | **2024**

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 809 Moerdijk

Geen data Nederland

COELO | **2024**

Jongeren met jeugdbescherming

1,1% * Moerdijk

0,9% * Nederland

CBS | **2024** | *Voorlopig

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 977 Moerdijk

Geen data Nederland

COELO | **2024**

Jongeren met jeugdreclassering

0,2% Moerdijk

0,3% Nederland

CBS | **2023**

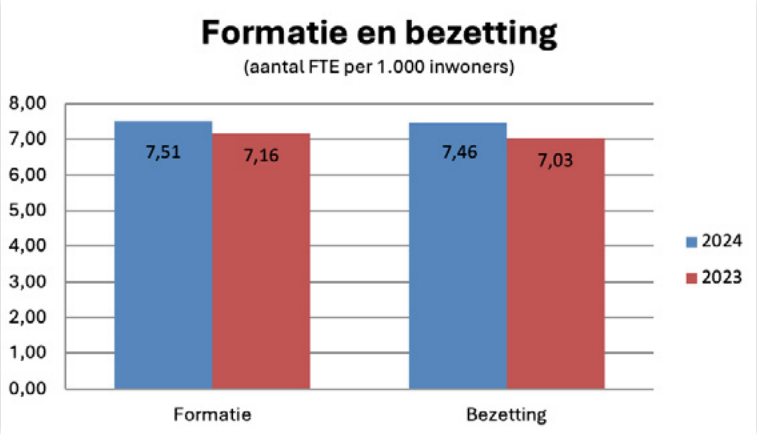
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo
per 10.000 inwoners

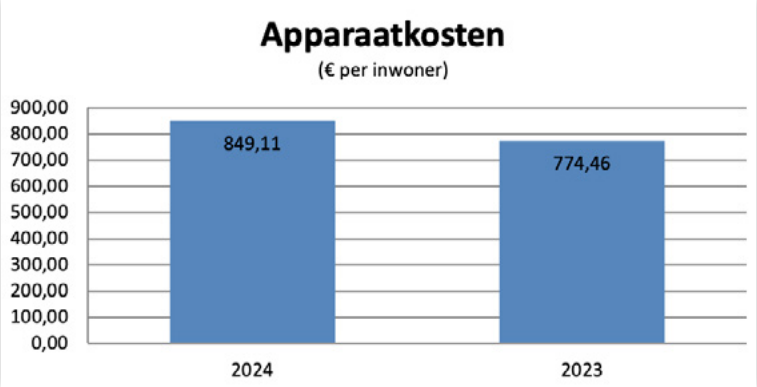
650 Moerdijk

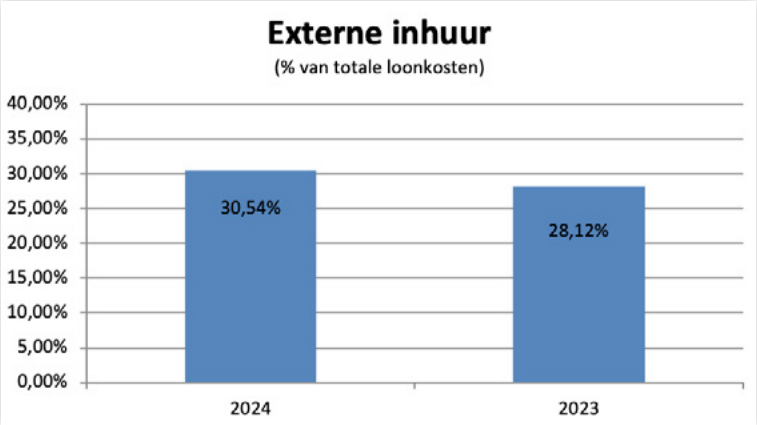
650 Nederland

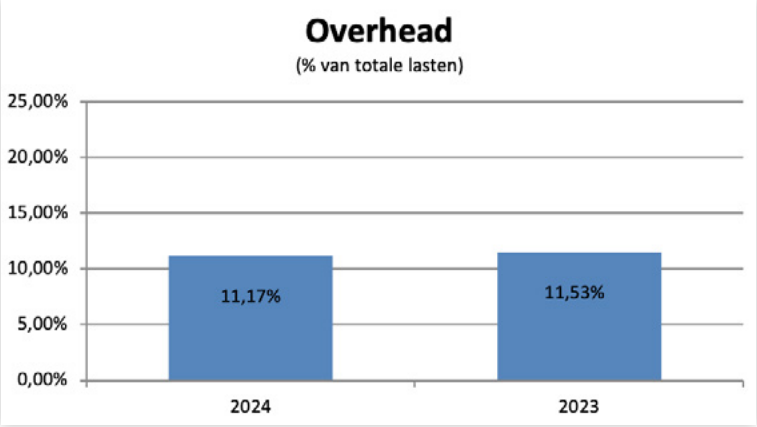
CBS GMSD Wmo | **2024**

Overige verplichte indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Regio	Waarde	Bron	Omschrijving
Formatie fte	per 1.000 inwoners	2024	Moerdijk	7,51	Eigen gegevens	Aantal fte per 1.000 inwoners
Formatie fte	per 1.000 inwoners	2023	Moerdijk	7,16	Eigen gegevens	Aantal fte per 1.000 inwoners
Bezetting fte	per 1.000 inwoners	2024	Moerdijk	7,46	Eigen gegevens	Bezetting aantal fte per 31-12 van het jaar, fte per 1.000 inwoners
Bezetting fte	per 1.000 inwoners	2023	Moerdijk	7,03	Eigen gegevens	Bezetting aantal fte per 31-12 van het jaar, fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	euro per inwoner	2024	Moerdijk	849,11	Eigen gegevens	Bedrag per inwoner
Apparaatskosten	euro per inwoner	2023	Moerdijk	774,46	Eigen gegevens	Bedrag per inwoner
Externe inhuur	%	2024	Moerdijk	30,54	Eigen gegevens	Kosten inhuur externen als % van totale loomsom + kosten inhuur externen
Externe inhuur	%	2023	Moerdijk	28,12	Eigen gegevens	Kosten inhuur externen als % van totale loomsom + kosten inhuur externen
Overhead	%	2024	Moerdijk	11,17	Eigen gegevens	Kosten overhead als % van de totale lasten
Overhead	%	2023	Moerdijk	11,53	Eigen gegevens	Kosten overhead als % van de totale lasten